

UNGT FÓLK 2013 FRAMHALDSSKÓLAR

Menntun, menning, tómstundir, íþróttaiðkun,
heilsuhegðun, heilsuvisar, líðan og framtíðarsýn
ungmenna í framhaldsskólum á Íslandi

Ungt fólk 2013

Framhaldsskólar

Menntun, menning, tómstundir, íþróttaiðkun, heilsuhegðun og heilsuvísar, líðan og framtíðarsýn ungmenna í framhaldsskólum á Íslandi.

Samanburður rannsókna 1992, 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013. Staða og þróun meðal 16 til 20 ára framhaldsskólanema yfir tíma.

MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

Unnið fyrir mennta- og menningarmálaráðuneytið
2014

Rannsóknir & greining 2014©

Hrefna Pálsdóttir, Margrét Lilja Guðmundsdóttir, Jón Sigfússon, Inga Dóra Sigfúsdóttir,
Álfgeir Logi Kristjánsson og Ingibjörg Eva Þórisdóttir

INNGANGSORÐ

Sífelld fleiri vakna til vitundar um mikilvægi þess að styðjast við öruggar og réttar upplýsingar um stöðu og þróun lykilmáttanna innan hvers samfélags, þegar móta skal stefnu í málefnum barna og unglinga. Með þeim hætti verður stefnumótun markvissari og öll þjónusta betri og hagkvæmari. Langtímarannsóknir á högum og lífi ungs fólks eru forsenda árangursríkrar stefnumótunar og forvarnarstarfs. Mikilvægi félagslegra rannsókna ætti því ekki að dyljast neinum.

Eftirfarandi skýrsla er byggð á gögnum *Ungt fólk* rannsóknarinnar sem safnað var á meðal íslenskra framhaldsskólanema október 2013. Í skýrslunni eru bornar saman niðurstöður æskulýðsrannsókna frá 1992, 1997, 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013. *Ungt fólk* rannsóknirnar eru lagðar fyrir á vegum Rannsókna & greiningar í samstarfi við mennta- og menningamálaráðuneytið. Spurningum rannsókna er beint að ýmsum þáttum í lífi ungmenna í framhaldsskólum sem varða hagi þeirra og líðan, s.s. félags-, tómstunda- og íþróttastarf, tengsl við jafningja, foreldra og uppeldi, heilsu og líðan, nám og skóla, atvinnuþátttöku og fjárhag og vímuefnanotkun.

Sé litið á þróun mála aftur til ársins 1992 má segja að hún sé almennt jákvæð. Foreldrar eru mun líklegri til þess að vita hvar og með hverjum unglिंगarnir eru á kvöldin heldur en árin áður, en það hefur sýnt sig að stuðningur, aðhald og eftirlit er mjög öflug forvörn. Neysla á ávöxtum og grænmeti hefur aukist meðal ungmenna, og á sama tíma hefur neysla á sykrudum gosdrykkjum minnkað. Hlutfall framhaldsskólanema sem hafa neytt vímuefna, orðið ölvaðir og reykja heldur áfram að lækka á milli ára. Þrátt fyrir almennt jákvæða þróun eru ákveðin atriði sem þörf er á að skoða nánar. Athygli vekur að 10–12% nemenda telur að líttill leshraði hafi áhrif á frammistöðu þeirra í námi, 15% telja að athyglisbrestur hafa áhrif og 21–22% að einbeitingaskortur hafi áhrif á frammistöðu þeirra í námi. Vert er að benda á að nemendur segjast lesa bækur og blöð í mun minni mæli en áður. Annað sem nauðsynlegt er að skoða nánar er að stúlkur og drengir virðast síður meta andlega heilsu sína góða árið 2013 miðað við árin á undan.

Rannsóknirnar *Ungt fólk* væri ekki framkvæmanlegar án samstarfs við skólafólk; bæði kennara og nemendur. Framlag skólástjórnenda, kennara og nemenda í grunn- og framhaldsskólum landsins, aðstoð þeirra við fyrirlagnir og sú natni sem þeir sýna í að koma til okkar athugasemdnium um hvað betur megi fara, er ómetanlegt. Við viljum þakka þeim sérstaklega góða samvinnu um þetta mikilvæga verkefni. Með æskulýðsrannsóknunum *Ungt fólk* meðal framhaldsskólanema árin 1992, 1997, 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 hefur mennta- og menningamálaráðuneytið tryggt að hægt sé að vinna úr áreiðanlegum og samanburðarhæfum gögnum um hagi ungs fólks fyrir fjölmarga aðila. Starfsfólk Rann-

sókna og greiningar við Háskólann í Reykjavík hefur þannig undanfarin ár aðstoðað fjölmörg félög og félagasamtök, svo sem íþróttá- og æskulýðsfélög, sveitarfélög og opinberar stofnanir, um áreiðanlegar úrvinnslur sem þegar hafa nýst til stefnumótunar á mörgum sviðum. Það er einlæg von okkar að geta áfram orðið að liði fyrir sem flesta, en mennta- og menningarmálaráðuneytið, í samvinnu við Rannsóknir og greiningu, hefur með rannsókninni *Ungt fólk* 2013 haldið áfram þessu mikilvæga verkefni til þess að stuðla að aukinni þekkingu á málefnum æsku landsins.

Skýrslunni er skipt niður á þann veg að í fyrsta hluta er fjallað um íþróttir og hreyfingu, í öðrum hluta er fjallað um félagsstarf og tómstundaiðkun, í þeim þriðja tengsl við foreldra, í þeim fjórða jafningjana, þeim fimmta nám, skóla og námsörðugleika, þeim sjötta stríðni og líðan, þá er fjallað um heilsuhegðun og heilsuvísa í þeim sjöunda og loks vímunefnanotkun í þeim áttunda.

SKÓLAR SEM TÓKU ÞÁTT Í FRAMHALDSSKÓLA- RANNSÓKNINI HAUSTIÐ 2013

Borgarholtsskóli

Fjölbrautaskólinn við Ármúla

Fjölbrautaskóli Norðurlands vestra

Fjölbrautaskóli Snæfellinga

Fjölbrautaskóli Suðurlands

Fjölbrautaskóli Suðurnesja

Fjölbrautaskóli Vesturlands

Fjölbrautaskólinn í Breiðholti

Fjölbrautaskólinn í Garðabæ

Flensborgarskólinn í Hafnarfirði

Framhaldsskólinn á Húsavík

Framhaldsskólinn á Laugum

Framhaldsskólinn í Austur Skaftafellssýslu

Framhaldsskólinn í Mosfellsbæ

Framhaldsskólinn í Vestmannaeyjum

Iðnskólinn í Hafnarfirði

Kvennaskólinn í Reykjavík

Menntaskóli Borgarfjarðar

Menntaskólinn að Laugarvatni

Menntaskólinn á Akureyri

Menntaskólinn á Egilsstöðum

Menntaskólinn á Ísafirði

Menntaskólinn á Tröllaskaga

Menntaskólinn í Kópavogi

Menntaskólinn í Reykjavík

Menntaskólinn við Hamrahlíð

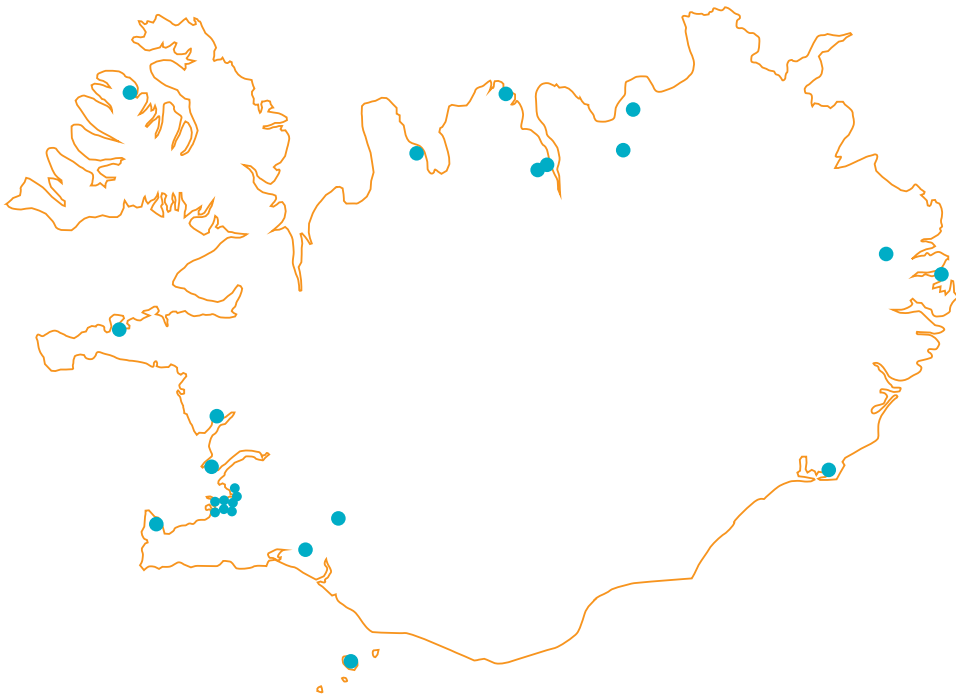
Menntaskólinn við Sund

Tækniskólinn skóli atvinnulífsins

Verkmenntaskóli Austurlands

Verkmenntaskólinn á Akureyri

Verzlunarskóli Íslands

EFNISYFIRLIT

Inngangsorð.....	3
Skólar sem tóku þátt í framhaldsskólarannsókninni haustið 2013.....	5
Efnisyfirlit.....	6
Yfirlit yfir myndir.....	8
Yfirlit yfir töflur.....	17
Aðferð og gögn.....	19
Þátttakendur.....	19
Mælitæki.....	19
Framkvæmd og úrvinnsla gagna.....	20
I hluti.....	21
Íþróttir og hreyfing.....	21
Samantekt úr I hluta.....	32
Sögulegt samhengi. Niðurstöður úr „Ungt fólk framhaldsskólar“ 1992 til 2013.....	33
II hluti.....	35
Félagsstarf og tómstundaiðkun.....	35
Samantekt úr myndum í II hluta.....	54
Sögulegt samhengi. Niðurstöður úr „Ungt fólk framhaldsskólar“ 2000 til 2013.....	56
III hluti.....	59
Tengsl við foreldra.....	59
Samantekt úr III hluta.....	66
Sögulegt samhengi. Niðurstöður úr „Ungt fólk framhaldsskólar“ 2000 til 2013.....	67
IV hluti.....	69
Jafningjar.....	69
Samantekt úr IV hluta.....	75
Sögulegt samhengi. Niðurstöður úr „Ungt fólk framhaldsskólar“ 2000 til 2013.....	76
V hluti.....	77
Nám, skóli og námsörðugleikar.....	77
Samantekt úr V hluta.....	91
Sögulegt samhengi. Niðurstöður úr „Ungt fólk framhaldsskólar“ 1992 til 2013.....	93

VI hluti.....	95
Stríðni og líðan.....	95
Sögulegt samhengi. Niðurstöður úr „Ungt fólk framhaldsskólar“ 1992 til 2013.....	101
VII hluti.....	103
Heilsuhegðun og heilsuvísar.....	103
Samantekt úr VII hluta.....	113
Sögulegt samhengi. Niðurstöður úr „Ungt fólk“ 1992 til 2013.....	114
VIII hluti.....	116
Vímuefnanotkun framhaldsskólanema.....	116
Vísindagreinar.....	132
Heimildaskrá.....	138
Töflur.....	141
Bakgrunnspættir.....	141
Íþróttir og hreyfing.....	144
Tómstundir og frístundaiðja.....	159
Nám og skóli.....	167
Foreldrar og fjölskylda.....	183
Jafningjar og vinir.....	185
Lestur og tölvunotkun.....	186
Líðan.....	191
Heilsuhegðun – heilsuvísa.....	192

YFIRLIT YFIR MYNDIR

Mynd 1.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast stunda íþróttir eða líkamsrækt.	22
Mynd 2.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þær segjast stunda íþróttir eða líkamsrækt.	22
Mynd 3.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast stunda íþróttir eða líkamsrækt.	23
Mynd 4.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi.	24
Mynd 5.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þær segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi.	24
Mynd 6.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi.	25
Mynd 7.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.	26
Mynd 8.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þær segjast reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.	26
Mynd 9.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.	27
Mynd 10.	Hvað telurðu þig vera í góðri líkamlegri þjálfun (góðu formi)? Hlutfall stráka, greint eftir aldri árið 2013.	31
Mynd 11.	Hvað telurðu þig vera í góðri líkamlegri þjálfun (góðu formi)? Hlutfall stelpna, greint eftir aldri árið 2013.	31
Mynd 12.	Hlutfall stráka á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þeir reyna líkamlega þannig á sig að þeir mæðist eða svitni.	33
Mynd 13.	Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær reyna líkamlega þannig á sig að þær mæðist eða svitni.	33
Mynd 14.	Hlutfall stráka á landinu árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir stundi íþróttir (æfi eða keppi).	34
Mynd 15.	Hlutfall stelpna á landinu árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þær stundi íþróttir (æfi eða keppi).	34
Mynd 16.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem fara í bíó, á kaffihús og í party, vikulega eða oftar.	36

Mynd 17.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem fara í bíó, á kaffihús og í partý, vikulega eða oftár.	36
Mynd 18.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem fara í bíó, á kaffihús og í partý, vikulega eða oftár.	37
Mynd 19.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda myndlistarnám, hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, og leiklist, vikulega eða oftár.	40
Mynd 20.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda myndlistarnám, hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, og leiklist, vikulega eða oftár.	40
Mynd 21.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda myndlistarnám, hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, og leiklist, vikulega eða oftár.	41
Mynd 22.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum, tónlistarnám, og lúðrasveit (skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit) vikulega eða oftár.	42
Mynd 23.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum, tónlistarnám, og lúðrasveit (skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit) vikulega eða oftár.	42
Mynd 24.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum, tónlistarnám, og lúðrasveit (skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit) vikulega eða oftár.	43
Mynd 25.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarsveita og ungmennastarf RKÍ, vikulega eða oftár.	44
Mynd 26.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarsveita og ungmennastarf RKÍ, vikulega eða oftár.	44
Mynd 27.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007 og 2010 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarsveita og ungmennastarf RKÍ, vikulega eða oftár.	45
Mynd 28.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikinn þátt þeir segjast taka í félagslífi skóla síns.	46
Mynd 29.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikinn þátt þær segjast taka í félagslífi skóla síns.	46

Mynd 30.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikinn þátt þeir segjast taka í félagslífi skóla síns.....	47
Mynd 31.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota í viku hverri til að lesa bækur, aðrar en skólabækur.	48
Mynd 32.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þær segjast nota í viku hverri til að lesa bækur, aðrar en skólabækur.	48
Mynd 33.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota á viku hverri til að lesa bækur, aðrar en skólabækur.....	49
Mynd 34.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota í viku hverri til að lesa dagblöð..	50
Mynd 35.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þær segjast nota í viku hverri til að lesa dagblöð.....	50
Mynd 36.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota í viku hverri til að lesa dagblöð.....	51
Mynd 37.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikið þeir segjast vinna með námi sínu á viku.....	52
Mynd 38.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikið þær segjast vinna með námi sínu á viku.	52
Mynd 39.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikið þeir segjast vinna með námi sínu á viku.....	53
Mynd 40.	Hlutfall stráka árið 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvað þeir segjast nota marga tíma að jafnaði á viku í að lesa bækur, aðrar en skólabækur.....	56
Mynd 41.	Hlutfall stelpna árið 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvað þær segjast nota marga tíma að jafnaði á viku í að lesa bækur, aðrar en skólabækur.....	56
Mynd 42.	Hlutfall stráka á landinu árið 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þeir fara í party.....	57
Mynd 43.	Hlutfall stelpna á landinu árið 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær fara í party.	57
Mynd 44.	Hlutfall stráka í framhaldsskóla árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013	

	eftir því hversu marga tíma að jafnaði þeir vinna með skólanum á viku.....	58
Mynd 45.	Hlutfall stelpna í framhaldsskóla árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu marga tíma að jafnaði þær vinna með skólanum á viku.	58
Mynd 46.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.....	60
Mynd 47.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004,2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.....	60
Mynd 48.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.....	61
Mynd 49.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá umhyggju og hlýju hjá foreldrum sínum, greint eftir aldri árið 2013.....	62
Mynd 50.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá umhyggju og hlýju hjá foreldrum sínum, greint eftir aldri árið 2013.	62
Mynd 51.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá samræður um persónuleg málefni hjá foreldrum sínum, greint eftir aldri árið 2013.....	64
Mynd 52.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá samræður um persónuleg málefni hjá foreldrum sínum, greint eftir aldri árið 2013.....	64
Mynd 53.	Hlutfall stráka í framhaldsskóla árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu vel það á við um þá að foreldrar þeirra viti hvar þeir eru á kvöldin.	67
Mynd 54.	Hlutfall stelpna í framhaldsskóla árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu vel það á við um þær að foreldrar þeirra viti hvar þær eru á kvöldin.	67
Mynd 55.	Hlutfall stráka í framhaldsskóla árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu vel það á við um þá að foreldrar þeirra viti með hverjum þeir eru á kvöldin.....	68
Mynd 56.	Hlutfall stelpna í framhaldsskóla árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu vel það á við um þær að foreldrar þeirra viti með hverjum þær eru á kvöldin.....	68

Mynd 57.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni.	70
Mynd 58.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá vini/vinkonur í samræður um persónuleg málefni.....	71
Mynd 59.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni.....	71
Mynd 60.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum... 72	
Mynd 61.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum.....	73
Mynd 62.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum.....	73
Mynd 63.	Hlutfall stráka á landinu, árin, 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu auðvelt eða erfitt það væri fyrir þá að fá umhyggju og hlýju frá vinum sínum.	76
Mynd 64.	Hlutfall stelpna á landinu, árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu auðvelt eða erfitt það væri fyrir þær að fá umhyggju og hlýju frá vinum sínum.	76
Mynd 65.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve miklum tíma þeir segjast verja daglega í heimanám.....	78
Mynd 66.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve miklum tíma þær segjast verja daglega í heimanám.	78
Mynd 67.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve miklum tíma þeir segjast verja daglega í heimanám.	79
Mynd 68.	Hlutfall framhaldsskólanema árin, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telja námið tilgangslaust.	80
Mynd 69.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þær telja námið tilgangslaust.....	80
Mynd 70.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telja námið tilgangslaust.	81
Mynd 71.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telja námið of létt.	82

Mynd 72.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem telja námið vera of létt.....	82
Mynd 73.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem telja námið vera of létt.....	83
Mynd 74.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telji námið of þungt.....	84
Mynd 75.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem telja námið vera of þungt.....	84
Mynd 76.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin: 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telji námið of þungt.....	85
Mynd 77.	Hlutfall stelpna og stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þau telja það vera að þau fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.....	89
Mynd 78.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þær telja það vera að þær fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.	89
Mynd 79.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þeir telja það vera að þeir fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.	90
Mynd 80.	Hlutfall stráka á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telji líklegt / ólíklegt að þeir fari í háskólanám erlendis strax að loknu núverandi námi.....	93
Mynd 81.	Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þær telja líklegt / ólíklegt að þær fari í háskólanám erlendis strax að loknu núverandi námi.....	93
Mynd 82.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þær telja það vera að þær fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.....	94
Mynd 83.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þeir telja það vera að þeir fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.....	94
Mynd 84.	Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær upplifðu sig einmana síðastliðna 30 daga (árið 1992 er notað aldrei í stað nær aldrei líkt og árin 2004, 2010 og 2013).....	101
Mynd 85.	Hlutfall stráka á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær upplifðu sig einmana síðastliðna 30 daga (árið 1992 er notað aldrei í stað nær aldrei líkt og árin 2004, 2010 og 2013).....	101

Mynd 86.	Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær upplifðu framtíðina vonlausa síðastliðna 30 daga (árið 1992 er notað aldrei í stað nær aldrei líkt og árin 2004, 2010 og 2013)..	102
Mynd 87.	Hlutfall stráka á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær upplifðu framtíðina vonlausa síðastliðna 30 daga (árið 1992 er notað aldrei í stað nær aldrei líkt og árin 2004, 2010 og 2013)...	102
Mynd 88.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.....	104
Mynd 89.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.	105
Mynd 90.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.	105
Mynd 91.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.....	106
Mynd 92.	Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.	107
Mynd 93.	Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.	107
Mynd 94.	Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast neyta ávaxta, grænmetis, sykraðra gosdrykkja og sælgætis eða sæts kex, daglega eða oft á dag.	108
Mynd 95.	Hlutfall stelpna í framhaldsskóla árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast neyta ávaxta, grænmetis, sykraðra gosdrykkja og sælgætis eða sæts kex, daglega eða oft á dag.	109
Mynd 96.	Hlutfall stráka í framhaldsskóla árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast neyta ávaxta, grænmetis, sykraðra gosdrykkja og sælgætis eða sæts kex, daglega eða oft á dag.	109
Mynd 97.	Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010, 2013 eftir því hversu góða eða slæma þær telja líkamlega heilsu sína vera?	114
Mynd 98.	Hlutfall stráka á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010, 2013 eftir því hversu góða eða slæma þeir telja líkamlega heilsu sína vera?	114
Mynd 99.	Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010, 2013 eftir því hversu góða eða slæma þær telja andlega heilsu sína vera?	115
Mynd 100.	Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010, 2013 eftir því hversu góða eða slæma þeir telja andlega heilsu sína vera?	115
Mynd 101.	Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast reykja sígarettur daglega.	117

Mynd 102. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi árin 2007, 2010 og 2013 sem hafa notað munntóbak 3x eða oftar síðastliðna 30 daga.....	118
Mynd 103. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi árin 2007, 2010 og 2013 sem hafa notað neftóbak 3x eða oftar síðastliðna 30 daga.....	118
Mynd 104. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa orðið ölvuð einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013.....	119
Mynd 105. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkið eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: Bjór, árin 2004, 2007 og 2013.....	120
Mynd 106. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkið eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: Léttvín, árin 2004, 2007 og 2013.....	120
Mynd 107. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkið eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: Heimabrygg/landa, árin 2004,2007 og 2013.	121
Mynd 108. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkið eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: Áfenga gosdrykki, árin 2004, 2007 og 2013.	121
Mynd 109. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkið eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: Sterkt áfengi, árin 2004, 2007 og 2013.	122
Mynd 110. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi eftir því hversu oft þau hafa drukkið áfengi blandað saman við orkudrykk: Einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, greint eftir kyni, árið 2013.....	123
Mynd 111. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa notað hass einu sinni eða oftar um ævina, árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013.....	124
Mynd 112. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi í heild sem hafa notað marjú-ana einu sinni eða oftar um ævina, árin 2010 og 2013.....	125
Mynd 113. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi í heild sem hafa notað marjú-ana 3 sinnum eða oftar um ævina, árin 2010 og 2013.....	126
Mynd 114. Hlutfall framhaldsskólanema á landinu sem hafa notað hass eða marjúana 3 sinnum eða oftar um ævina, árin 2010 og 2013.	127
Mynd 115. Hlutfall framhaldsskólanema á landinu, árin 2007, 2010 og 2013 sem hafa notað amfetamín einu sinni eða oftar um ævina.	129
Mynd 116. Hlutfall framhaldsskólanema á landinu árið 2013 sem hafa notað Mollý einu sinni eða oftar um ævina.....	130

- Mynd 117. Hlutfall nema á landinu, árin 2007, 2010 og 2013 sem hafa notað E-töflur, LSD eða kókaín um ævina, greint eftir aldri..... 130
- Mynd 118. Hlutfall nemenda í 10. bekk grunnskóla og hlutfall 16 og 17 ára framhaldsskólanema, sem segjast reykja daglega, hafa orðið ölvuð einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga og prófað hass og marjúána einu sinni eða oftár um ævina. 131

YFIRLIT YFIR TÖFLUR

Tafla 1.	Stundar þú fótbolta? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar fótbolta, greint eftir kynferði árið 2013.....	28
Tafla 2.	Stundar þú fótbolta? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar fótbolta, greint eftir kynferði árið 2013.....	28
Tafla 3.	Stundar þú körfubolta? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar körfubolta, greint eftir kynferði árið 2013.....	28
Tafla 4.	Stundar þú fimleika? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar fimleika, greint eftir kynferði árið 2013.....	29
Tafla 5.	Stundar þú frjálsar íþróttir? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar frjálsar íþróttir, greint eftir kynferði árið 2013.....	29
Tafla 6.	Stundar þú Golf? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar golf, greint eftir kynferði árið 2013.....	29
Tafla 7.	Stundar þú hestamennsku? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar hestamennsku, greint eftir kynferði árið 2013.....	30
Tafla 8.	Stundar þú sund? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar sund, greint eftir kynferði árið 2013.....	30
Tafla 9.	Hversu oft ferð þú á klassíska tónleika? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem fer á klassíska tónleika, greint eftir kynferði árið 2013.....	38
Tafla 10.	Hversu oft ferð þú á söfn? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem fer á söfn, greint eftir kynferði árið 2013.....	38
Tafla 11.	Hversu oft ferð þú í leikhús? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem fer í leikhús, greint eftir kynferði árið 2013.....	39
Tafla 12.	Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna eftir því hversu mikið (mikið eða mjög mikið) eftirfarandi þættir hafa áhrif á frammistöðu þeirra í námi, árin 2010 og 2013, greint eftir kynferði.....	86
Tafla 13.	Hvað lýsir best þeirri námsbraut sem þú ert nú á? Greint eftir kyni, árið 2013.....	86
Tafla 14.	Hversu vel eiga eftirfarandi fullyrðingar við um þig: Mjög eða fremur vel.....	87
Tafla 15.	Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: Mjög eða frekar miklu. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.....	87
Tafla 16.	Hversu sammála ertu eftirfarandi fullyrðingum: Mjög eða frekar sammála. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.....	88

Tafla 17.	Hversu oft gerst hjá þér um ævina: Þú sent andstyggileg eða sær- andi skilaboð til einstaklings eða hóps á netinu. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.....	96
Tafla 18.	Hversu oft hefur þetta gerst hjá þér um ævina: Þú fengið and- styggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi á netinu. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.....	96
Tafla 19.	Þú hefur sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða hóps í gegnum farsíma. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.....	96
Tafla 20.	Hversu oft hefur þetta gerst hjá þér um ævina: Þú hefur fengið and- styggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi í farsíma, greint eftir kynferði, árið 2013.....	97
Tafla 21.	Hversu oft síðastliðnum 12 mánuði: Þú varst með hópi að stríða einstaklingi..	97
Tafla 22.	Hversu oft síðastliðnum 12 mánuði: Þú varst með hópi að meiða einstakling ..	97
Tafla 23.	Hversu oft síðastliðnum 12 mánuði: Þú varst í hópi sem átti upptökin að því að ráðast á annan hóp.....	98
Tafla 24.	Hversu oft síðastliðnum 12 mánuði: Heill hópur stríddi þér einni/einum	98
Tafla 25.	Hversu oft sl 12 mánuði: Heill hópur réðst á þig eina / einan og meiddi	98
Tafla 26.	Hversu oft sl 12 mánuði: Heill hópur réðst á hóp sem þú varst með	99
Tafla 27.	Hversu oft varðst þú var / vör við eftirfarandi vanlíðan eða óþægindi síðastliðnum 30 daga: stundum/oft, greint eftir kynferði.	99
Tafla 28.	Hversu mörg glös eða bolla drekkur þú af eftirfarandi á hverjum degi? Hlutfall þeirra sem segja: eitt/einn til þrjá/þrjú glös/bolla af kaffi eða kóla-drykkjum (d. Kók/Pepsí), greint eftir kynferði árin 2010 og 2013.....	111
Tafla 29.	Hefur þú einhvern tíma á síðastliðnum 12 mánuðum notað eftirtalin efni í tengslum við íþróttaiðkun: Einu sinni eða oft, greint eftir kynferði árið 2013.	111
Tafla 30.	Hlutfall framhaldsskólanema eftir því hve oft (ef nokkurn tíma) þau skoða klámblið, horfa á klám í sjónvarpi/videói/DVD eða á netinu, árið 2013. Greint eftir kyni.....	112
Tafla 31.	Skaðsemi hass og marjúana.Hlutfall framhaldsskólanema eftir því hversu sammála eða ósammála þeir eru eftirfarandi fullyrðingum um skaðsemi hass og marjúna, greint eftir kyni, árið 2013.	128

AÐFERÐ OG GÖGN

Rannsóknirnar *Ungt fólk* eru þýðisrannsóknir en í því felst að þær eru ekki byggðar á hefðbundnum úrtökum heldur er reynt að ná til sem flestra í úrtaksrammanum innan þýðisins. Þetta er gert með því að leggja spurningalista fyrir alla nemendur sem mættir eru til dagsskóla á tilteknum degi með það að leiðarljósi að lágmarka vikmörk niðurstaðnanna. Niðurstöður þessara kannana eru því mjög áreiðanlegar, hvort sem litið er til tiltekinna landssvæða eða mismunandi hópa.

ÞÁTTAKENDUR

Niðurstöður þær sem birtar eru í þessari skýrslu, sem unnin er fyrir mennta- og menningarmálaráðuneytið á vormánuðum 2014 eru byggðar á *Ungt fólk* rannsóknunum sem lagðar voru fyrir nemendur í framhaldsskólum á Íslandi í október/nóvember árin 1992, 1997, 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013. Þátttakendur voru þeir dagsskólanemendur framhaldsskólanna sem mættir voru í kennslustundir á þeim tíma sem kannanirnar voru lagðar fyrir. Spurningalistar voru lagðir fyrir nemendur í öllum framhaldsskólum á Íslandi. Árið 2004 fengust gild svör frá 11.031 nemendum af þýðinu og voru strákar 5279 en stelpur 5617. Alls gáfu 135 ekki upp kyn sitt. Samkvæmt þessu var svarhlutfall því 80,9% í könnuninni árið 2004. Árið 2007 fengust gild svör frá 11.229 nemendum af þýðinu. Strákar voru 5405 en stelpur 5690 en upplýsingar um kynferði svarenda vantar fyrir 134 þátttakendur. Svarhlutfallið það ár var 72,2% af mögulegum þátttakendum. Árið 2010 fengust gild svör frá 11.388 nemendum af þýðinu og voru strákar 5439 en stelpur 5837. Alls gáfu 112 ekki upp kyn sitt. Samkvæmt þessu var svarhlutfall því 70,5% í könnuninni árið 2010. Árið 2013 fengust gild svör frá 11.116 nemendum og var svarhlutfall 75,5% af mögulegum þátttakendum, þar af voru 5394 strákar og 5590 stelpur. Alls gáfu 132 ekki upp kyn sitt.

MÆLITÆKI

Mælitæki kannananna eru ítarlegir spurningalistar sem hafa verið þróaðir ár frá ári, fyrst af starfsfólki Rannsóknastofnunar uppeldis- og menntamála, í samstarfi við menntamálaráðuneytið, en frá 1999 af Rannsóknnum & greiningu. Spurningarnar eru mótaðar af fagfólki í félagsvísindum þar sem farið er eftir ströngum kröfum um að þær leiði til öruggra niðurstaðna, að áreiðanleiki og réttmæti sé ávallt í fyrirrúmi. Spurningalistinn árið 2000 innihélt 151 spurningu í mismunandi mörgum liðum á 45 blaðsíðum. Árið 2004 var um að

ræða 170 spurningar á 53 síðum. Þá innihélt spurningalistinn árið 2007, 127 spurningar á 42 blaðsíðum. Árið 2010 innihélt spurningalistinn 110 spurningar á 34 blaðsíðum. Árið 2013 innihélt spurningalistinn 95 spurningar á 35 blaðsíðum. Kvarðar eru gjarnan notaðir sem svarmöguleikar við spurningum til að auka réttmæti spurninganna. Í þessum spurningalistum er svonefndur Likert-kvarði¹ mest áberandi.

FRAMKVÆMD OG ÚRVINNSLA GAGNA

Framkvæmd kannananna var þannig háttað að spurningalistarnir voru sendir til allra framhaldsskóla landsins þar sem kennarar sáu um að leggja þá fyrir samkvæmt ákveðnum fyrirframgefnum fyrirmælum. Nafnleyndar þátttakenda var gætt með því að ítreka það fyrir nemendum að hvorki bæri að rita nafn né kennitölu á svarblöðin svo útilokað væri að rekja svörin til þeirra. Einnig voru nemendur vinsamlegast beðnir um að svara öllum spurningunum eftir bestu samvisku og að biðja um hjálp ef þörf var á. Í skýrslunni er tíðni í prósentum sett fram í myndum og töflum með hlutföllum og samanburði milli ýmissa þátta. Of langt mál er að telja hér upp allar þær spurningar sem notaðar eru í skýrslunni eða hvernig einstakar breytur eru kóðaðar en áhugasömum er bent á að hafa samband við Rannsóknir & greiningu ef nákvæmari skýringa er óskað.

1) Sjá nánar: De Vaus (2002)

I. HLUTI ÍPRÓTTIR OG HREYFING

Fjölmargar rannsóknir hafa sýnt fram á mikilvægi hreyfingar og íþróttaiðkunar fyrir líðan og heilsu fólks. Hjá Rannsóknum & greiningu hafa rannsóknirnar beinst að margvíslegum þáttum í lífi ungmenna og aðaláherslur hafa verið á verndandi hlutverk íþróttaiðkunar í lífi ungmenna. Rannsóknir á áhrifum íþróttaiðkunar á meðal ungs fólks hafa meðal annars leitt í ljós að ungmenni sem iðka skipulagðar íþróttir eru almennt líklegri til að ástunda heilbrigðan lífsstíl, einnig líður þeim betur andlega en öðrum ungmönnum sem iðka ekki íþróttir². Þá hefur íþróttaiðkun verndandi áhrif gegn vímuefnanotkun og eru ungmenni sem iðka íþróttir ólíklegri til að reykja³, neyta áfengis og neyta annarra vímuefna⁴. Íþróttaiðkun með formlegum hætti með íþróttafélagi hefur verndandi áhrif gegn áfengisneyslu á meðan óformleg íþróttaiðkun, til dæmis líkamsrækt, vaxtarækt og ástundun jaðaríþrotta, eykur líkur á áfengisneyslu⁵. Nýleg rannsókn sýnir að ungmenni sem iðka íþróttir með íþróttafélagi telja sig vera í góðu líkamlegu og andlegu jafnvægi, en einnig hafa þau aukna trú á getu sinni til að ná árangri á öðrum sviðum í lífinu⁶. Íþróttaiðkun hefur sérstaklega mikið gildi fyrir líðan ungmenna sem búa við erfiðar heimilisáðstæður og á meðal unglinga sem standa höllum fæti⁷. Almennt dregur íþróttaiðkun unglinga úr líkum á þunglyndi, en samband þessara þátta er sterkara meðal þeirra unglinga sem búa við erfiðar aðstæður heima fyrir; svo sem við heimilisofbeldi og rífrildi. Það virðist því skipta verulegu máli að hvetja til íþróttaiðkunar meðal ungs fólks og virkja sérstaklega þá sem ekki búa við góðar heimilisáðstæður. Bent hefur verið á að líkamleg hreyfing hafi á undanförunum árum víða minnkað sökum lífsstílsbreytinga, sérstaklega í vestrænum samfélögum⁸.

Íslenskar rannsóknir meðal barna frá 10 ára aldri til 18 ára sýna að brottfall úr íþróttum, þ.e. hversu oft einstaklingar keppa eða æfa með íþróttafélagi, byrjar í 8. bekk í grunnskóla og eykst stöðugt fram að 18 ára aldri. Líkamleg hreyfing hefur aukist meðal framhaldsskólanema ef lítið er til hversu oft nemendur æfa íþróttir eða stunda líkamsrækt en að sama skapi hefur engin breyting orðið á meðal þeirra sem hreyfa sig nær aldrei, því má sjá að aukningin er í tíðni fremur en fjölda.

Á myndum 1 til 15 má sjá athuganir yfir tíma á þátttöku framhaldsskólanema í íþróttum og líkamsrækt, fjölda þeirra sem æfa íþróttir með íþróttafélagi, ásamt yfirliti yfir fjölmennustu

2) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. (2006)

3) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. (2008)

4) Rúnar Vilhjálmsson og Þórólfur Þórlindsson (1992); Þórólfur Þórlindsson o.fl. (1994)

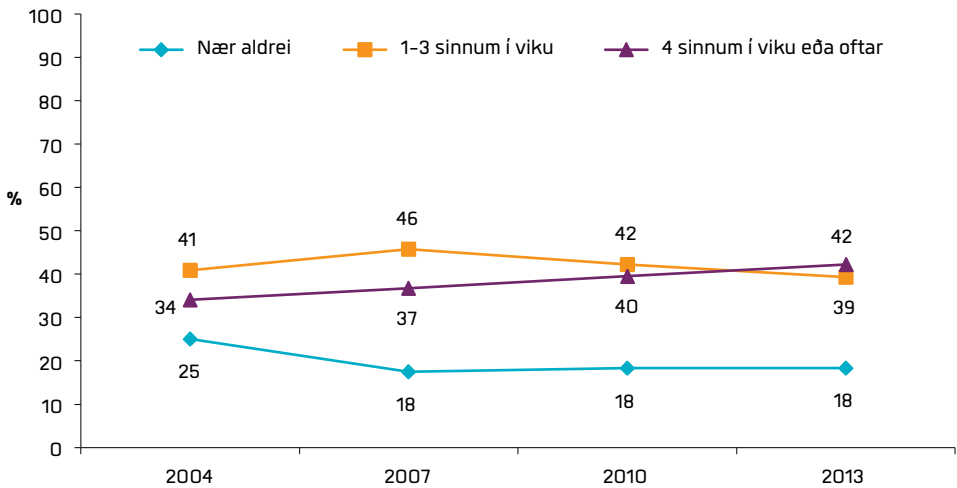
5) Viðar Halldórsson o.fl. (2013)

6) Þórdís Lilja Gísladóttir o.fl. (2013)

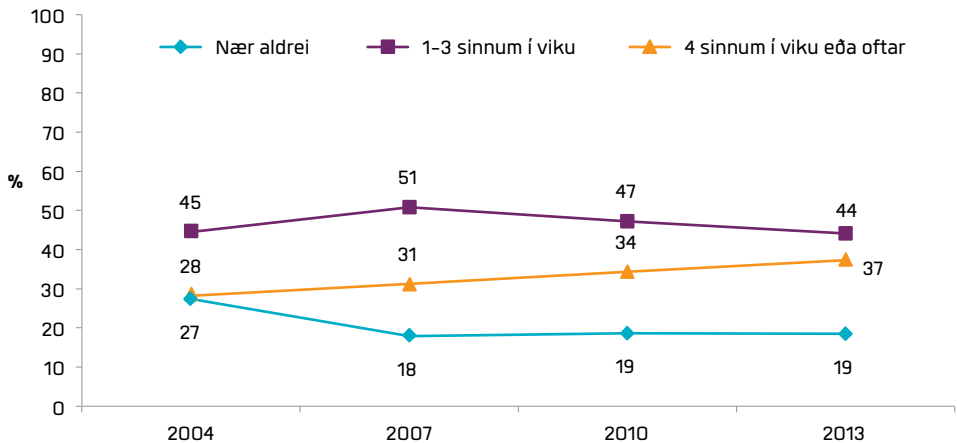
7) Inga Dóra Sigfúsdóttir o.fl. (2011)

8) Allegrante (2004)

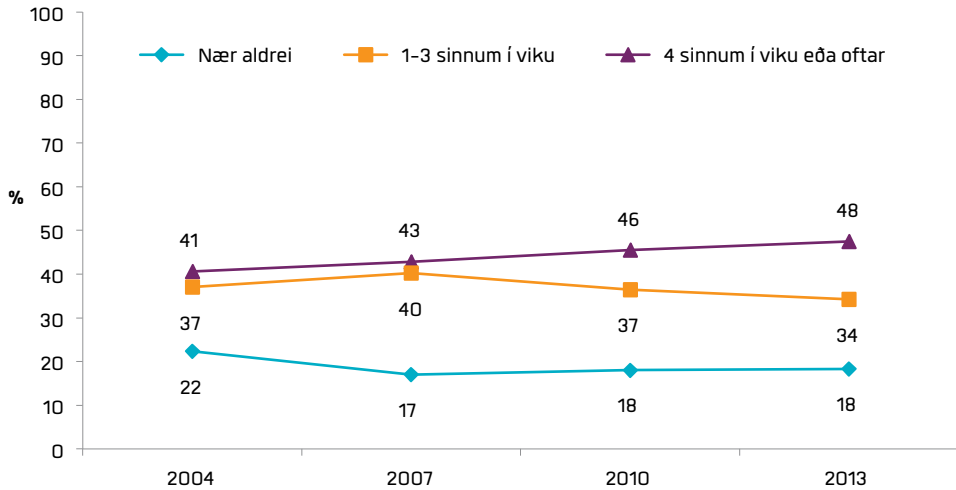
Íþróttagreinarnar. Þá má einnig sjá niðurstöður þess í hversu góðri líkamlegri þjálfun framhaldsskólanemarnir telja sig vera.

Mynd 1. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast stunda íþróttir eða líkamsrækt.

Mynd 2. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þær segjast stunda íþróttir eða líkamsrækt.

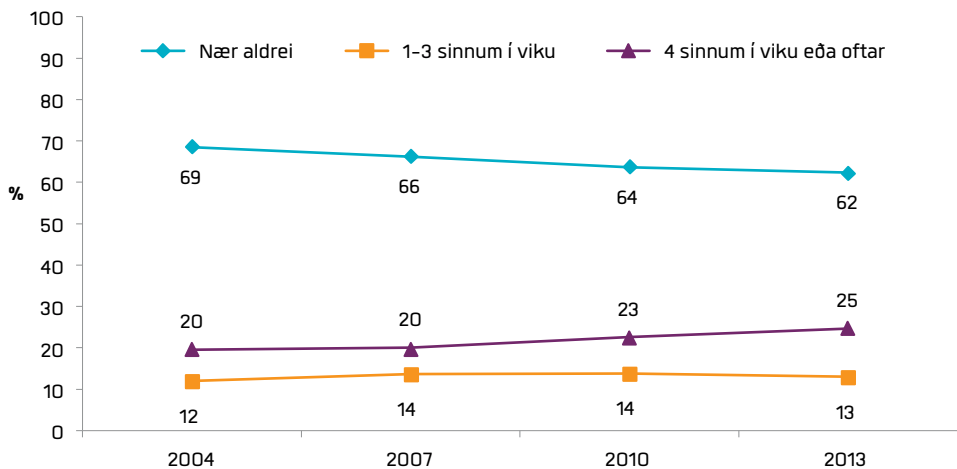

Mynd 3. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast stunda íþróttir eða líkamsrækt.

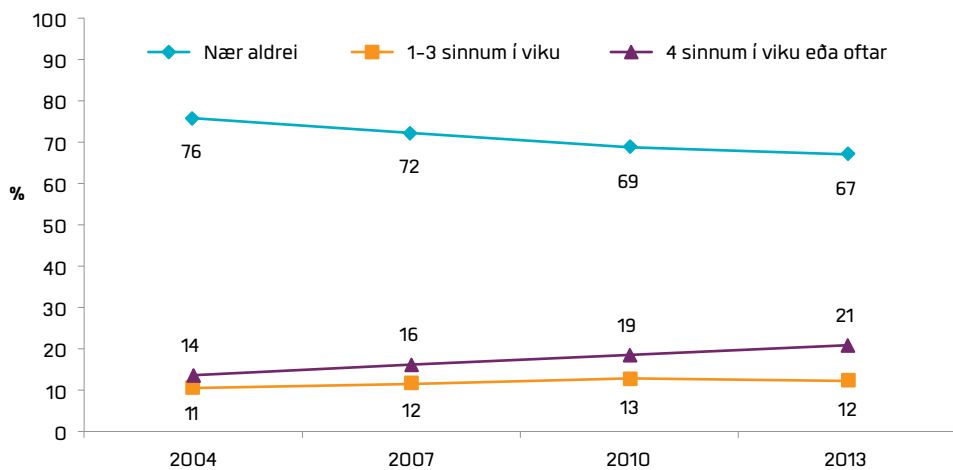
Á myndum 1 til 3 má sjá niðurstöður þess hve oft framhaldsskólanemendur stunda íþróttir eða líkamsrækt árin 2004, 2007, 2010 og 2013. Í fyrsta lagi eru niðurstöður sýndar fyrir alla framhaldsskólanemendur sem tóku þátt í könnunni, óháð kyni og því næst eru niðurstöður greindar eftir kyni. Hlutfall þeirra sem segjast nær aldrei stunda íþróttir eða líkamsrækt helst það sama á milli árána 2010 og 2013, þegar 18% framhaldsskólanema svaraði því til. Hlutfall þeirra sem stunda íþróttir eða líkamsrækt 1 til 3 sinnum í viku lækkar frá árinu 2010 úr 42% í 39% árið 2013. Að sama skapi hækkar hlutfall þeirra sem stunda íþróttir eða líkamsrækt 4 sinnum í viku eða oftar úr 40% árið 2010 í 42% árið 2013.

Svipað hlutfall stráka og stelpna segist nær aldrei stunda íþróttir eða líkamsrækt eða 18-19%. Strákar (48%) eru þó hlutfallslega líklegri í samanburði við stelpur (44%) til að stunda íþróttir eða líkamsrækt 4 sinnum í viku eða oftar.

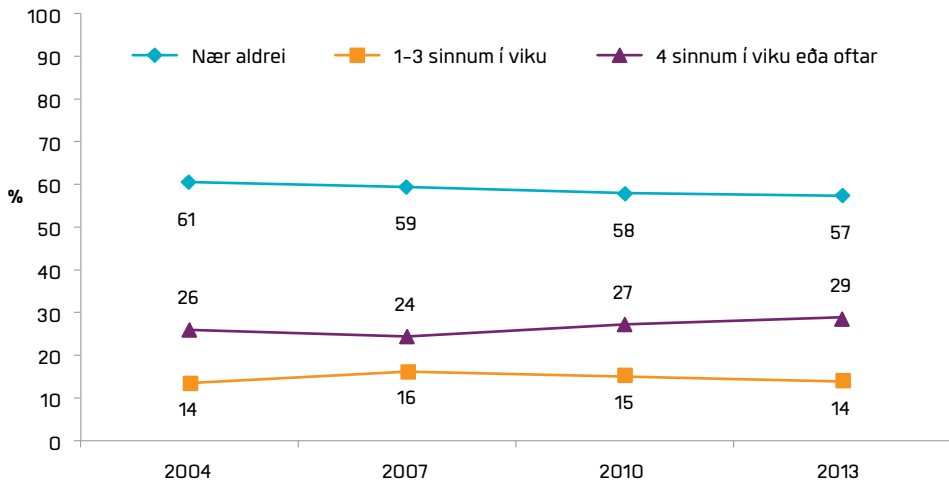

Mynd 4. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi.

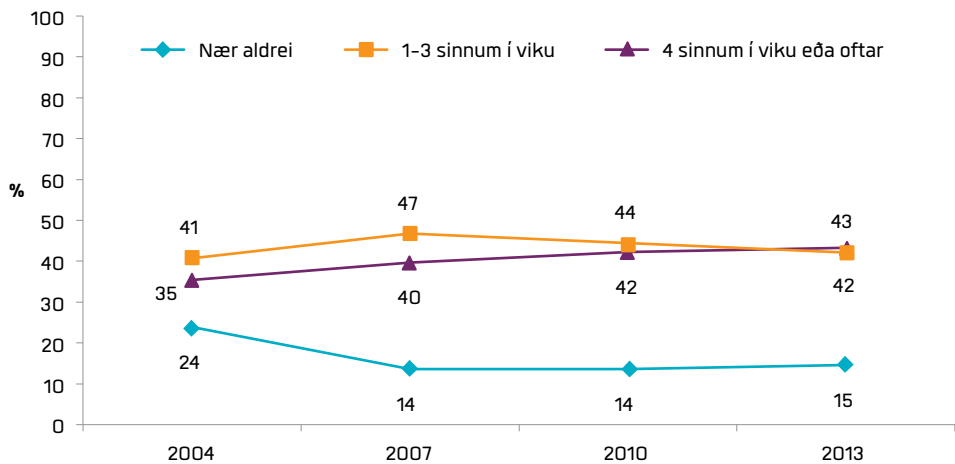

Mynd 5. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þær segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi.

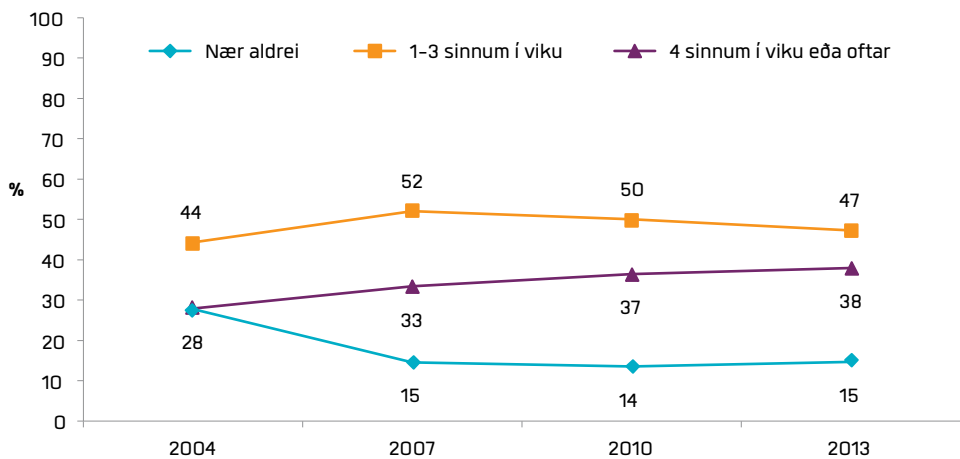

Mynd 6. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi.

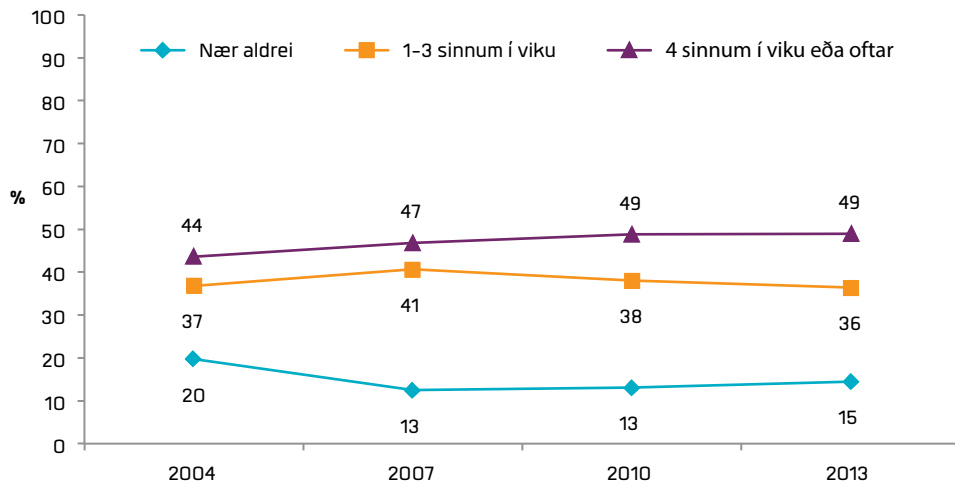
Ef litið er til þess hve oft framhaldsskólanemar stunda íþróttir með íþróttafélagi má sjá á myndum 4 til 6 að 62% framhaldsskólanema segja að slíkt eigi nær aldrei við um þá og lækkar hlutfallið í samanburði við árið 2010 (64%). Hlutfall þeirra sem æfa 4 sinnum í viku með íþróttafélagi er 25% og hækkar það úr 23% frá árinu 2010. Þá segjast 13% framhaldsskólanema árið 2013 að þeir stundi íþróttir með íþróttafélagi 1 til 3 sinnum í viku eða oftar. Þegar niðurstöður íþróttaiðkunar með íþróttafélagi eru greindar eftir kyni má sjá að hlutfall stelpna (67%) er hærra en stráka (57%) þegar kemur að því að stunda nær aldrei íþróttir með íþróttafélagi. Hlutfallslega æfa fleiri strákar (29%) en stelpur (21%) 4 sinnum í viku eða oftar íþróttir með íþróttafélagi, en þó hefur hlutfall stelpna sem æfðu aldrei eða sjaldan íþróttir lækkað frá árinu 2004 til ársins 2013. Hjá stelpum og strákum hefur hlutfallið lækkað um eitt prósentustig þegar litið er til æfinga 1 til 3 sinnum í viku.

Mynd 7. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.

Mynd 8. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þær segjast reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.

Mynd 9. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.

Á myndum 7 til 9 gefur að líta hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þeir segjast reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni. Þegar niðurstöður eru skoðaðar fyrir alla þá framhaldsskólanemendur sem tóku þátt í rannsókninni má sjá á mynd 7, að 15% nemenda segja að þeir reyni nær aldrei á sig þannig að þeir mæðist verulega eða svitni og er hlutfallið svipað og árið 2010 (14%). Þá segjast 43% reyna þannig á sig að þeir mæðist eða svitni, 1 til 3 sinnum í viku á meðan 42% telja að slíkt eigi við 4 sinnum í viku eða oftar.

Þegar niðurstöður eru greindar eftir kyni (myndir 8 og 9) sést að sama hlutfall stelpna og stráka segjast nær aldrei reyna á sig líkamlega þannig að þau mæðist eða svitni (15%). Strákar (49%) eru talsvert líklegri en stelpur (38%) til að segjast reyna á sig líkamlega 4 sinnum í viku eða oftar og þar af leiðir að stelpur (47%) eru fjölmennari þegar kemur að því að hreyfa sig þannig að þær mæðist eða svitni 1 til 3 sinnum í viku, í samanburði við stráka (36%).

Tafla 1. Stundar þú fótbolta? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar fótbolta, greint eftir kynferði árið 2013.

Íþróttgrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Fótbolta	Nær aldrei	1738 (36%)	3367 (64%)	5105 (51%)
	Nokkrum sinnum á ári/ nokkrum sinnum í mánuði	1918 (40%)	1427 (27%)	3345 (33%)
	1-3x í viku	415 (9%)	95 (2%)	510 (5%)
	4x í viku eða oftar	765 (16%)	369 (7%)	1134 (11%)

Tafla 2. Stundar þú handbolta? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar fótbolta, greint eftir kynferði árið 2013.

Íþróttgrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Handbolta	Nær aldrei	3423 (71%)	4372 (83%)	7795 (77%)
	Nokkrum sinnum á ári/ nokkrum sinnum í mánuði	1043 (22%)	640 (12%)	1683 (17%)
	1-3x í viku	71 (2%)	27 (1%)	98 (1%)
	4x í viku eða oftar	285 (6%)	210 (4%)	495 (5%)

Tafla 3. Stundar þú körfubolta? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar körfubolta, greint eftir kynferði árið 2013.

Íþróttgrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Körfubolta	Nær aldrei	2625 (54%)	4173 (80%)	6798 (68%)
	Nokkrum sinnum á ári/ nokkrum sinnum í mánuði	1795 (37%)	939 (18%)	2734 (27%)
	1-3x í viku	196 (4%)	39 (1%)	235 (2%)
	4x í viku eða oftar	207 (4%)	89 (2%)	296 (3%)

Tafla 4. Stundar þú fimleika? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar fimleika, greint eftir kynferði árið 2013.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Fimleika	Nær aldrei	4438 (93%)	4627 (89%)	9065 (91%)
	Nokkrum sinnum á ári/ nokkrum sinnum í mánuði	280 (6%)	437 (8%)	717 (7%)
	1-3x í viku	40 (1%)	56 (1%)	96 (1%)
	4x í viku eða oftar	38 (1%)	106 (2%)	144 (1%)

Tafla 5. Stundar þú frjálsar íþróttir? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar frjálsar íþróttir, greint eftir kynferði árið 2013.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Frjálsar íþróttir	Nær aldrei	4204 (88%)	4693 (90%)	8897 (89%)
	Nokkrum sinnum á ári/ nokkrum sinnum í mánuði	454 (10%)	448 (9%)	902 (9%)
	1-3x í viku	59 (1%)	46 (1%)	105 (1%)
	4x í viku eða oftar	74 (2%)	46 (1%)	120 (1%)

Tafla 6. Stundar þú golf? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar golf, greint eftir kynferði árið 2013.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Golf	Nær aldrei	3432 (72%)	4694 (90%)	8126 (81%)
	Nokkrum sinnum á ári/ nokkrum sinnum í mánuði	1229 (26%)	477 (9%)	1706 (17%)
	1-3x í viku	72 (2%)	18 (0.3%)	90 (1%)
	4x í viku eða oftar	69 (1%)	16 (0.3%)	85 (1%)

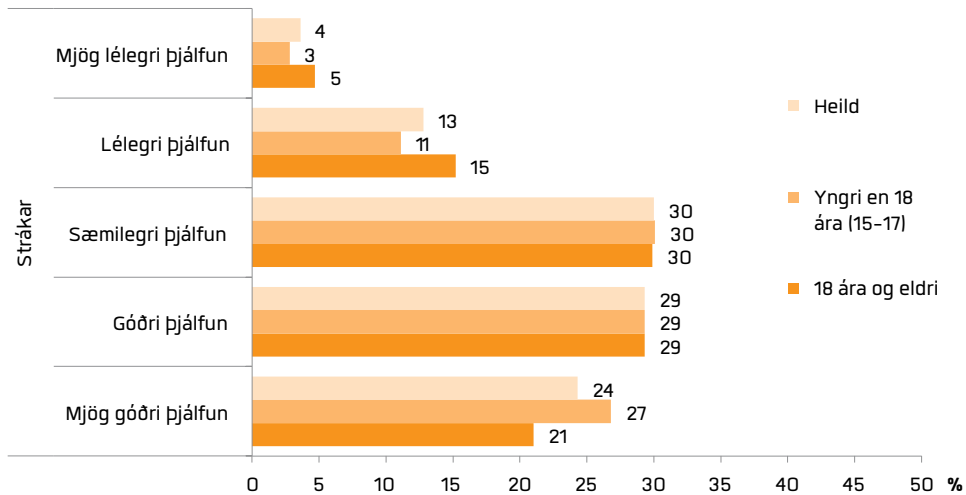
Tafla 7. Stundar þú hestamennsku? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar hestamennsku, greint eftir kynferði árið 2013.

Íþróttgrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Hestamennsku	Nær aldrei	4270 (89%)	4162 (80%)	8432 (84%)
	Nokkrum sinnum á ári/ nokkrum sinnum í mánuði	430 (9%)	825 (16%)	1255 (13%)
	1-3x í viku	36 (1%)	78 (2%)	114 (1%)
	4x í viku eða oftar	58 (1%)	158 (3%)	216 (2%)

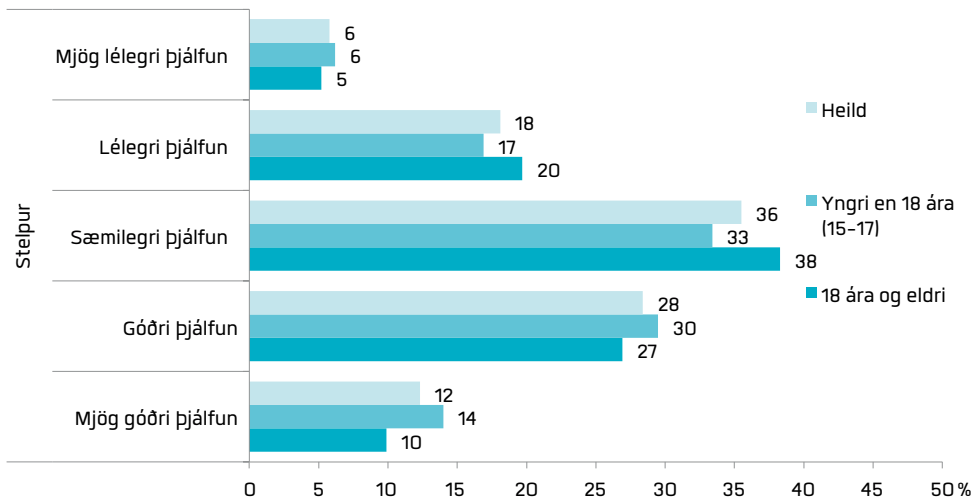
Tafla 8. Stundar þú sund? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem stundar sund, greint eftir kynferði árið 2013.

Íþróttgrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Sund	Nær aldrei	2798 (58%)	3080 (59%)	5878 (59%)
	Nokkrum sinnum á ári/ nokkrum sinnum í mánuði	1757 (37%)	1899 (36%)	3656 (37%)
	1-3x í viku	164 (3%)	165 (3%)	329 (3%)
	4x í viku eða oftar	68 (1%)	77 (2%)	145 (1%)

Í töflum 1 til 8 má sjá iðkun tiltekinna íþróttgreina. Sýndar eru niðurstöður fyrir fótbolta, handbolta, körfubolta, fimleika, frjálsar íþróttir, golf, hestamennsku og sund. Í hverri töflu fyrir sig má sjá hlutfall og fjölda framhaldsskólanema, hvort og þá hve oft þau stunda tiltekna íþróttgrein, greint eftir kynferði. Algengast er að framhaldsskólanemarnir segist stunda fótbolta og á það bæði við um stráka og stelpur, þó strákar iðki þá íþrótt mun frekar. Þannig segjast um 16% stráka stunda fótbolta 4 sinnum í viku eða oftar á meðan slíkt á við um 7% stelpna. Strákar eru líklegri til að stunda allar þær boltagreinar sem hér eru settar fram í töflu í samanburði við stelpur. Þá segjast rétt um 30% stráka stunda golf nokkrum sinnum á ári eða oftar á meðan hlutfallið er 10% hjá stelpunum. Um 21% stelpna á móti 11% stráka stundar hestamennsku nokkrum sinnum á ári eða oftar. Sundiðkun nýtur álíka vinsælda hjá stelpum og strákum þar sem rúm 40% segist iðka sund nokkrum sinnum á ári eða oftar í því sambandi er vert að taka fram að um almenna iðkun er að ræða, en ekki ástundun með íþróttafélagi.

Mynd 10. Hvað telurðu þig vera í góðri líkamlegri þjálfun (góðu formi)? Hlutfall stráka, greint eftir aldri árið 2013.

Mynd 11. Hvað telurðu þig vera í góðri líkamlegri þjálfun (góðu formi)? Hlutfall stelpna, greint eftir aldri árið 2013.

Á myndum 10 og 11 má sjá niðurstöður spurningarinnar: „Hvað telurðu þig vera í góðri líkamlegri þjálfun?“, greint eftir kyni og aldri þátttakenda. Strákar eru hlutfallslega líklegri, í samanburði við stelpur, til að telja sig vera í góðri líkamlegri þjálfun. Þannig segjast um

24% stráka á móti 12% stelpna að þeir séu í mjög góðri þjálfun. Sé litið til aldurs þá sýna niðurstöður að strákar undir 18 ára eru líklegri en þeir strákar sem náð hafa sjálfræðisaldri til að telja sig vera í mjög góðri þjálfun. Sömu niðurstöður má greina meðal stúlkna. Þannig eru stelpur sem ekki hafa náð sjálfræðisaldri hlutfallslega líklegri til að telja sig vera í mjög góðri líkamlegri þjálfun í samanburði við stelpur 18 ára og eldri. Þá eru stelpur (24%) hlutfallslega líklegri í samanburði við stráka (17%) til að telja sig vera í mjög lélegri eða lélegri þjálfun.

SAMANTEKT ÚR I HLUTA

Á myndum 1 til 11 má sjá niðurstöður athugana yfir tíma, á þátttöku stelpna og stráka í framhaldsskólum í íþróttum og líkamsrækt. Stelpur stunda sjaldnar íþróttir eða líkamsrækt en strákar og þá sýna niðurstöður að hærra hlutfall stráka en stelpna segist æfa íþróttir eða líkamsrækt 4 sinnum í viku eða oftar. Vert er þó að taka fram að lítill sem enginn hlutfallslegur munur er eftir kyni þegar litið er til þess hóps sem stundar nær aldrei íþróttir eða líkamrækt.

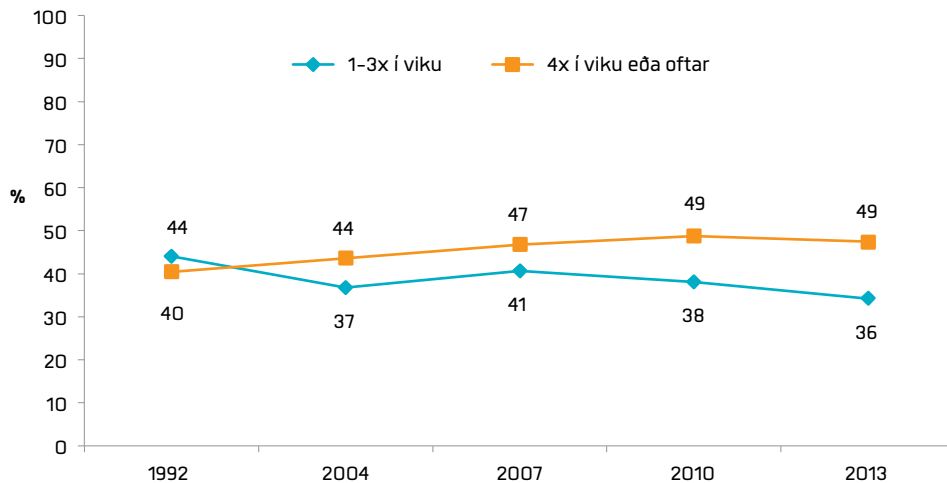
Þegar skoðaðar eru niðurstöður fyrir boltagreinar (fótbolta, handbolta og körfubolta) kemur í ljós að ástundun 4 sinnum í viku eða oftar á við um 16% stráka á móti 7% stelpna er kemur að fótbolta, um 6% stráka og 4% stelpna stunda handbolta og 4% stráka og 2% stelpna stunda körfubolta.

Stelpur (2%) eru hlutfallslega líklegri í samanburði við stráka (1%) til að stunda fimleika 4 sinnum í viku eða oftar. Um 1% stelpna og 2% stráka stunda frjálssar íþróttir 4 sinnum í viku eða oftar og 1% stráka og innan við 1% stelpna stunda golf 4 sinnum í viku eða oftar. Þegar niðurstöður eru skoðaðar fyrir hestamennsku má sjá að stelpur (3%) eru hlutfallslega líklegri en strákar (1%) til að stunda þá íþrótt 4 sinnum í viku eða oftar og um 2% stelpna og 1% stráka stundar sund sem því nemur í viku hverri.

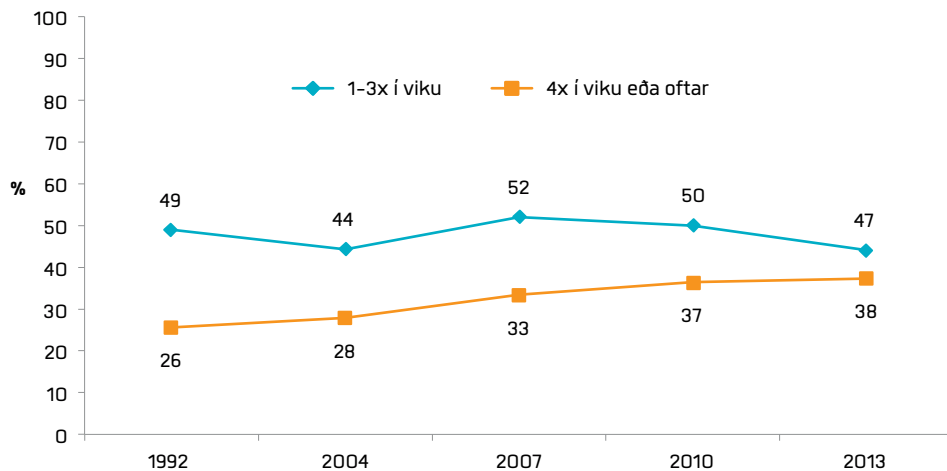
Niðurstöður sýna að strákar eru hlutfallslega líklegri í samanburði við stelpur til að telja sig vera í mjög góðri líkamlegri þjálfun. Þannig telja um 24% stráka sig vera í mjög góðri þjálfun á móti 12% stelpna. Þá eru þeir framhaldsskólanemendur sem eru yngri en 18 ára hlutfallslega líklegri í samanburði við sjálfráða ungmenni til að telja sig vera í mjög góðri líkamlegri þjálfun. Stelpur eru hlutfallslega líklegri en strákar til að telja sig vera í mjög lélegri eða lélegri þjálfun, þannig telja um 24% stelpna slíkt eiga við um sig á meðan hlutfallið er 17% meðal strákanna.

Einnig má benda á töflur í viðauka á bls 144 þar sem fleiri upplýsingar um íþróttir og hreyfingu er að finna.

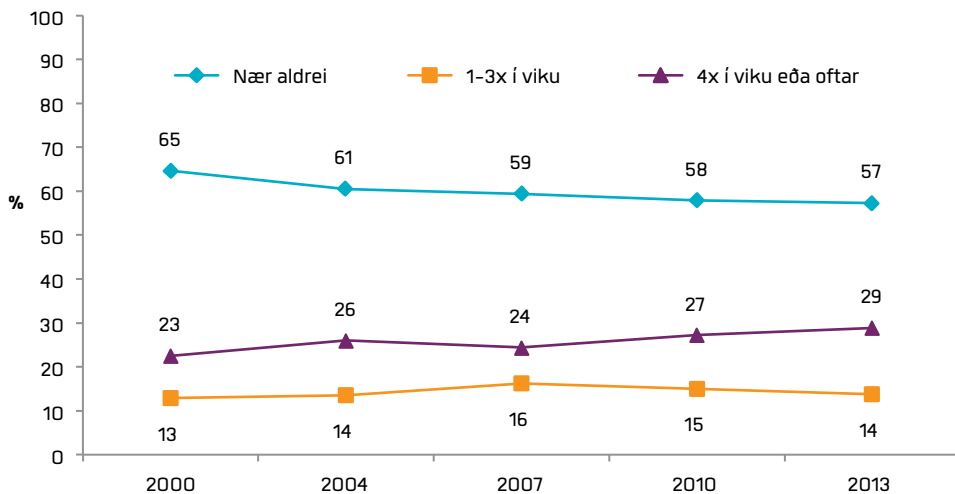
SÖGULEGT SAMHENGI. NIÐURSTÖÐUR ÚR „UNGT FÓLK FRAMHALDSSKÓLAR“ 1992 TIL 2013

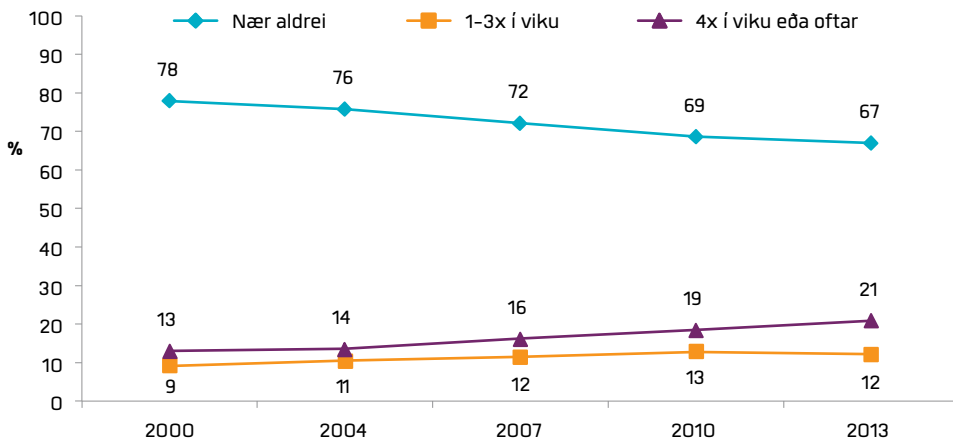
Mynd 12. Hlutfall stráka á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þeir reyna líkamlega þannig á sig að þeir mæðist eða svitni.

Mynd 13. Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær reyna líkamlega þannig á sig að þær mæðist eða svitni.

Mynd 14. Hlutfall stráka á landinu árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir stundi íþróttir (æfi eða keppi).

Mynd 15. Hlutfall stelpna á landinu árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvar stundi íþróttir (æfi eða keppi).

II. HLUTI FÉLAGSSTARF OG TÓMSTUNDAIÐKUN

Fjöldi rannsókna hefur leitt í ljós forvarnargildi skipulagðs félags-, æskulýðs- og tómstundastarfs gegn vímuefnaneyslu og frávikshegðun unglinga⁹. Með skipulögðu félags-, æskulýðs- og tómstundastarf er hægt að veita ungmönnum tækifæri til þess að vinna við áhugaverða hluti og ná ákveðnum markmiðum sem þeir setja sér. Einnig er starfið, fagfólki og reyndu starfsfólki vettvangur til þess að ná til unglinganna og hafa jákvæð áhrif á þá. Fjölmörg dæmi eru af unglingum í áhættuhópi sem snéru baki við afbrotum og vímuefnanotkun, vegna þátttöku sinnar í skipulögðu félags- og tómstundastarfi, þar sem þeir náðu að mynda samband við fullorðna, og hljóta stuðning og hvatningu, sem þá ef til vill skorti heima við.

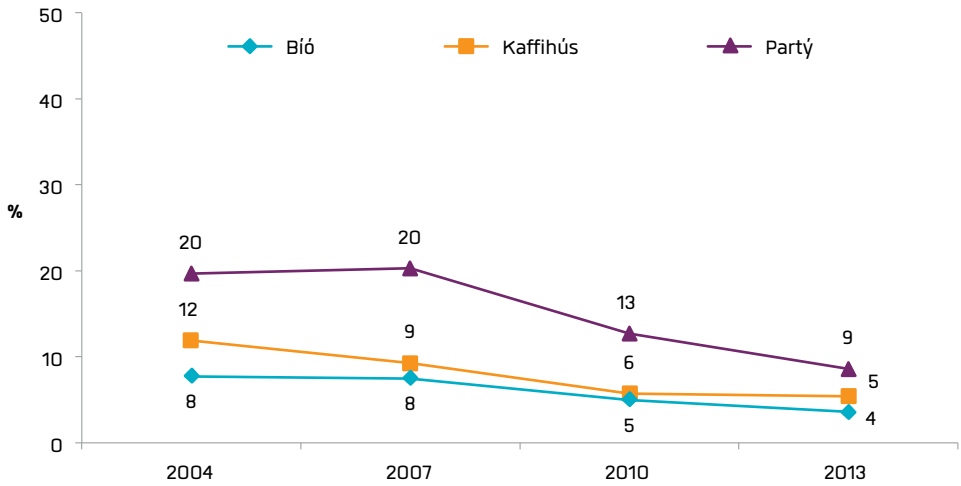
Lykilatriðið í þessu sambandi er spurningin um hvort félags- og tómstundastarfið sé skipulagt af ábyrgum aðilum sem hafi umsjón með því eða hvort það fari fram einungis með þátttöku jafningja, fjarri fyrirmyndum sem haft geti góð áhrif og stutt við ef leita þarf ráða eða ásjár. Niðurstöður rannsókna sýna skýrt að starfsemi sem er markmiðabundin, skipulögð og í umsjá ábyrgra aðila er líklegri til að hafa uppbyggjandi áhrif í lífi ungmenna en starf sem ekki er skipulagt og í umsjá ábyrgra aðila¹⁰. Einnig að skipulagt félags- og tómstundastarf dregur úr líkum á að unglingar tileinki sér lífsstíl sem einkennist af áhættuhegðun svo sem notkun vímuefna¹¹.

Á myndum 16 til 39 gefur að líta þróun yfir tíma á hlutfalli framhaldsskólanema sem sækja bíó, kaffihús og party. Einnig má sjá hlutfall þeirra sem fara í leikhús, á söfn og á klassíska tónleika sem og þeirra sem leggja stund á myndlistarnám, hannyrðir og leiklist. Eins má sjá í myndum þátttöku framhaldsskólanema í tónlistarstarfi, skátastarfi, ungliðastarfi björgunarsveita og ungmennastarfi Rauða kross Íslands (RKÍ), sem og hversu mikinn þátt þeir segjast taka í félagslífi skólans síns. Einnig má sjá hversu margar klukkustundir framhaldsskólanemar segjast nota í viku hverri til að lesa bækur, aðrar en skólabækur, sem og lesa dagblöð. Að lokum eru myndir sem sýna hve mikið þau segjast vinna með námi sínu á viku.

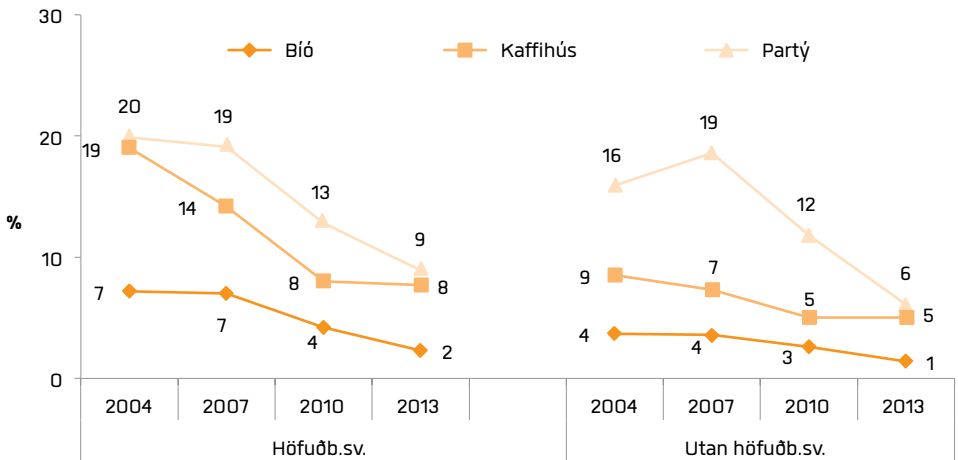
9) Þórólfur Þórlindsson o.fl. 1998; Þórólfur Þórlindsson og Jón Gunnar Bernburg 2006.

10) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2005; Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2006.

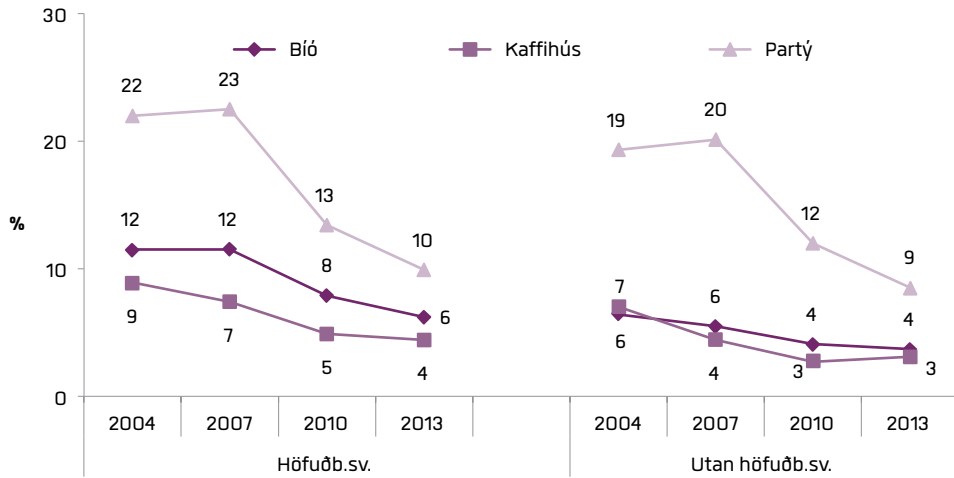
11) Piko og Fitzpatrick 2004.

Mynd 16. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem fara í bíó, á kaffihús og í partý, vikulega eða oftar.

Mynd 17. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem fara í bíó, á kaffihús og í partý, vikulega eða oftar.

Mynd 18. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem fara í bíó, á kaffihús og í partý, vikulega eða oftár.

Á myndum 16 til 18 má sjá samanburð milli árána 2004, 2007, 2010 og 2013 á hlutfalli framhaldsskólanema sem stunda tiltekna óskipulagðar frístundir: bíó, kaffihús og partý. Myndirnar sýna annars vegar heildarhlutfall framhaldsskólanema og hins vegar niðurstöður greindar eftir kynferði og búsetu. Þá er mikilvægt að benda á að verulega hefur dregið úr þessu óskipulagða tómstundastarfi. Undanfarnin ár hafa partý verið vinsælust, en þó hefur talsvert dregið úr slíkri iðju meðal framhaldsskólanema. Þannig segjast um 9% framhaldsskólanema að þeir hafi farið í partý vikulega eða oftár nú árið 2013 á meðan slíkt átti við um 13% árið 2010 og 20% árin 2007 og 2004. Um 5% framhaldsskólanema hafa sótt kaffihús vikulega eða oftár og 4% bíó. Hjá strákum eru bíóferðir yfirleitt algengari en kaffihúsaferðir og er það óháð búsetu. Verulega hefur dregið úr því að nemendur fari í partý og er það óháð búsetu. Líkt og fyrri ár þá sýna niðurstöður að kaffihúsaferðir eru algengari en bíóferðir hjá stelpunum og er það óháð búsetu, þó vikulegar heimsóknir á kaffihús séu algengari hjá stelpum búsettum á höfuðborgarsvæðinu í samanburði við utan höfuðborgarsvæðisins.

Í töflum 9 til 11 gefur að líta hlutfall framhaldsskólanema sem fara í leikhús, á söfn eða á klassíska tónleika, greint eftir kynferði. Töflurnar sýna hvort og þá hve oft framhaldsskólanemarnir sækja slíka viðburði. Flest er að ungmennin fara í leikhús, en 66% stelpna og rúm 53% stráka sækja leikhús einu sinni eða oftár á ári og rúm 3% framhaldsskólanema fara í leikhús einu sinni í mánuði eða oftár. Rétt tæp 30% framhaldsskólanema segjast fara á klassíska tónleika einu sinni á ári eða oftár og eru stelpur (31%) hlutfallslega líklegri en strákar (28%) til að sækja klassíska tónleika. Þá segjast um tæp 38% ungmennanna fara á söfn einu sinni eða oftár á ári og er ekki munur á milli stráka og stelpna hvað það varðar.

Tafla 9. Hversu oft ferð þú á klassíska tónleika? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem fer á klassíska tónleika, greint eftir kynferði árið 2013.

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Klassíska tónleika	Nær aldrei	3610 (71,7%)	3715 (68,8%)	7325 (70,2%)
	Einu sinni á ári	799 (15,9%)	970 (18,0%)	1769 (16,9%)
	Nokkrum sinnum á ári	505 (10,0%)	612 (11,3%)	1117 (10,7%)
	1-2 sinnum í mánuði	89 (1,8%)	87 (1,6%)	176 (1,7%)
	Einu sinni í viku eða oftár	33 (0,7%)	19 (0,4%)	52 (0,5%)

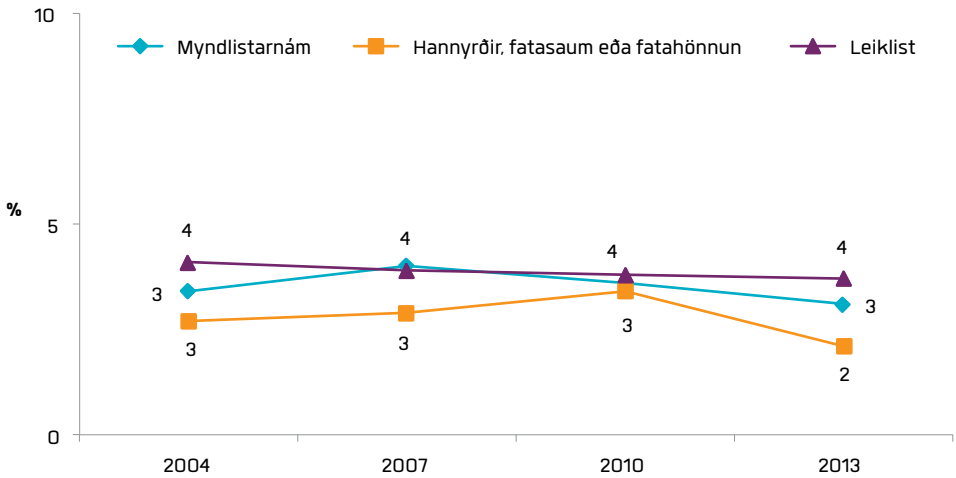
Tafla 10. Hversu oft ferð þú á söfn? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem fer á söfn, greint eftir kynferði árið 2013.

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Söfn	Nær aldrei	3059 (62,3%)	3319 (62,3%)	6378 (62,3%)
	Einu sinni á ári	1042 (21,2%)	1222 (22,9%)	2264 (22,1%)
	Nokkrum sinnum á ári	710 (14,5%)	702 (13,2%)	1412 (13,8%)
	1-2 sinnum í mánuði	68 (1,4%)	61 (1,1%)	129 (1,3%)
	Einu sinni í viku eða oftár	33 (0,7%)	23 (0,4%)	56 (0,5%)

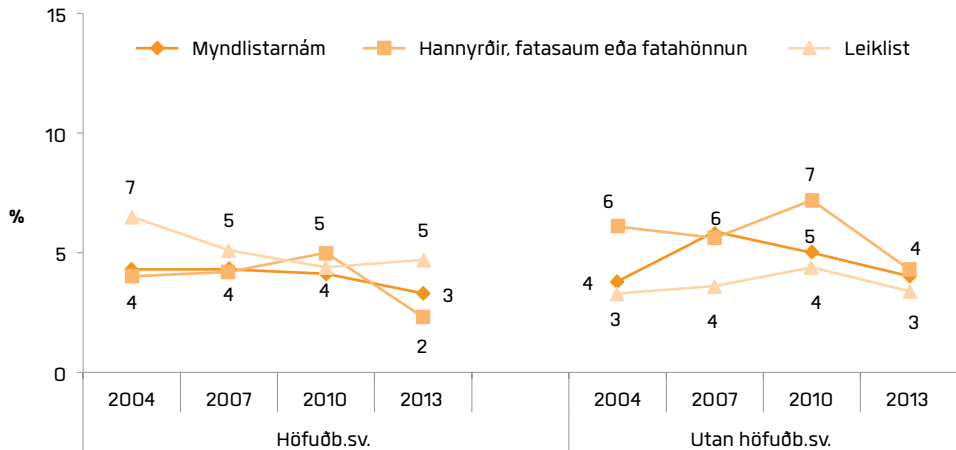
Tafla 11. Hversu oft ferð þú í leikhús? Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema sem fer í leikhús, greint eftir kynferði árið 2013

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Leikhús	Nær aldrei	2346 (46,7%)	1827 (33,9%)	4173 (40,0%)
	Einu sinni á ári	1386 (27,6%)	1696 (31,4%)	3082 (29,6%)
	Nokkrum sinnum á ári	1133 (22,5)	1711 (31,7%)	2844 (27,3%)
	1-2 sinnum í mánuði	127 (2,5%)	142 (2,6%)	269 (2,6%)
	Einu sinni í viku eða oftár	34 (0,7%)	20 (0,4%)	54 (0,5%)

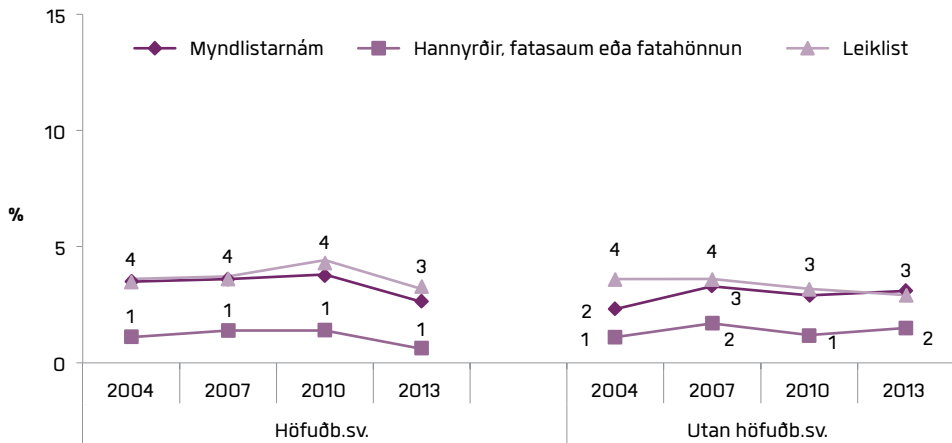

Mynd 19. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda myndlistarnám, hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, og leiklist, vikulega eða oftár.

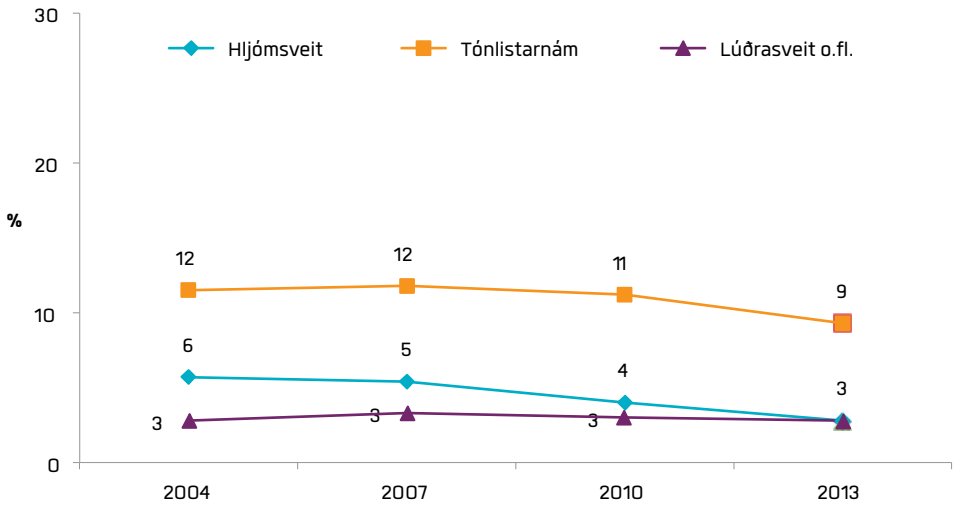

Mynd 20. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda myndlistarnám, hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, og leiklist, vikulega eða oftár.

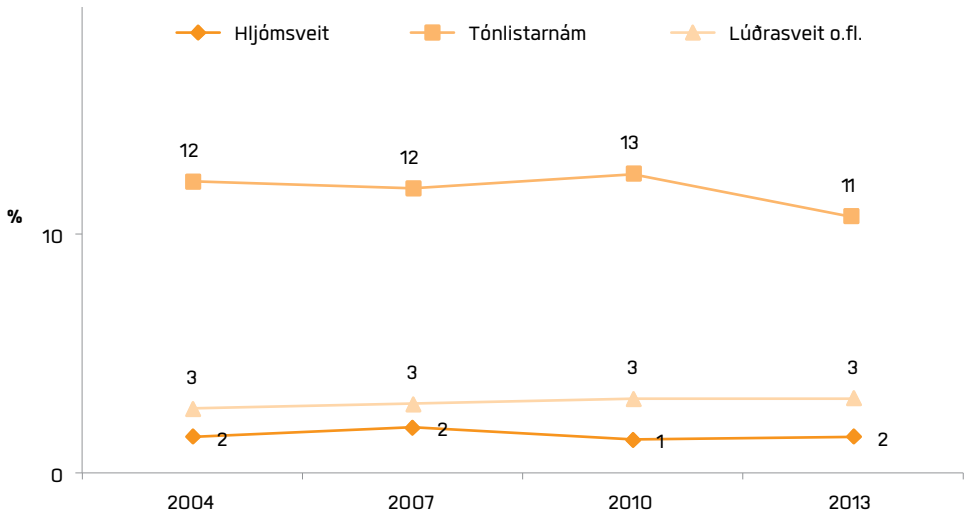

Mynd 21. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda myndlistarnám, hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, og leiklist, vikulega eða oftár.

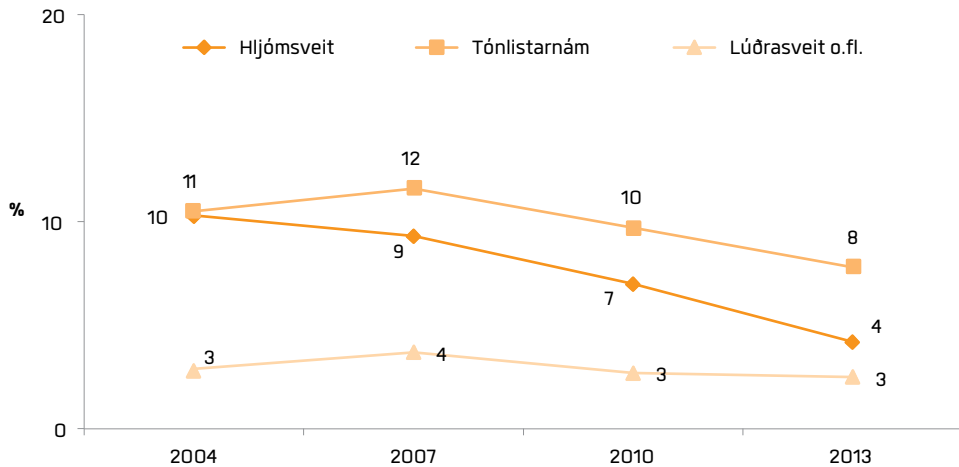
Á myndum 19 til 21 má skoða samanburð á hlutfalli stelpna og stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda myndlistarnám, hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun og leiklist, vikulega eða oftár, greint eftir búsetu. Ef byrjað er á því að skoða niðurstöður fyrir framhaldsskólanema í heild sinni (mynd 19) má sjá að um 2% ungmennanna stunda hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, 3% myndlistarnám og 4% framhaldsskólánemanna stunda leiklist vikulega eða oftár. Stelpur á höfuðborgarsvæðinu eru hlutfallslega líklegri en stelpur sem búsettar eru utan höfuðborgarsvæðisins til að stunda leiklist á meðan hannyrðir, fatasaumur og fatahönnun er hlutfallslega algengari meðal stelpna utan höfuðborgarsvæðisins, þó munurinn sé ekki mikill (mynd 20). Að sama skapi er ekki að finna mikinn mun þegar litið er til strákanna og er þátttaka þeirra í þessari tómskundariðju vikulega eða oftár lítil (mynd 21).

Mynd 22. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum, tónlistarnám, og lúðrasveit (skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit) vikulega eða oftar.

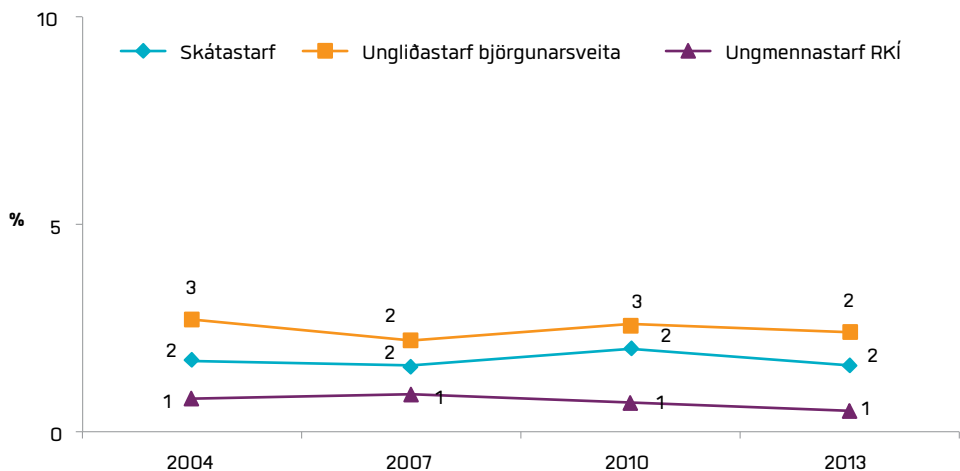
Mynd 23. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum, tónlistarnám, og lúðrasveit (skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit) vikulega eða oftar.

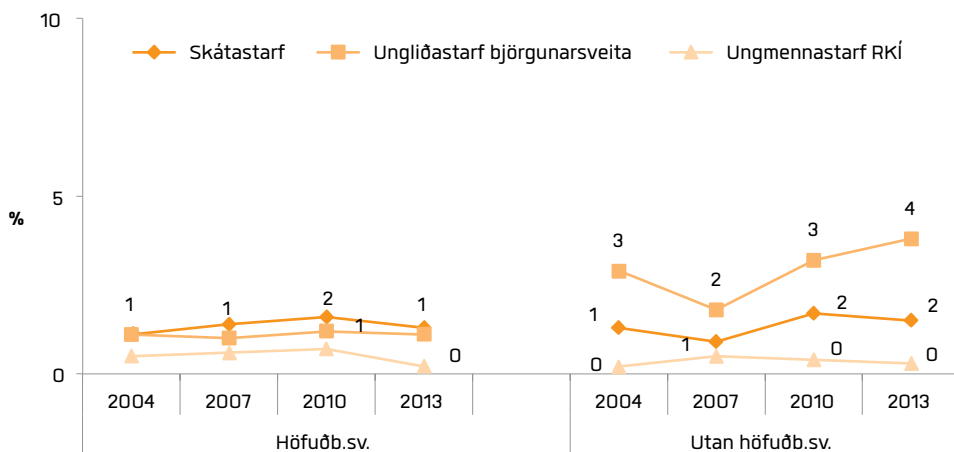
Mynd 24. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum, tónlistarnám, og lúðrasveit (skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit) vikulega eða oftár.

Á myndum 22 til 24 kemur fram hlutfall þeirra sem leika í hljómsveit með vinum og/eða vinkonum, stunda tónlistarnám, og þá sem leika í lúðrasveit, skólahljómsveit (tónlistarskólahljómsveit), vikulega eða oftár. Fyrst gefur að líta samanburð meðal framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem leggja stund á þess háttar tónlist. Hjá báðum kynjum virðist tónlistarnám einna mest stundað. Þannig segjast um 9% framhaldsskólanemanna stunda tónlistarnám vikulega eða oftár árið 2013 og hefur dregið aðeins úr þannig námi í samanburði við árið 2010, þegar hlutfallið var 11%. Þá segjast um 3% ungmennanna taka þátt í hljómsveitarstarfi og lúðrasveit.

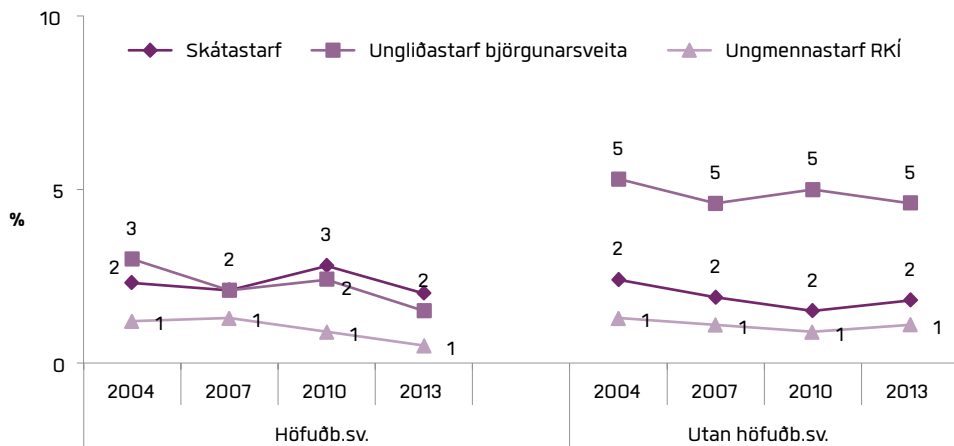
Eins og fyrr segir lækkar hlutfall þeirra sem stunda tónlistarnám lítið eitt milli kannana og á það við bæði hjá strákum og stelpum. Hlutfall stelpna sem tekur þátt í hljómsveitarstarfi mælist nú um 2% og 3% stelpna spila í lúðrasveit. Hlutfall stráka sem spila í hljómsveit er 4% nú árið 2013 og 3% stráka tekur þátt í starfi lúðrasveita.

Mynd 25. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarsveita og ungmennastarf RKÍ, vikulega eða oftar.

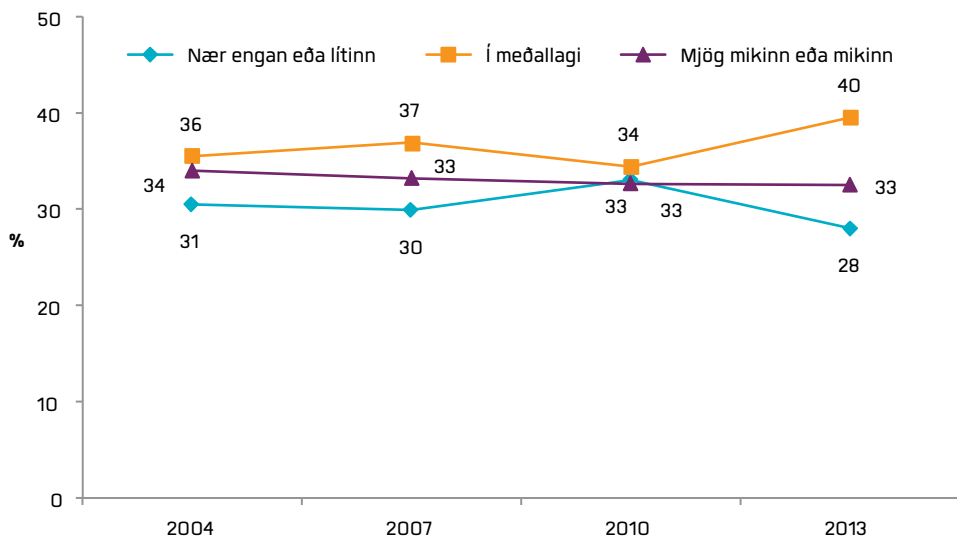
Mynd 26. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarsveita og ungmennastarf RKÍ, vikulega eða oftar.

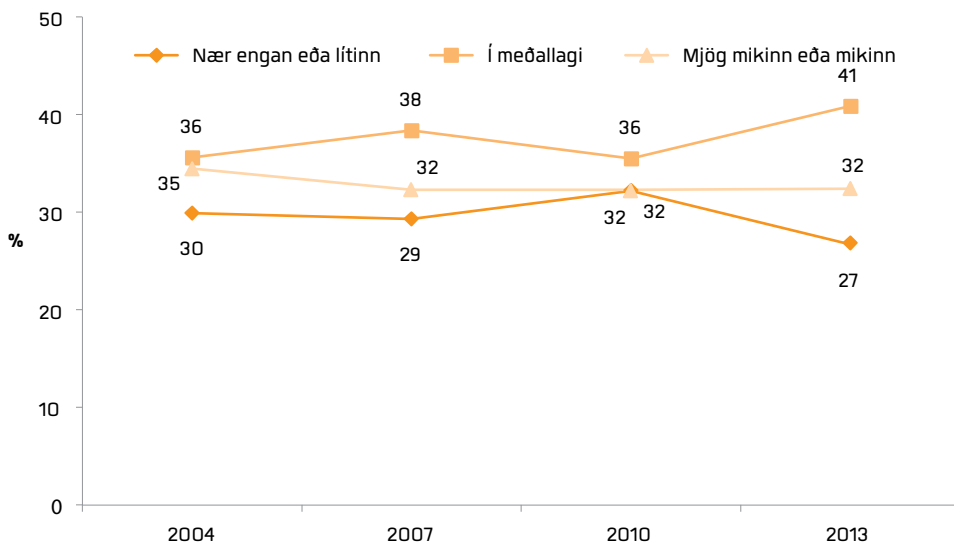
Mynd 27. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007 og 2010 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarsveita og ungmennastarf RKÍ, vikulega eða oftár.

Á myndum 25 til 27 gefur að líta samanburð meðal framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem taka þátt í skátastarfi, ungliðastarfi björgunarsveita og ungmennastarfi RKÍ vikulega eða oftár. Ef byrjað er á því að skoða niðurstöður í heild þá má sjá (mynd 25) að um 2% framhaldsskólanema taka þátt í skátastarfi sem og ungliðastarfi björgunarsveita. Þá segist um 1% framhaldsskólanema að þeir taki þátt í ungmennastarfi Rauða krossins.

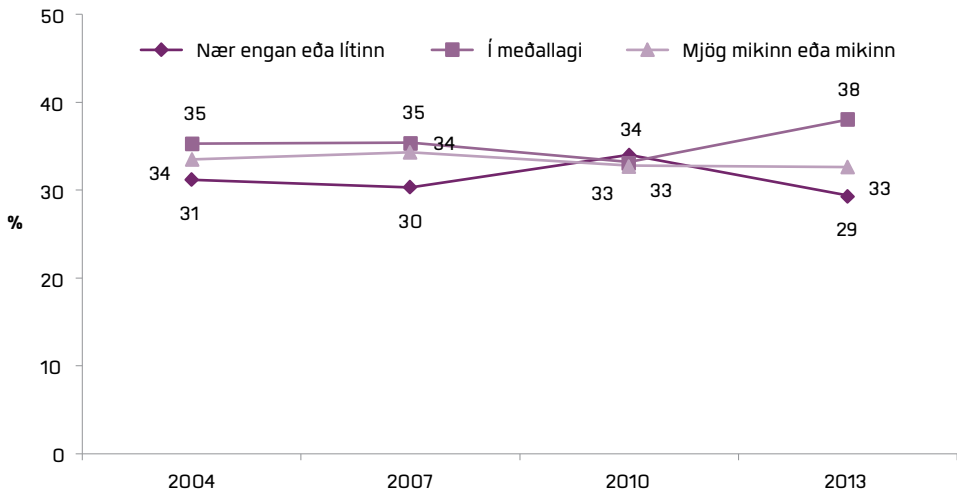
Strákar og stelpur utan höfuðborgarsvæðisins sækja frekar en þeir sem búsettir eru á höfuðborgarsvæðinu í ungliðastarf björgunarsveita (mynd 26). Fleiri strákar á höfuðborgarsvæðinu sækja í skátastarf en meðal stelpnanna er hlutfallið afar svipað. Hér vekur athygli að þátttaka stelpna í ungmennastarfi RKÍ er vart mælanleg. Innan við 1% stelpna segjast taka þátt í slíku starfi og er það óháð búsetu.

Mynd 28. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikinn þátt þeir segjast taka í félagslífi skóla síns.

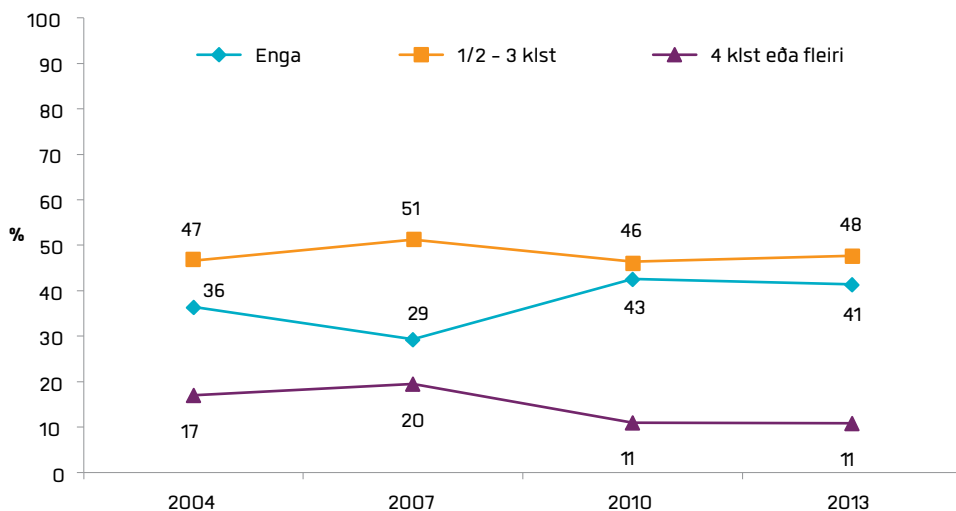
Mynd 29. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikinn þátt þær segjast taka í félagslífi skóla síns.

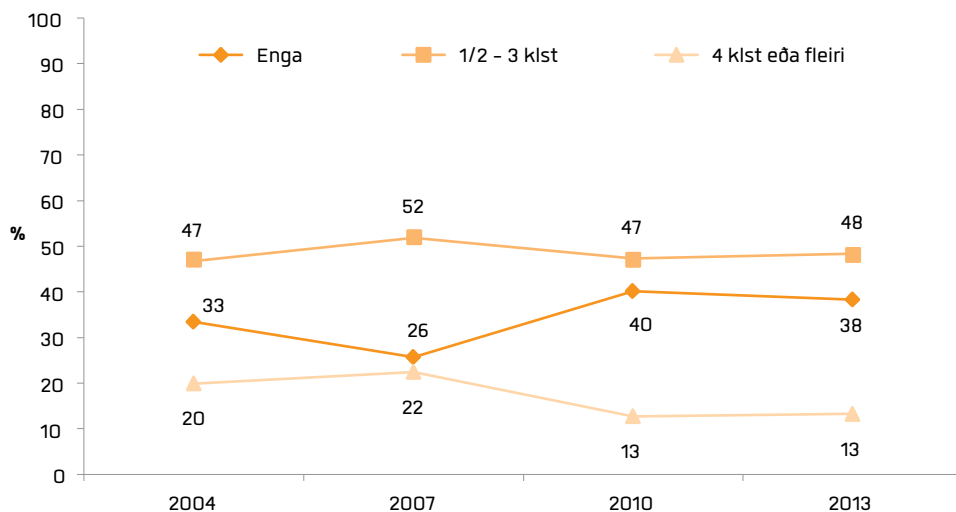
Mynd 30. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikinn þátt þeir segjast taka í félagslífi skóla síns.

Á myndum 28 til 30 gefur að líta samanburð meðal framhaldsskólanema eftir því hve mikinn þátt þeir segjast taka í félagslífi skólans síns. Myndirnar sýna samanburð milli ára og kynja. Ef byrjað er á því að skoða niðurstöður fyrir framhaldsskólanemendur í heild, óháð kyni má sjá (mynd 28) að hlutfall þeirra sem segjast taka lítinn eða nær engan þátt í félagslífi síns skóla lækkar á milli kannana. Að sama skapi hækkar hlutfall þeirra sem segjast taka í meðallagi þátt í félagslífinu (úr 34% í 40%), á meðan hlutfall þeirra sem taka mikinn eða mjög mikinn þátt stendur í stað milli kannana. Um 27% stelpna og 29% stráka taka nær engan eða lítinn þátt í félagslífi skólans, á meðan 41% stelpna og 38% stráka segir þátttöku sína í félagslífinu vera í meðallagi. Svipað hlutfall stelpna og stráka, eða um þriðjungur segist taka mikinn eða mjög mikinn þátt í félagslífi síns skóla.

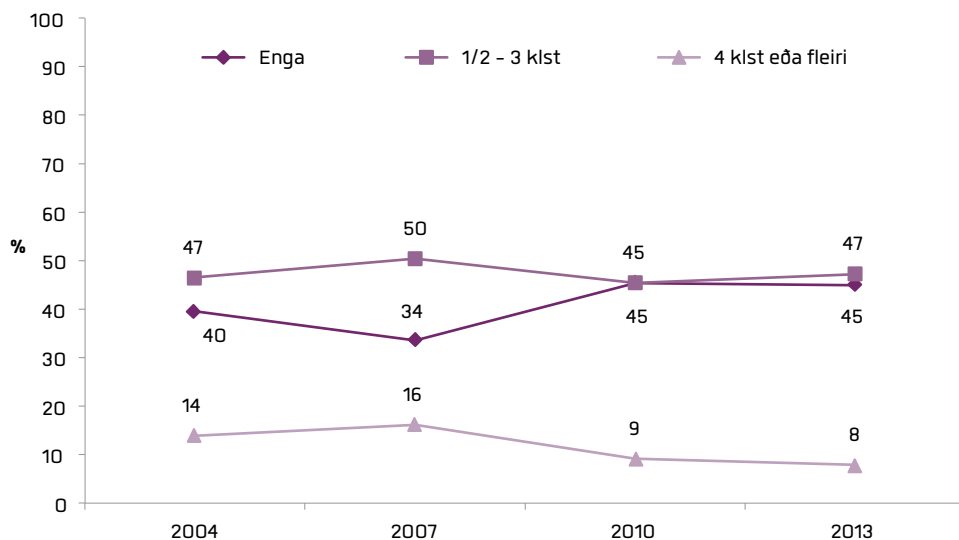

Mynd 31. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota í viku hverri til að lesa bækur, aðrar en skólabækur.

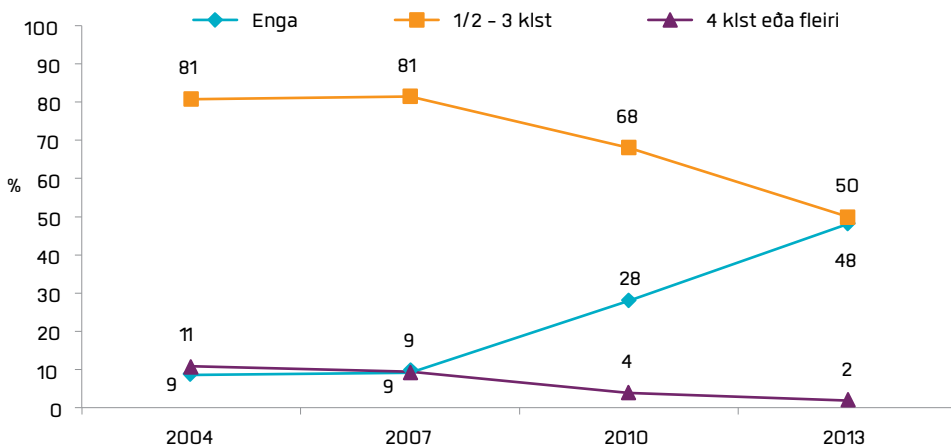

Mynd 32. Hlutfall telþna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þær segjast nota í viku hverri til að lesa bækur, aðrar en skólabækur.

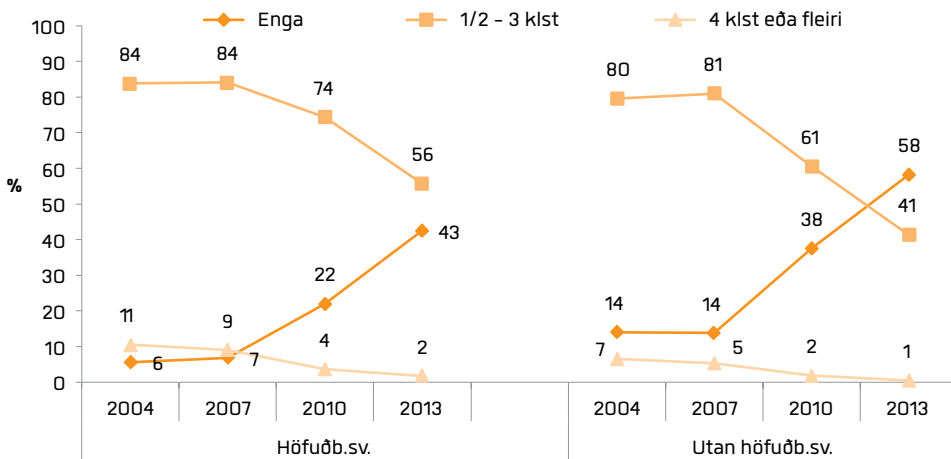

Mynd 33. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota á viku hverri til að lesa bækur, aðrar en skólabækur.

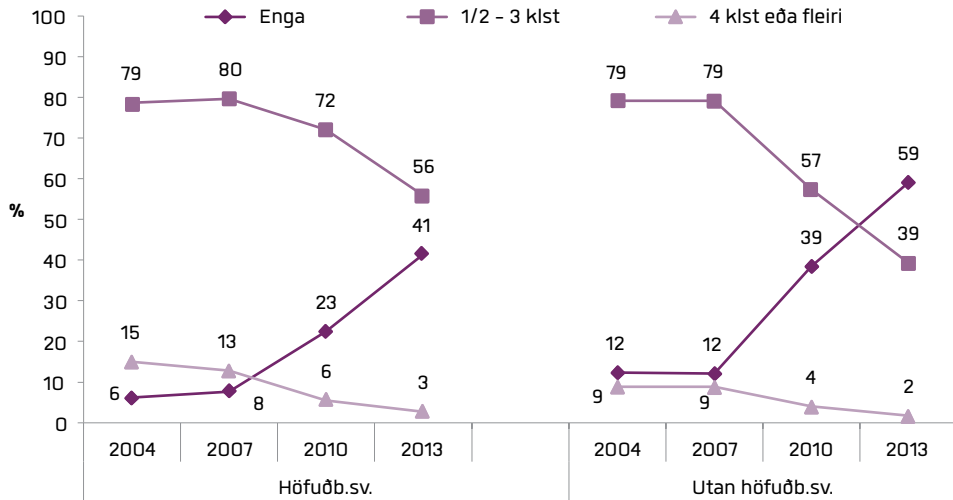
Í rannsókninni í október 2013 voru framhaldsskólanemarnir líkt og í fyrri könnunum beðnir um að svara spurningum er varða lestur. Á myndum 31 til 33 gefur að líta hlutfallslegan fjölda framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota í viku hverri til að lesa bækur, aðrar en skólabækur. Á myndunum má sjá að lestur bóka minnkaði umtalsvert milli árunna 2007 og 2010 og á það bæði við þá sem lesa í ½–3 klukkustundir á viku og í 4 klukkustundir eða meira í viku hverri og er jafnframt óháð kyni. Niðurstöður könnunarinnar árið 2013 sýna svipað mynstur og árið 2010. Þegar litið er til bóklesturs sem nemur ½ – 3 klukkustundum á viku er hlutfallið 48% og 41% framhaldsskólanema segist verja nær engum tíma í bóklestur umfram skólabækur í viku hverri. Þegar litið er til niðurstaðna greindra eftir kynferði má sjá að 38% stelpna og 45% stráka verja engri klukkustund í bóklestur umfram skólabækur árið 2013 og 13% stelpna og 8% stráka segist verja 4 klukkustundum eða meira í bóklestur í viku hverri.

Mynd 34. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota í viku hverri til að lesa dagblöð.

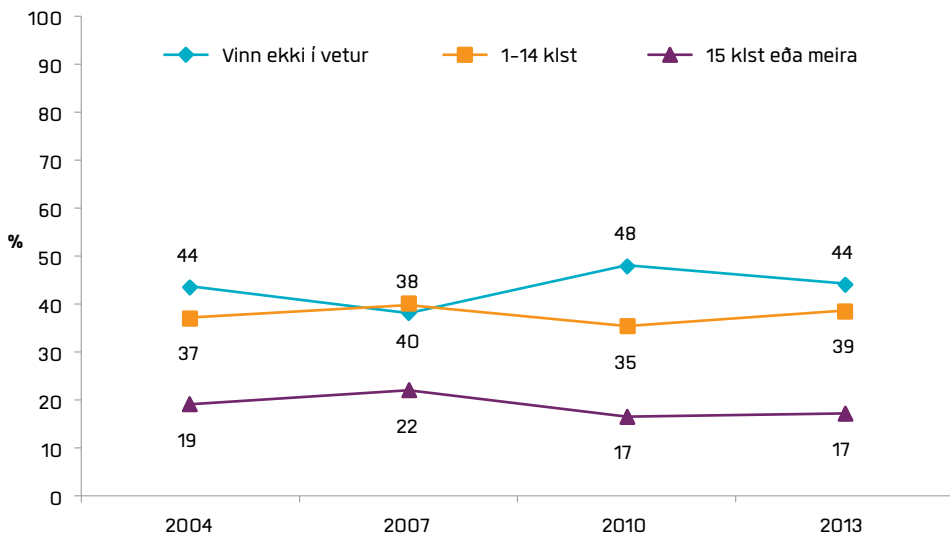
Mynd 35. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þær segjast nota í viku hverri til að lesa dagblöð.

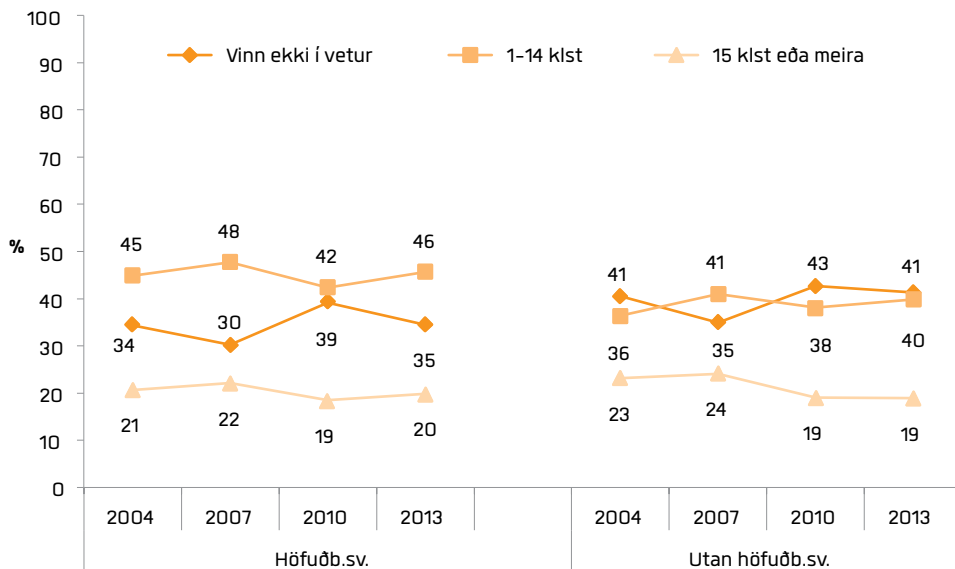
Mynd 36. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota í viku hverri til að lesa dagblöð.

Á myndum 34 til 36 má sjá hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota í viku hverri til að lesa dagblöð. Sem fyrr má skoða þróun milli kynja og búsetu (myndir 35 og 36).

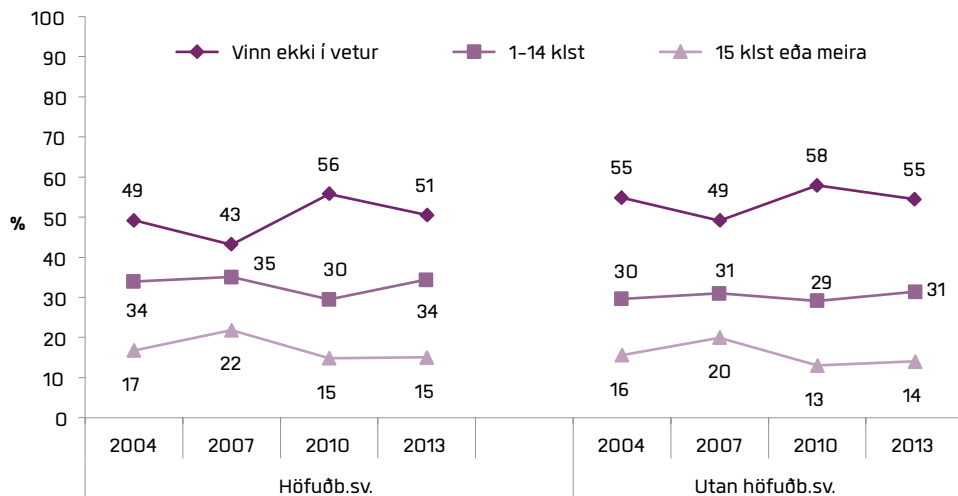
Árið 2010 mátti byrja að greina umtalsverða breytingu er varðar dagblaðalestur framhaldsskólanema. Sú þróun heldur áfram og sýna niðurstöður árið 2013 að rétt innan við helmingur ungmennanna segist verja engri klukkustund í dagblaðalestur í viku hverri. Að sama skapi fer hlutfall þeirra sem verja $\frac{1}{2}$ - 3 klukkustundum í slíkan lestur í hverri viku úr 68% árið 2010 í 50% árið 2013. Einungis 2% framhaldsskólanema ver 4 klukkustundum eða meira í lestur dagblaða á vikutíma. Ef litið er til niðurstaðna eftir kyni og búsetu má sjá að hlutfall þeirra sem ver engri klukkustund í dagblaðalestur er hærri þegar ungmenni utan höfuðborgarsvæðisins eiga í hlut, en þar segjast um 58% stelpna verja nær engum tíma á meðan slíkt á við 43% stelpna á höfuðborgarsvæðinu. Hvað strákana snertir þá segjast 59% stráka búsettir utan höfuðborgarsvæðisins verja nær engum tíma á móti 41% stráka á höfuðborgarsvæðinu.

Mynd 37. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikið þeir segjast vinna með námi sínu á viku.

Mynd 38. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikið þær segjast vinna með námi sínu á viku.

Mynd 39. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve mikið þeir segjast vinna með námi sínu á viku.

Á myndum 37 til 39 má sjá samanburð milli árána 2004, 2007, 2010 og 2013 og samanburð milli stráka og stelpna á höfuðborgarsvæðinu og utan þess eftir því hve mikið þau segjast vinna með námi á viku. Ef byrjað er á því að skoða niðurstöður fyrir alla framhaldsskólanema sem tóku þátt í könnuninni má sjá (mynd 37) að hlutfall þeirra sem segjast ekki vinna með námi sínu hefur lækkað frá árinu 2010. Árið 2010 sögðust 48% framhaldsskólanema að þeir ynnu ekki með náminu á meðan hlutfallið er 44% árið 2013. Hlutfall þeirra sem vinna 15 klukkustundum eða meira í hverri viku stendur í stað milli kannana og er því breyting fyrst og fremst meðal þeirra sem vinna 1-14 klukkustundir í viku hverri.

Stelpur virðast, líkt og kannanirnar hafa sýnt áður, vinna meira með náminu en strákar og sömu tilhneingir gæti hvort sem litið er til höfuðborgarsvæðisins eða utan þess. Hærra hlutfall stráka en stelpna vinnur ekki með náminu og er það óháð búsetu. Annars vegar vinna um 46% stelpna á höfuðborgarsvæðinu árið 2013 í 1-14 klukkustundir á viku og utan höfuðborgarsvæðisins er hlutfallið 40%. Athygli vekur að um 20% stelpna á höfuðborgarsvæðinu og um 19% utan þess vinna meira en 15 stundir á viku með námi sem er svipað og niðurstöður sýndu árið 2010 (mynd 38). Hins vegar vinna rúm 34% stráka á höfuðborgarsvæðinu í 1-14 klukkustundir á viku með námi sínu en 31% þeirra sem búsettir eru utan þess. Fleiri stelpur en strákar vinna í 15 stundir eða meira á viku en um 14% stráka utan höfuðborgarsvæðisins.

SAMANTEKT ÚR II HLUTA

Á myndum 16 til 39 má sjá niðurstöður sem varða óskipulagða tómstundaiðkun stelpna og stráka á höfuðborgarsvæðinu og utan höfuðborgarsvæðisins. Sýna niðurstöður að kaffihús og partý eru vinsælust af því sem um ræðir meðal stelpna og er það óháð búsetu. Þó hefur dregið úr þessari þátttöku á milli ára. Árið 2004 sögðust rúm 7% stelpna á höfuðborgarsvæðinu fara vikulega eða oftár í bíó en 2% árið 2013. Eins sögðust 20% stelpna árið 2004 fara í partý þetta oft, en 9% árið 2013. Hjá strákum eru bíóferðir yfirleitt algengari en kaffihúsaferðir og er það jafnframt óháð búsetu. Eins hefur dregið verulega úr því að strákar fari í partý og er það óháð búsetu. Eins og niðurstöður sýna (mynd 18), þá sögðust 22% stráka utan höfuðborgarsvæðisins fara í partý þetta oft árið 2004, en um 10% árið 2013.

Þegar lítið er til þess hversu oft framhaldsskólanemendur fara í leikhús, á söfn, eða á klassíska tónleika, einu sinni í mánuði eða oftár árið 2013 fara 3% stelpna á höfuðborgarsvæðinu í leikhús þetta oft. Tæp 2% stelpna fara reglulega á söfn. Að sama skapi fara rúm 3% stráka í leikhús í það minnsta einu sinni í mánuði árið 2013. Niðurstöður meðal framhaldsskólanema sýna að hlutfall þeirra nemenda sem stunda myndlistarnám og leiklist er nokkuð svipað milli ára, óháð búsetu. Niðurstöður sem snúa að mismunandi tónlistariðkun framhaldsskólanema sýna að tónlistarnám er einna mest stundað og er það óháð kyni og búsetu. Hlutfallslega lækkan má þó greina á milli kannana. Þannig sögðust um 11% framhaldsskólanema árið 2010 að þeir væru í tónlistarnámi einu sinni í viku eða oftár á meðan hlutfallið er 9% 2013. Dregið hefur úr tónlistarnámi bæði meðal stelpna og stráka. Fáar stelpur spila hins vegar í hljómsveit og niðurstöður sýna einnig að dregið hefur úr hljómsveitarstarfi meðal stráka milli kannana. Þannig sögðust um 7% stráka spila í hljómsveit árið 2010, en nú árið 2013 er hlutfallið komið niður í 4%. Svipað hlutfall spilar með lúðrasveit, skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit og er það óháð kyni eða í kringum 3%. Þá sýndu niðurstöður að framhaldsskólanemar utan höfuðborgarsvæðisins sækja frekar en þeir sem búsettir eru á höfuðborgarsvæðinu í ungliðastarf björgunarsveita. Fleiri strákar á höfuðborgarsvæðinu sækja í skátastarf og meðal stelpna er hlutfallið afar svipað. Þegar lítið er til þátttöku framhaldsskólanemanna í félagslífi síns skóla sýna niðurstöður að hlutfall þeirra sem tekur lítinn eða nær engan þátt hefur lækkað milli kannana. Hlutfall þeirra sem tekur mikinn eða mjög mikinn þátt stendur í stað á meðan aukning kemur fram hjá þeim sem segja þátttöku sína vera í meðallagi.

Þá má einnig sjá á myndunum hlutfallslegan fjölda framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þeir segjast nota í viku hverri til að lesa bækur, aðrar en skólabækur. Á myndunum má sjá að bóklestur umfram lestur skólabóka dróst umtalsvert saman milli árána 2007 og 2010 og heldur sú breyting áfram til ársins

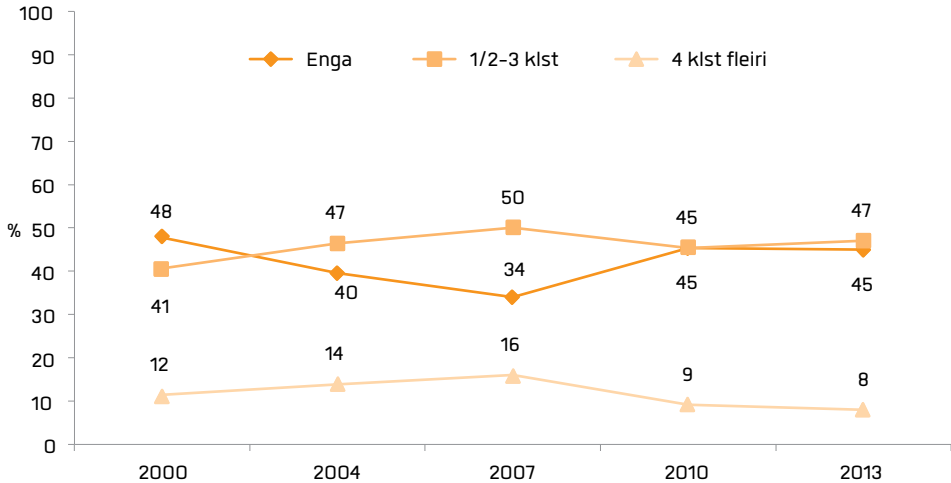
2013. Hlutfall framhaldsskólanema sem segist verja engri klukkustund í bóklestur annan en lestur skólabóka er 41% 2013 á meðan 48% segjast verja sem nemur ½ -3 klukkustundum í slíkt. Þá helst hlutfallið óbreytt milli kannana meðal þeirra sem nota 4 klukkustundir eða meira í lestur bóka annarra en skólabóka (11%). Ef litið er til niðurstæðna eftir kyni má sjá líkt og áður að strákar (45%) eru hlutfallslega líklegri en stelpur (38%) til að verja engum tíma í bóklestur.

Verulega hefur dregið úr dagblaðalestri meðal framhaldsskólanema. Niðurstöður sýna að lestur dagblaða í ½ - 3 klukkustundir á viku hefur dregist verulega saman, óháð kyni og búsetu. Að sama skapi hefur lestur dagblaða í 4 klukkustundir eða meira, dregist saman og hlutfall þeirra sem segjast nota engan tíma í slíkan lestur hefur hækkað. Árið 2013 segjast 48% framhaldsskólanema verja nær engum tíma í lestur dagblaða í viku hverri (mynd 34). Að lokum má sjá niðurstöður meðal stelpna og stráka eftir því hve mikið þau segjast vinna með námi á viku. Stelpur virðast vinna meira með náminu en strákar og sömu tilhneigingar gætir hvort sem litið er til höfuðborgarsvæðisins eða utan þess. Á það við í báðum flokkum, þ.e. 1-14 klukkustundir eða 15 klukkustundir eða meira. Hærra hlutfall stráka en stelpna vinnur ekki með náminu og er það óháð búsetu. Athygli vekur að um 20% stelpna á höfuðborgarsvæðinu og um 19% utan þess vinna meira en 15 stundir á viku með námi sem er svipað og niðurstöður sýndu árið 2010. Fleiri stelpur en strákar vinna í 15 stundir eða meira á viku en um 14% stráka utan höfuðborgarsvæðisins vinna svo mikið með námi á móti 15% stráka á höfuðborgarsvæðinu.

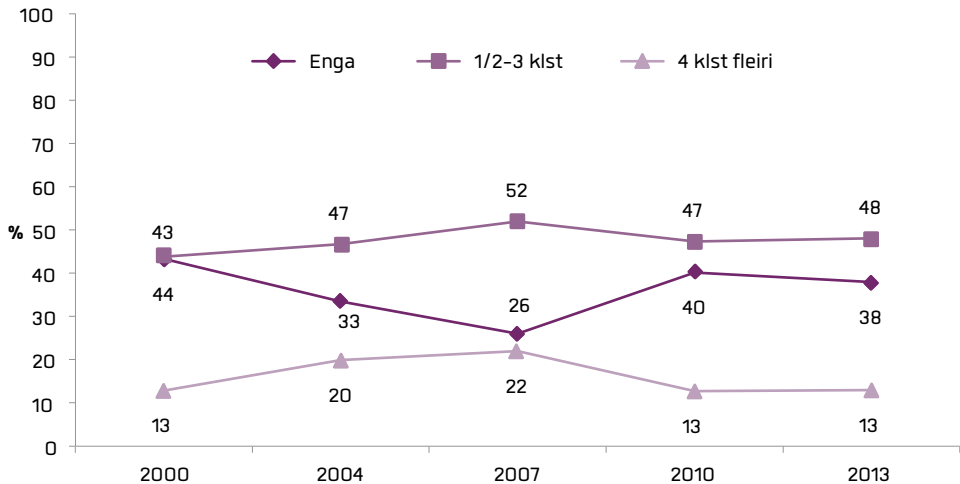
Einnig má benda á viðauka á bls. 159 þar sem fleiri upplýsingar um félags- og tómstundastarf er að finna.

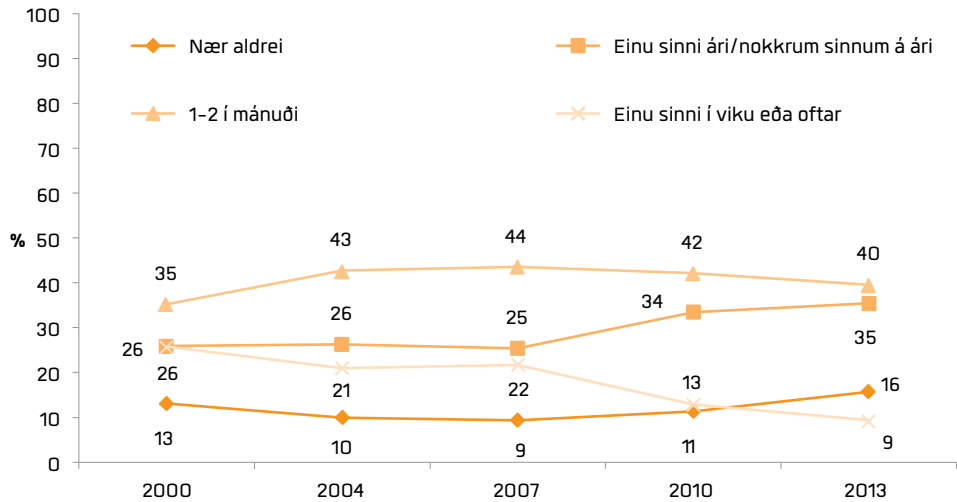
SÖGULEGT SAMHENGI. NIÐURSTÖÐUR ÚR „UNGT FÓLK FRAMHALDSSKÓLAR“ 1992 TIL 2013

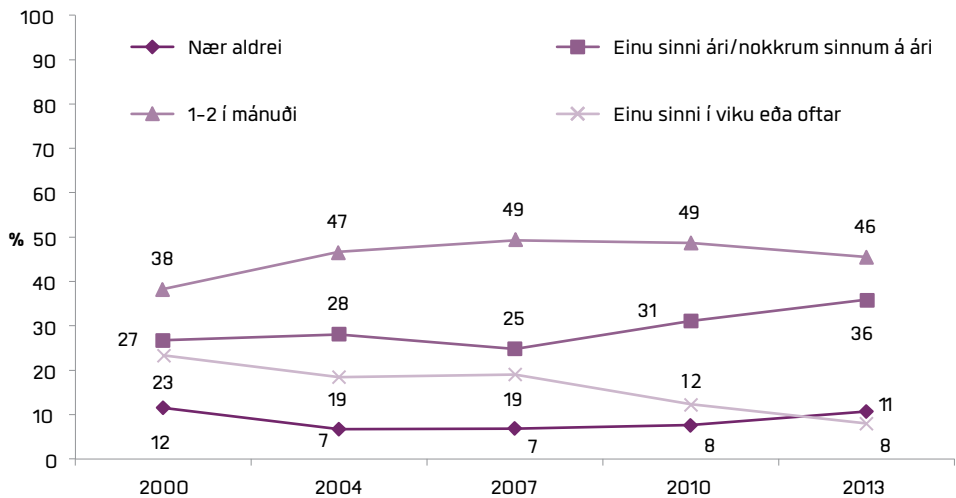
Mynd 40. Hlutfall stráka árið 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvað þeir segjast nota marga tíma að jafnaði á viku í að lesa bækur, aðrar en skólabækur.

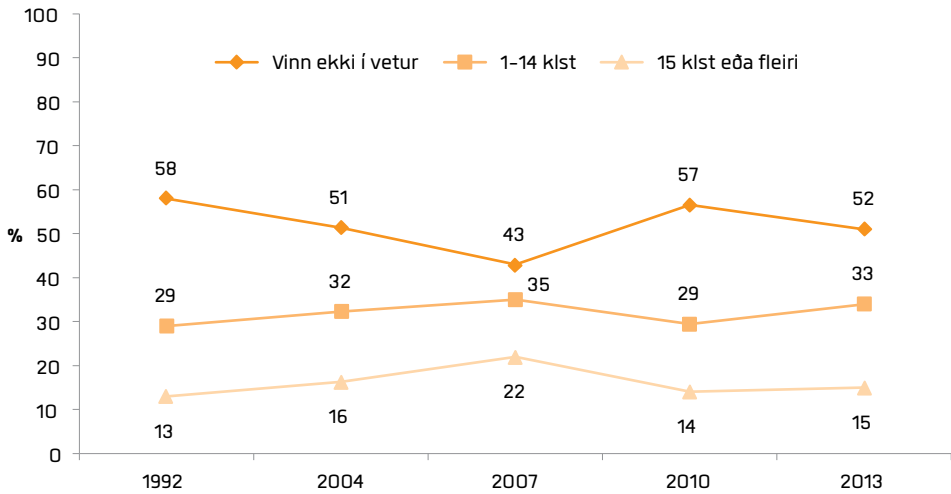
Mynd 41. Hlutfall stelpna árið 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvað þær segjast nota marga tíma að jafnaði á viku í að lesa bækur, aðrar en skólabækur.

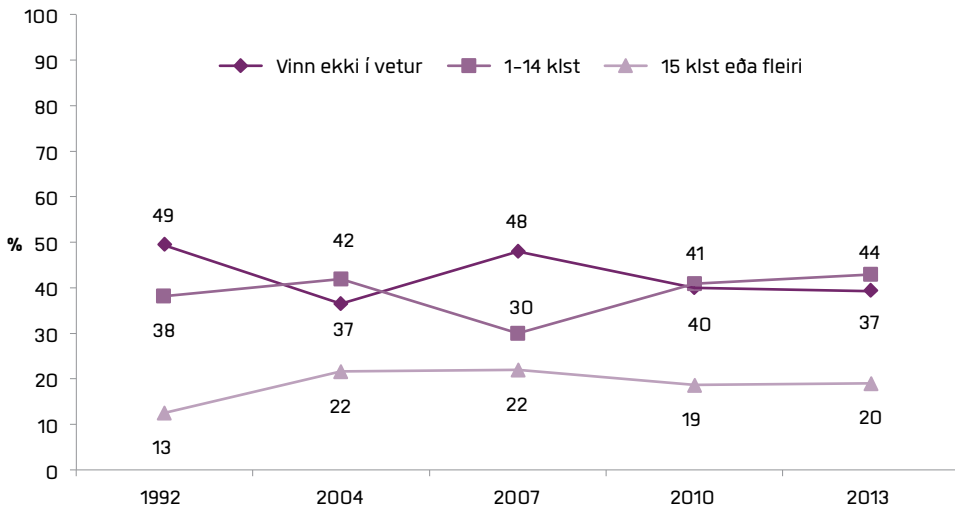
Mynd 42. Hlutfall stráka á landinu árið 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þeir fara í party.

Mynd 43. Hlutfall stelpna á landinu árið 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær fara í party.

Mynd 44. Hlutfall stráka í framhaldsskóla árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu marga tíma að jafnaði þeir vinna með skólanum á viku.

Mynd 45. Hlutfall stelpna í framhaldsskóla árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu marga tíma að jafnaði þær vinna með skólanum á viku.

III. HLUTI

TENGL VÍÐ FORELDRA

Fjölskyldan gegnir lykilhlutverki í lífi ungmenna og fjölmargar rannsóknir hafa verið gerðar á því hvernig fjölskyldumynstur og fjölskyldugerð hafa áhrif á mögulega frávíkshæðun og áhættuþegðun. Ungmenni sem búa við erfiðar heimilisaðstæður þar sem er mikið um átök og riflildi eru líklegri til þess að finna til þunglyndis¹², kvíða og reiði heldur en önnur ungmenni. Einnig hafa erfiðar heimilisaðstæður neikvæð áhrif á sjálfsálit ungmenna¹³.

Tengsl unglinga við foreldra sína, sá stuðningur sem þeir fá frá foreldrum, jákvætt eftirlit foreldra og sá tími sem unglingar verja með foreldrum sínum vegur þungt í forvörnum. Þessir þættir draga úr líkum á að unglingar leiðist út í hegðun sem reynst getur þeim hættuleg. Að auki hafa þessir þættir jákvæð áhrif á unglinga og auka líkur á að þeim gangi vel¹⁴. Foreldrar eru ungu fólki mikilvægir og sterkar fyrirmyndir¹⁵ og eru lykilaðilar í félagslegu stuðningsneti þeirra¹⁶. Rannsóknir hafa sýnt ótvírætt að aðhald, eftirlit og stuðningur foreldra hefur jákvæð áhrif á námsárangur ungmenna¹⁷ og að þeir unglingar sem verja miklum tíma með foreldrum sínum og eru vel tengdir þeim eru ólíklegri en aðrir unglingar til að leiðast út í notkun vímuefna. Þá eru þeir ólíklegri til að leiðast sjálfir út í vímuefnaneyslu, jafnvel þótt þeir lendi í félagsskap þar sem vímuefnaneysla er algeng¹⁸. Þess utan eru unglingar sem eiga stöðug og jákvæð samskipti við foreldra sína, og fá mikinn stuðning frá þeim líklegri til að líða vel í skóla¹⁹ og eignast vini sem gengur og líður vel í skóla.²⁰

Á myndum 46 til 56 má sjá þróun yfir tíma á hlutfalli stráka og stelpna í framhaldsskólum varðandi spurningar er lúta að samskiptum og sambandi þeirra við foreldra sína. Niðurstöður sýna hversu greiðan aðgang þau hafa frá foreldrum sínum varðandi ráðleggingar í tengslum við nám sitt, hversu auðvelt eða erfitt er fyrir þau að fá umhyggju og hlýju og samræður um persónuleg málefni. Þá eru niðurstöður sýndar í sögulegu samhengi varðandi hversu vel það á við um framhaldsskólanemana að foreldrar þeirri viti hvar og með hverjum þau eru á kvöldin.

12) Inga Dóra Sigfúsdóttir o.fl. (2011)

13) Geir Gunnlaugsson o.fl. (2011)

14) Coleman, 1988; Warr, 1993, Þóroddur Bjarnason o.fl. 2005.

15) Bandura, 1977.

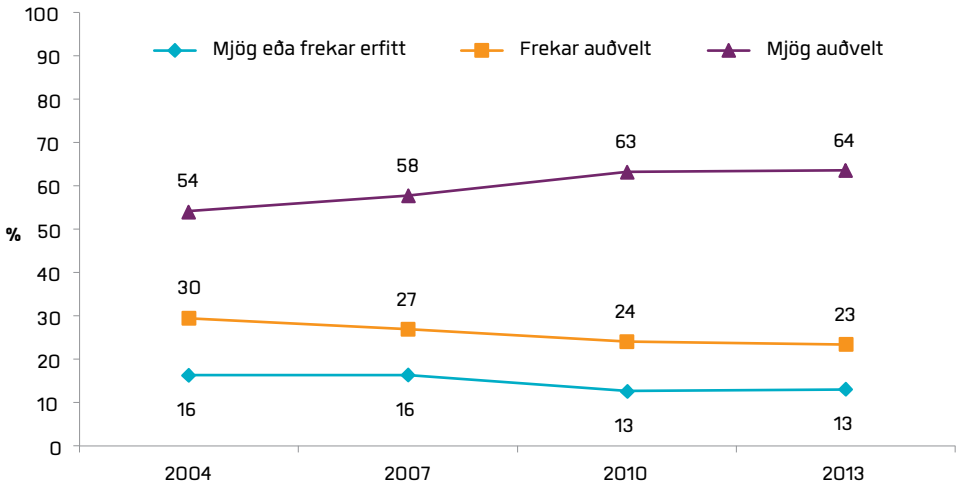
16) O'Byrne o.fl. 2002.

17) Coleman, 1988; Sheldon og Epstein 2005.

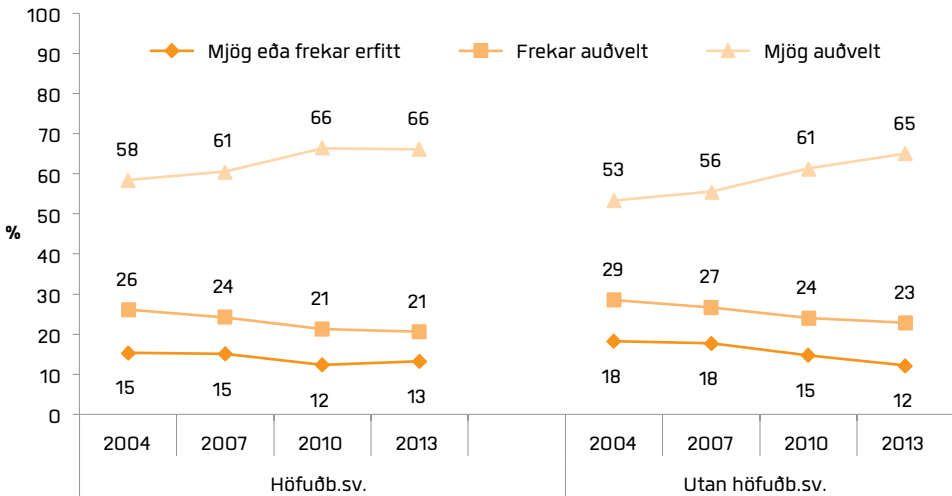
18) Bachman o.fl. 1987.

19) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2006.

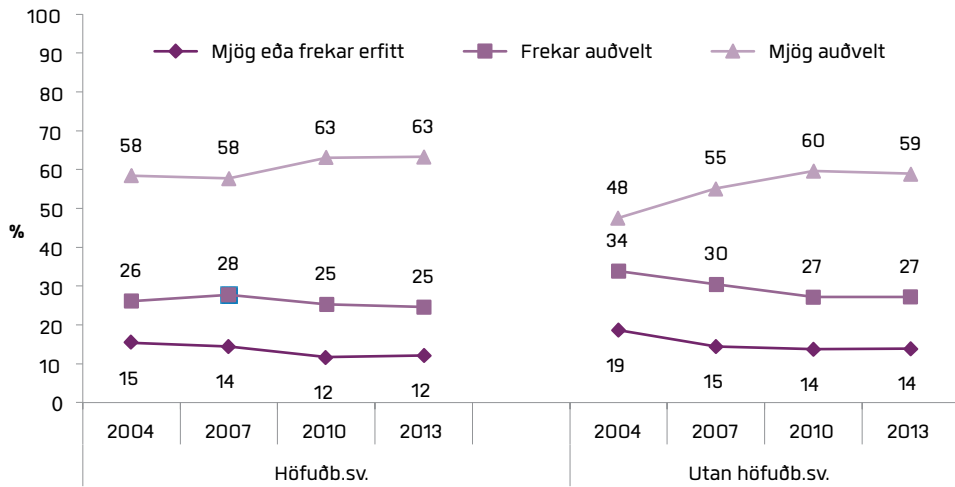
20) Þórólfur Þórlindsson o.fl. 1998.

Mynd 46. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.

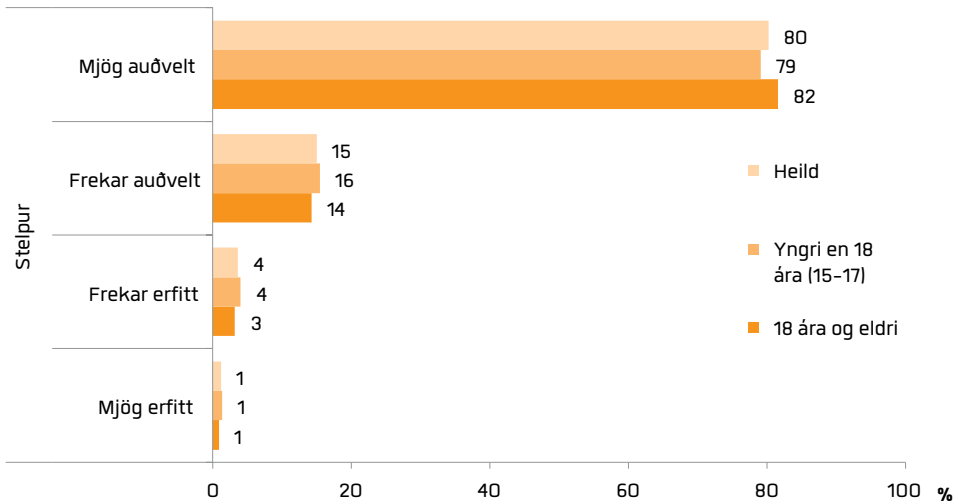

Mynd 47. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.

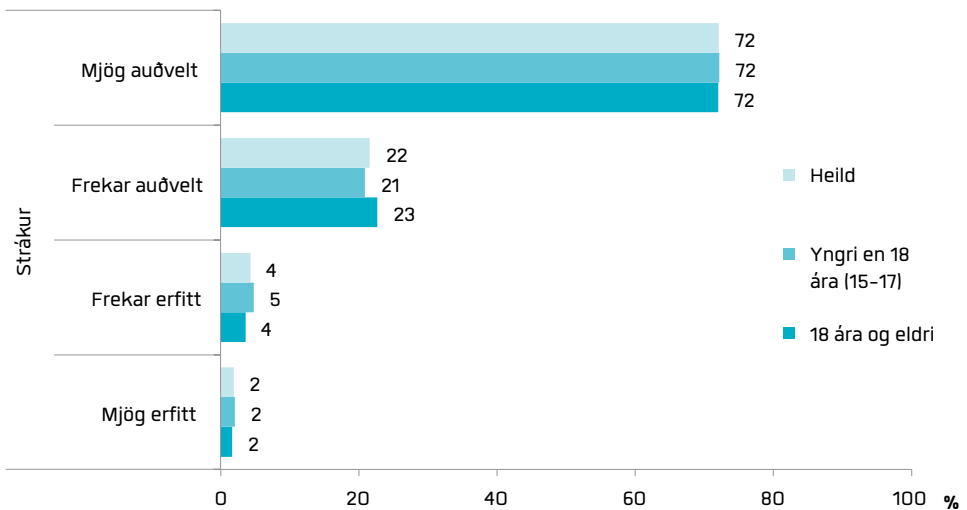

Mynd 48. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.

Á myndum 46 til 48 má sjá hversu auðvelt eða erfitt ungmenni telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum, eftir kyni og búsetu, með skoðun á þróun, milli árana 2004, 2007, 2010 og 2013. Þegar á heildina er litið má sjá (mynd 46) að mikill meirihluti framhaldsskólanema telur sig eiga mjög auðvelt með að fá ráðleggingar varðandi nám sitt frá foreldrum sínum (64%) og er hlutfallið svipað og niðurstöður sýndu árið 2010 (63%). Ef litið er á niðurstöðurnar greindar eftir kyni og búsetu má sjá, myndir 47 og 48, að stelpur eru hlutfallslegar líklegri í samanburði við stráka til að segja að það sé mjög auðvelt fyrir þær að fá ráðleggingar varðandi nám sitt hjá foreldrum sínum og á það við óháð búsetu. Niðurstöður sýna að svipað hlutfall stráka og stelpna telur sig eiga mjög eða frekar erfitt með að sækja slíka aðstoð frá foreldrum, óháð búsetu. Þannig segjast um 12–14% framhaldsskólanema að slíkt eigi við um þá.

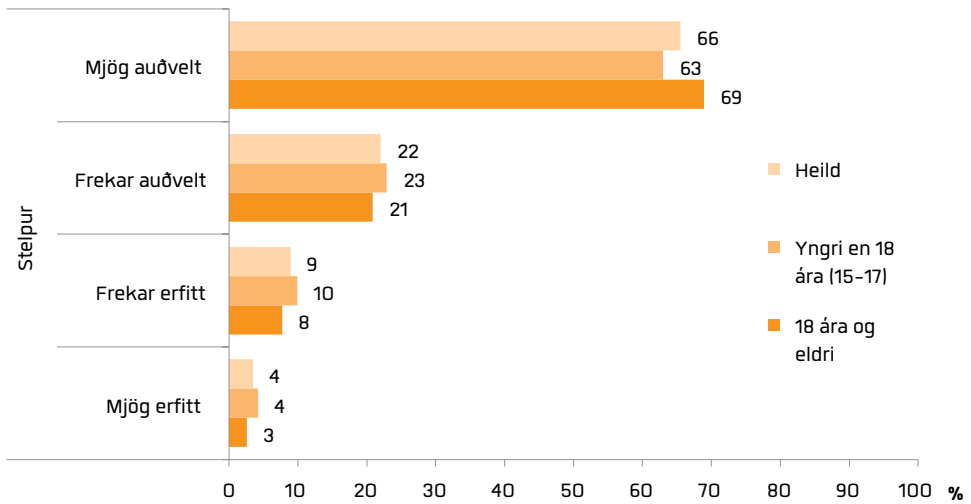
Mynd 49. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá umhyggju og hlýju hjá foreldrum sínum, greint eftir aldri árið 2013.

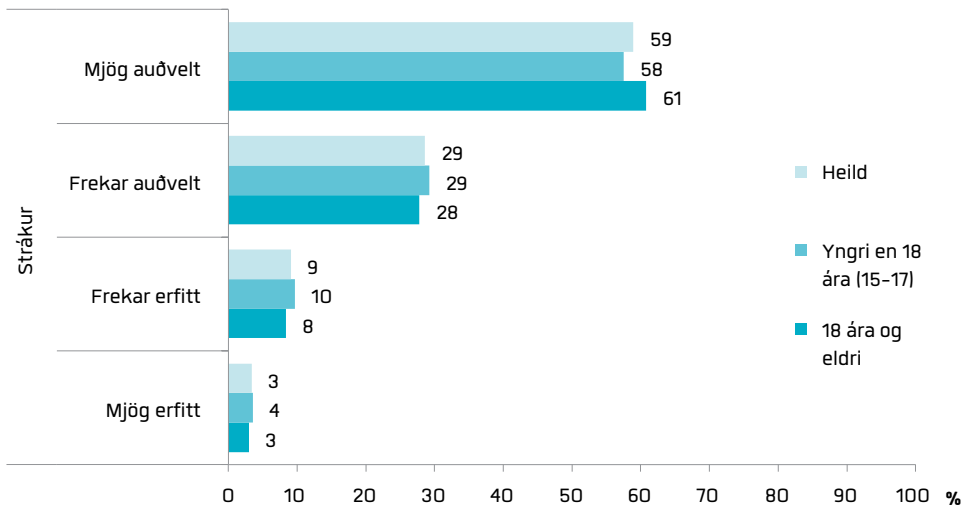
Mynd 50. Hlutfall stráka í framhaldsskólum eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá umhyggju og hlýju hjá foreldrum sínum, greint eftir aldri árið 2013.

Ef litið er til þessu hversu erfitt eða auðvelt framhaldsskólanemendur telja sig eiga með að fá umhyggju og hlýju frá foreldrum sínum og þær niðurstöður greindar eftir kyni og aldri, má sjá (myndir 49 og 50) að yfirgnæfandi meirihluti þeirra telur slíkt vera mjög auðvelt. Á heildina litið er hlutfall stelpna (80%) þó ívið hærra í samanburði við hlutfall stráka (72%). Þá sýna niðurstöður einnig að litlu munar þegar greint er eftir því hvort nemendur hafa náð sjálfræðisaldri eða eru yngri en 18 ára.

Mynd 51. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá samræður um persónuleg málefni hjá foreldrum sínum, greint eftir aldri árið 2013.

Mynd 52. Hlutfall stráka í framhaldsskólum eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá samræður um persónuleg málefni hjá foreldrum sínum, greint eftir aldri árið 2013.

Á myndum 51 og 52 má sjá hversu auðvelt eða erfitt ungmennin telja að eiga samræður um persónuleg málefni við foreldra sína, eftir kyni og aldri. Ef litið er á niðurstöður fyrir stelpur má sjá að 66% þeirra telja slíkt mjög auðvelt og eru stelpur sem náð hafa sjálfræðisaldri líklegri til að svara því á þá leið (69%) í samanburði við stelpur undir 18 ára aldri (63%). Svipaða sögu er að segja þegar litið er á niðurstöður fyrir stráka. Þannig segjast um 59% þeirra að þeir eigi mjög auðvelt með að eiga samræður um persónuleg málefni og eru strákar eldri en 18 ára (61%) líklegri í samanburði við stráka sem ekki eru sjálfráða (58%) til að segja svo vera.

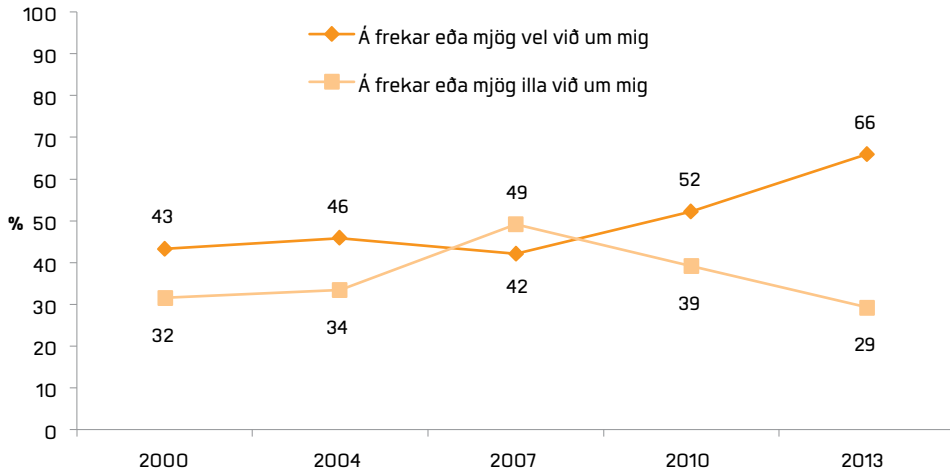
SAMANTEKT ÚR III HLUTA

Á myndum 46 til 52 má sjá hlutfall stráka og stelpna um hvort þau hafi greiðan aðgang að ráðleggingum varðandi námið frá foreldrum sínum, hversu auðvelt eða erfitt er fyrir þau að fá umhyggju og hlýju frá foreldrum sínum og eiga samræður um persónuleg málefni.

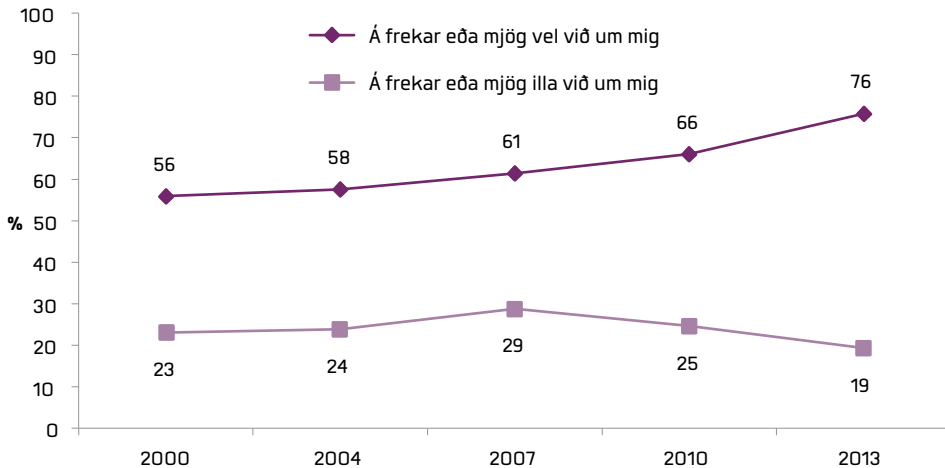
Lítill munur er á ungmennum búsettum á höfuðborgarsvæðinu í samanburði við ungmenni búsett á landsbyggðinni er kemur að ráðleggingum varðandi námið frá foreldrum sínum. Stelpur eru líklegri í samanburði við stráka til að telja að slíka aðstoð sé mjög auðvelt að fá hjá foreldrum, óháð búsetu. Þá segist yfirgnæfandi meirihluti ungmennanna að þau eigi mjög auðvelt með að fá umhyggju og hlýju frá foreldrum sínum. Að sama skapi segir ríflegur meirihluti framhaldsskólanema að þeir eigi mjög auðvelt með að eiga samræður um persónuleg málefni við foreldra sína. Vekja má athygli á því, að þó svo að slíkt eigi við um meirihluta framhaldsskólanemanna, þá virðast sjálfráða ungmenni líklegri til að telja auðvelt að fá samræður um persónuleg málefni við foreldra auðvelt að fá í samanburði við ungmenni sem ekki hafa náð 18 ára aldri, óháð kyni.

Nánari upplýsingar um samband framhaldsskólanema við foreldra sína er að finna í töflum í viðauka á bls. 183.

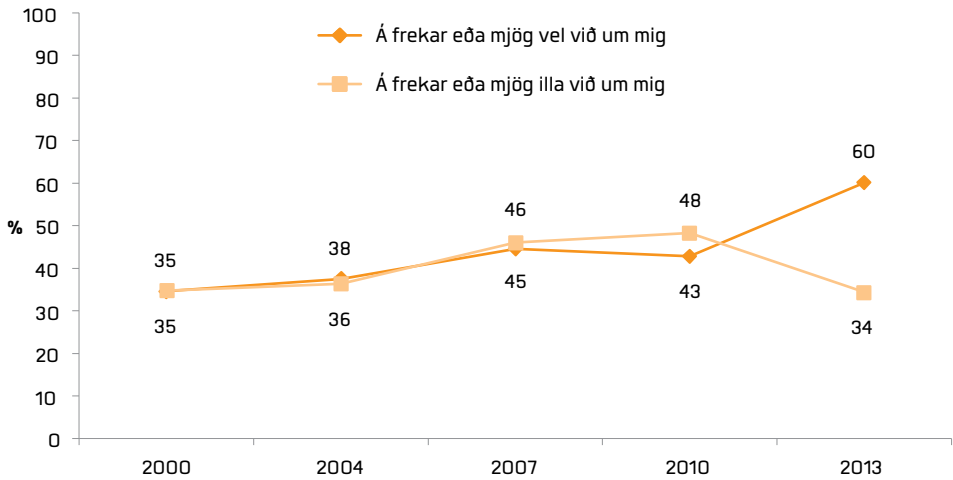
SÖGULEGT SAMHENGI. NIÐURSTÖÐUR ÚR „UNGT FÓLK FRAMHALDSSKÓLAR“ 2000 TIL 2013

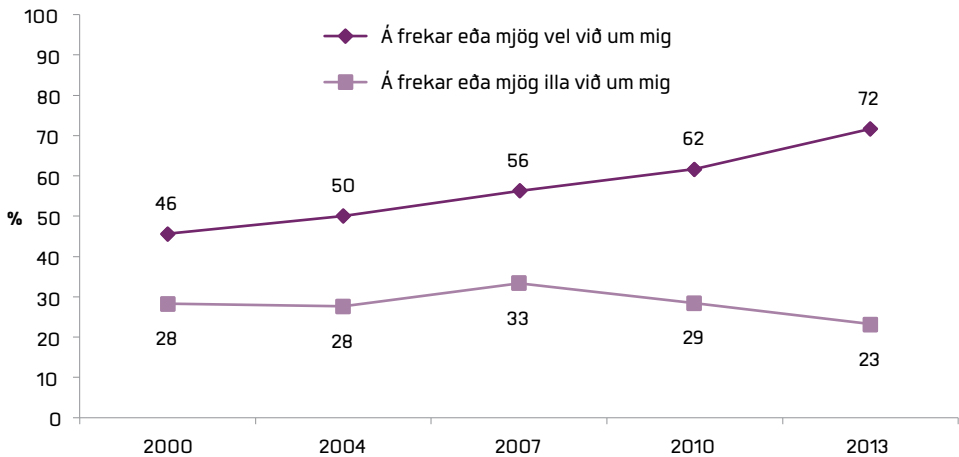
Mynd 53. Hlutfall stráka í framhaldsskóla árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu vel það á við um þá að foreldrar þeirra viti hvar þeir eru á kvöldin.

Mynd 54. Hlutfall stelpna í framhaldsskóla árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu vel það á við um þær að foreldrar þeirra viti hvar þær eru á kvöldin.

Mynd 55. Hlutfall stráka í framhaldsskóla árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu vel það á við um þá að foreldrar þeirra viti með hverjum þeir eru á kvöldin.

Mynd 56. Hlutfall stelpna í framhaldsskóla árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu vel það á við um þær að foreldrar þeirra viti með hverjum þær eru á kvöldin.

IV. HLUTI JAFNINGJAR

Unglingar verða vissulega fyrir áhrifum úr mörgum áttum, og þessi áhrif eru oft samtvinnuð og víxlverkandi. Þeir taka þátt í óskipulögðum tómstundum, eins og að halda til niðri í bæ eða fara í party. Þeir beina líka kröftum sínum í farveg óformlegrar menntunar sem er til þess fallin að auka menningarauð, leika og læra á hljóðfæri, hlusta á klassíska tónlist, taka þátt í dansi og sækja leikhús. Þáttur sem vegur afar þungt á þessum aldri eru áhrif jafningjahópsins. Innendar og erlendar rannsóknir sýna að áhrif jafningjahópsins eru sterk og að hugmyndir, viðmið og gildi hópsins eru jafnan mikilvægustu atriðin sem fram koma þegar spá á fyrir um tiltekna þætti innan hans²¹ ásamt þáttum sem tengjast foreldrum og fjölskyldu. Námsárangur er þar ágætt dæmi. Unglingar sem eiga vini og félagi sem gengur vel í námi eru líklegri til að ganga einnig vel en þeir sem eiga vini sem gengur verr í námi sínu.²² Margskonar áhættuhegðun og heilsuhegðun barna og ungmenna hefur einnig verið rannsökuð vandlega með tilliti til jafningjanna. Nýleg rannsókn á áhrifum jafningjahópsins á reykingum og áfengisneyslu leiðir í ljós að ef jafningjar reykja og drekka áfengi eru meiri líkur að einstaklingur reyki eða drekki²³. Rannsóknir benda meðal annars til þess að unglíngar sem stunda íþróttir og reglulega hreyfingu séu líklegri til að eiga vini sem gera svo einnig²⁴ og þá stuðla neikvæð viðbrögð félaganna við tóbaksnotkun að minnkandi líkum á slíkri neyslu.²⁵

21) Altermatt og Pomerantz 2005; Bowker o.fl 2000; Carter o.fl. 2003.

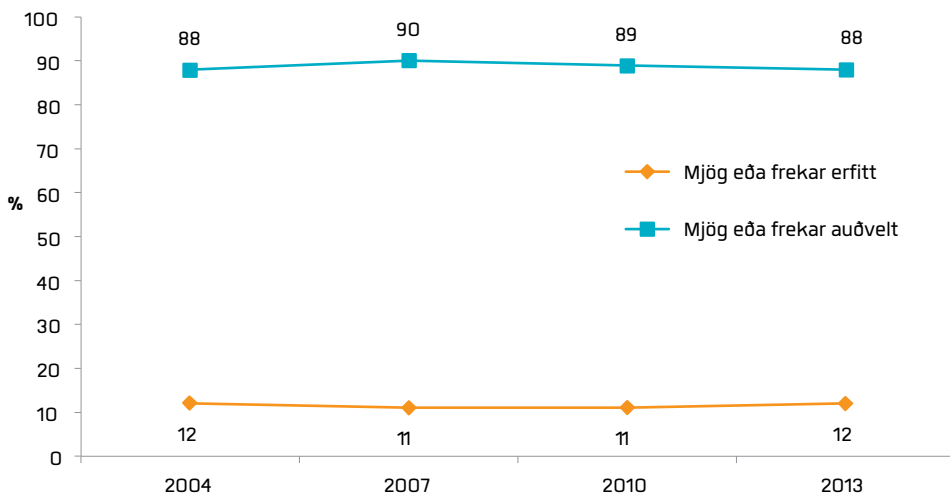
22) Zettergren 2003.

23) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2013

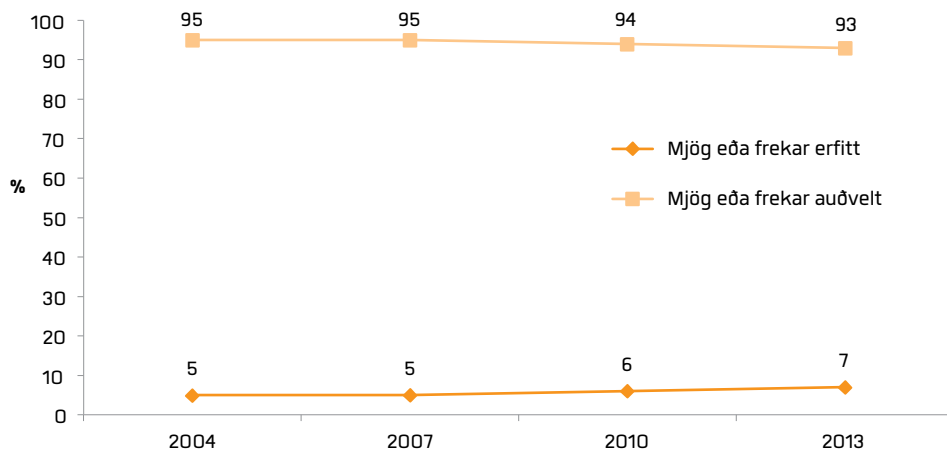
24) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2006.

25) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2008a.

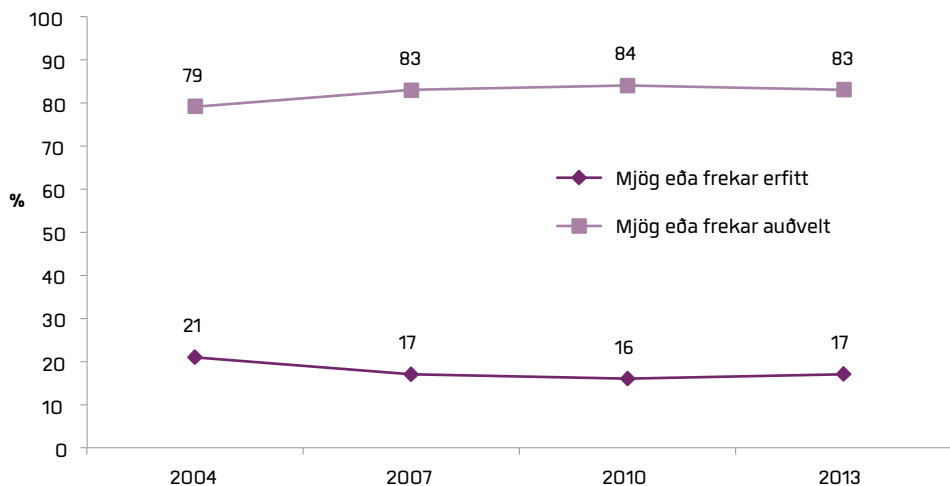
Á myndum 57 til 62 í IV hluta getur að líta niðurstöður sem sýna hve auðvelt eða erfitt framhaldsskólanemar telja það að eiga samræður um persónuleg málefni við vini sína og hvort þau telji aðstoð við ýmiss verk auðfengna hjá félögum. Þá má að lokum sjá tvær myndir undir kafla sem ber heitið „Sögulegt samhengi“ sem sýnir hlutfall stráka og stelpna á landinu eftir því hversu auðvelt eða erfitt það væri fyrir þau að fá umhyggju og hlýju frá vinum og vinkonum.

Mynd 57. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni.

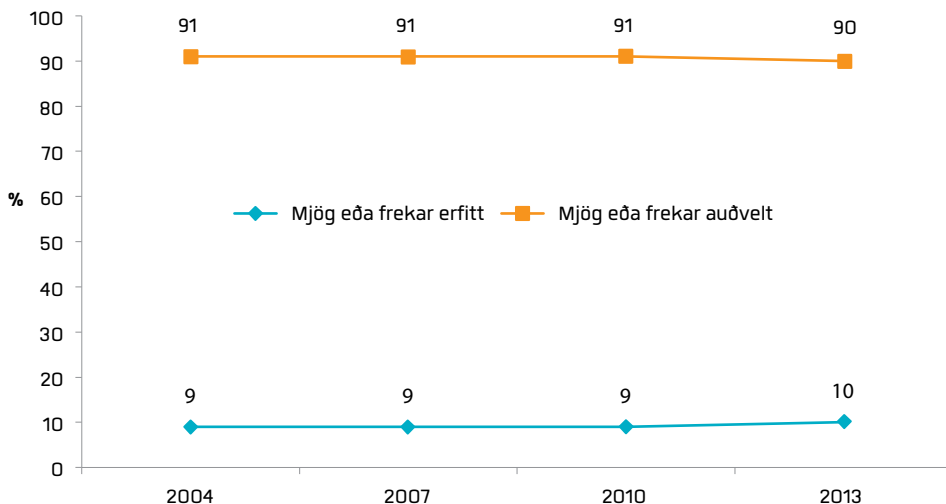
Mynd 58. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá vini/vinkonur í samræður um persónuleg málefni.

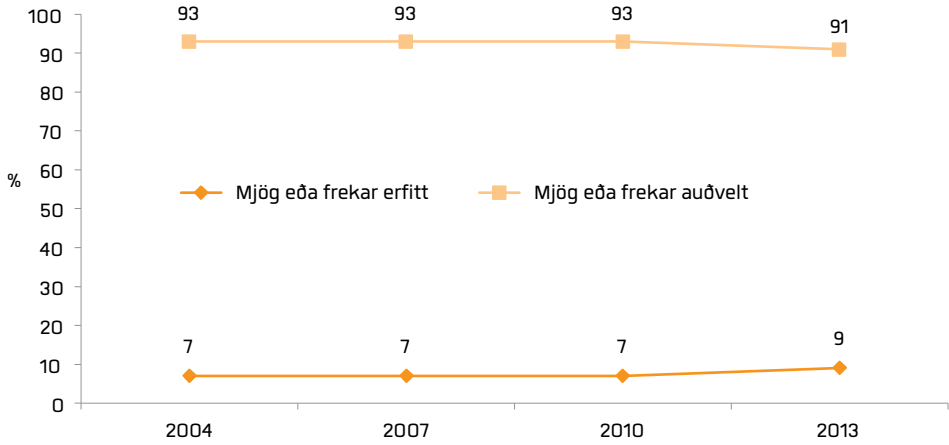
Mynd 59. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni.

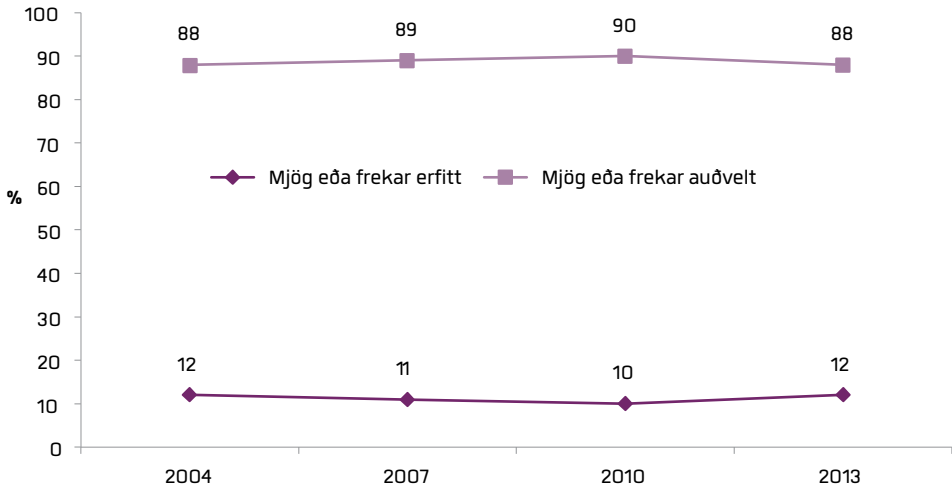
Á mynd 57 má sjá hlutfall framhaldsskólanema eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni. Eins og myndin sýnir þá hefur lítil breyting átt sér stað yfir tíma, og hlutfall þeirra sem telja mjög eða frekar auðvelt að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni er milli 88–90% yfir tíma. Hjá stelpum (mynd 58) sem telja sig eiga mjög auðvelt með að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni er nánast engin breyting þegar litið yfir tíma, hlutfallið er á bilinu 93–95% öll árin. Meðal stráka (mynd 59) er hlutfallið á bilinu 79–84% og má greina mikinn kynjamun á svörum við þessari spurningu. Þá má sjá að strákar eru mun líklegri en stelpur til að telja það mjög eða frekar erfitt að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni, en þó virðist hafa dregið aðeins úr slíku á milli ára. Eins og mynd 59 sýnir þá töldu 21% stráka það mjög eða frekar erfitt árið 2004, en 17% árið 2013. Meðal stelpna er þetta hlutfall 7% árið 2013.

Mynd 60. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum.

Mynd 61. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum.

Mynd 62. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeir telja að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum.

Á myndum 61 og 62 má sjá hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum með samanburði milli ára 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeim finnst að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum. Mynd 60 sýnir að á bilinu 90–91% framhaldsskólanema telja slíkt mjög eða frekar auðvelt. Á mynd 61 má sjá hlutfall stelpna eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá aðstoð við ýmiss verk hjá vinum sínum. Eins og myndin sýnir telja um 91–93% stelpna á landinu slíkt mjög eða frekar auðvelt og eru stelpur töluvert líklegri til að segja að það sé mjög eða frekar auðvelt að fá aðstoð við ýmiss verk hjá vinum sínum. Strákar sem telja slíkt mjög eða frekar erfitt, eru því fleiri en stelpur, eða um 10–12%. Meðal stelpna er þetta hlutfall 7–9%. Á heildina litið eru þó fremur fáir sem telja það mjög eða frekar erfitt að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum.

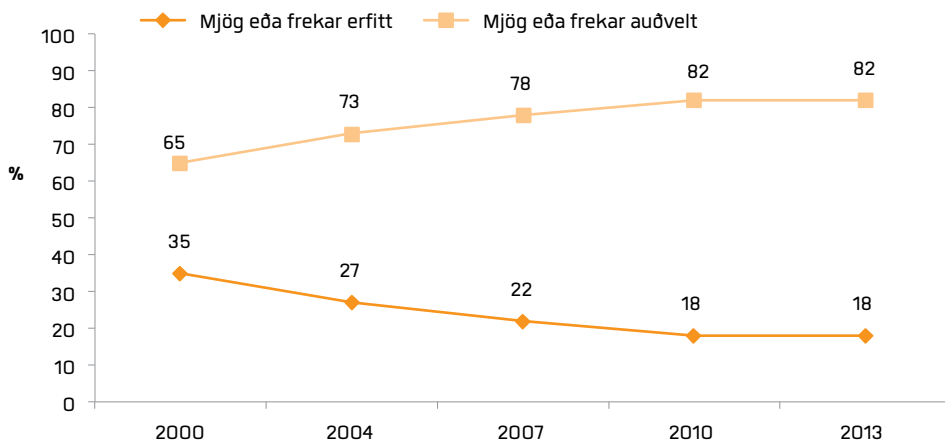
SAMANTEKT ÚR IV HLUTA

Samantekt úr myndum 57 til 62 sýnir hve auðvelt eða erfitt framhaldsskólanemum finnst að eiga samræður um persónuleg málefni við vini sína og hvort þau telji aðstoð við ýmis verk auðfengna hjá félögunum. Samanburður er milli ára 2004, 2007, 2010 og loks 2013. Meðal framhaldsskólanema hefur lítil breyting átt sér stað yfir tíma og hlutfall þeirra sem segja mjög eða frekar auðvelt að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni er um 88–90%. Stelpum finnst almennt auðvelt að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni er nánast engin breyting þegar litið er yfir tíma, hlutfallið er á bilinu 93–95% öll árin. Meðal stráka er hlutfallið á bilinu 79–84% og má greina mikinn kynjamun á svörum við þessari spurningu. Strákar eru mun líklegri en stelpur til að segja það mjög eða frekar erfitt að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni, en þó virðist hafa dregið aðeins úr slíku á milli ára.

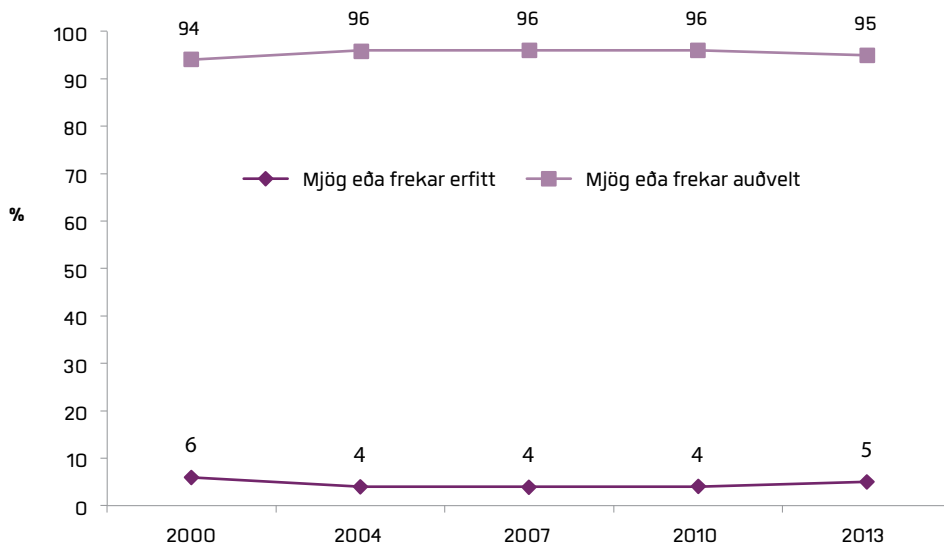
Á myndum 60 til 62 má sjá hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum með samanburði milli ára 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve auðvelt eða erfitt þeim finnst að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum. Mynd 60 sýnir að á bilinu 90–91% framhaldsskólanema meta slíkt mjög eða frekar auðvelt. Á mynd 61 má sjá hlutfall stelpna eftir því hve auðvelt eða erfitt þær telja að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum. Eins og myndin sýnir finnst um 91–93% stelpna á landinu slíkt mjög eða frekar auðvelt og eru stelpur töluvert líklegri til að segja að það sé mjög eða frekar auðvelt að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum. Strákar sem telja slíkt mjög eða frekar erfitt, eru því hlutfallslega töluvert fleiri en stelpur, eða um 10–12%. Meðal stelpna er þetta hlutfall 7–9%. Á heildina litið eru þó fremur fáir sem segja það mjög eða frekar erfitt að fá aðstoð við ýmis verk hjá vinum sínum.

Að auki má benda í töflur í viðauka þar sem fleiri upplýsingar um tengsl framhaldsskólanema við vini og jafningja er að finna.

SÖGULEGT SAMHENGI. NIÐURSTÖÐUR ÚR „UNGT FÓLK FRAMHALDSSKÓLAR“ 2000 TIL 2013

Mynd 63. Hlutfall stráka á landinu, árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu auðvelt eða erfitt það væri fyrir þá að fá umhyggju og hlýju frá vinum sínum.

Mynd 64. Hlutfall stelpna á landinu, árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu auðvelt eða erfitt það væri fyrir þær að fá umhyggju og hlýju frá vinum sínum.

V. HLUTI NÁM, SKÓLI OG NÁMSÖRÐUGLEIKAR

Hlutverk framhaldsskóla landsins er margþætt. Skólinn á að stuðla að alhliða þroska nemenda og virkri þátttöku í lýðræðisþjóðfélagi. Einnig er framhaldsskólanum ætlað að búa nemendur undir þátttöku í atvinnulífinu og frekara nám. Menntunin gegnir í dag veigameira hlutverki en hún hefur áður gert. Það er mikilvægt fyrir atvinnulífið, fyrir samfélagið og fyrir nemandann sjálfan að ljúka námi. Menntun skiptir nú meira máli fyrir framgang og árangur fólks í lífinu en nokkru sinni fyrr. Við lifum í samfélagi sem spyr hvað kanntu, hvað hefurðu lært, og hvað getur þú gert? Þannig skiptir skólinn meira máli en áður fyrr, bæði í sögulegu samhengi og út frá þroska hvers og eins. Nemendur verja drjúgum tíma á mótandi aldurskeiði í framhaldsskóla, þar stunda þau nám sitt, taka við nýrri þekkingu og verða fyrir áhrifum frá kennurum síðum. Síðast en ekki síst mynda þau þar tengsl við vini og félagi, sem á þessum árum eru veigamiklir áhrifavaldar á líf einstaklingsins. Tengsl ungmenna við skólann sinn, líðan þeirra í skólanum og skuldbinding þeirra við námið eru mikilvægir þættir í líðan þeirra og sjálfsmýnd²⁶. Rannsóknir sýna að lífsstíll unglinga á þessum árum er sterkt tengdur námsárangri²⁷. Samkvæmt niðurstöðum Norrænu framhaldsskólarannsóknarinnar „The nordic youth research 2010“ sem Rannsóknir og greining vann í samvinnu við mennta- og menningarmálaráðuneytið og Norrænu ráðherranefndina árið 2010 koma íslenskir framhaldsskólanemendur vel út í samanburði við jafningja þeirra á hinum Norðurlöndunum²⁸. Þó vekur athygli hversu hátt hlutfall íslenskra framhaldsskólanema telur að skortur á lestrarkunnáttu hái þeim í námi.

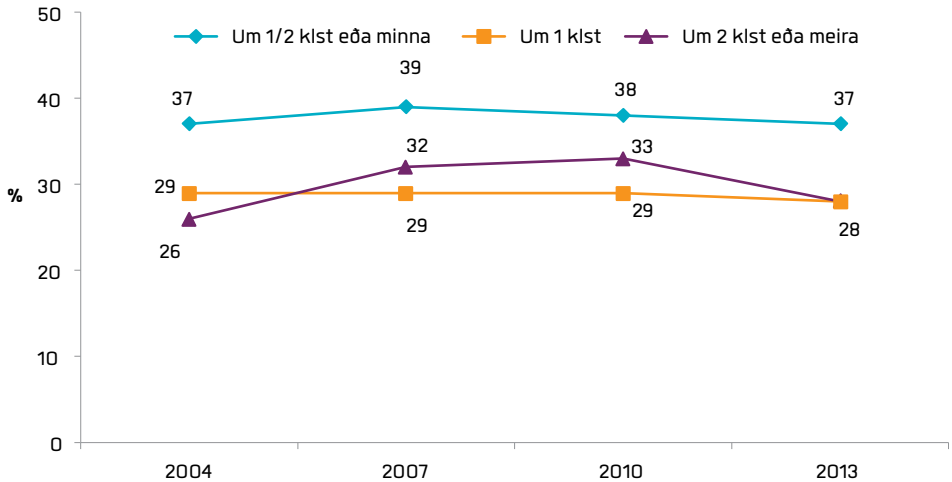
Ungmennirnir þurfa góða menntun en það gerist ekki ef nemendur ljúka ekki framhaldsskólamenámi. Vitað er að margir nemendur hætta í framhaldsskóla án þess að hafa lokið námi. Þessu verður að sporna við. Það skiptir samfélagið verulegu máli að unga fólknið ljúki námi sínu og komi undirbúið út í atvinnulífið. Ekki síður skiptir það máli vegna þess að brottfall úr skóla eykur verulega líkur á því að ungt fólk missi fótanna og lendi út af sporinu. Það er verulegur munur á mörgum þáttum í lífi ungmenna sem ljúka námi og þeirra sem hætta áður en námi er lokið, sem dæmi má nefna að daglegar reykingar eru 9% meðal þeirra sem stunda nám en 55% meðal annarra á aldrinum 16–20 ára. Til þess að tryggja að nemendur ljúki námi er þarft að skilja þann heim sem ungmenni búa í, vita hvað þau vilja og hvers vegna, en ekki síst vera tilbúin til að aðlaga skólakerfið að þörfum hvers tíma.

26) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2005, 2006; Coleman 1988; Hirchi 1969.

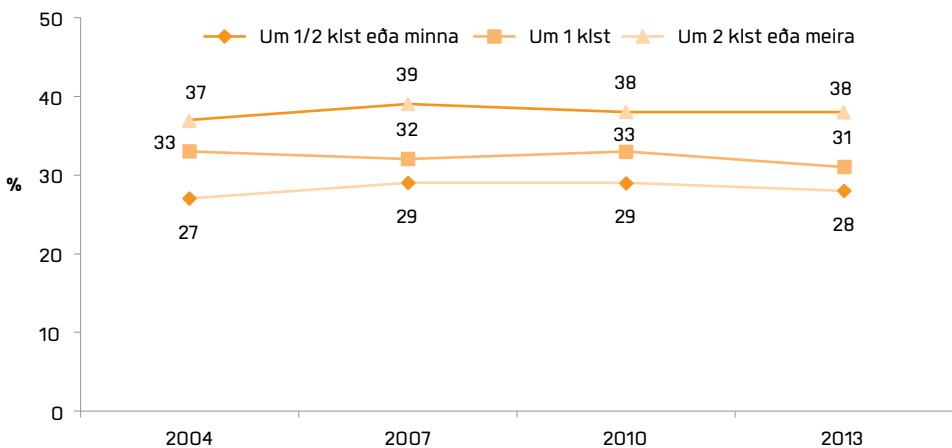
27) Crosnoe o.fl. 2002; Lahelma 2002; Roeser o.fl. 1996; Smerdon 2002.

28) Margrét Lilja Guðmundsdóttir o.fl. 2010

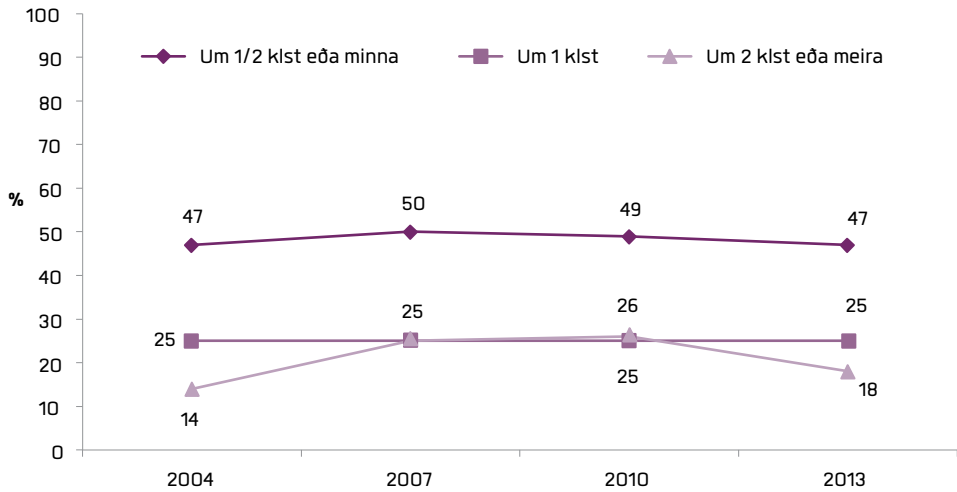
Á myndum 65 til 76 má sjá athugun yfir tíma á því hve miklum tíma nemendur segjast verja í heimanám og viðhorfi þeirra til námsins. Einnig má sjá í töfluyfirlit yfir þá þætti sem nemendur telja að hafi mikil eða mjög mikil áhrif á frammistöðu þeirra í námi. Þá má sjá í töflum eftirfarandi þætti: helstu ástæður fyrir vali nemenda á framhaldsskóla, hvaða námsbraut þau eru á, viðhorfi þeirra til skólans og að lokum þróun í fjölda þeirra sem ætla sér í háskólanám á Íslandi að loknu núverandi námi.

Mynd 65. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve miklum tíma þeir segjast verja daglega í heimanám.

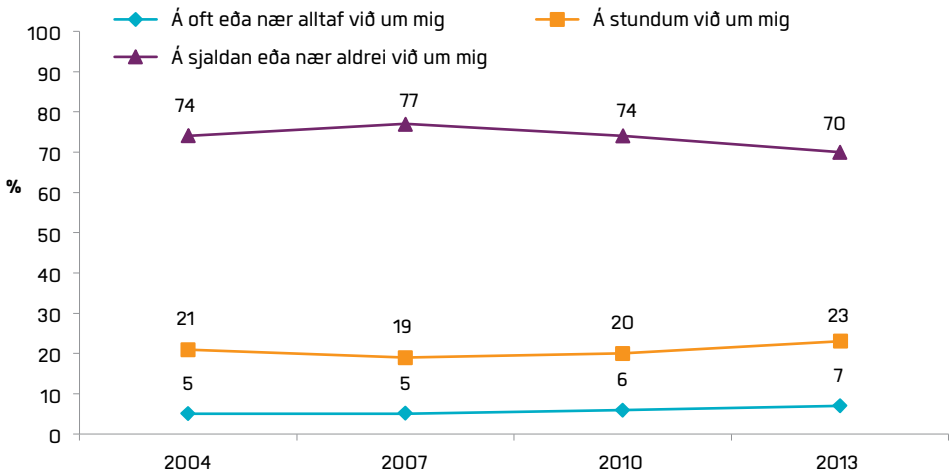
Mynd 66. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve miklum tíma þær segjast verja daglega í heimanám.

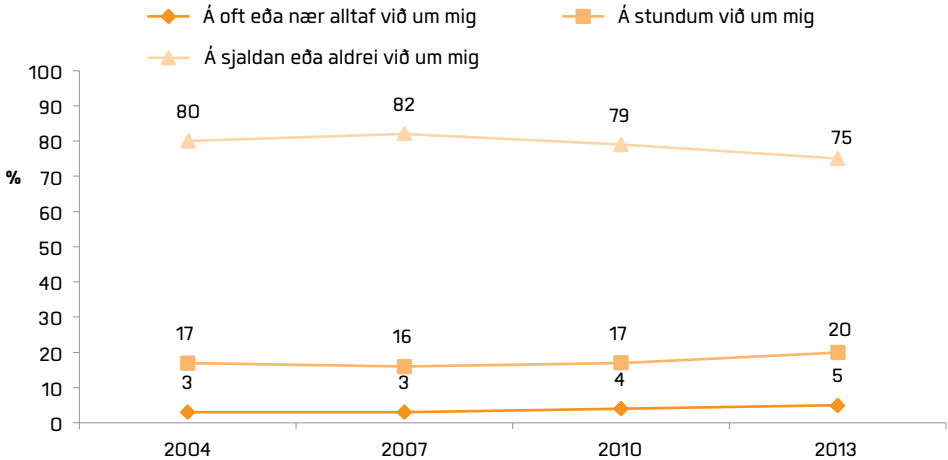
Mynd 67. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve miklum tíma þeir segjast verja daglega í heimanám.

Á myndum 65 til 67 má sjá hlutfall nemenda í framhaldsskólum og hlutfall stelpna og stráka árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu miklum tíma þau verja í heimanám daglega. Á mynd 65 má sjá hlutfall framhaldsskólanema eftir því hversu miklum tíma þeir segjast verja í heimanám. Eins og myndin sýnir þá segjast langflestir verja um hálfri klukkustund eða minna í daglegt heimanám. Á mynd 66 má sjá hlutfall stelpna í framhaldsskólum eftir því hversu löngum tíma þær segjast verja í heimanám og á myndinni má sjá að um 37-39% stelpna segjast verja um 2 klukkustundum eða meira í daglegt heimanám. Þessar niðurstöður eru afar stöðugar á milli ára. Á mynd 67 má hins vegar sjá niðurstöður fyrir stráka í framhaldsskólum eftir því hversu miklum tíma þeir verja í daglegt heimanám. Eins og myndin sýnir þá segjast flestir strákar verja um hálfri klukkustund eða minna í heimanám-
ið, eða um 47–50% stráka í framhaldsskóla. eru þessar niðurstöður afar stöðugar á milli ára, líkt og má greina meðal stelpna. Eins og þessar niðurstöður sýna þá virðast strákar verja minni tíma í heimanám en stelpur.

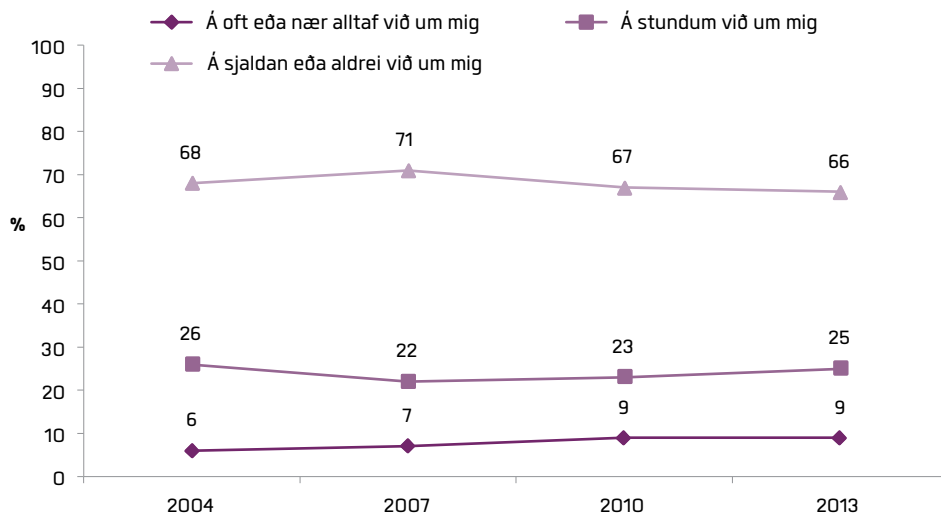

Mynd 68. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telja námið tilgangslaust.

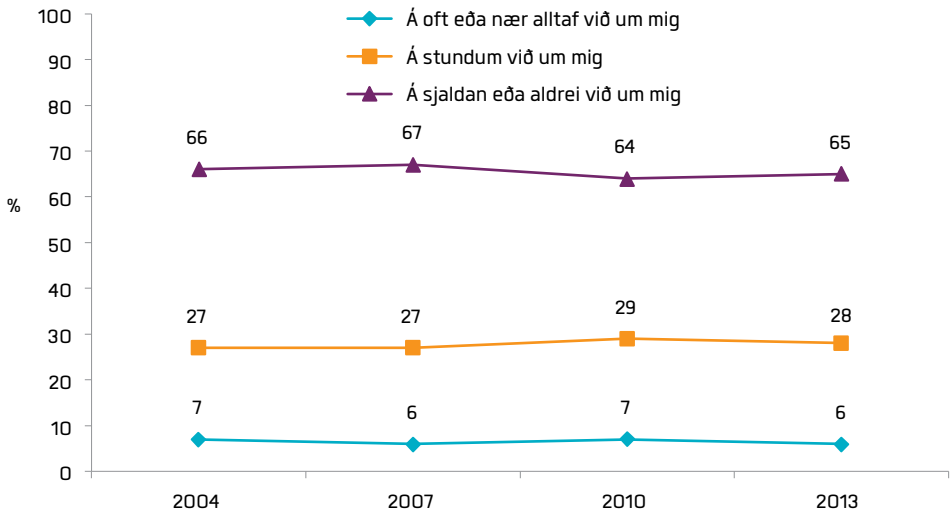

Mynd 69. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þær telja námið tilgangslaust.

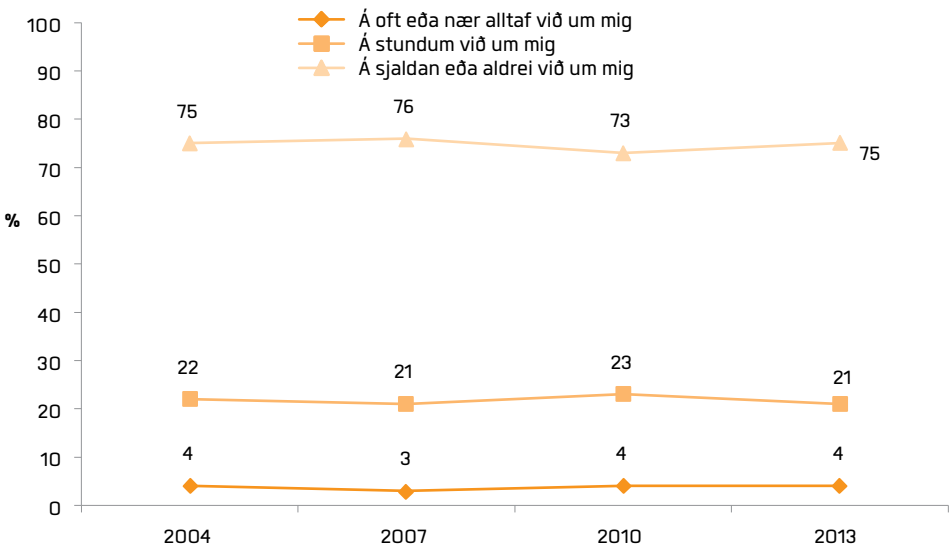

Mynd 70. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telja námið tilgangslaust.

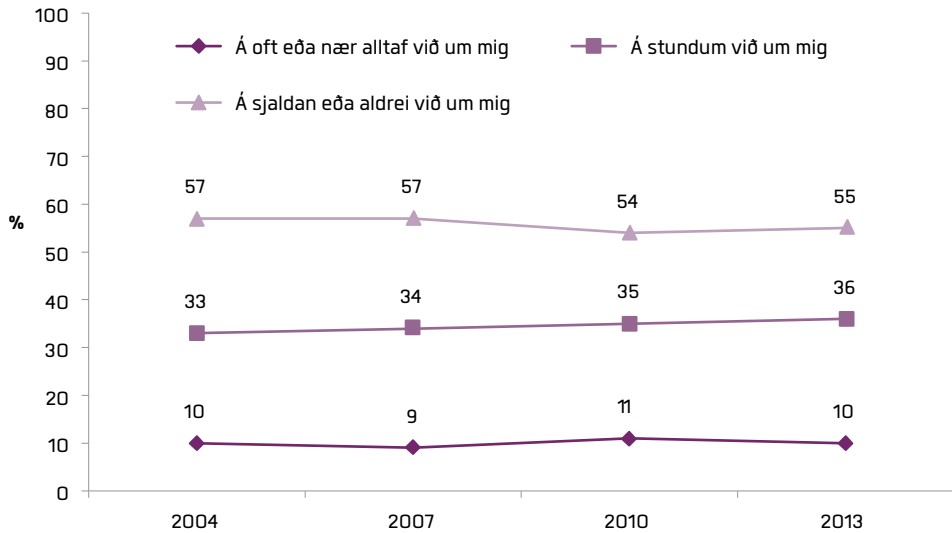
Á myndum 68 til 70 má sjá hlutfall nemenda í framhaldsskólum, einnig kynjaskipt, árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust. Á mynd 68 má sjá að um 19–23% framhaldsskólanema segja að slíkt eigi stundum við um sig, en um 5–7% nemenda að slíkt eigi oft eða nær alltaf við um sig. Á mynd 69 má sjá hlutfall stelpna eftir því hvort þær telja námið tilgangslaust og þar má sjá að um 3–5% þeirra telja að slíkt eigi oft eða nær alltaf við um sig. Á mynd 70 má sjá sömu mynd fyrir stráka en þar sýna niðurstöður að um 6–9% stráka telja að slíkt eigi oft eða nær alltaf við um þá. Strákar eru líklegri til að meta það svo að þeir telji námið tilgangslaust. Eins og myndirnar sýna þá eru niðurstöður fremur stöðugar á milli ára og á það við um bæði kynin.

Mynd 71. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telja námið of létt.

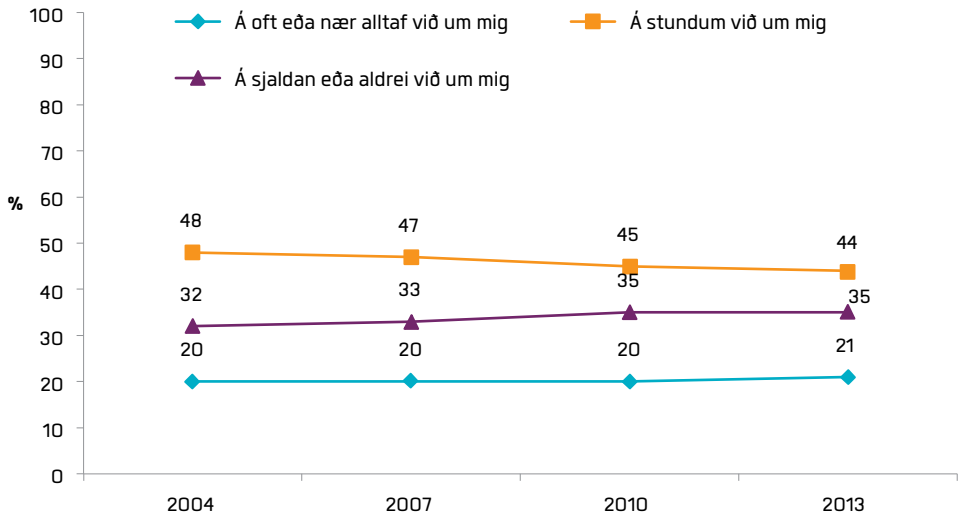

Mynd 72. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem telja námið vera of létt.

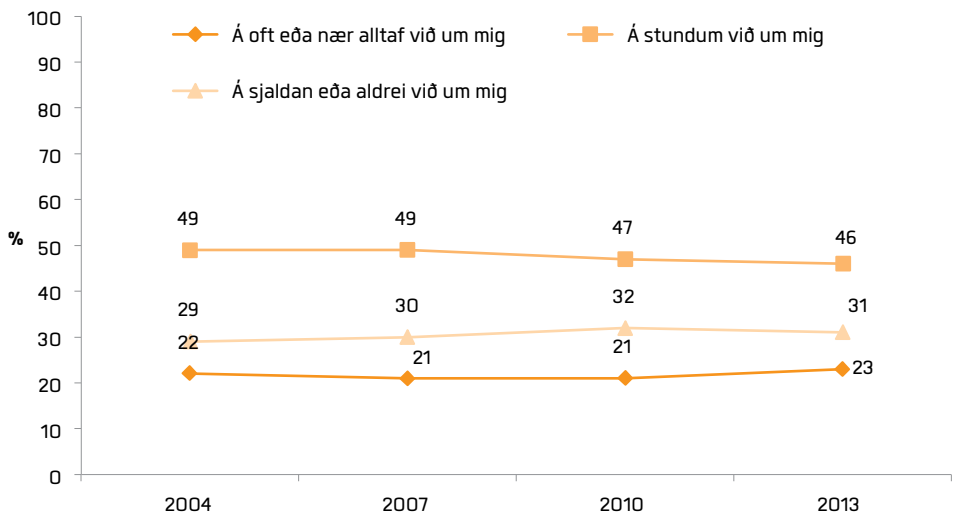

Mynd 73. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem telja námið vera of létt.

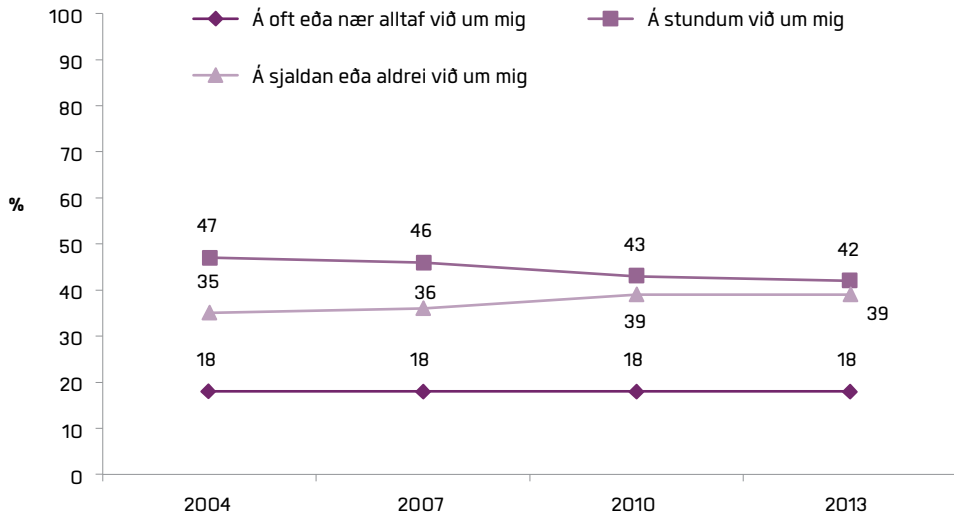
Á myndum 71 til 73 má sjá hlutfall framhaldsskólanema, árin 2004, 2007, 2010 og 2013, sem telja námið vera of létt. Um 27–29% framhaldsskólanema segja að slíkt eigi stundum við um sig, en um 6–7% að slíkt eigi oft eða nær alltaf við um sig (mynd 71). Á mynd 72 má sjá niðurstöður fyrir stelpur sem finnast námið of létt. Á myndinni má sjá að um 21–23% stelpna telja að slíkt eigi stundum við um sig en um 3–4% þeirra segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig. Á mynd 73 má sjá niðurstöður sömu spurningar fyrir stráka. Þar má sjá að um 33–36% stráka telja það stundum eiga við um sig að námið sé of létt, en um 9–11% þeirra að það eigi oft eða nær alltaf við um sig. Greina má kynjamun á þessum niðurstöðum og telja strákarnir frekar það eiga oft eða nær alltaf við um sig að námið sé of létt.

Mynd 74. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telji námið of þungt.

Mynd 75. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem telja námið vera of þungt.

Mynd 76. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin: 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telji námið of þungt.

Á myndum 74 til 76 má sjá hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeim finnst námið vera of þungt. Eins og myndin gefur til kynna þá telja um 32–35% framhaldsskólanema að slíkt eigi sjaldan eða aldrei við um sig, en um 20–21% nemenda telja að slíkt eigi oft eða nær alltaf við um sig. Á mynd 75 má sjá niðurstöður sömu spurningar settar fram fyrir stelpur. Á myndinni má sjá að um 21–23% stelpna segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að námið sé of þungt. Meðal stráka sýna niðurstöður að 18% þeirra segja að það eigi oft eða nær alltaf við um sig að finnast námið of þungt (mynd 76). Færri strákar en stelpur telja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að námið sé of þungt. Niðurstöður eru afar svipaðar á milli ára og á það við um bæði kynin.

Tafla 12 sýnir hlutfall stráka og stelpna, árin 2010 og 2013 eftir því hversu mikið neðan-greindir þættir hafa áhrif á frammistöðu þeirra í námi. Eins og taflan sýnir þá telur hæsta hlutfall ungmenna að einbeitingarskortur hafi mest áhrif á frammistöðu þeirra í námi og er það óháð kyni. Einnig nefna nemendur lítinn leshraða og athyglisbrest sem ástæður þessa. Taflan sýnir einnig niðurstöður fyrir fleiri þætti sem nemendur telja að hamli þeim í námi þeirra.

Tafla 12. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna eftir því hversu mikið (mikið eða mjög mikið) eftirfarandi þættir hafa áhrif á frammistöðu þeirra í námi, árin 2010 og 2013, greint eftir kynferði.

Fjöldi skipta	Strákar 2010 Fjöldi (%)	Stelpur 2010 Fjöldi (%)	Strákar 2013 Fjöldi (%)	Stelpur 2013 Fjöldi (%)
Lesblinda	534 (10%)	529 (9%)	514 (10%)	555 (10%)
Lítill leshraði	60 (12%)	788 (14%)	640 (12%)	758 (14%)
Skrifblinda	253 (5%)	30 (4%)	259 (5%)	206 (4%)
Sjónskerðing eða blinda	107 (2%)	74 (1%)	90 (2%)	124 (2%)
Athyglisbrestur	645 (12%)	542 (9%)	778 (15%)	826 (15%)
Einbeitingarskortur	1001 (19%)	979 (17%)	1090 (21%)	1173 (22%)
Heyrnarskerðing eða heyrnarleysi	91 (2%)	49 (1%)	60 (1%)	39 (1%)
Hreyfiskerðing	71 (1%)	32 (1%)	58 (1%)	22 (0,4%)

Í töflu 13 hér að neðan má sjá niðurstöður spurningar er snúa að hvað lýsi best þeirri braut sem framhaldsskólanemar sækja. Flestir eru skráðir í bóknám til stúdentsprófs eða 75% nemenda. Um 8% nemenda eru skráðir í verknám til starfsréttinda.

Tafla 13. Hvað lýsir best þeirri námsbraut sem þú ert nú á? Greint eftir kyni, árið 2013.

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Braut	Listnám	211 (4%)	315 (6%)	525 (5%)
	Bóknám til stúdentsprófs	3428 (68%)	4399 (82%)	7827 (75%)
	Verknám til starfsréttinda / starfs	607 (12%)	218 (4%)	825 (8%)
	Verknám til stúdentsprófs	390 (8%)	223 (4%)	613 (6%)
	Nám á framhaldsskólabraut	218 (4%)	97 (2%)	315 (3%)

Í töflu 14 hér að neðan má sjá niðurstöður spurningar sem snýr að því hversu vel (mjög eða fremur vel) nemendur telja að eftirfarandi fullyrðingar um námið eigi við um sig. Flestir nemendur (8115) myndu vilja að það væri meira frjálst val á hverri námsbraut.

Tafla 14. Hversu vel eiga eftirfarandi fullyrðingar við um þig: Mjög eða fremur vel.

Áfangar	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Ég hef áhuga á að taka fleiri verklega áfanga	3506 (68%)	3493 (64%)	6999 (66%)
Ég hef áhuga á að taka fleiri listgreinaáfanga	1636 (32%)	2637 (49%)	4273 (41%)
Ég tel að nám í verklegum greinum henti mér betur en bóknám	2686 (53%)	2307 (43%)	4993 (48%)
Ég vildi að það væri meira frjálst val á hverri námsbraut	3901 (76%)	4214 (78%)	8115 (77%)

Í töflu 15 má sjá hlutfall nemenda eftir því hvað þeim finnst skipta máli (mjög eða frekar miklu máli) þegar kemur að því að velja framhaldsskóla. Eins og niðurstöður sýna þá telja flestir nemenda að mestu máli skipti að skólinn sé góður fyrir áframhaldandi nám.

Tafla 15. Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: Mjög eða frekar miklu. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.

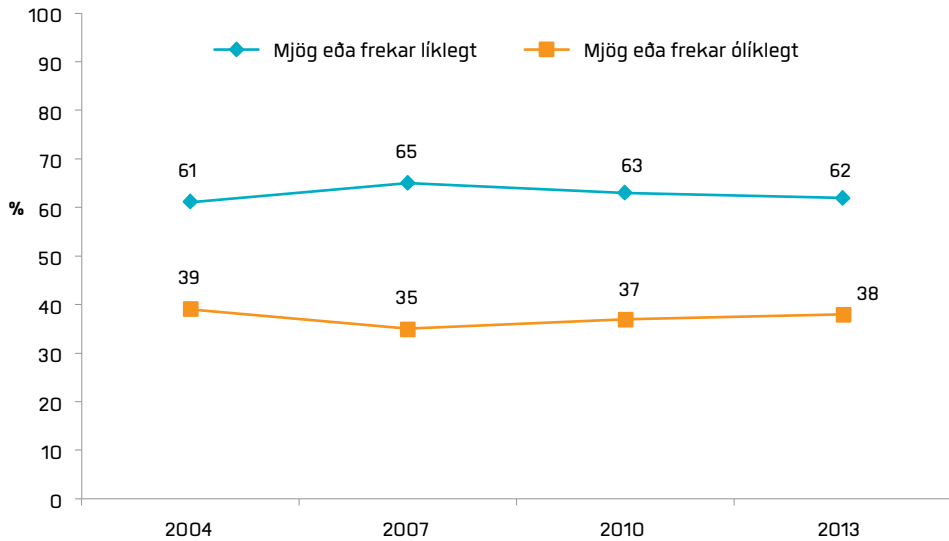
Hvað skipti máli þegar framhaldsskóli var valinn:	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Þetta er skólinn sem ég bý næst	2680 (52%)	2239 (41%)	4919 (46%)
Fagið sem ég hef áhuga á er aðeins kennt í þeim skóla	1842 (36%)	1900 (35%)	3742 (35%)
Félagslíf skólans	3180 (62%)	3687 (68%)	6867 (65%)
Góður skóli fyrir áframhaldandi nám	3637 (71%)	4336 (80%)	7973 (75%)
Hversu vel skólinn býr mig undir starf að námi loknu	3344 (65%)	3966 (73%)	7310 (69%)
Hvert vinahópurinn kaus að fara	2158 (42%)	1488 (27%)	3646 (35%)
Aðstaðan í skólanum	3086 (60%)	3439 (63%)	6525 (62%)
Bróðir eða systir eru/voru í skólanum	1077 (21%)	877 (16%)	1954 (19%)
Ráðleggingar foreldra	1694 (33%)	1791 (33%)	3485 (33%)
Tekjumöguleikar eftir nám	2360 (46%)	2131 (40%)	4491 (43%)

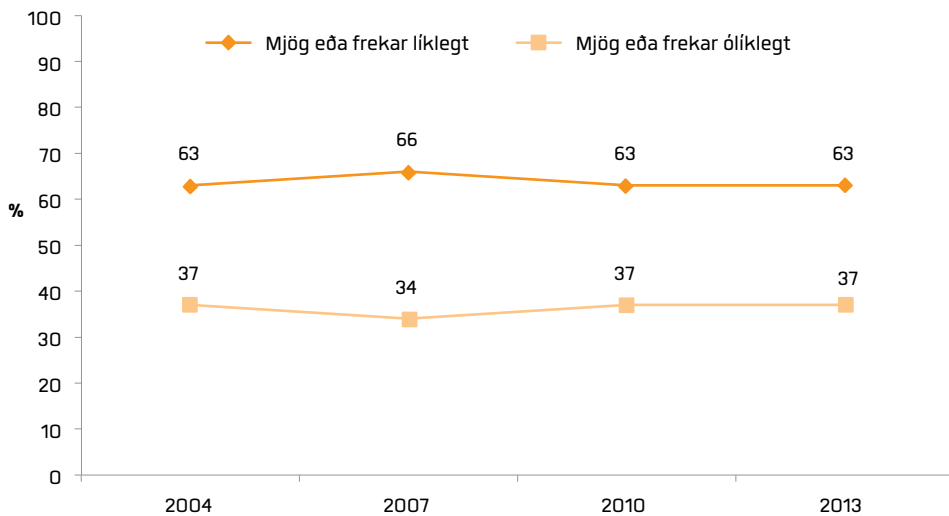
Í töflu 16 má sjá hversu sammála (mjög eða frekar) nemendur í framhaldsskóla eru eftirfarandi fullyrðingum sem snúa að skólanum og skólaumhverfi. Nemendur telja almennt að aðgangur að námsráðgjöf sé mikill, sem og að gerðar séu miklar kröfur til þeirra í náminu.

Tafla 16. Hversu sammála ertu eftirfarandi fullyrðingum: Mjög eða frekar sammála. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.

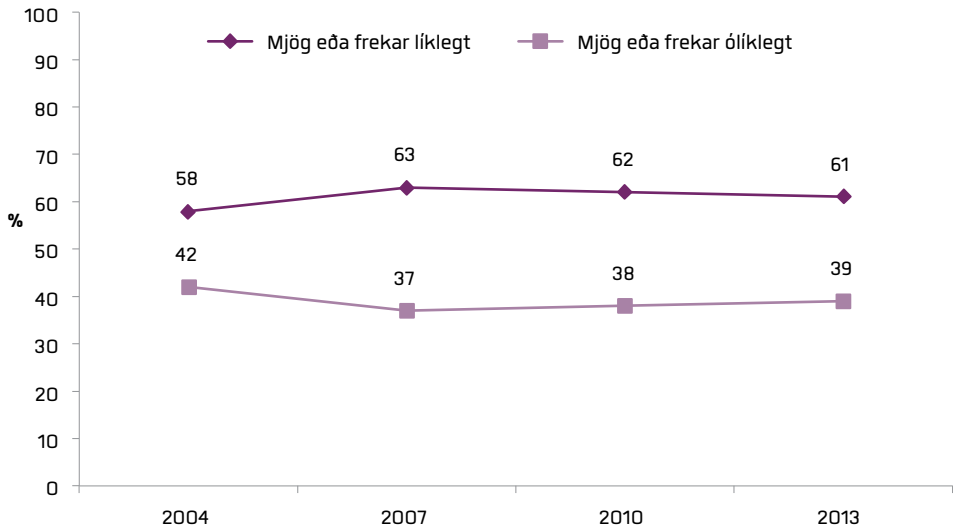
Skólinn og skólaumhverfið	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Helld Fjöldi (%)
Mér finnst kennslan vera fjölbreytt	3471 (67%)	3650 (67%)	7121 (67%)
Mér finnst að gerðar séu miklar kröfur til mín í náminu	4196 (81%)	4802 (88%)	8998 (85%)
Mér finnst auðvelt að fá ráðgjöf frá kennurum	4050 (79%)	4073 (75%)	8123 (77%)
Ég hefði viljað taka einhvern eða fleiri frh.áfangana á meðan ég var í grunnskóla	3089 (60%)	3394 (62%)	6483 (61%)
Ég hef greiðan aðgang að námsráðgjöf í skólanum	4714 (92%)	5006 (92%)	9720 (92%)
Ég hef greiðan aðgang að hjúkrunarfræðingi í skólanum	2261 (45%)	1978 (37%)	4239 (41%)
Framhaldsskólanámið er auðveldara en ég átti von á	2807 (54%)	2384 (44%)	5191 (49%)

Mynd 77. Hlutfall stelpna og stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þau telja það vera að þau fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.

Mynd 78. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þær telja það vera að þær fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.

Mynd 79. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þeir telja það vera að þeir fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.

Á myndum 77 til 79 má sjá hlutfall framhaldsskólanema, einnig kynjaskipt, árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þau telja það vera að þau fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi. Á mynd 77 má sjá að um 61–65% framhaldsskólanema telja það mjög eða frekar líklegt að þeir fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi. Á mynd 78 má sjá niðurstöður sömu spurningar fyrir stelpur en þar má sjá að um 63–66% stelpna telja það mjög eða frekar líklegt að þær fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi. Þá má sjá á mynd 79 niðurstöður fyrir stráka, en þar má sjá að um 58–63% stráka telja slíkt mjög eða frekar líklegt. Talsvert fleiri stúlkur en strákar telja það mjög eða frekar líklegt að þær fari í háskólanám á Íslandi að loknu núverandi námi.

SAMANTEKT ÚR V HLUTA

Á myndum 65 til 67 má sjá hlutfall framhaldsskólanema eftir því hversu miklum tíma þeir segjast verja í heimanám. Eins og myndin gefur til kynna þá segjast langflestir verja um hálfri klukkustund eða minna í daglegt heimanám. Eru þessar niðurstöður stöðugar á milli ára og á það við um bæði kynin. Sýna frekari niðurstöður að strákar virðast verja minni tíma í heimanám en stelpur.

Þá má á myndum 68 til 70 greina hlutfall nemenda í framhaldsskólum sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust. Frekari niðurstöður sýna að strákar eru líklegri til að meta það svo að þeir telji námið tilgangslaust. Eins og myndirnar sýna þá eru niðurstöður fremur stöðugar á milli ára og á það við um bæði kynin. Myndir 71 til 73 sýna hlutfall framhaldsskólanema, sem telja námið vera of létt. Um 27–29% framhaldsskólanema telja að slíkt eigi stundum við um sig, en um 6–7% að slíkt eigi oft eða nær alltaf við um sig. Þegar kynin eru aðgreind og skoðuð sérstaklega má greina kynjamun á þessum niðurstöðum og telja strákarnir það eiga frekar oft eða nær alltaf við um sig að námið sé of létt.

Á myndum 74 til 76 má sjá hlutfall framhaldsskólanema eftir því hvort þeir telja námið vera of þungt. Frekari niðurstöður sýna að færri strákar en stelpur telja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að námið sé of þungt.

Í töflu 12 eru sýndar niðurstöður sem snúa að því hversu mikið (mikið eða mjög mikið) nemendur í framhaldsskóla telja að ákveðnir þættir hafi áhrif á frammistöðu þeirra í námi. Eins og taflan sýnir þá telja flest ungmennin að einbeitingarskortur hamli frammistöðu þeirra í námi og er það óháð kyni. Einnig nefna nemendur lítinn leshraða og athyglisbrest sem ástæður þessa. Í töflunni má einnig sjá niðurstöður fyrir fjölmarga aðra þætti.

Í töflu 13 má sjá niðurstöður spurningar er að snúa að hvað lýsi best þeirri braut sem framhaldsskólanemar sækja. Flestir eru skráðir í bóknám til stúdentsprófs, eða 75% nemenda. Um 8% nemenda eru skráðir í verknám til starfsréttinda.

Í töflu 14 má sjá niðurstöður spurningar sem snýr að því hversu vel (mjög eða fremur vel) þau telja að eftirfarandi fullyrðingar um námið eigi við um sig. Meirihluti nemenda myndi vilja að það væri meira frjálst val á hverri námsbraut.

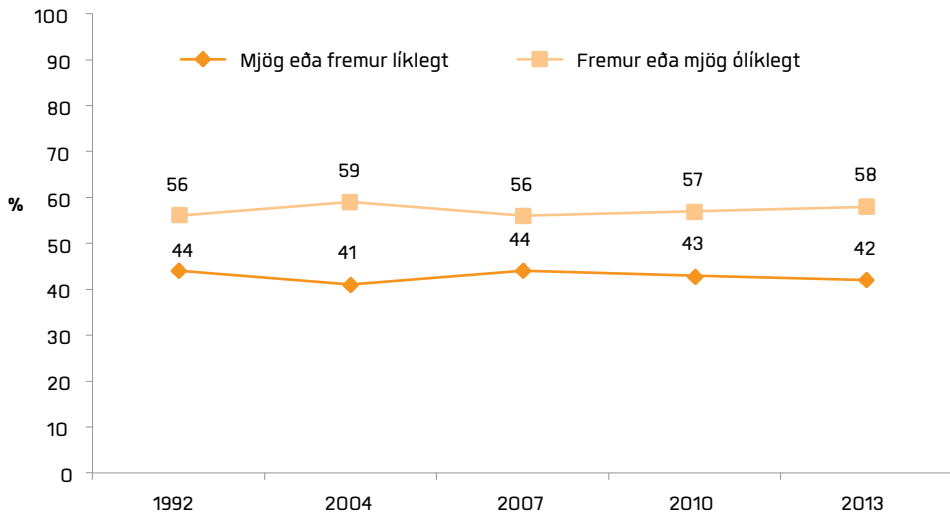
Í töflu 15 má svo sjá hlutfall nemenda eftir því hvað þeim finnst skipta máli (mjög eða frekar miklu máli) þegar kemur að vali á framhaldsskóla. Eins og niðurstöður sýna þá telja flestir nemenda að mestu máli skipti að skólinn sé góður fyrir áframhaldandi nám.

Þá má að lokum sjá í töflu 16 hversu sammála (mjög eða frekar) nemendur í framhaldsskóla eru eftirfarandi fullyrðingum sem snúa að skólanum og skólaumhverfi. Nemendur telja almennt að aðgangur að námsráðgjöf sé auðveldur sem og að gerðar séu miklar kröfur til þeirra í náminu. Taflan sýnir bæði fjölda og hlutfall nemenda.

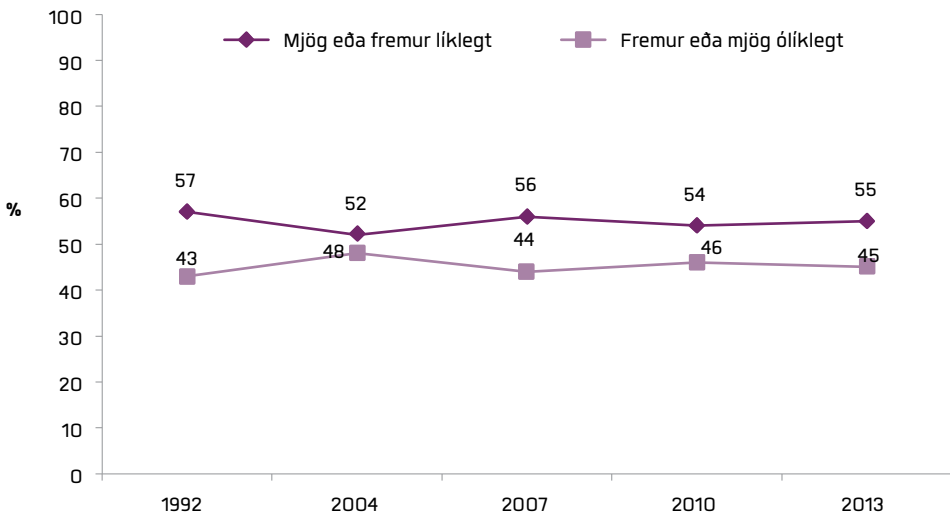
Á myndum 77 til 79 má sjá hlutfall framhaldsskólanema, og hlutfall stelpna og stráka, eftir því hversu líklegt eða ólíklegt þau telja það vera að þau fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.

Á mynd 77 má sjá að um 61–65% framhaldsskólanema telja það mjög eða frekar líklegt að þau fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi. Á mynd 78 má sjá niðurstöður sömu spurningar fyrir stelpur en þar má sjá að að um 63–66% stelpna telja það mjög eða frekar líklegt að þær fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi. Þá má sjá á mynd 79 niðurstöður fyrir strákana, en þar má sjá að um 58–63% stráka telja slíkt mjög eða frekar líklegt. Talsvert fleiri stúlkur en strákar telja það mjög eða frekar líklegt að þær fari í háskólanám á Íslandi að loknu núverandi námi.

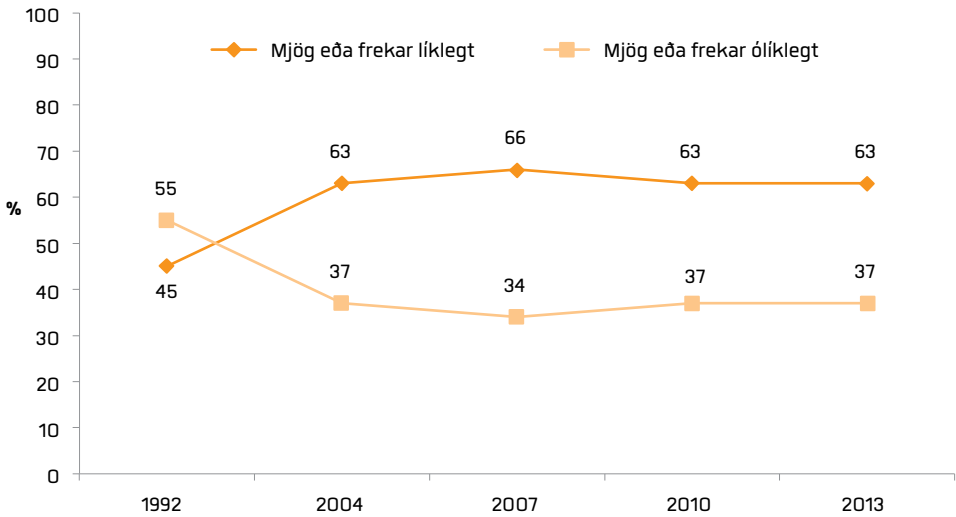
SÖGULEGT SAMHENGI. NIÐURSTÖÐUR ÚR „UNGT FÓLK FRAMHALDSSKÓLAR“ 1992 TIL 2013

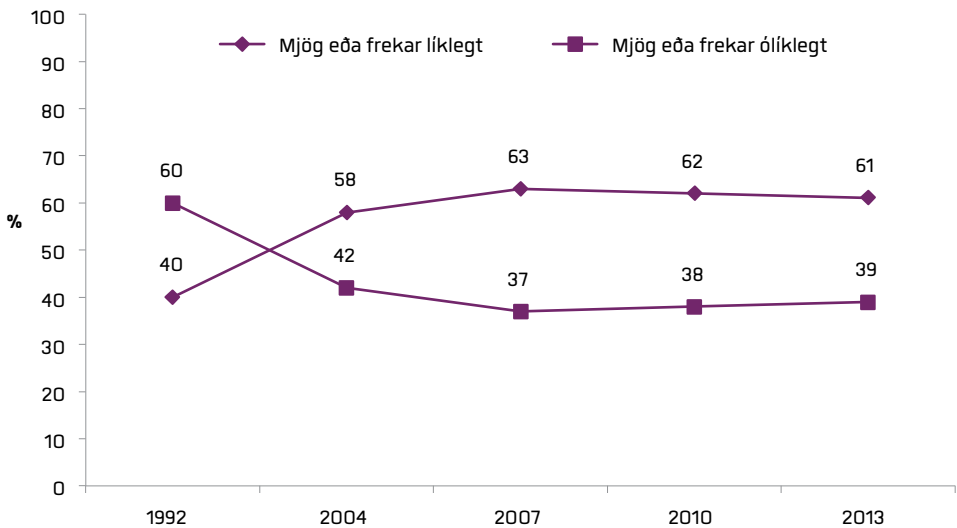
Mynd 80. Hlutfall stráka á landinu árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þeir telji líklegt / ólíklegt að þeir fari í háskólanám erlendis strax að loknu núverandi námi.

Mynd 81. Hlutfall stelpna á landinu árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hvort þær telja líklegt / ólíklegt að þær fari í háskólanám erlendis strax að loknu núverandi námi.

Mynd 82. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þær telja það vera að þær fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.

Mynd 83. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu líklegt/ólíklegt þeir telja það vera að þeir fari í háskólanám á Íslandi strax að loknu núverandi námi.

VI. HLUTI STRÍÐNI OG LÍÐAN

Stríðni hefur tekið á sig breytta mynd undanfarin ár með nýrri tækni. Andstyggileg skilaboð í gegnum netið eða síma er ein birtingarmynd stríðni. Stríðni getur leitt til ýmissa fylgikvilla fyrir þann sem fyrir henni verður. Unglingar sem verða fyrir ítrekaðri stríðni, eða einelti, eru meðal annars líklegri til þess að finna til þunglyndis, kvíða, líkamlegrar vanlíðanar og eiga erfitt í skólaumhverfinu²⁹. Ný tækni hefur einnig áhrif á fleiri þætti í lífi ungmenna, meiri tíma er varið við tölvur, sjónvarp og í sínum, og jafnvel allt í einu. Nýleg rannsókn á meðal 10–12 ára barna sýndi að eftir því sem börn vörðu meira tíma við skjá því meiri einkenni vanlíðanar sýndu þau³⁰.

Ljóst er að afleiðingar eineltis geta verið mjög alvarlegar og varað mun lengur en eineltið sjálft. Það á bæði við um þolendur og gerendur. Af þessum sökum er þarft að taka á eineltismálum um leið og þau koma upp og helst reyna að koma í veg fyrir að þau eigi sér stað, með öflugum forvörnum. Forvarnir sem eiga að ná árangri, þurfa að byggja á traustum rannsóknum. Í þeim rannsóknum er mikilvægt að hafa í huga að mælingar á einelti eru flóknar, þar sem hugtakið þarf ekki að þýða það sama í hugum fólks, í ólíkum samfélögum og á mismunandi tímabilum. Það er ekki langt síðan hugtakið var einfaldlega ekki þekkt. Þá þarf hugtakið ekki endilega að þýða það sama meðal þess sem beitir því og hins sem verður fyrir því. Þess vegna dugur ekki að spyrja eingöngu hvort að einhver hafi orðið fyrir eða beitt einelti heldur er brýnt að mæla viðfangsefnið með mörgum spurningum sem meta beint þá þætti sem í einelti felast.

Í þessum kafla er fjallað um stríðni og líðan og niðurstöður settar fram í töflum. Sýndar eru niðurstöður sem snúa að því hvort og hversu oft nemendur í framhaldsskóla hafa sent eða fengið andstyggileg eða særandi skilaboð á netinu. Þá eru sýndar niðurstöður sem snúa að því hvort nemendur hafi upplifað stríðni frá einstaklingum eða hóp, og hvort að þeir hafi strítt einstaklingi eða tekið þátt í stríðni í hóp. Í lokin má sjá niðurstöður sem snúa að líðan framhaldsskólanema og er sýndur samanburður við árið 2010.

Í töflum 17 til 20 má sjá niðurstöður spurninga um hvort nemendur hafi sent eða fengið andstyggileg eða særandi skilboð í gegnum síma eða net. Í töflu 17 má sjá að um 1726 nemendur eða 17%, segjast hafa sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða

29) Smokowski og Kopasz, 2005

30) Yang o.fl (2013)

hóps á netinu, einu sinni til tvisvar sinnum um ævina. Um 1356 nemendur eða 13% (tafla 18), segjast hafa fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi á netinu, 3 sinnum eða oftar um ævina. Um 8% eða 796 nemendur (tafla 19), hafa sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða hóps í gegnum farsíma, einu sinni til tvisvar sinnum um ævina. Þá segjast um 11% eða 1165 nemendur (tafla 20), hafa fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi í farsíma, einu sinni til tvisvar sinnum um ævina. Athygli vekur að fleiri stúlkur en drengir virðast vera bæði móttakendur og sendendur slíkra skilaboða, í gegnum net og farsíma.

Tafla 17. Hversu oft gerst hjá þér um ævina: Þú sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða hóps á netinu. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.

Stríðni á netinu eða í gegnum farsíma	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Þú sent andstyggileg eða særandi skilaboð - netið	Aldrei	3962 (79%)	4155 (77%)	8117 (78%)
	1x-2x	728 (15%)	998 (19%)	1726 (17%)
	3x eða oftar	317 (6%)	232 (4%)	549 (5%)

Tafla 18. Hversu oft hefur þetta gerst hjá þér um ævina: Þú fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi á netinu. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.

Stríðni á netinu eða í gegnum farsíma	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Þú fengið andstyggileg eða særandi skilaboð - netið	Aldrei	3719 (74%)	3198 (59%)	6917 (67%)
	1x-2x	812 (16%)	1313 (24%)	2125 (20%)
	3x eða oftar	475 (10%)	881 (16%)	1356 (13%)

Tafla 19. Hversu oft hefur þetta gerst hjá þér um ævina: Þú hefur sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða hóps í gegnum farsíma. Hlutfall og fjöldi framhaldsskólanema, greint eftir kynferði, árið 2013.

Stríðni á netinu eða í gegnum farsíma	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Þú sent andstyggileg eða særandi skilaboð - farsími	Aldrei	475 (10%)	881 (16%)	1356 (13%)
	1x-2x	318 (6%)	478 (9%)	796 (8%)
	3x eða oftar	138 (3%)	160 (3%)	298 (3%)

Tafla 20. Hversu oft hefur þetta gerst hjá þér um ævina: Þú hefur fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi í farsíma, greint eftir kynferði, árið 2013.

Stríðni á netinu eða í gegnum farsíma	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Þú fengið andstyggileg eða særandi skilaboð - farsími	Aldrei	4385 (88%)	4112 (77%)	8497 (82%)
	1x-2x	396 (8%)	769 (14%)	1165 (11%)
	3x eða oftar	212 (4%)	494 (9%)	706 (7%)

Hversu oft síðastliðna 12 mánuði hefur þú tekið þátt í einhverju af neðangreindu:

Í töflum 21 til 23 má sjá niðurstöður spurninga sem snúa að stríðni og hvort nemendur hafi verið þátttakendur í því að stríða einstaklingi eða hóp. 490 nemendur í framhaldsskóla, eða um 5% segjast hafa verið með hópi að stríða einstaklingi einu sinni til tvisvar síðastliðna 12 mánuði. Rúmlega 1% framhaldsskólanemenda (120 nemendur) segjast hafa verið með hópi að meiða einstakling einu sinni til tvisvar síðastliðna 12 mánuði. Þá segjast um 2% eða 191 nemandi, hafa einu sinni eða tvisvar verið í hópi sem átti upptökin að því að ráðast á annan hóp síðastliðna 12 mánuði. Fleiri strákar en stelpur virðast hafa tekið þátt í stríðni af þessu tagi.

Tafla 21. Hversu oft síðastliðna 12 mánuði: Þú varst með hópi að stríða einstaklingi.

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Þú varst í hópi að stríða einstaklingi	Aldrei	4562 (91%)	5232 (97%)	9794 (94%)
	1x-2x	348 (7%)	142 (3%)	490 (5%)
	3x eða oftar	116 (2%)	27 (0,5%)	143 (1,4%)

Tafla 22. Hversu oft síðastliðna 12 mánuði: Þú varst með hópi að meiða einstakling

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Þú varst í hópi að meiða einstaklingi	Aldrei	4891 (98%)	5379 (99%)	10270 (99%)
	1x-2x	98 (2%)	22 (0,4%)	120 (1,2%)
	3x eða oftar	29 (0,6%)	1 (0,0%)	30 (0,3%)

Tafla 23. Hversu oft síðastliðna 12 mánuði: Þú varst í hópi sem átti upptökin að því að ráðast á annan hóp.

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Þú varst í hópi sem átti upptökin að því að ráðast á annan hóp	Aldrei	4792 (96%)	5338 (99%)	10130 (97%)
	1x-2x	162 (3%)	29 (0,5%)	191 (2%)
	3x eða oftar	48 (1%)	7 (0,1%)	55 (0,5%)

Hversu oft síðastliðna 12 mánuði hefur þú orðið fyrir einhverju af neðangreindu:

Í töflum 24 til 26 má sjá niðurstöður spurninga sem snúa að stríðni og hvort nemendur hafi verið þolendur stríðni frá einstaklingi eða hópi.

438 nemendur í framhaldsskóla, eða um 4% segja að heill hópur hafi strítt þeim einum einu sinni eða tvisvar síðastliðna 12 mánuði. Þá segja 159 nemendur, eða 2% að heill hópur hafi ráðist á þá eina og meitt, einu sinni til tvisvar síðastliðna 12 mána. Þá segja 200 nemendur, eða 2% að heill hópur hafi ráðist á hóp sem þeir voru með, einu sinni eða tvisvar síðastliðna 12 mánuði. Fleiri strákar en stelpur virðast vera þolendur slíkrar stríðni.

Tafla 24. Hversu oft síðastliðna 12 mánuði: Heill hópur stríddi þér einni/einum.

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Heill hópur stríddi þér einni/ einum	Aldrei	4714 (94%)	5123 (95%)	9837 (94%)
	1x-2x	222 (4%)	216 (4%)	438 (4%)
	3x eða oftar	91 (2%)	58 (1%)	149 (1%)

Tafla 25. Hversu oft síðastliðna 12 mánuði: Heill hópur réðst á þig eina / einan og meiddi.

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Heill hópur réðst á þig eina/ einn og meiddi	Aldrei	4831 (96%)	5327 (99%)	10158 (98%)
	1x-2x	145 (3%)	55 (1%)	200 (2%)
	3x eða oftar	41 (1%)	7 (0%)	48 (0,5%)

Tafla 26. Hversu oft síðastliðna 12 mánuði: Heill hópur réðst á hóp sem þú varst með.

	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Heill hópur réðst á hóp sem þú varst með	Aldrei	4876 (97%)	5346 (99%)	10222 (98%)
	1x-2x	116 (2%)	43 (1%)	159 (2%)
	3x eða oftar	23 (0.5%)	9 (0%)	32 (0%)

Tafla 27 sýnir hlutfall og fjölda stráka og stelpna á landinu eftir því hversu oft (stundum/ oft) þau hafa orðið vör við eftirfarandi vanlíðan eða óþægindi síðastliðna 30 daga. Eins og taflan sýnir þá eru stelpur mun líklegri en strákar til að segjast hafa upplifað slík einkenni stundum eða oft. Flestir framhaldsskólanemar telja að þeir hafi upplifað það að vera leiðir/ leiðar eða hafa lítinn áhuga á því að gera hluti, eða um 54% stelpna (2939) og 40% stráka (2024). Vert er að benda á að um 8% stelpna (436) og 6% stráka (311) segjast hafa hugsað um það að stytta sér aldur síðastliðna 30 daga.

Tafla 27. Hversu oft varðst þú var / vör við eftirfarandi vanlíðan eða óþægindi síðastliðna 30 daga: stundum/ oft, greint eftir kynferði.

Fjöldi skipta	Strákar 2013 Fjöldi (%)	Stelpur 2013 Fjöldi (%)
Höfuðverkur	1511 (29%)	2915 (53%)
Verkur í maga	1199 (23%)	2825 (52%)
Uppspennitur	1199 (23%)	2825 (52%)
Leið (ur) eða hafðir lítinn áhuga á að gera hluti	2024 (40%)	2939 (54%)
Lítill matarlyst	1024 (20%)	1977 (36%)
Einmana	1113 (22%)	1883 (35%)
Grést auðveldlega eða langaði að gráta	421 (8%)	2374 (44%)
Erfitt með að sofna eða halda þér sofandi	1452 (28%)	2028 (37%)
Niðurdregin/n eða dapur/döpur	1039 (20%)	2175 (40%)
Ekki spennit/ur fyrir að gera nokkurn hlut	1081 (21%)	1671 (31%)
Fannst framtíðin vonlaus	633 (12%)	1066 (20%)
Hugsaðir um að stytta þér aldur	311 (6%)	436 (8%)

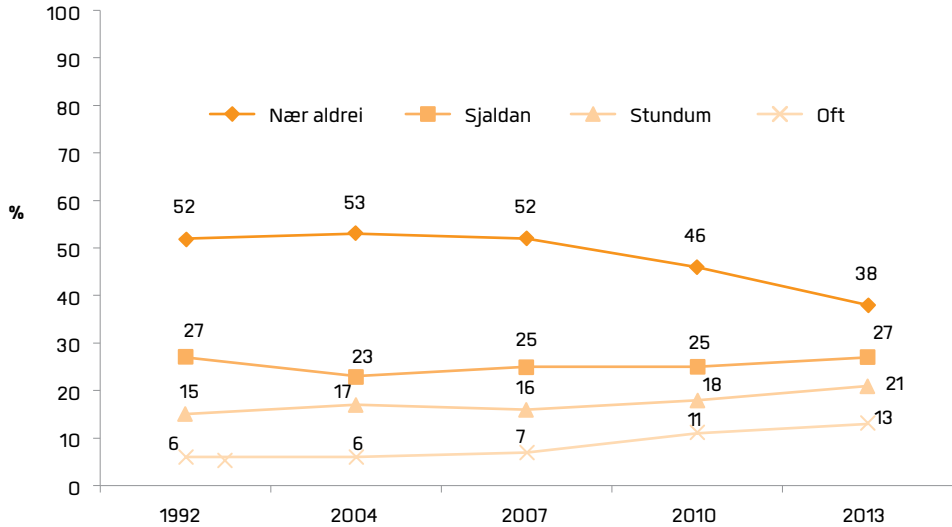
SAMANTEKT ÚR VI HLUTA

Um 1726 nemendur eða 17%, segjast hafa sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða hóps á netinu, einu sinni til tvisvar sinnum um ævina. Um 1356 nemendur eða 13%, segjast hafa fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi á netinu, 3 sinnum eða oftár um ævina. Þá segjast um 796 nemendur eða 8%, hafa sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða hóps í gegnum farsíma, einu sinni til tvisvar sinnum um ævina. 1165 nemendur eða um 11%, hafa fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi í farsíma, einu sinni til tvisvar sinnum um ævina. Athygli vekur að fleiri stúlkur en drengir virðast vera bæði móttakendur og sendendur slíkra skilaboða, í gegnum net og farsíma.

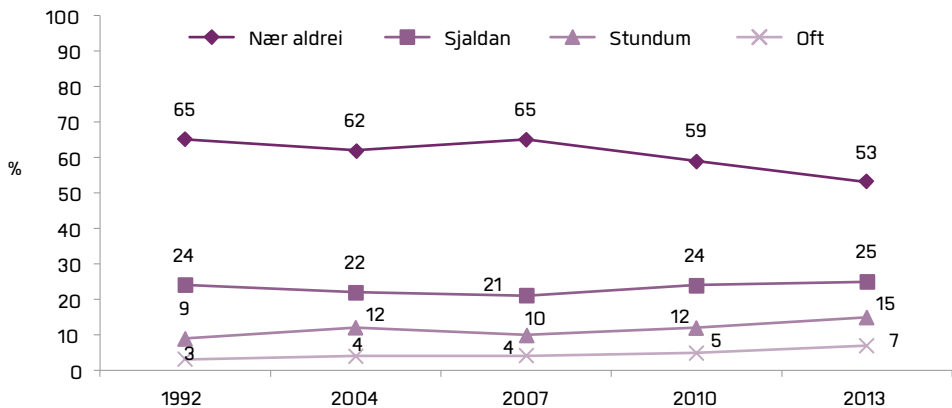
Einnig segjast 490 nemendur í framhaldsskóla, eða 5% segjast hafa verið með hópi að stríða einstaklingi einu sinni til tvisvar síðastliðna 12 mánuði. Um 120 nemendur í framhaldsskóla eða rúm 1% nemenda, segjast hafa verið með hópi að meiða einstakling einu sinni til tvisvar síðastliðna 12 mánuði. 191 nemandi eða 2%, hafa einu sinni eða tvisvar verið í hópi sem átti upptökin að því að ráðast á annan hóp, síðastliðna 12 mánuði. Hér má hins vegar sjá að fleiri strákar en stelpur virðast hafa tekið þátt í stríðni af þessu tagi. Að auki segjast um 438 nemendur í framhaldsskóla, eða 4% segja að heill hópur hafi strítt þeim einum einu sinni eða tvisvar síðastliðna 12 mánuði. Þá segja 159 nemendur, eða 2% að heill hópur hafi ráðist á þá eina og meitt, einu sinni til tvisvar síðastliðna 12 mánuði. Loks segja 200 nemendur, eða 2% að að heill hópur hafi ráðist á hóp sem þeir voru með, einu sinni eða tvisvar síðastliðna 12 mánuði. Það sama er uppi á tengingnum hér, fleiri strákar en stelpur virðast vera þolendur slíkrar stríðni.

Að lokum sýnir tafla 27 (bls. 99) hlutfall og fjölda stráka og stelpna á landinu eftir því hversu oft (stundum/oft), þau hafa orðið vör við eftirfarandi vanlíðan eða óþægindi síðastliðna 30 daga. Eins og sjá má í töflunni þá eru stelpur mun líklegri en strákar til að gefa það upp að hafa upplifað slíka vanlíðan þetta oft. Flestir framhaldsskólanemar telja að þeir hafi upplifað það að vera leið(ur) eða hafa lítinn áhuga á því að gera hluti, eða um 54% stelpna (2939) og 40% stráka (2024). Vert er að benda á að um 8% stelpna (436) og 6% stráka (311) hafa hugsað um það að stytta sér aldur síðastliðna 30 daga.

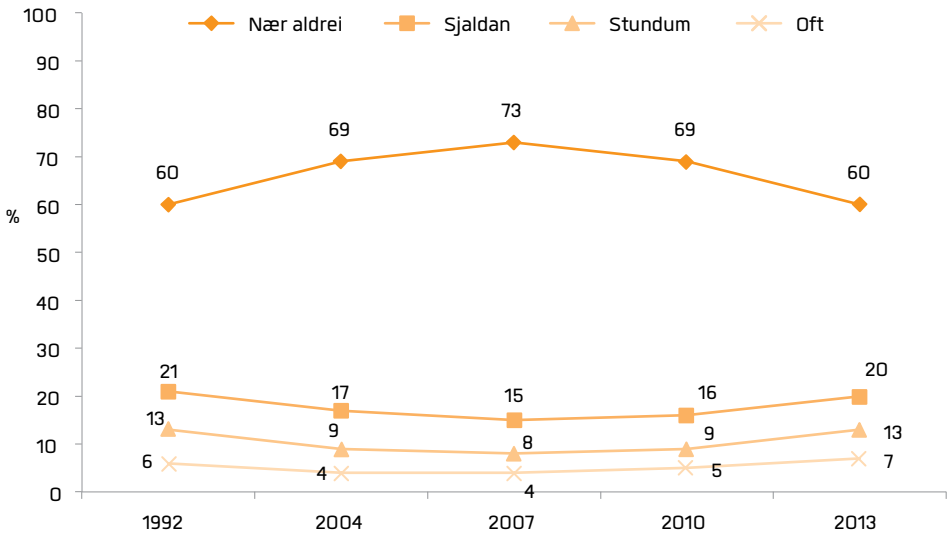
SÖGULEGT SAMHENGI. NIÐURSTÖÐUR ÚR „UNGT FÓLK FRAMHALDSSKÓLAR“ 1992 TIL 2013

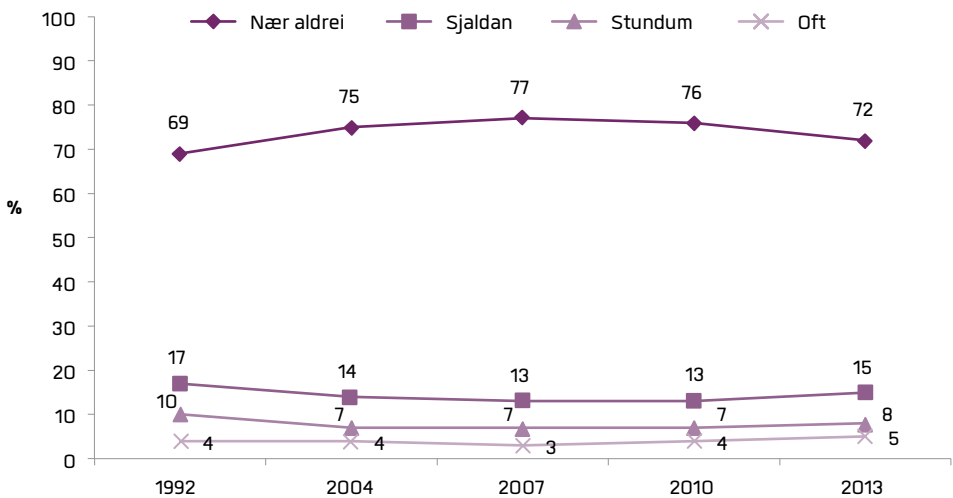
Mynd 84. Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær upplifðu sig einmana síðastliðna 30 daga (árið 1992 er notað *aldrei* í stað *nær aldrei* líkt og árin 2004, 2010 og 2013)

Mynd 85. Hlutfall stráka á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þeir upplifðu sig einmana síðastliðna 30 daga (árið 1992 er notað *aldrei* í stað *nær aldrei* líkt og árin 2004, 2010 og 2013)

Mynd 86. Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þær upplifðu framtíðina vonlausa síðastliðna 30 daga (árið 1992 er notað *aldrei* í stað *nær aldrei* líkt og árin 2004, 2010 og 2013)

Mynd 87. Hlutfall stráka á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hversu oft þeir upplifðu framtíðina vonlausa síðastliðna 30 daga (árið 1992 er notað *aldrei* í stað *nær aldrei* líkt og árin 2004, 2010 og 2013)

VII. HLUTI HEILSUHEGÐUN OG HEILSUVÍSAR

Heilsuhegðun er hugtak sem vísar til hvers konar hegðunar sem hefur áhrif á heilsu og heilbrigði, eins og svefntími, mataræði, hreyfing, reykingar, áfengisnotkun og vímuefna notkun. Nýlegar íslenskar rannsóknir hafa sýnt að ungmenni sem borða hollan mat og neyta minna af sætindum og skyndibitafæði, ásamt því að hreyfa sig reglulega, eru bæði líklegri til að ganga betur í skóla en þeim sem stunda óhollari lífshætti, og einnig eru þau líklegri til að hafa sterkari sjálfsmynd³¹. Þá hafa rannsóknir sýnt að tengsl eru og á milli neyslu áfengis og tóbaks og námsárangurs og líðana³² og annarrar áhættuhegðunar³³. Eins hefur rannsókn sem gerð var á vegum Rannsókna & greiningar sýnt fram á að koffínneysla unglunga í efstu bekkjum grunnskóla hér á landi er töluverð. Rannsóknin leiðir í ljós að mjög sterkt samband er á milli koffínneyslu og reykinga og áfengisneyslu íslenskra unglunga. Eins kemur fram að unglingar sem nota mikið koffín eru líklegri til að eiga við svefn- og námsörðugleika að stríða. Þá sýna niðurstöður að saman hafa koffínneysla, reykingar og áfengisdrykkja, neikvæð áhrif á námsframmistöðu³⁴. Nýleg rannsókn á áhrifum koffínneyslu á ofbeldis- og afbrotahegðun sýndi samband þar á milli og að þeir unglingar sem neyta mikils koffíns eru líklegri til þess að sýna slíka hegðun, sambandið er þó sterkara fyrir stúlkur en drengi³⁵.

31) Inga Dóra Sigfúsdóttir o.fl. (2007); Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. (2008b).

32) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. (2006)

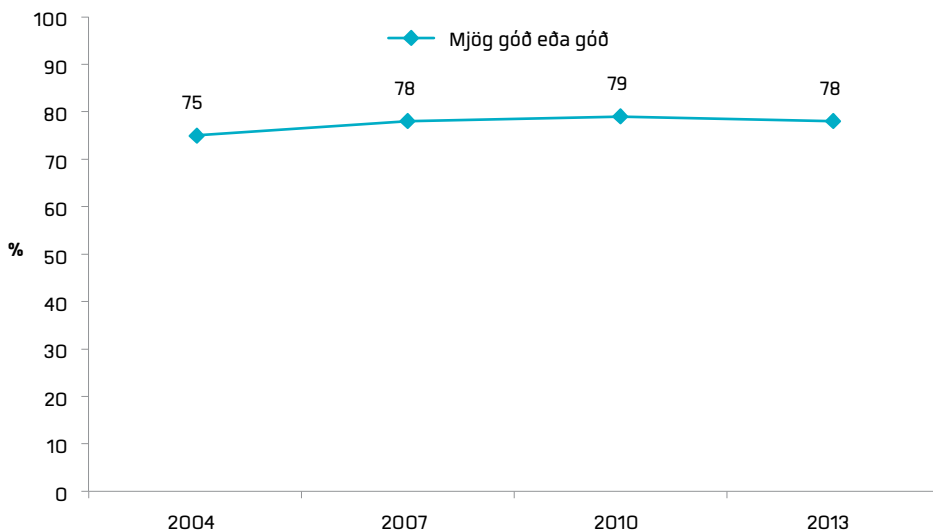
33) Þórólfur Þórlindsson o.fl. (1998)

34) James o.fl. (2009)

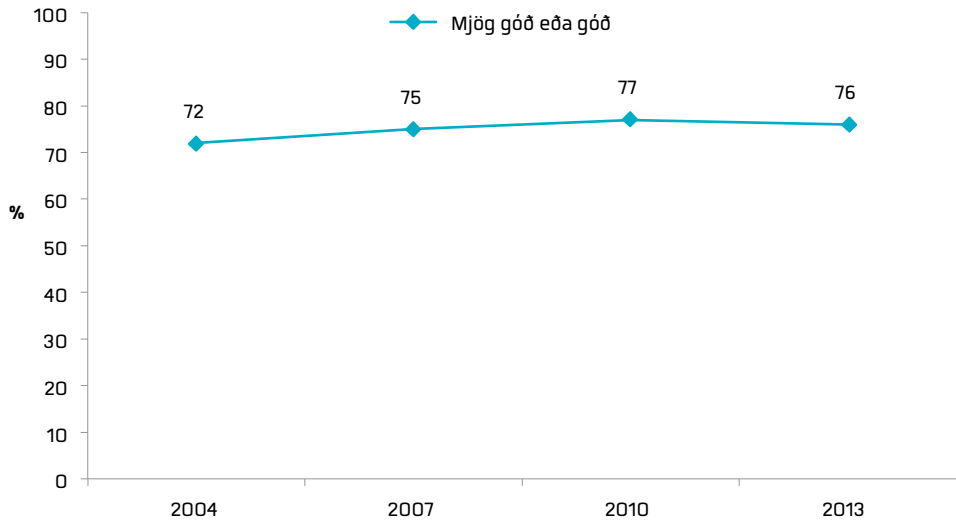
35) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. (2013)

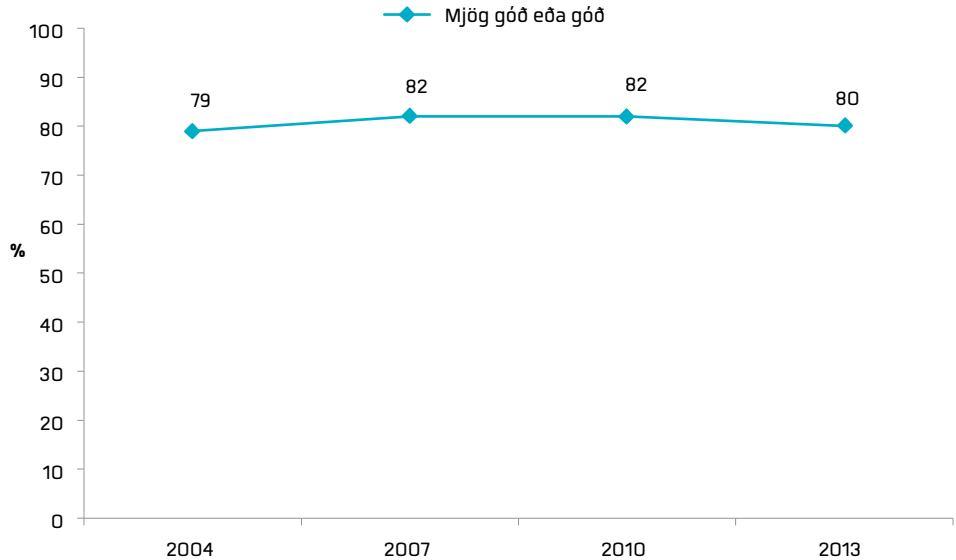
Á myndum 88 til 96 má sjá athugun yfir tíma á því hve góða nemendur framhaldsskóla telja líkamlega og andlega heilsu sína vera, ásamt neyslu á grænmeti, ávöxtum, sælgæti, sykrudum gosdrykkjum. Þá má sjá í töflu 28 hlutfall þeirra sem neyta drykkja sem innihalda koffín þ.e. kóladykkja og kaffidrykkja í samanburði við árið 2010. Að auki má sjá í töflu 29 (bls. 111) hlutfall stelpna og stráka í framhaldsskóla eftir því hvort þau hafa á síðastliðnum 12 mánuðum notað ákveðin efni í tengslum við íþróttaiðkun. Þá má einnig sjá í töflu 30 hlutfall framhaldsskólanema eftir því hvort þeir hafi (ef nokkurn tíma) skoðað klámblið, horft á klám í sjónvarpi eða á netinu.

Mynd 88. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.

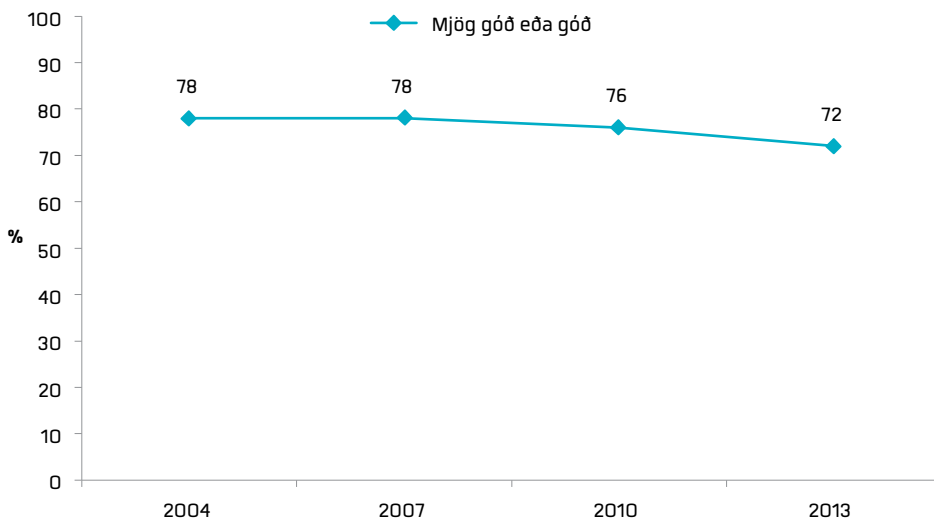

Mynd 89. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.

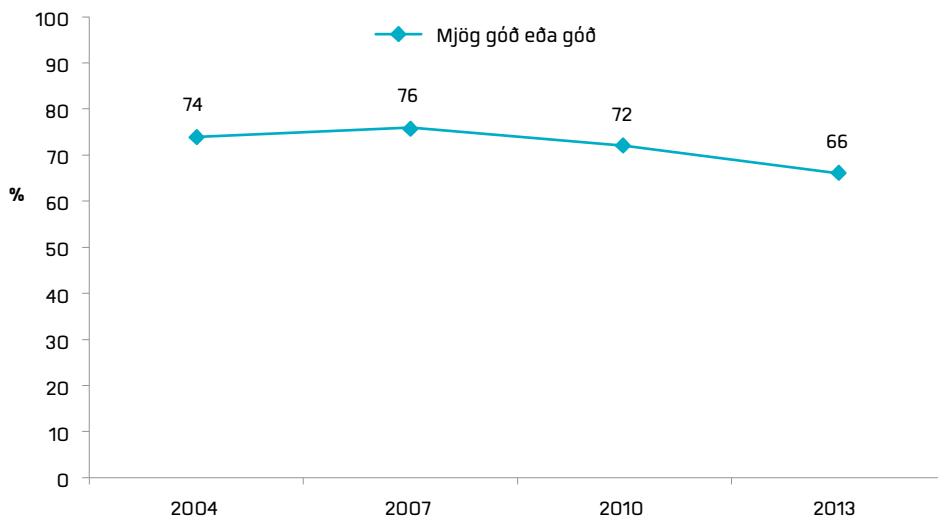

Mynd 90. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.

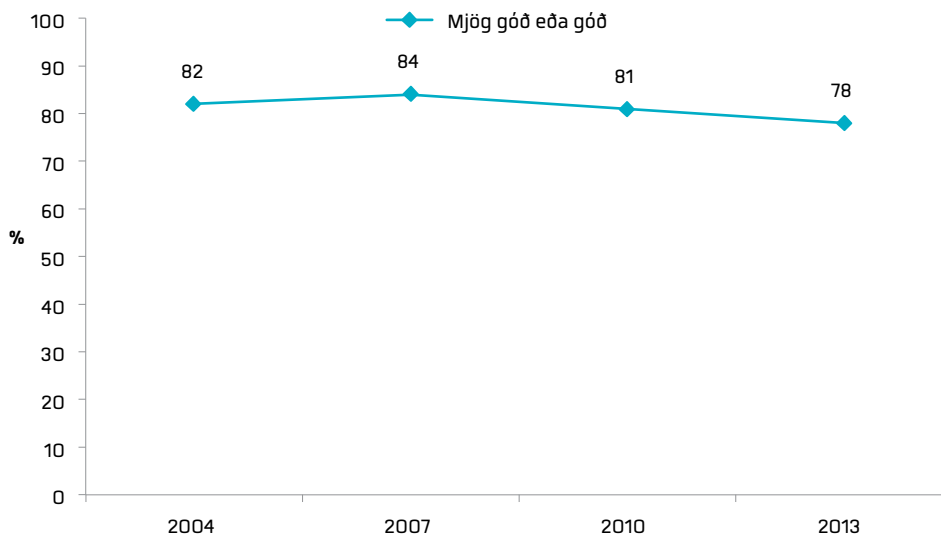
Á mynd 87 (bls 102) má sjá hlutfall framhaldsskólanema, árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða. Þá má sjá í myndum 88 og 89 niðurstöður greindar niður á kyn. Á mynd 87 má sjá að 75-78% framhaldsskólanema telja líkamlega heilsu sína mjög eða frekar góðar. Þá má sjá á mynd 88 hlutfall stelpna sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða. Um 72-77% stelpna meta heilsu sína svo. Árið 2004 sögðu 72% stelpna að þær teldu heilsu sína mjög góða eða góða, en 76% árið 2013. Á mynd 89 (bls. 105) má sjá hlutfall stráka sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða. Eins og myndin sýnir þá eru um 79-82% stráka sem svara þessu á þann veg.

Mynd 91. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.

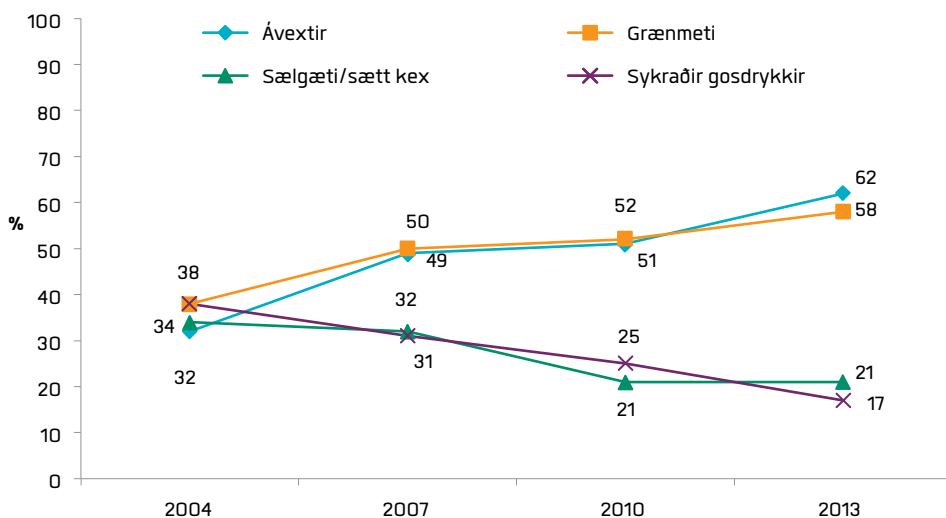

Mynd 92. Hlutfall stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.

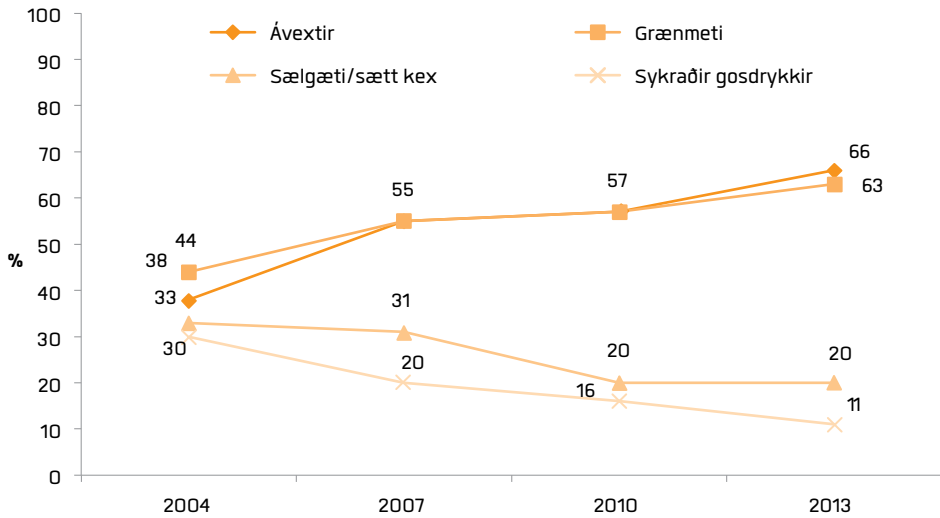

Mynd 93. Hlutfall stráka í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.

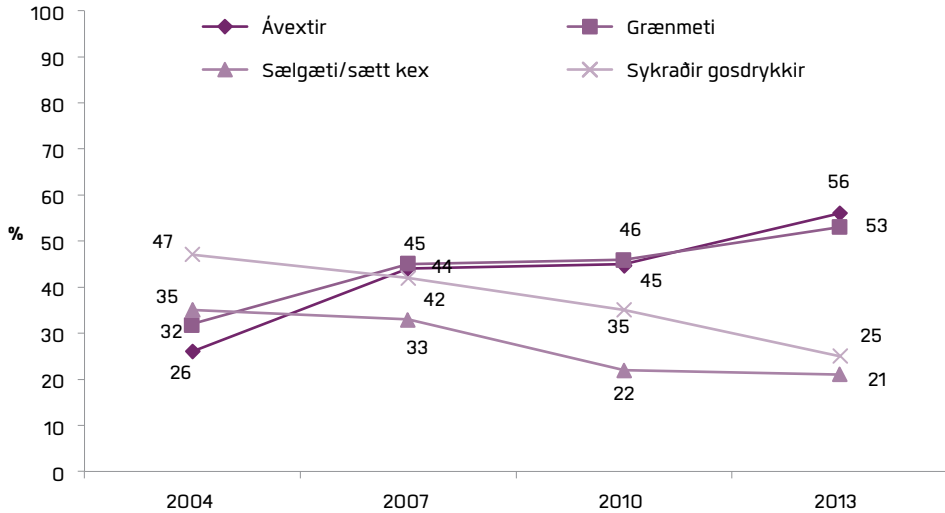
Á mynd 91 (bls. 106) má sjá hlutfall framhaldsskólanema, árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segja andlega heilsu sína góða eða mjög góða. Eins og myndin sýnir þá telja á bilinu 72-78% nemenda í framhaldsskólum heilsu sína góða eða mjög góða. Þó er vert að geta þess að árið 2004 töldu 78% framhaldsskólanema heilsu sína góða eða mjög góða, en 72% árið 2013. Á mynd 92 má sjá hlutfall stelpna í framhaldsskólum sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða. Myndin sýnir glögglega að stelpur virðast síður meta andlega heilsu sína góða árið 2013 (66%) en til dæmis árið 2007 (76%). Ef litið er til stráka (mynd 93), þá sýna niðurstöður að strákar virðast líka meta andlega heilsu sína síðri árið 2013 (78%), en þeir gerðu árið 2007 (84%). Vert er að gefa þessum niðurstöðum gaum.

Mynd 94. Hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast neyta ávaxta, grænmetis, sykraðra gosdrykkja og sælgætis eða sæts kex, daglega eða oft á dag.

Mynd 95. Hlutfall stelpna í framhaldsskóla árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast neyta ávaxta, grænmetis, sykraðra gosdrykkja og sælgætis eða sæts kex, daglega eða oft á dag.

Mynd 96. Hlutfall stráka í framhaldsskóla árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast neyta ávaxta, grænmetis, sykraðra gosdrykkja og sælgætis eða sæts kex, daglega eða oft á dag.

Á mynd 94 (bls. 108) má hlutfall framhaldsskólanema árin 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast neyta ávaxta, grænmetis, sykraðra gosdrykkja og sælgætis/sætt kex, daglega eða oft á dag. Eins og myndin sýnir þá hefur neysla á ávöxtum og grænmeti aukist mjög frá árinu 2004. Jafnframt hefur dregið úr neyslu sælgætis/sætt kex og sykraðra gosdrykkja. Árið 2004 sögðust 32% nemenda borða ávexti daglega eða oft á dag, en 62% árið 2013. Á mynd 95 má sjá niðurstöður sömu spurningar á svörum stelpnanna. Árið 2004 sögðust 33% stelpna borða sælgæti/sætt kex daglega eða oft, árið 2013 eru þetta 20%. Hjá strákum (mynd 96) hefur neysla á ávöxtum og grænmeti aukist, en þó örlítið minna en meðal stelpnanna. Dregið hefur verulega úr neyslu sykraðra gosdrykkja, eða úr 47% árið 2004 niður í 25% árið 2013. Þá hefur einnig dregið úr neyslu á sælgæti/sætu kexi.

Tafla 28 hér að neðan sýnir hlutfall nemenda í framhaldsskólum eftir því hversu mörg glösbolla (eitt/einn til þrjú/þrjú) af kaffi eða kóla-drykkjum þau drekka á hverjum degi. Neysla kaffis virðast hafa aukist meðal beggja kynja, 21% stráka sögðust drekka þetta mikið kaffi árið 2010, en 25% árið 2013. Með stelpna sögðust 16% þeirra drekka þetta mikið kaffi árið 2010, en 19% árið 2013. Neysla á gosdrykkjum virðist hins vegar hafa minnkað og fer úr 63% hjá strákum og niður í 57% og hjá stelpum úr 51% niður í 39%.

Tafla 28. Hversu mörg glösbolla eða kóla drekkur þú af eftirfarandi á hverjum degi? Hlutfall þeirra sem segja: eitt/einn til þrjú/þrjú glösbolla af kaffi eða kóla-drykkjum (t.d. Kók/Pepsi), greint eftir kynferði árin 2010 og 2013.

Dagleg drykkja (eitt/einn til þrjú/þrjú glösbollar)	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Árið 2010			
Kaffi	1101 (21)	896 (16)	1997 (18)
Kóladrykkir	3246 (63)	2898 (51)	6144 (57)
Árið 2013			
Kaffi	1276 (25)	1018 (19)	2294 (22)
Kóladrykkir	2854 (57)	2105 (39)	4959 (48)

Tafla 29 hér að neðan sýnir hlutfall stráka og stelpna eftir því hvor þau hafi einhvern tíma á síðastliðnum 12 mánuðum notað neðangreind efni, einu sinni eða oft. Eins og taflan sýnir þá er neysla á orkudrykkjum talsverð meðal beggja kynja, en strákar virðast þó frekar drekka orkudrykki. Notkun á næringar- og próteindufti, ásamt öðrum fæðubótarefnum er einnig til staðar. Um 32% stráka segjast nota næringar- eða próteinduft daglega, en 21% stelpna. Þá segjast alls 89 strákar eða 2% nota vefaukandi stera (ekki vegna meiðsla).

Tafla 29. Hefur þú einhvern tíma á síðastliðnum 12 mánuðum notað eftirtalin efni í tengslum við íþróttaiðkun: Einu sinni eða oft, greint eftir kynferði árið 2013.

	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Orkudrykk	1356 (28%)	906 (17%)	2262 (22%)
Næringar/prótínduft	1529 (32%)	1129 (21%)	2658 (26%)
Önnur fæðubótarefni	831 (17%)	396 (8%)	1227 (12%)
Efedrín	58 (1%)	24 (0,5%)	82 (1%)
Vefaukandi stera (ekki vegna meiðsla)	89 (2%)	12 (0,2%)	101 (1%)

Tafla 30 sýnir hlutfall framhaldsskólanema eftir því hve oft (ef nokkurn tíma) þeir skoða klámblöð, horfa á klám í sjónvarpi/videói/DVD eða á netinu. Eins og taflan sýnir þá segjast 26% stráka (1279) horfa á klám þrisvar til fimm sinnum í viku, en 1,7% (92) stelpna. Um 16% stráka, eða 798 einstaklingar, segjast horfa á klám á hverjum degi eða oftar.

Tafla 30. Hlutfall framhaldsskólanema eftir því hve oft (ef nokkurn tíma) þeir skoða klámblöð, horfa á klám í sjónvarpi/videói/DVD eða á netinu, árið 2013. Greint eftir kyni.

Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Næstum aldrei	566 (11.5%)	3804 (71.4%)	4370 (42.7%)
Nokkrum sinnum á ári	365 (7.4%)	793 (14.9%)	1158 (11.3%)
Nokkrum sinnum í mánuði	786 (16.0%)	454 (8.5%)	1240 (12.1%)
1-2 sinnum í viku	942 (19.2%)	155 (2.9%)	1097 (10.7%)
3-5 sinnum í viku	1279 (26%)	92 (1.7%)	1371 (13.4%)
Svo til á hverjum degi	798 (16.2%)	21 (0.4%)	819 (8.0%)
Nokkrum sinnum á dag	176 (3.6%)	9 (0.2%)	185 (1.8%)

SAMANTEKT ÚR VII HLUTA

Á myndum 88 til 90 má sjá hlutfall framhaldsskólanema sem segja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða. Árið 2004 sögðu 72% stelpna að þær teldu líkamlega heilsu sína mjög góða eða góða, en 76% árið 2013. Á mynd 89 má sjá hlutfall stráka sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða. Eins og myndin sýnir þá eru um 79–82% stráka sem svara þessu þannig.

Myndir 91 til 93 sýna hlutfall framhaldsskólanema sem segja andlega heilsu sína góða eða mjög góða. Eins og myndin sýnir þá telja á bilinu 72–78% nemenda í framhaldsskólum heilsu sína góða eða mjög góða. Þó má benda á að árið 2004 töldu 78% framhaldsskólanema heilsu sína góða eða mjög góða, en 72% árið 2013. Þá má sjá á mynd 91 að stelpur virðast síður meta andlega heilsu sína góða árið 2013 (66%) en til dæmis árið 2007 (76%). Ef lítið er til strákanna (mynd 92), þá sýna niðurstöður að strákar virðast líka meta andlega heilsu sína síðri árið 2013 (78%), en þeir gerðu árið 2007 (84%). Vert er að gefa þessum niðurstöðum gaum.

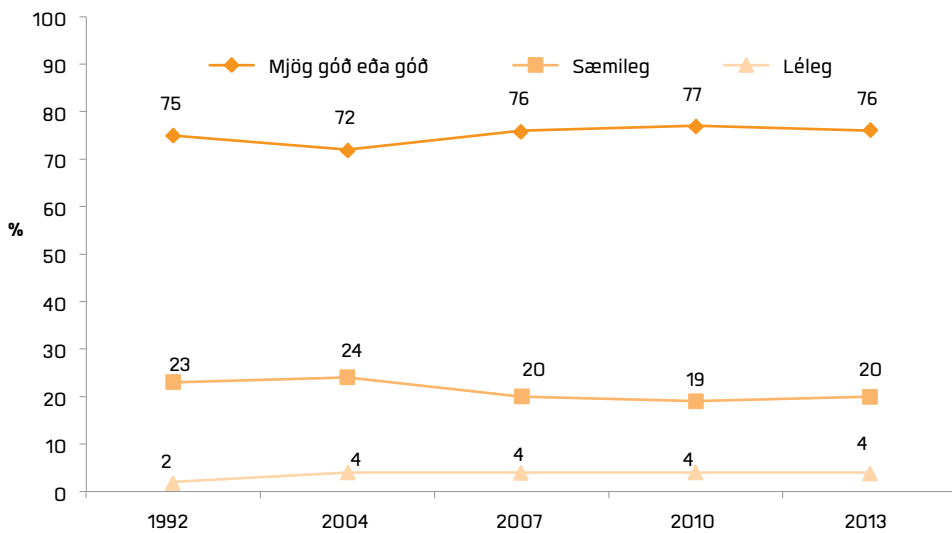
Á myndum 94 til 96 má sjá hlutfall framhaldsskólanema sem segjast neyta ávaxta, grænmetis, sykraðra gosdrykkja og sælgætis/sætt kex, daglega eða oft á dag. Eins og myndin sýnir þá hefur neysla á ávöxtum og grænmeti aukist mjög frá árinu 2004. Jafnframt hefur dregið úr neyslu sælgætis/sætt kex og sykraðra gosdrykkja. Árið 2004 sögðust 32% nemenda borða ávæxti daglega eða oft á dag, en 62% árið 2013. Þá hefur einnig dregið úr neyslu á sælgæti/sætu kexi.

Tafla 28 sýnir hlutfall nemenda í framhaldsskólum eftir því hversu mörg glös/bolla (eitt/einn til þrjú/þrjá) af kaffi eða kóladykkjum þau drekka á hverjum degi. Neysla á kaffi virðast hafa aukist meðal beggja kynja, 21% stráka sögðust drekka þetta mikið kaffi árið 2010, en 25% árið 2013. 16% stelpna sögðust drekka þetta mikið kaffi árið 2010, en 19% árið 2013. Neysla á gosdrykkjum virðist hins vegar hafa minnkað og fer úr 63% hjá strákum og niður í 57% og hjá stelpum úr 51% niður í 39%.

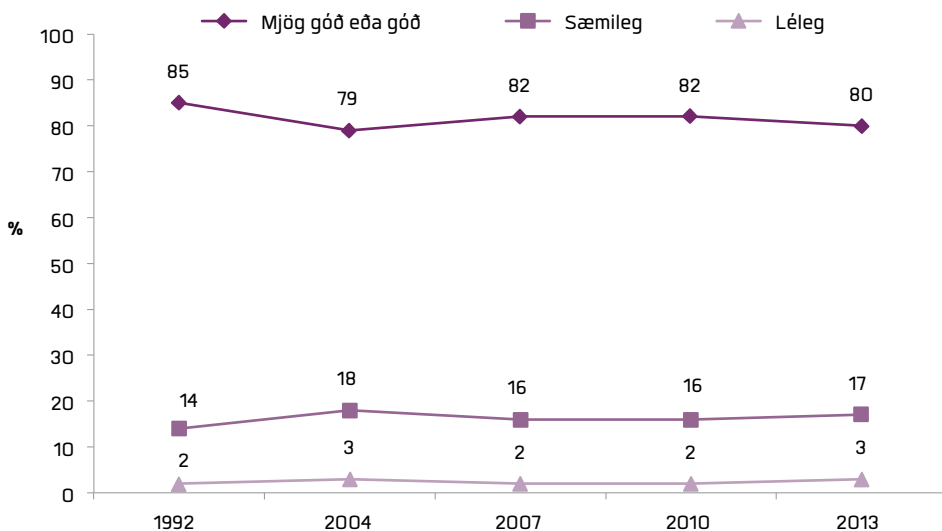
Tafla 29 sýnir hlutfall stráka og stelpna eftir því hvor þau hafi einhvern tíma á síðastliðnum 12 mánuðum notað neðangreind efni, einu sinni eða oft. Eins og taflan sýnir þá er neysla á orkudrykkjum talsverð meðal beggja kynja, en strákar virðast þó frekar drekka orkudrykki. Notkun á næringar- og próteindufti, ásamt öðrum fæðubótarefnum er einnig til staðar. Um 32% stráka segjast nota næringar- eða próteinduft daglega, en 21% stelpna. Þá segjast alls 89 strákar eða 2% nota vefaukandi stera (ekki vegna meiðsla).

Þá má að lokum sjá í töflu 30 hlutfall framhaldsskólanema eftir því hve oft (ef nokkurn tíma) þeir skoða klámblið, horfa á klám í sjónvarpi/videói/DVD eða á netinu. Eins og taflan sýnir þá segjast 26% stráka (1279) horfa á klám 3–5x í viku, en 1,7% (92) stelpna. Um 16% stráka, eða 798 einstaklingar, segjast horfa á klám á hverjum degi eða oft.

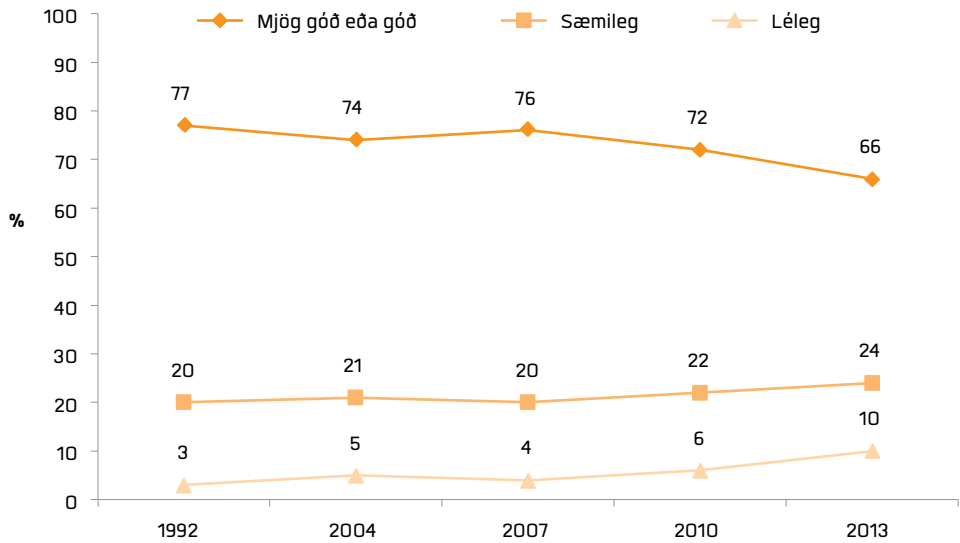
SÖGULEGT SAMHENGI. NIÐURSTÖÐUR ÚR „UNGT FÓLK“ 1992 TIL 2013

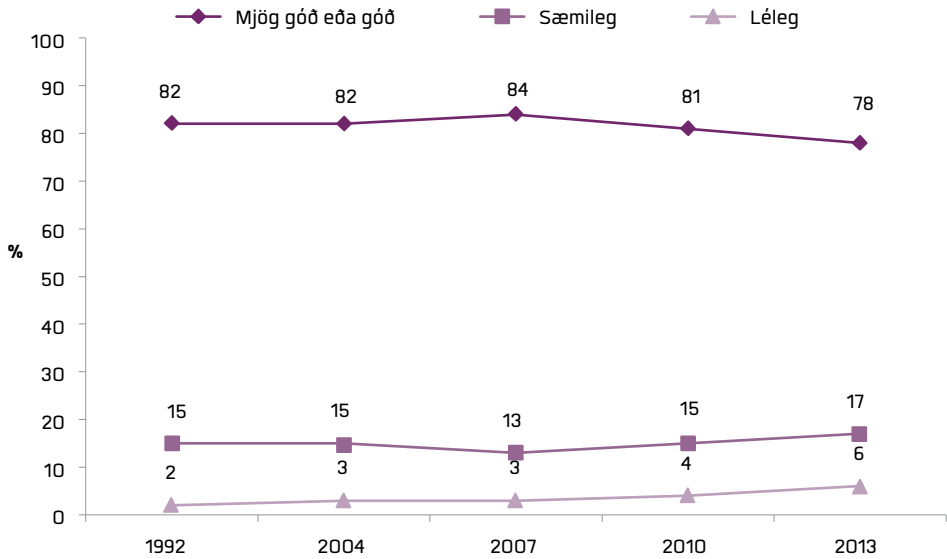
Mynd 97. Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010, 2013 eftir því hversu góða eða slæma þær telja líkamlega heilsu sína vera?

Mynd 98. Hlutfall stráka á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010, 2013 eftir því hversu góða eða slæma þeir telja líkamlega heilsu sína vera?

Mynd 99. Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010, 2013 eftir því hversu góða eða slæma þær telja andlega heilsu sína vera?

Mynd 100. Hlutfall stelpna á landinu, árin 1992, 2004, 2007, 2010, 2013 eftir því hversu góða eða slæma þeir telja andlega heilsu sína vera?

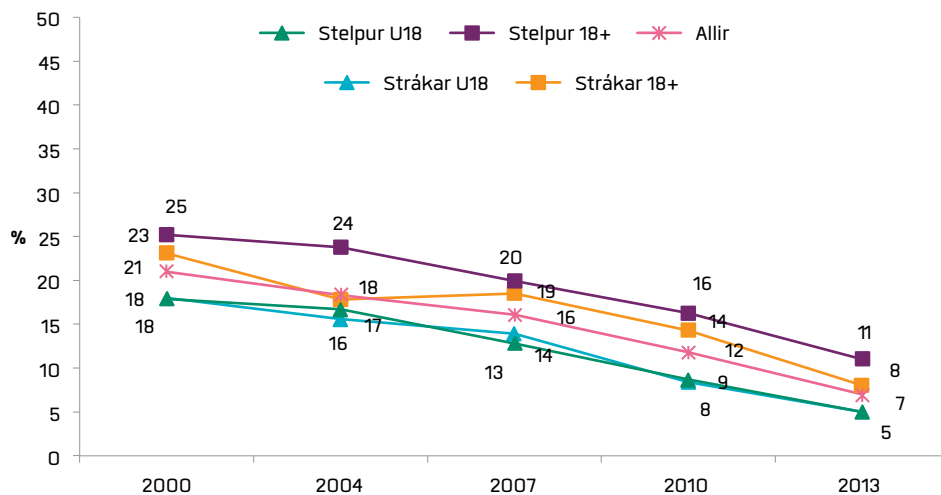
VIII. HLUTI VÍMUEFNANOTKUN FRAMHALDSSKÓLANEMA

Öflugt forvarnarstarf hefur verið rekið undanfarin ár meðal nemenda í efstu bekkjum grunnskóla á Íslandi. Árangurinn hefur verið einstakur og er vímuefnaneysla ungmenna á þessum aldri með því lægsta sem gerist í hinum vestræna heimi. Þessum góða árangri ber að þakka þeirri samstöðu sem tókst að skapa meðal þeirra sem komið hafa að uppeldi barna og unglinga undanfarin ár. Fjöldi rannsókna á málefnum barna og unglinga á mið- og efsta stigi grunnskóla sem Rannsóknir og greining hefur unnið í samstarfi við mennta- og menningarmálaráðuneytið allt frá 1992 gefa góða mynd af stöðu þessa málaflokks. Þá hefur afstaða fólks til vímuefnaneyslu unglinga breyst á þessum tíma og sýnir að unnt er að ná árangri í forvarnarstarfi ef rétt er á málum haldið og allir láti sig málið varða. Forvarnarstarfið hefur hingað til einkum og aðallega beinst að nemendum í efstu bekkjum grunnskóla og vímuefnaforvarnir meðal 16 til 18 ára hafa hlotið minni athygli. Gífurleg aukning verður á neyslu milli nemenda í 10. bekk í grunnskóla og meðal nemenda á fyrsta ári í framhaldsskóla, sérstaklega þegar litið er til neyslu áfengis. Rannsóknir sýna að samstarf um forvarnir milli skóla minnkar á sama tíma, þ.e. frá grunnskóla til framhaldsskóla, samstarf sveitarfélaga og framhaldsskóla um vímuefnaforvarnir er víða lítið og minnkar verulega milli sömu skólastiga. Þá er samstarf foreldra, foreldraráða og framhaldsskóla um forvarnir lítið, sé miðað við sama starf meðan nemendur eru í grunnskóla. Loks leiða nýjar niðurstöður Rannsókna og greiningar í ljós grundvallarbreytingu á viðhorfum foreldra til alvarleika áfengisneyslu meðal unglinga í efsta bekk grunnskóla og sömu unglinga örfáum mánuðum síðar, á fyrsta ári framhaldsskóla. Þannig segja hátt í 70% unglinga að vori í 10. bekk að foreldrar þeirra myndu bregðast mjög illa við ef þeir neyttu áfengis svo þeir yrðu ölvaðir, en aðeins ríflega 34% unglinga svara því þannig til nokkrum mánuðum síðar, eftir að þau hafa hafið nám í framhaldsskóla.

Það má því segja að ungmenni í framhaldsskólum landsins séu að ná þeim árangri sem hér er kynntur, í andstöðu við þær aðstæður sem þau búa við, eða í það minnsta ekki með stuðningi umhverfisins. Niðurstöðurnar sýna að um árgangaáhrif er að ræða. Þannig er það góða starf sem unnið hefur verið meðal allra hlutaðeigandi á grunnskólastigi, væntanlega að koma í ljós innan framhaldsskólanna með þeim árgöngum sem þar stunda nú nám. Á sama tíma eru þessar niðurstöður mikilvægar fyrir þá sem vinna með nemendum og ekki síst foreldra ungmenna á þessum aldri. Sú vitundarvakning sem hefur orðið meðal starfsfólks og stjórnenda framhaldsskóla og foreldraráða framhaldsskólanna, um mikilvægi þess að draga úr áfengis- og vímuefnaneyslu meðal þessa aldurshóps, er mikilvæg og þarf að styrkja enn frekar. Sá árangur sem náðst hefur í forvörnum meðal unglinga á

grunnskólastigi á undanföllum árum mun ekki nást meðal framhaldsskólanema, nema notaðar verði svipaðar grunnaðferðir og þar voru nýttar. Lykilatriðið er samstarf allra þeirra aðila sem koma að uppeldi og daglegu lífi þessara ungmenna.

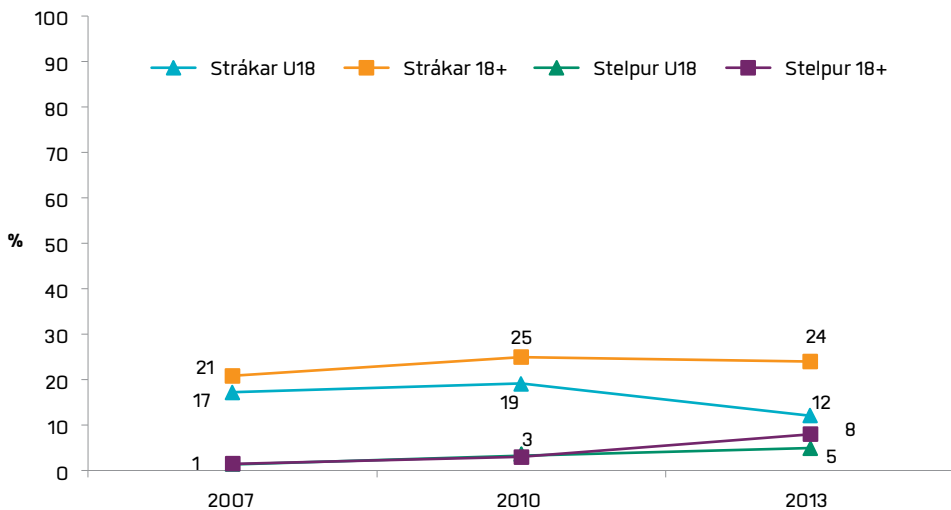
DAGLEGAR REYKINGAR

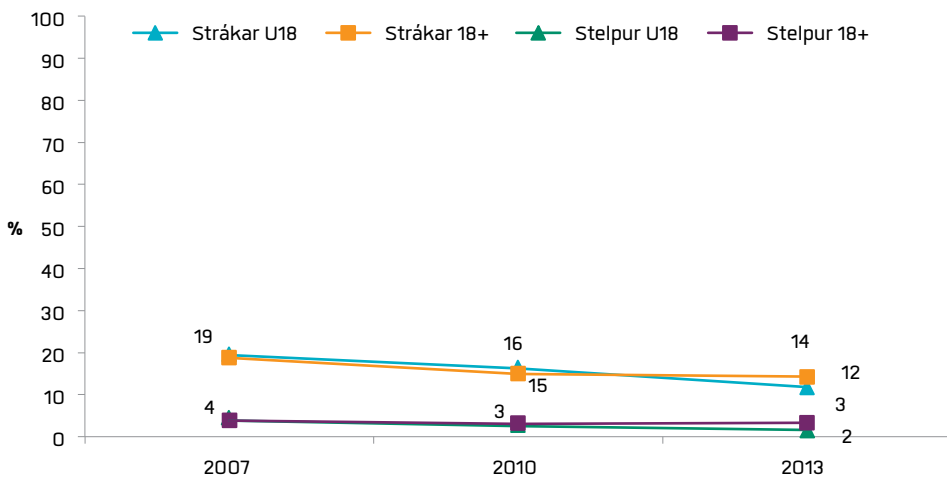
Mynd 101. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast reykja sígarettur daglega.

Mynd 101 sýnir hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum á Íslandi árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013 sem segjast reykja sígarettur daglega. Eins og myndin sýnir þá má sjá að verulega hefur dregið úr hlutfalli stráka og stelpna í framhaldsskólum á Íslandi sem segjast reykja sígarettur daglega, undanföllum 13 árum. Hlutfall stráka, 18 ára og yngri sem reyktu daglega var 17% árið 2004, 8% 2010 og 5% árið 2013. 23% stráka, 18 ára og eldri, sögðust reykja sígarettur daglega árið 2000 en um 8% árið 2013, en 18% stelpna, 18 ára og yngri, sögðust reykja sígarettur daglega árið 2000. Það hlutfall var komið niður í 13% árið 2007. Árið 2013 mælist neyslan tæp 5% í þessum aldurshópi. Í hópi stelpna 18 ára og eldri voru um 25% þeirra sem sögðust reykja sígarettur daglega árið 2000. Nú á mælist neyslan í þessum aldurshópi stelpna um 11%.

NOTKUN MUNN- OG NEFTÓBAKS

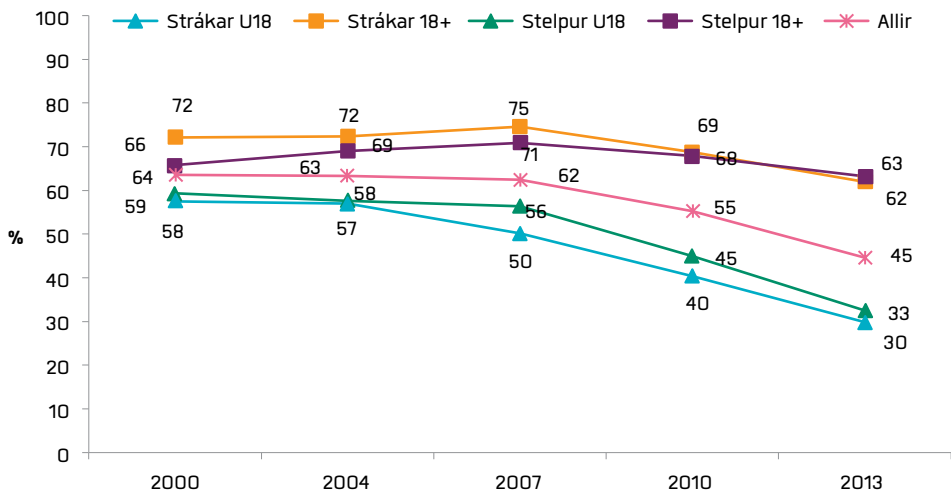
Mynd 102. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi árin 2007, 2010 og 2013 sem hafa notað munntóbak 3x eða oftar síðastliðna 30 daga.

Mynd 103. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi árin 2007, 2010 og 2013 sem hafa notað neftóbak 3x eða oftar síðastliðna 30 daga.

Á myndum 102 og 103 má sjá hlutfall þeirra framhaldsskólanema sem hafa notað munn- eða neftóbak 3 sinnum eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2007, 2010 og 2013. Fram kemur að stákar eru mun líklegri en stelpur til að hafa notað slíkt tóbak. Dregið hefur úr notkun á bæði munn- og neftóbaki þetta oft, en þó vekur athygli að notkun á munntóbaki þetta oft hefur aukist hjá stelpum og á það við um báða aldurshópa. 12% (336) stráka undir 18 ára og tæplega 24% (534) stráka 18 ára og eldri segjast hafa notað munntóbak 3 sinnum eða oftar á síðastliðnum 30 dögum árið 2013.

ÖLVUN OG ÁFENGIR DRYKKIR SÍÐASTLIÐNA 30 DAGA

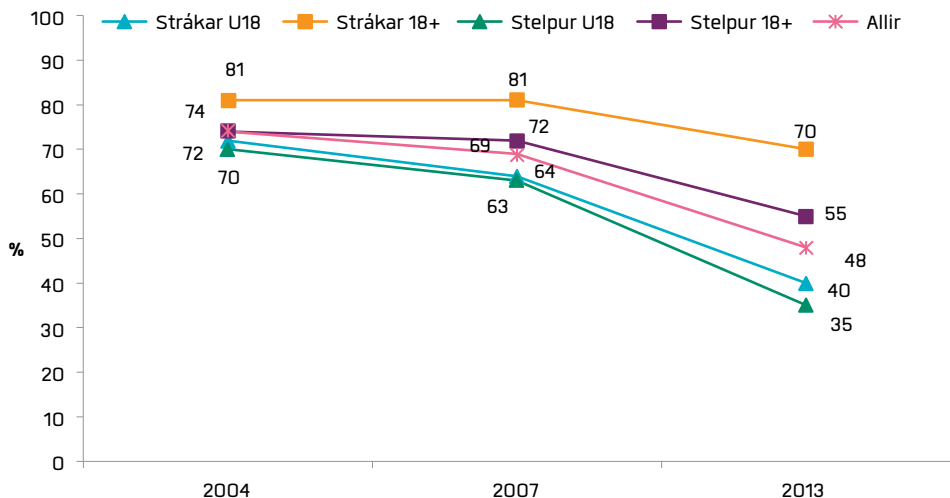
Mynd 104. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa orðið ölvað einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013

Mynd 104 sýnir hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum á Íslandi sem hafa orðið ölvað einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013. Eins og myndin gefur til kynna þá hefur talsvert dregið úr slíkri ölvun á milli ára. Ef litið er til ársins 2000 þá höfðu alls um 64% (5209) nemenda í framhaldsskóla á Íslandi orðið ölvaðir einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, en um 45% (4628) þeirra árið 2013. Alls höfðu um 58% stráka yngri en 18 ára orðið ölvaðir síðastliðna 30 daga árið 2000, en um 30% árið 2013. Hjá stelpum 18 ára og yngri var hlutfall þeirra sem sögðust hafa orðið ölvaðar þetta oft árið 2000 um 59%, en nú í ár er þetta hlutfall komið niður í 33%. Í hópi stelpna 18 ára og eldri voru um 66% sem sögðust hafa orðið ölvaðar einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga árið 2000,

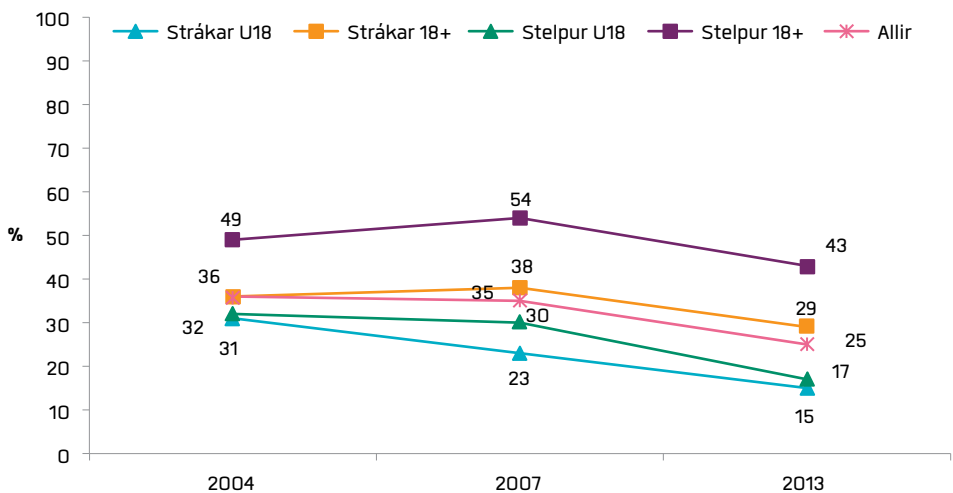

en um 63% árið 2013. Dregið hefur úr ölvunardrykkju meðal stráka og stelpna í báðum aldurshópum á landsvísu, en þó einna minnst í hópi stelpna 18 ára og eldri.

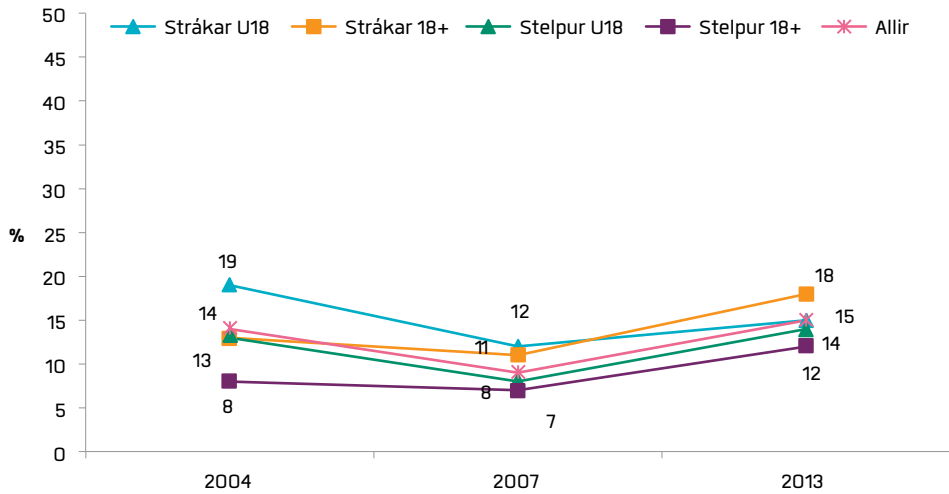
ÁFENGIR DRYKKIR

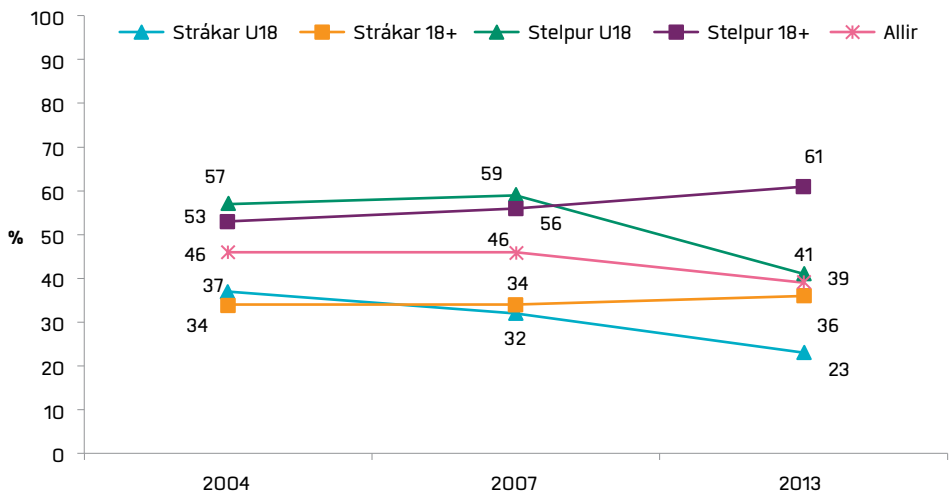
Mynd 105. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkíð eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: Þjór, árin 2004, 2007 og 2013.

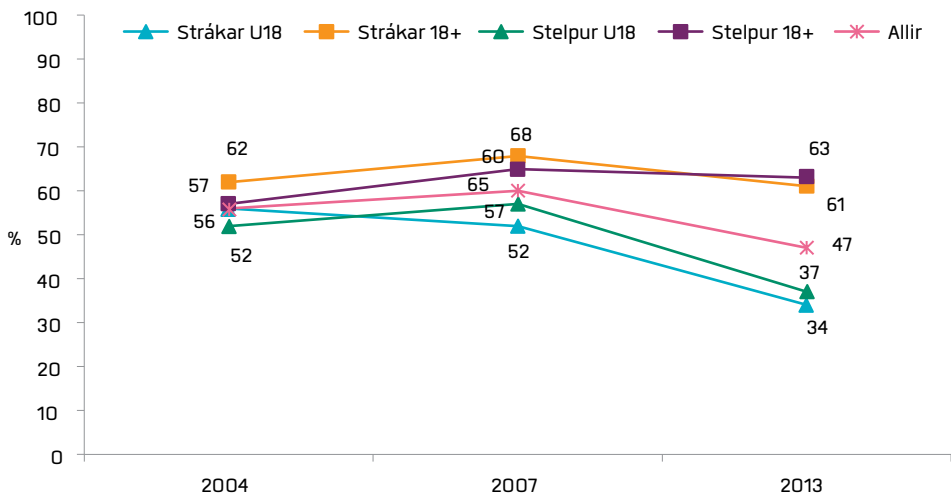
Mynd 106. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkíð eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: Léttvín, árin 2004, 2007 og 2013.

Mynd 107. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkið eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: [Heimabruogg/landa](#), árin 2004, 2007 og 2013.

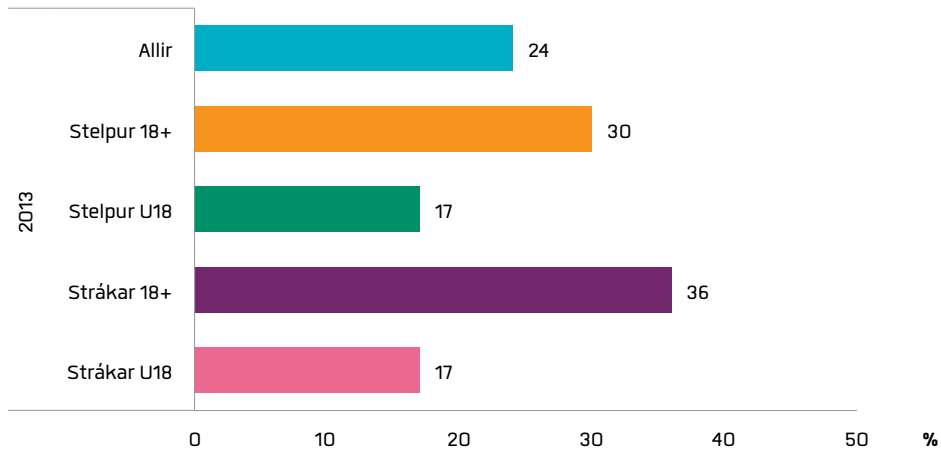

Mynd 108. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkið eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: [Áfenga gosdrykki](#), árin 2004, 2007 og 2013.

Mynd 109. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa drukkið eftirfarandi drykk einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga: Sterkt áfengi, árin 2004, 2007 og 2013.

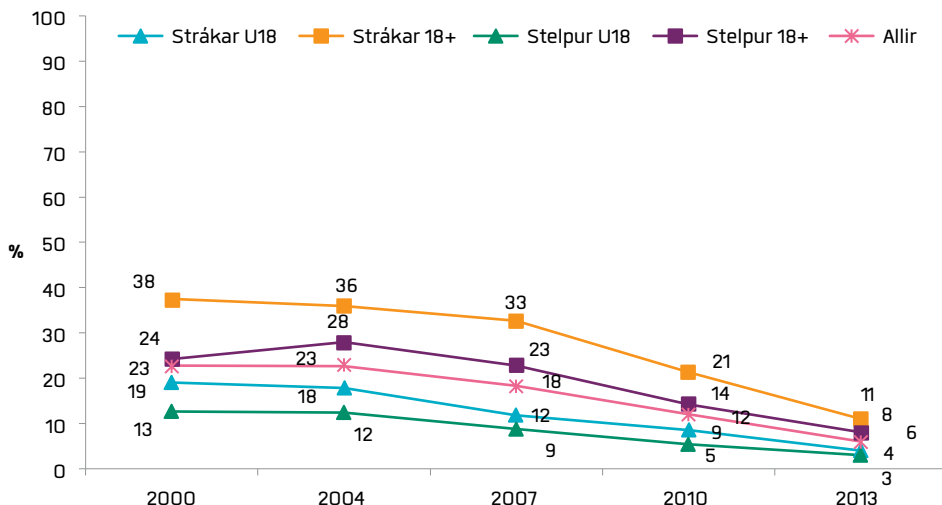
Á myndum 105 til 109 má sjá að bjór er sá drykkur sem helst er drukkin og þá sérstaklega meðal stráka 18 ára og eldri. Þó hefur dregið úr bjórdrykkju ef litið er til ársins 2004. Mynd 105 sýnir hlutfall framhaldsskólanema sem hafa drukkið bjór, einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga. Þá er sterkt áfengi talsvert drukkið og þá sérstaklega meðal stelpna 18 ára og eldri (63%), en eins og myndin sýnir hefur dregið talsvert úr drykkju á sterku áfengi, ef litið er til ársins 2007. Þá sýna niðurstöður að stelpur 18 ára eldri drekka einna helst léttvín, en þó hefur dregið úr léttvinsdrykkju á milli ára. Áhugavert er að skoða mynd 106 sem sýnir hlutfall framhaldsskólanema sem hafa drukkið heimabrugg/landa. Eins og myndin sýnir þá dregur verulega úr slíkri drykkju árið 2007, en eykst svo aftur til ársins 2013. Þá má sjá að áfengir gosdrykkir eiga frekar upp á pallborðið hjá stúlkum í báðum aldurshópum. Dregið hefur úr slíkri drykkju hjá stúlkum 18 ára og yngri, en aukning hefur orðið hjá stúlkum sem eru 18 ára og eldri.

Mynd 110. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi eftir því hversu oft þau hafa drukkið áfengi blandað saman við orkudrykk: Einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga, greint eftir kyni, árið 2013.

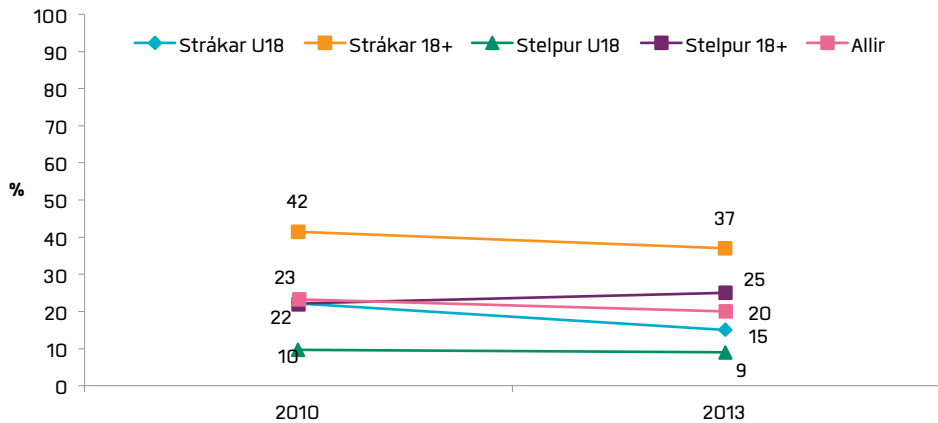
Mynd 110 sýnir hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi eftir því hversu oft þeir hafa drukkið áfengi blandað saman við orkudrykk. Um 36% stráka eldri en 18 ára segjast hafa gert það einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga og um 30% stelpna eldri en 18 ára. Þá segjast 17% stráka og stelpna undir 18 ára hafa drukkið slíka blöndu, einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga.

ÓLÖGLEG VÍMUEFNI

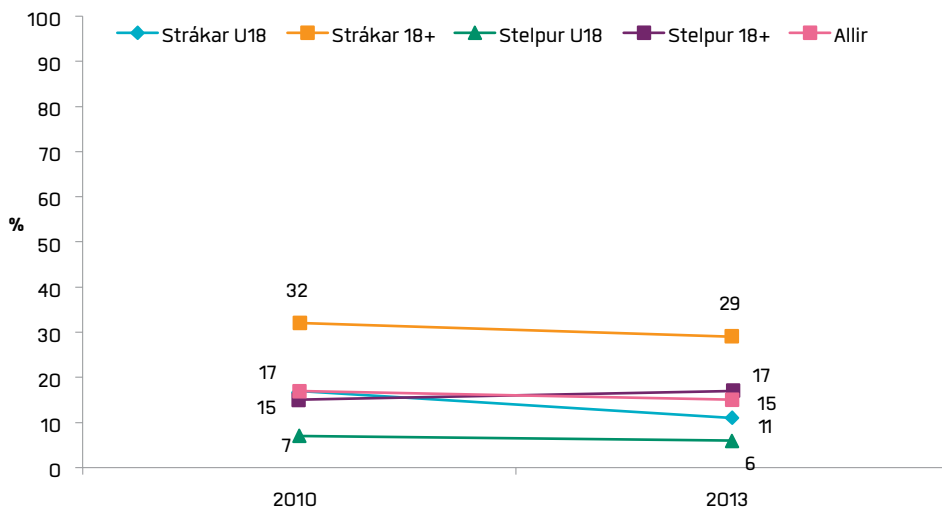
Mynd 111. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa notað hass einu sinni eða oft um ævina, árin 2000, 2004, 2007, 2010 og 2013.

Á mynd 111 má sjá hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa notað hass einu sinni eða oft um ævina. Eins og myndin sýnir þá hefur dregið verulega úr hassneyslu meðal ungmenna í framhaldsskóla og þá sérstaklega meðal stráka 18 ára og eldri. Árið 2000 sögðust 38% stráka 18 ára og eldri hafa notað hass þetta oft, en 11% árið 2013. Þá segjast um 4% þeirra stráka sem yngri eru hafa notað hass þetta oft. Að sama skapi hafa um 8% stelpna 18 ára og eldri hafa notað hass þetta oft, en 3% þeirra sem yngri eru.

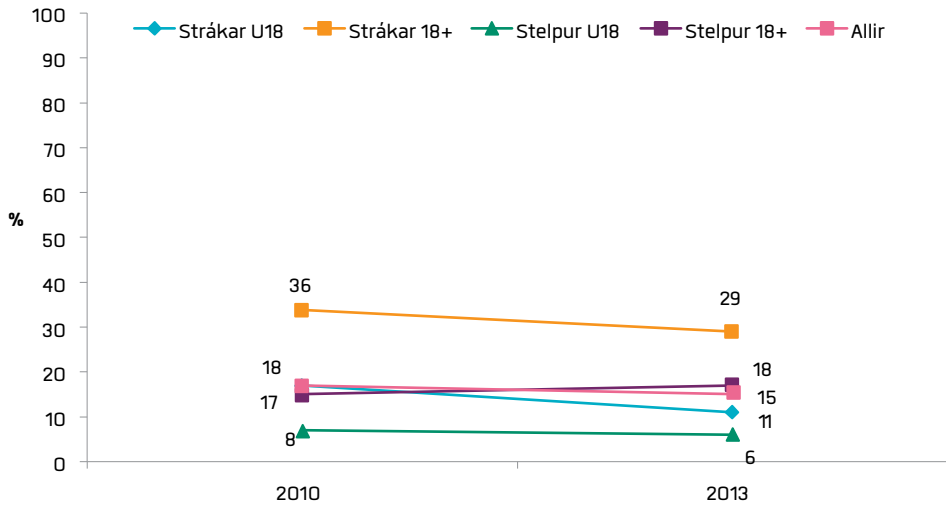
Mynd 112. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi í heild sem hafa notað marjúana einu sinni eða oftár um ævina, árin 2010 og 2013.

Á mynd 112 má sjá hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa notað marjúana einu sinni eða oftár um ævina. Eins og myndin sýnir hefur nokkuð dregið úr neyslu marjúana meðal stráka í báðum aldurshópum, ef litið er til ársins 2010 til samanburðar. Notkunin hjá stelpum er hinsvegar svipuð milli áráanna 2010 og 2013 og lítilsháttar aukning mælist í notkun meðal stúlkna 18 ára og eldri, eða úr 22% árið 2010 í 25% árið 2013.

Mynd 113. Hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi í heild sem hafa notað marjúana 3 sinnum eða oftar um ævina, árin 2010 og 2013.

Á mynd 113 má sjá hlutfall framhaldsskólanema á Íslandi sem hafa notað marjúana 3 sinnum eða oftar um ævina. Eins og myndin sýnir hefur dregið úr neyslu marjúana meðal stráka í báðum aldurshópum. Ef litið er til ársins 2010 til samanburðar má sjá að um 17% stráka, yngri en 18 ára gefa það upp að hafa notað marjúana 3 sinnum eða oftar um ævina árið 2010, en 11% árið 2013. Meðal stelpna er notkun þetta oft afar svipuð á milli ára, eða 7% meðal stelpna yngri en 18 ára árið 2010, en 6% árið 2013.

Mynd 114. Hlutfall framhaldsskólanema á landinu sem hafa notað hass eða maríjúana 3 sinnum eða oftar um ævina, árin 2010 og 2013.

Mynd 114 sýnir hlutfall framhaldsskólanema á landinu sem hafa notað hass eða maríjúana 3 sinnum eða oftar um ævina, árin 2010 og 2013. Eins og myndin sýnir þá hefur dregið úr slíkri neyslu frá árinu 2010 meðal stráka í báðum aldurshópum. Þá hefur neysla meðal stelpna yngri en 18 ára farið úr 8% í 6%, en meðal stelpna 18 ára og eldri, farið úr 17% í 18% milli árana 2010 og 2013.

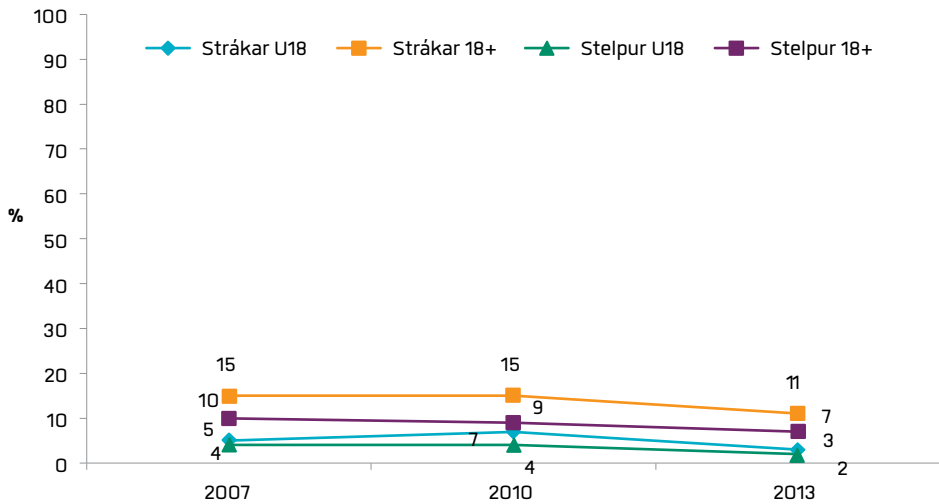

SKAÐSEMI HASS OG MARIJÚANANEYSLU

Tafla 31. Skaðsemi hass og marijúana. Hlutfall framhaldsskólanema eftir því hversu sammála eða ósammála þeir eru eftirfarandi fullyrðingum um skaðsemi hass og marijúna, greint eftir kyni, árið 2013.

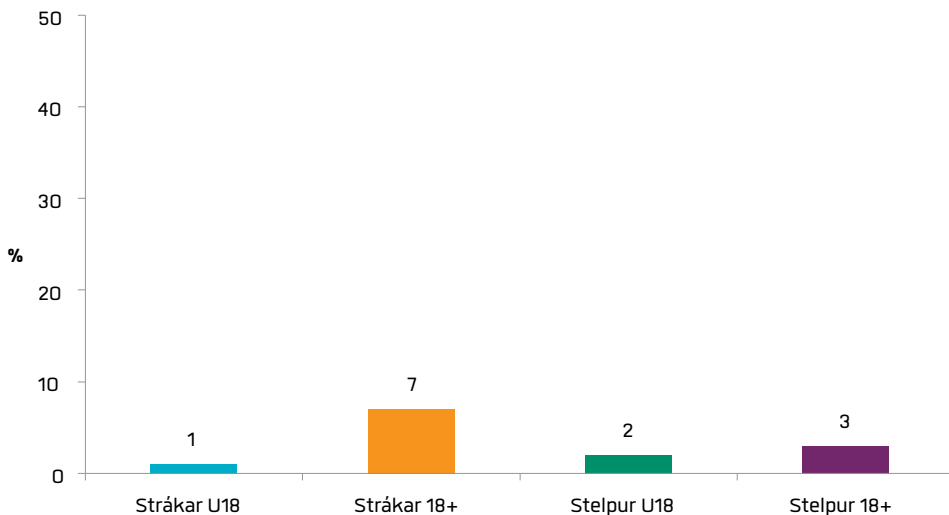
Skaðsemi hass og marijúana	Strákar U 18	Stelpur U 18	Strákar 18+	Stelpur 18+
Það er hættulegt að nota marijúana jafnvel bara einu sinni	63%	82%	41%	71%
Það er hættulegt að nota hass jafnvel bara einu sinni	71%	85%	55%	77%
Hass er hættulegra en marijúana	44%	33%	54%	42%
Marijúana er hættulegra en hass	17%	20%	12%	16%
Hass og marijúana eru jafn hættuleg efni	39%	48%	28%	38%

Í töflu 31 má sjá hlutfall þeirra sem telja hættulegt að nota marijúana jafnvel bara einu sinni. Eins og taflan sýnir þá eru það einna helst stelpur yngri en 18 ára, sem telja að svo sé, en síst strákar sem eru eldri en 18 ára. Taflan sýnir einnig hlutfall framhaldsskólanema sem telja að það sé hættulegt að nota hass, jafnvel bara einu sinni. Niðurstöður sýna að það eru einna helst stelpur, yngri en 18 ára sem telja að svo sé, en síst strákar sem eru eldri en 18 ára. Hlutfallslega fleiri framhaldsskólanemar telja hass hættulegra (jafnvel bara einu sinni) en marijúana. Niðurstöður leiða í ljós að það eru helst strákar, 18 ára og eldri, sem telja að hass sé hættulegra en marijúana. Almennt virðast ungmennin telja að hass sé hættulegra en marijúana. Þá sýnir taflan að það eru einna helst stelpur yngri en 18 ára sem telja að hass og marijúana séu jafn hættuleg efni, eða 48%.

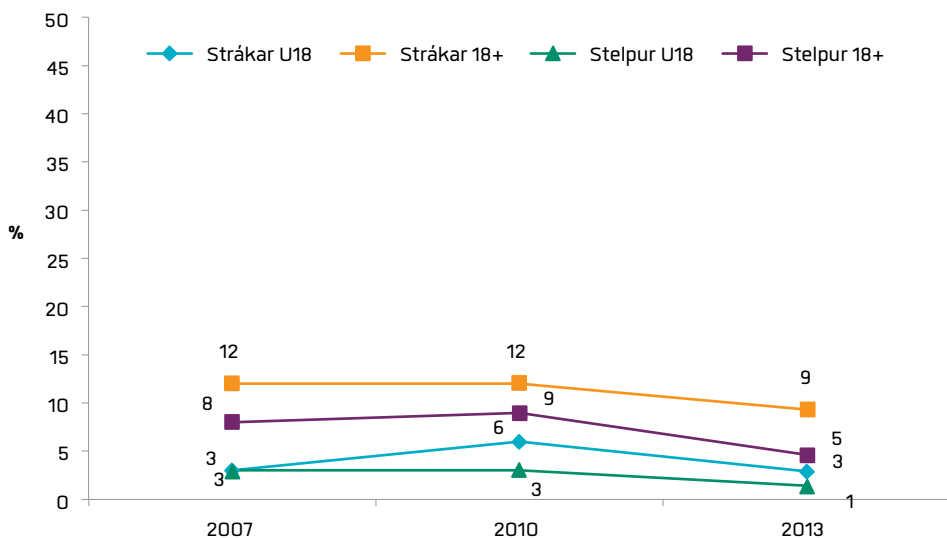
Mynd 115. Hlutfall framhaldsskólanema á landinu, árin 2007, 2010 og 2013 sem hafa notað amfetamín einu sinni eða oftar um ævina.

Á mynd 115 má sjá hlutfall framhaldsskólanema á landinu sem hafa notað amfetamín einu sinni eða oftar um ævina. Nokkuð hefur dregið úr slíkri neyslu milli árunna 2007, 2010 og 2013. Árin 2007 og 2010 mældist slík neysla 15% hjá strákum 18 ára og eldri en 11% árið 2013. Þá má einnig sjá að árið 2007 mældist neysla á amfetamíni þetta oft 10% hjá stelpum 18 ára og eldri en 7% árið 2013.

Mynd 116. Hlutfall framhaldsskólanema á landinu árið 2013 sem hafa notað Mollý einu sinni eða oft um ævina.

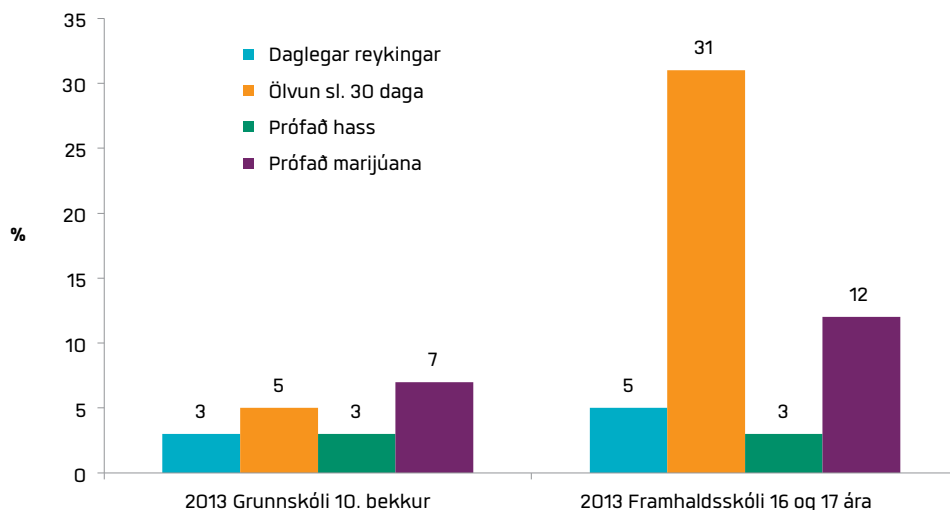
Mynd 116 sýnir hlutfall þeirra framhaldsskólanema sem segjast hafa notað vímuefnið Mollý (MDMA), einu sinni eða oft um ævina. Eins og myndin sýnir þá segjast um 7% stráka sem eru 18 ára eða eldri hafa notað Mollý þetta oft, en um 3% stelpna í sama aldurshópi.

Mynd 117. Hlutfall nema á landinu, árin 2007, 2010 og 2013 sem hafa notað E-töflur, LSD eða kókaín um ævina, greint eftir aldri.

Mynd 117 sýnir hlutfall nemenda á landinu, eftir aldri sem hafa notað E-töflu, LSD eða kókaín einu sinni eða oftár um ævina. Eins og myndin sýnir hefur dregið úr slíkri notkun og á það við um bæði kynin og báða aldurshópa. Hlutfall stráka eldri en 18 ára sem höfðu notað ofantalin efni voru 12% árið 2007, en 9% árið 2013 og hlutfall stúlkna 18 ára og eldri var 8% 2010 en 5% árið 2013.

BREYTING NEYSLUMYNSTURS MILLI SKÓLASTIGA

Mynd 118. Hlutfall nemenda í 10. bekk grunnskóla og hlutfall 16 og 17 ára framhaldsskólanema, sem segjast reykja daglega, hafa orðið ölvuð einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga og prófað hass og marjúúana einu sinni eða oftár um ævina.

Mynd 118 sýnir þær breytingar sem verða á neyslu vímuefna meðal nemenda í 10. bekk í grunnskóla og svo ári síðar meðal 16 og 17 ára nemenda. Eins og myndin sýnir þá verða miklar breytingar á neyslu ungmenna á fyrsta ári framhaldsskóla og mikil aukning verður á ölvunardrykkju einu sinni eða oftár síðastliðna 30 daga.

VÍSINDAGREINAR

Undanfarin ár hafa tugir tug vísindagreina verið birtar úr gögnunum *Ungt fólk*. Yfirlit yfir hluta þessara greina má sjá hér að neðan, en frekari upplýsingar má nálgast á www.rannsoknir.is.

2014

Mann, M. J., Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D. (in press). The Impact of Negative Life Events: Comparing the Relative Vulnerability of Middle School, High School, and College-age Students. *Research in Middle Level Education Online*.

Eidsdóttir, S. T., Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Garber, C. E., Allegrante, J. P. (in press). Association between higher BMI and depressive symptoms in Icelandic adolescents: the mediational function of body image. *European Journal of Public Health*.

Kristjansson, A.L., Sigfusdóttir, I.D., Sigfusson, J., Allegrante, J.P. (2014). Self-Generated Identification Codes in Longitudinal Prevention Research with Adolescents: A Pilot Study of Matched and Unmatched Subjects. *Prevention Science*, 15(2), 205–212

Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Mann, M. J., James, J. E. (2014). Caffeinated Sugar-Sweetened Beverages and Common Physical Complaints in Icelandic Children Aged 10–12 Years. *Preventive Medicine*, 58, 40–44.

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdóttir, I. D., & Young, S. (2014). A national epidemiological study of offending and its relationship with ADHD symptoms and associated risk factors. *Journal of Attention Disorders*, 18(1), 3–13.

2013

Sigfusdóttir, I. D., Asgeirsdóttir, B. B., Gudjonsson, G. H., & Sigurdsson, J. F. (2013). Suicidal ideations and attempts among adolescents subjected to childhood sexual abuse and family conflict/violence: The mediating role of anger and depressed mood. *Journal of Adolescence*, 36(6), 1227–1236.

Halldorsson, V., Thorlindsson, T. and Sigfusdóttir, I.D. (2013). Adolescent sport participation and alcohol use: The importance of sport organization and the wider social context. *International Review for the Sociology of Sport*, DOI: 10.1177/1012690213507718.

Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., & Allegrante, J. P. (2013). Adolescent substance use and peer use: a multilevel analysis of cross-sectional population data. *Substance abuse treatment, prevention, and policy*, 8(1), 27.

Kristjansson, A.L., Sigfusson, J., Sigfusdóttir, I.D., Allegrante, J.P. (2013). Data collection procedures for school-based surveys among adolescents: the Youth in Europe Study. *Journal of School Health*, 83(9), 662–667.

Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I.D., Frost, S.S., & James, J.E. (2013). Adolescent Caffeine Consumption and Self-reported Violence and Conduct Disorder. *Journal of Youth and Adolescence*, 1 – 10.

Eidsdóttir, S.T., Kristjansson, A.L., Sigfusdóttir, I.D., Garber, C.E., Allegrante, J.P. (2013). Secular trends in overweight and obesity among Icelandic adolescents: Do parental education levels and family structure play a part? *Scandinavian Journal of Public Health*, 41, 384–391.

Yang, F., Helgason, A.R., Sigfusdóttir, I.D., Kristjansson, A.L. (2013). Electronic Screen Use and Mental Well-being of 10–12 year old children. *European Journal of Public Health*, 23(3), 492–498.

Sigfusdóttir, I.D., Kristjánsson, A.L., Agnew, R. (2012). A Comparative Analysis of General Strain Theory. *Journal of Criminal Justice*, 40, 117-127.

Gísladóttir, T.L., Matthíasdóttir, A., Kristjánsdóttir, H. (2013). The effect of adolescents' sports clubs participation on self-reported mental and physical conditions and future expectations. *J Sports Sci*, 31(10), 1139-45.

2012

Asgeirsdóttir, B. B., Ingólfssdóttir, G., & Sigfusdóttir, I. D. (2012). Body Image Trends among Icelandic Adolescents: A Cross-sectional National Study from 1997 to 2010. *Body Image*, 9, 404-408.

Palsdóttir, A., Asgeirsdóttir, B. B., & Sigfusdóttir, I. D. (2012). Gender difference in well-being during school lessons among 10 to 12 year old children: The effects of school, family and peer related factors. *Scandinavian Journal of Public Health*, 40, 605-613.

Guðjónsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdóttir, I. D., et al. (2012). False confessions to police and their relationship with conduct disorder, ADHD, and life adversity. *Personality and Individual Differences* 52, 696-701.

Sigfusdóttir, I. D., Kristjánsson, A. L., Robert, A. (2012). A comparative analysis of general strain theory. *Journal of Criminal Justice* 40, 117-127.

Guðjónsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdóttir, I. D., et al. (2012). An epidemiological Study of ADHD symptoms among young persons and the relationship with cigarette smoking, alcohol consumption, and illicit drug use. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 53, 304-312.

Thorisdóttir, I. E., Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., et al. (2012). The landscape of Overweight and Obesity in Icelandic Adolescents: Geographic Variation in Body-Mass Index between 2000 and 2009. *Journal of Community Health* 37, 234-241.

2011

Gunnlaugsson, G., Kristjánsson, A. L., et al. (2011). Intrafamilial conflict and emotional well-being: A population based study among Icelandic adolescents. *Child Abuse & Neglect*, 35, 372-381.

James, J. E., Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., et al. (2011). Adolescent substance use, sleep, and academic achievement: Evidence of harm due to caffeine. *Journal of Adolescence*, 34, 665-673.

Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Allegrante, J. P & James, J. E. (2011). Adolescent Caffeine Consumption, Daytime Sleepiness, and Anger. *Journal of Caffeine Research*, 1(1), 75-82.

Sigfusdóttir, I. D., Asgeirsdóttir, B. B., Sigurdsson, J. F., Gudjonsson, G. H. (2011). Physical activity buffers the effects of family conflict on depressed mood: A study on adolescent girls and boys *Journal of Adolescence*, 34, 895-902.

Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Karlsson, T., Allegrante, J. P. (2011). The Perceived Parental Support (PPS) Scale: Validity and reliability in the 2006 Youth in Europe substance use prevention survey. *Child Indicators Research*, 4(3), 515-528.

Asgeirsdóttir, B. B., Sigfusdóttir, I. D., Gudjonsson, G. H. et al. (2011). Associations between sexual abuse and family conflict/violence, self-injurious behavior, and substance use: The mediating role of depressed mood and anger. *Child Abuse & Neglect*, 35, 210-219.

James, J. E., Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D. (2011). Adolescent Substance Use, Sleep, and Academic Achievement: Evidence of Harm Due to Caffeine. *Journal of Adolescence*, 34, 665-673.

Sigfúsdóttir, I. D., Kristjansson, A. L., Gudmundsdóttir, M. L., & Allegrante, J. P. (2011). Substance use prevention through school and community-based health promotion: a transdisciplinary approach from Iceland. *Global health promotion*, 18(3), 23-26.

Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Karlsson, T., Allegrante, J. P. (2011). The Perceived Parental Support (PPS) Scale: Validity and reliability in the 2006 Youth in Europe substance use prevention survey. *Child Indicators Research*, 4, 515-528.

James, J. E., Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D. (2011). Adolescent Substance Use, Sleep, and Academic Achievement: Evidence of Harm Due to Caffeine. *Journal of Adolescence*, 34(4), 665-673.

2010

Thorlindsson, T. and Halldorsson, V. (2010). Sport, and use of anabolic androgenic steroids among Icelandic high school students: A critical test of three perspectives. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 5, 32.

Sigfusdóttir, I. D., Asgeirsdóttir, B. B., Sigurdsson, J. F., and Gudjonsson, G. H. Physical activity buffers the effects of family conflict on depressed mood: A study on adolescent girls and boys. *Journal of Adolescence*, 34(5), 895-902.

Asgeirsdóttir B. B. Gudjonsson G. H. Sigurdsson J. F. et al. Protective processes for depressed mood and anger among sexually abused adolescents: The importance of self-esteem. *Personality and individual differences*, 49(5), 402-407

Kristjansson, A. L., James, J. E., Allegrante, J. P., Sigfusdóttir, I. D., Helgason, A. R. (2010). Adolescent substance use, parental monitoring, and leisure time activities: 12-year outcomes of primary prevention in Iceland. *Preventive Medicine*, 51, 168-171.

Eidsdóttir, S. P. Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Garber, C. E., Allegrante, J. P. (2010). Trends in Body Mass Index among Icelandic Adolescents and Young Adults from 1992 to 2007. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 7, 2191-2207.

Sigurdsson, J. F., Gudjonsson, G., Asgeirsdóttir, B. B., Sigfusdóttir, I. D. (2010) Sexually abusive youth: what are the background factors that distinguish them from other youth? *Psychology, Crime and Law*, 1-15

Sigfusdóttir, I. D. Gudjonsson, G. H. Sigurdsson, J. F. 2010. Bullying and delinquency: The mediating role of anger. *Personality and Individual Differences*, 48, 391-396.

Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., James, J. E., Allegrante, J. P., Helgason, A. R. (2010). Perceived Parental Reactions and Peer Respect as Predictors of Adolescent Cigarette Smoking and Alcohol Use. *Addictive Behaviors*, 35, 256-259.

Kristjansson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Allegrante, J. P. (2010). Health Behavior and Academic Achievement among Adolescents: The Relative Contribution of Dietary Habits, Physical Activity, BMI and Self-Esteem. *Health Education & Behavior*, 37(1), 51-64.

2009

Gudjonsson, G., Sigurdsson, J. F., Sigfusdottir, I. D. (2009). False confessions among 15- and 16-year-olds in compulsory education and the relationship with adverse life events. *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 20, 950-963.

Gault-Sherman, M., Silver, E., Sigfusdottir, I. D. (2009). Gender and the associated impairments of childhood sexual abuse: A national study of Icelandic youth. *Social Science and Medicine*, 69, 1515-1522.

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdottir, I. D. (2009). Interrogation and false confessions among adolescents in seven European countries: What background and psychological variables best discriminate between false confessors and non-false confessors? *Psychology, Crime & Law*, 15, 711-728.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D. (2009). The Role of Parental Support, Parental Monitoring, and Time spent with Parents on Adolescent Academic Achievement in Iceland: A Structural Model of Gender Differences. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 53, 481-496.

Bernburg, J. G., Thorlindsson, T., Sigfusdottir, I. D. (2009). The neighborhood effects of disrupted family processes on adolescent substance use. *Social Science & Medicine*, 69, 129-137.

Sigfusdottir, I. D., Silver, E. (2009). Emotional Reactions to Stress among Adolescent Boys and Girls: An Examination of the Mediating Mechanisms proposed by General Strain Theory. *Youth and Society*, 40, 571-590.

Bernburg, J. G., Thorlindsson, Th., Sigfusdottir, I. D. (2009). Relative Deprivation and Adolescent Outcomes in Iceland: A Multilevel Test. *Social Forces*, 87, 1223-1250.

Bernburg, J. G., Thorlindsson, Th., Sigfusdottir, I. D. (2009). The spreading of suicidal behavior: The contextual effect of community household poverty on adolescent suicidal behavior and the mediating role of suicide suggestion. *Social Science & Medicine*, 68, 380-389.

Sigfusdottir, I. D., Thorlindsson, Th., Kristjansson, A. L., Roe, K. M. And Allegrante, J. P. (2008) Substance use prevention for adolescents: the Icelandic Model. *Health Promotion International*, 24 (1), 16-25.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P., Helgason, A. R. (2009) Parental divorce and adolescent cigarette smoking and alcohol use: assessing the importance of family conflict. *Acta Pædiatrica*, 98, 537-542.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P., Helgason, A. R. (2009) Adolescent Health Behavior, Contentment in School, and Academic Achievement. *American Journal of Health Behavior*, 33(1), 69-79.

2008

Sigfusdottir, I. D., Kristjansson, A. L., Thorlindsson, Th. and Allegrante, J. P. (2008). Trends in prevalence of substance use among Icelandic adolescents, 1995-2006. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 3, 12.

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B. (2008). False confessions and individual differences: The importance of victimization among youth. *Personality and Individual Differences*, 45, 801-805.

Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B., Sigurdsson, J. F. and Gudjonsson, G. H. (2008). Trends in depressive symptoms, anxiety symptoms and visits to healthcare specialists: A national study among Icelandic adolescents. *Scandinavian Journal of Public Health*, 36(4), 361-368.

Eiðsdóttir, S. Þ., Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Allegrante, J. P. (2008). Trends in physical activity and participation in sports clubs among Icelandic adolescents. *European Journal of Public Health, 18*(3), 1–5.

Sigfusdóttir, I. D., Asgeirsdóttir, B. B., Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F. (2008). A Model of Sexual Abuse's Effects on Suicidal Behavior and Delinquency: The Role of Emotions as Mediating Factors. *Journal of Youth and Adolescence, 37*, 699–712.

Kristjánsson, A. L., Sigfusdóttir, I. D., Allegrante, J. P. and Helgason, A. R. (2008). Social correlates of cigarette smoking among Icelandic adolescents: A population-based cross-sectional study. *BMC Public Health, 8*, 86.

Kristjánsson, A. L. (2007). On Social Equality and Perceptions of Insecurity. *European Journal of Criminology, 4*(1), 59–86.

2007

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Asgeirsdóttir, B. B., Sigfusdóttir, I. D. (2007). Custodial interrogation: What are the background factors associated with claims of false confession to police? *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology, 18*(2), 266–275.

Sigfusdóttir, I. D., Kristjánsson, A. L. and Allegrante, J. P. (2007). Health behaviour and academic achievement in Icelandic school children. *Health education research, 22*(1), 70–80.

Gunnlaugsson, G. G., Kristjánsson, A. L., Einarsdóttir, J., Sigfusdóttir, I. D. (2007). Domestic conflict, emotional well being and delinquent behaviour: a population-based study among Icelandic adolescents. *European Journal of Public Health, 17*, suppl.2.

Sigfusdóttir, I. D., Thorlindsson, Th. and Bjarnason, Th. (2007). Religion: soutien divin et tension psychologique [Religion: Divine Support and psychological tension] *Social Compass, 54*, 473. Greinin á ensku.

Thorlindsson, Th., Bjarnason, Th. and Sigfusdóttir, I. D. (2007). Individual and Community Processes of Social Closure: A Study of Adolescent Academic Achievement and Alcohol Use. *Acta Sociologica, 50*, 161–168.

Sigfusdóttir, I. D., Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Asgeirsdóttir, B. B. (2006). Custodial interrogation, false confession and individual differences: A national study among Icelandic youth. *Personality and Individual Differences, 41*, 49–59.

Sigurdsson, J. F., Gudjonsson, G. H., Bragason, A. V., Kristjánsson, E., Sigfusdóttir, I. D. (2006). The role of violent cognition in the relationship between personality and the involvement in violent films and computer games. *Personality and Individual Differences, 41*, 381–392.

Bjarnason, Th., Thorlindsson, Th., Sigfusdóttir, I. D., Welch, M. R. (2005). Familial and Religious Influences on Adolescent Alcohol Use: A Multi-Level Study of Students and School Communities. *Social Forces, 84*(1), 375–390.

Sigfusdóttir, I. D., Farkas, G. and Silver, E. (2004). The Role of Depressed Mood and Anger in the Relationship Between Family Conflict and Delinquent Behavior. *Journal of Youth and Adolescence, 33*(6), 509–522.

Bjarnason, Th. and Sigfusdóttir, I. D. (2002). Nordic Impact: Article Productivity and Citation Patterns in Sixteen Nordic Sociology Departments. *Acta Sociologica, 45*, 253–267.

HEIMILDASKRÁ

- Allegrante, J.P. (2004). Unfit to Learn. *Education Week*, 24, 38–40.
- Altermatt, E.R., Pomerantz, E.M. (2005). The implications of having high-achieving versus low achieving friend: A longitudinal analysis. *Social Development*, 14, 61–81.
- Álfgeir Logi Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Mann, M.J., James, J.E. (2014). Caffeinated Sugar-Sweetened Beverages and Common Physical Complaints in Icelandic Children Aged 10–12 Years. *Preventive Medicine*, 58, 40–44.
- Álfgeir Logi Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Allegrante, J. P. (2013). Adolescent substance use and peer use: a multilevel analysis of cross-sectional population data. *Substance abuse treatment, prevention, and policy*, 8(1), 27.
- Álfgeir Logi Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Allegrante J.P. (2008b). Health Behavior and Academic Achievement Among Adolescents: The Relative Contribution of Dietary Habits, Physical Activity, Body Mass Index and Self-Esteem. *Health Education and Behavior*, 37(1), 51–64.
- Álfgeir Logi Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Allegrante, J.P., Ásgeir R. Helgason (2008a). Social correlates of cigarette smoking among Icelandic adolescents: a population-based cross-sectional study. *BMC Public Health*, 8, 86.
- Álfgeir Logi Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir og Jón Sigfússon (2006). *Ungt Fólk 2006. Menntun, menning, tómstundir og íþróttaiðkun ungmenna á Íslandi*. Reykjavík: Rannsóknir & greining.
- Álfgeir Logi Kristjánsson, Silja Björk Baldursdóttir, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Jón Sigfússon (2005). *Ungt fólk 2004. Menntun, menning, tómstundir, íþróttaiðkun og framtíðarsýn íslenskra ungmenna*. Reykjavík: Rannsóknir & greining.
- Bachman, J.D., Johnston, L.D., O'Malley, P.M. (1987). *Monitoring the future*. Ann Arbor: Institute for Social Research.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. Prentice-Hall, Uppersaddle River, N.J.
- Bowker, A., Bukowski, W.M., Hymel, S., Sippola, L.K. (2000). Coping with daily hassles in the peer group during early adolescence: Variations as a function of peer experience. *Journal of Research in Adolescence*, 10, 211–243.
- Carter, D.S.G., Bennetts, C., Carter, S.M. (2003). 'We're not sheep': Illuminating the nature of adolescent peer group in effecting lifestyle choice. *British Journal of Sociology of Education*, 24, 225–241.
- Coleman, J. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94, 515–544.
- Crosnoe, R., Erickson, K.G., Dornbusch, S.M. (2002). Protective Functions of family relationships and school factors on the deviant behavior of adolescent boys and girls: Reducing the impact of risky friendships. *Youth & Society*, 33, 515–544.
- De Vaus, D. (2002). *Surveys in Social Research* (5. útgáfa). London: Routledge.
- Geir Gunnlaugsson, Álfgeir Logi Kristjánsson, Jónína Einarsdóttir, Inga Dóra Sigfúsdóttir. (2011). Intrafamilial conflict and emotional well-being: A population based study among Icelandic adolescents. *Child Abuse & Neglect*, 35, 372–381.

- Hirschi, T. (1969). *Causes of Delinquency*. California: University of California Press.
- Inga Dóra Sigfúsdóttir, Álfgeir Logi Kristjánsson, Allegrante, J.P. (2007). Health Behavior and Academic Achievement in Icelandic School Children. *Health Education Research*, 22, 70–80.
- Inga Dóra Sigfúsdóttir, Bryndís Björk Ásgeirsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Gísli H. Guðjónsson. (2008). Trends in depressive symptoms, anxiety symptoms and visits to healthcare specialists: A national study among Icelandic adolescents. *Scandinavian Journal of Public Health*, 34(4), 361–368.
- Inga Dóra Sigfúsdóttir, Bryndís Björk Ásgeirsdóttir, Jón Friðrik Sigurðsson, Gísli H. Guðjónsson. (2011). Physical activity buffers the effects of family conflict on depressed mood: A study on adolescent girls and boys. *Journal of Adolescence*, 34, 895–902.
- James, J.E., Álfgeir Logi Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir. (2011). Adolescent substance use, sleep and academic achievement: Evidence of harm due to caffeine. *Journal of Adolescence*, 34, 665–673.
- Lahelma, E. (2002). School is for Meeting Friends: Secondary school as lived and remembered. *British Journal of Sociology of Education*, 23, 367–381.
- Margrét Lilja Guðmundsdóttir, Jón Sigfússon, Álfgeir Logi Kristjánsson, Hrefna Pálsdóttir og Inga Dóra Sigfúsdóttir. *The Nordic Youth Research: a comparative research among 16 to 19 year old students in the Åland Islands, Denmark, the Faroe Islands, Finland, Greenland, Iceland, Norway and Sweden*. Reykjavík: Icelandic Centre for Social Research and Analysis and the Ministry for education, science and culture in Iceland.
- O'Byrne, K.K., Haddock, C.K., Poston, W.S.C. (2002). *Parenting Style and Adolescent Smoking*. *Journal of Adolescent Health*, 30, 418–425.
- Piko, B.F., Fitzpatrick, K.M. (2004). Substance use, religiosity, and other protective factors among Hungarian adolescents. *Addictive Behavior*, 29, 1095–1107.
- Roeser, R.W., Midgley, C., Urdan, T.C. (1996). Perceptions of the school psychological environment and early adolescents' psychological and behavioral functioning in school: The mediating role of goals and belonging. *Journal of Education Psychology*, 88, 408–422.
- Rúnar Vilhjálmsson, Þórólfur Þórlindsson (1992). The integrative and physiological effects of sports participation: A study of adolescence. *The Sociological Quarterly*, 33, 637–647.
- Sheldon, S.B., Epstein, J.L. (2005). Involvement Counts: Family and Community Partnerships and Mathematics Achievement. *The Journal of Educational Research*, 98, 196–206.
- Smerdon, B.A. (2002). Student's perception of membership in their high schools. *Sociology of Education*, 75, 287–305.
- Smokowksi, P.R., Kopasz, K.H. (2005). Bullying in School: An Overview of Types, Effects, Family Characteristics, and Intervention Strategies. *Children & Schools*, 27(2), 101–110.
- Viðar Halldórsson, Þórólfur Þórlindsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir. (2013). Adolescent sport participation and alcohol use: The importance of sport organization and the wider social context. *International Review for the Sociology of Sport*.
- Warr, M. (1993). Age, peers and delinquency. *Criminology*, 31, 17–40

- Yang, F., Ásgeir Rúnar Helgason, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Álfgeir Logi Kristjánsson. (2013). Electronic Screen Use and Mental Well-being of 10–12 year old children. *European Journal of Public Health*, 23(3), 492–498.
- Zettergren, P. (2003). School adjustment in adolescence for previously rejected, average and popular children. *British Journal of Educational Psychology*, 73, 207–221.
- Þórdís Lilja Gísladóttir, Ásrún Matthíasdóttir, Hafrún Kristjánsdóttir. (2013). The effect of adolescents' sports club participation on self-reported mental and physical condition and future expectations. *Journal of Sports Sciences*, 31(10), 1139–1145.
- Þóroddur Bjarnason, Þórólfur Þórlindsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Welch, M.R. (2005). Familial and Religious Influences on Adolescent Alcohol Use: A Multi-Level Study of Students and School Communities. *Social Forces*, 84, 375–390.
- Þórólfur Þórlindsson, Jón Gunnar Bernburg. (2006). Peer groups and substance use: Examining the direct and interactive effect of leisure activity. *Adolescence*, 41, 321–339.
- Þórólfur Þórlindsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Jón Gunnar Bernburg, Viðar Halldórsson. (1998). *Vímuefnaeysla ungs fólks: Umhverfi og aðstæður*. Reykjavík: Rannsóknarstofnun uppeldis- og menntamála.
- Þórólfur Þórlindsson, Þorlákur Karlsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir. (1994). *Um gildi íþróttar fyrir íslensk ungmenni*. Reykjavík: Rannsóknarstofnun uppeldis- og menntamála.

TÖFLUR

BAKGRUNNSÞÆTTIR

Tafla 32. Hlutfall stráka og stelpna sem svara spurningarlistanum í framhaldsskólum á höfuðborgarsvæðinu og utan höfuðborgarsvæðisins árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

	2004			2007			2010			2013		
	HB	Land	Allir	HB	Land	Allir	HB	Land	Allir	HB	Land	Allir
Strákar	48%	50%	48%	47%	51%	48%	47%	51%	48%	47%	52%	49%
Stelpur	52%	50%	52%	53%	49%	52%	53%	49%	52%	53%	49%	51%

Tafla 33. Hver er menntun móður þinnar? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	Strákar	Stelpur	Heild
Veit ekki eða á ekki við	409 (8.2)	229 (4.3)	638 (6.2)
Lauk grunnskólaprófi eða minna	460 (9.2)	573 (10.7)	1033 (10.0)
Hóf framhaldsskólanám; menntaskóla, fjölbrautaskóla eða iðnskóla	635 (12.7)	809 (15.1)	1444 (13.9)
Lauk framhaldsskóla; menntaskóla fjölbrautaskóla eða iðnskóla	1088 (21.7)	1111 (20.8)	2199 (21.2)
Hóf háskólanám en lauk því ekki	166 (3.3)	193 (3.6)	359 (3.5)
Lauk háskólaprófi	2252 (45.0)	2439 (45.6)	4691 (45.3)

Tafla 34. Hver er menntun föður þíns? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	Strákar	Stelpur	Heild
Veit ekki eða á ekki við	501 (9.9)	371 (6.9)	872 (8.4)
Lauk grunnskólaprófi eða minna	525 (10.4)	630 (11.8)	1155 (11.1)
Hóf framhaldsskólanám; menntaskóla, fjölbrautaskóla eða iðnskóla	554 (11.0)	691 (12.9)	1245 (12.0)
Lauk framhaldsskóla; menntaskóla fjölbrautaskóla eða iðnskóla	1490 (29.5)	1618 (30.3)	3108 (29.9)
Hóf háskólanám en lauk því ekki	114 (2.3)	126 (2.4)	240 (2.3)
Lauk háskólaprófi	1863 (36.9)	1905 (35.7)	3768 (3)

Tafla 35. Hverjir eftirtalinn búa heima hjá þér? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	Strákar	Stelpur	Heild
Báðir foreldrar	3505 (67.5)	3481 (64.1)	6986 (65.7)
Ég bý nokkurn veginn til skiptis hjá mömmu og pabba	336 (6.5)	277 (5.1)	613 (5.8)
Móðir mín en ekki faðir minn	495 (9.5)	543 (10.0)	1038 (9.8)
Faðir minn en ekki móðir mín	118 (2.3)	102 (1.9)	220 (2.1)
Móðir og mín og sambýlismaður / sambýliskona hennar	352 (6.8)	451 (8.3)	803 (7.6)
Faðir minn og sambýliskona / maður hans	77 (1.5)	64 (1.2)	141 (1.3)
Ég bý á eigin vegum	109 (2.1)	239 (4.4)	348 (3.3)
Ég bý með vini / vinkonu / félagi	49 (0.9)	80 (1.5)	129 (1.2)
Ég bý hjá öðrum ættingjum	70 (1.3)	84 (1.5)	154 (1.4)
Annað fyrirkomulag	85 (1.6)	112 (2.1)	197 (1.9)

Tafla 36. Hvað af eftirfarandi lýsir best atvinnuþátttöku foreldra/ forráðamanna þinna: Faðir.

Svarmöguleikar:	Strákar	Stelpur	Heild
Á ekki við	244 (5.1)	225 (4.3)	469 (4.7)
Heimavinnandi (hugsar um heimilið)	97 (2.0)	71 (1.4)	168 (1.7)
Er með starfsemi sína heima (t.d. Heimaskrifstofu / smáíðnað)	262 (5.4)	296 (5.7)	558 (5.6)
Vinnur hlutastarf utan heimilis	195 (4.0)	247 (4.7)	442 (4.4)
Vinnur fullt starf utan heimilis	3782 (78.4)	4087 (78.5)	7869 (78.4)
Er atvinnulaus	70 (1.5)	69 (1.3)	139 (1.4)
Er öryrki	78 (1.6)	87 (1.7)	165 (1.6)
Er á eftirlaunum (hætt/ur að vinna)	22 (0.5)	25 (0.5)	47 (0.5)
Er í skóla	17 (0.4)	15 (0.3)	32 (0.3)
Er í skóla en vinnur líka utan heimilis	56 (1.2)	86 (1.7)	142 (1.4)

Tafla 37. Hvað af eftirfarandi lýsir best atvinnuþátttöku foreldra/ forráðamanna þinna: Móðir.

Svarmöguleikar:	Strákar	Stelpur	Heild
Á ekki við	132 (2.8)	140 (2.8)	272 (2.8)
Heimavinnandi (hugsar um heimilið)	557 (11.9)	481 (9.4)	1038 (10.6)
Er með starfsemi sína heima (t.d. Heimaskrifstofu / smáíðnað)	182 (3.9)	211 (4.1)	393 (4.0)
Vinnur hlutastarf utan heimilis	482 (10.3)	545 (10.7)	1027 (10.5)
Vinnur fullt starf utan heimilis	2882 (61.4)	3123 (61.4)	6005 (61.4)
Er atvinnulaus	79 (1.7)	94 (1.8)	173 (1.8)
Er öryrki	135 (2.9)	178 (3.5)	313 (3.2)
Er á eftirlaunum (hætt/ur að vinna)	12 (0.3)	10 (0.2)	22 (0.2)
Er í skóla	72 (1.5)	88 (1.7)	160 (1.6)
Er í skóla en vinnur líka utan heimilis	159 (3.4)	220 (4.3)	379 (3.9)

Tafla 38. Hversu vel fjárhagslega stæð telurðu að fjölskylda þín sé miðað við aðrar fjölskyldur á Íslandi? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Miklu betur stæð	3%	2%	2%	4%	2%	3%	4%	3%	3%	245 (4.7)	160 (2.9)	405 (3.8)
Töluvert betur stæð	15%	12%	13%	16%	13%	15%	20%	16%	18%	969 (18.7)	841 (15.4)	1810 (17.0)
Svolítið betur stæð	27%	22%	24%	29%	26%	27%	31%	27%	29%	1503 (29.0)	1338 (24.6)	2841 (26.7)
Álíka vel stæð	44%	50%	47%	42%	49%	46%	36%	43%	40%	1978 (38.1)	2450 (45.0)	4428 (41.6)
Svolítið verr stæð	9%	11%	10%	7%	8%	7%	7%	8%	8%	378 (7.3)	492 (9.0)	870 (8.2)
Töluvert verr stæð	2%	3%	3%	2%	2%	2%	2%	3%	2%	86 (1.7)	134 (2.5)	220 (2.1)
Miklu verr stæð	1%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	28 (0.5)	30 (0.6)	58 (0.5)

Tafla 39. Er töluð íslenska á þínu heimili? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Já, eingöngu	93%	93%	93%	93%	92%	92%	90%	91%	90%	4605 (88,5)	4905 (89,8)	9510 (89,1)
Já, ásamt öðru máli	7%	7%	7%	7%	7%	7%	8%	8%	8%	501 (9,6)	457 (8,4)	958 (9,0)
Nei, einungis annað mál	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	2%	100 (1,9)	101 (1,8)	201 (1,9)

ÍÞRÓTTIR OG HREYFING

Tafla 40. Stundar þú íþróttir eða líkamsrækt? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	899 (18,3)	988 (18,5)	1887 (18,4)
1 sinni í viku	440 (9,0)	590 (11,1)	1030 (10,1)
2 sinnum í viku	555 (11,3)	836 (15,7)	1391 (13,6)
3 sinnum í viku	682 (13,9)	927 (17,4)	1609 (15,7)
4-6 sinnum í viku	1299 (26,5)	1228 (23,0)	2527 (24,7)
Svo til á hverjum degi	1035 (21,1)	763 (14,3)	1798 (17,6)

Tafla 41. Hve oft stundar þú íþróttir (æfir eða keppir með íþróttafélagi)? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	2795 (57,3)	3546 (67)	6341 (62,3)
1 sinni í viku	185 (3,8)	130 (2,5)	315 (3,1)
2 sinnum í viku	218 (4,5)	234 (4,4)	452 (4,4)
3 sinnum í viku	269 (5,5)	283 (5,3)	552 (5,4)
4-6 sinnum í viku	779 (16,0)	626 (11,8)	1405 (13,8)
Svo til á hverjum degi	632 (13,0)	475 (9,0)	1107 (10,9)

Tafla 42. Hve oft stundar þú íþróttir eða æfingar, hvorki á vegum skólans né íþróttafélaga? Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	1901 (39,1)	2163 (40,7)	4064 (39,9)
1 sinni í viku	717 (14,7)	845 (15,9)	1562 (15,4)
2 sinnum í viku	626 (12,9)	772 (14,5)	1398 (13,7)
3 sinnum í viku	595 (12,2)	722 (13,6)	1317 (12,9)
4-6 sinnum í viku	680 (14,0)	554 (10,4)	1234 (12,1)
Svo til á hverjum degi	348 (7,2)	252 (4,7)	600 (5,9)

Tafla 43. Hve oft reynir þú á þig líkamlega þannig að þú mæðist eða svitnir verulega? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	709 (14,5)	779 (14,7)	1488 (14,6)
1 sinni í viku	498 (10,2)	681 (12,8)	1179 (11,6)
2 sinnum í viku	569 (11,7)	840 (15,8)	1409 (13,8)
3 sinnum í viku	709 (14,5)	987 (18,6)	1696 (16,7)
4-6 sinnum í viku	1370 (28,1)	1292 (24,4)	2662 (26,1)
Svo til á hverjum degi	1022 (21,0)	725 (13,7)	1747 (17,2)

Tafla 44. Hefur þú á síðastliðnum 12 mánuðum notað eftirtalin efni í tengslum við íþróttaiðkun: Orkudrykk. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nei aldrei	4726 (97,3)	5290 (99,7)	10016 (98,5)
Nei, en fyrir meira en 12 mánuðum	43 (0,9)	6 (0,1)	49 (0,5)
Einu sinni	19 (0,4)	7 (0,1)	26 (0,3)
2-5 sinnum	17 (0,3)	1 (0,0)	18 (0,2)
6-9 sinnum	9 (0,2)	0 (0,0)	9 (0,1)
10-19 sinnum	10 (0,2)	1 (0,0)	11 (0,1)
20 sinnum eða oftar	34 (0,7)	3 (0,1)	37 (0,4)

Tafla 45. Hefur þú á síðastliðnum 12 mánuðum notað eftirtalin efni í tengslum við íþróttaiðkun: Næringar/ próteinduft. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nei aldrei	3166 (65.2)	4063 (76.7)	7229 (71.2)
Nei, en fyrir meira en 12 mánuðum	163 (3.4)	106 (2.0)	269 (2.6)
Einu sinni	136 (2.8)	154 (2.9)	290 (2.9)
2-5 sinnum	255 (5.2)	312 (5.9)	567 (5.6)
6-9 sinnum	171 (3.5)	174 (3.3)	345 (3.4)
10-19 sinnum	180 (3.7)	127 (2.4)	307 (3.0)
20 sinnum eða oftár	787 (16.2)	362 (6.8)	1149 (11.3)

Tafla 46. Hefur þú á síðastliðnum 12 mánuðum notað eftirtalin efni í tengslum við íþróttaiðkun: Önnur fæðu- bótarefni. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nei aldrei	3898 (80.3)	4838 (91.6)	8736 (86.2)
Nei, en fyrir meira en 12 mánuðum	123 (2.5)	49 (0.9)	172 (1.7)
Einu sinni	81 (1.7)	48 (0.9)	129 (1.3)
2-5 sinnum	118 (2.4)	93 (1.8)	211 (2.1)
6-9 sinnum	92 (1.9)	56 (1.1)	148 (1.5)
10-19 sinnum	84 (1.7)	51 (1.0)	135 (1.3)
20 sinnum eða oftár	456 (9.4)	148 (2.8)	604 (6.0)

Tafla 47. Hefur þú á síðastliðnum 12 mánuðum notað eftirtalin efni í tengslum við íþróttaiðkun: Efedrín. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nei aldrei	4760 (98,0)	5268 (99,4)	10028 (98,7)
Nei, en fyrir meira en 12 mánuðum	41 (0,8)	9 (0,2)	50 (0,5)
Einu sinni	23 (0,5)	6 (0,1)	29 (0,3)
2-5 sinnum	16 (0,3)	7 (0,1)	23 (0,2)
6-9 sinnum	3 (0,1)	4 (0,1)	7 (0,1)
10-19 sinnum	5 (0,1)	1 (0,1)	6 (0,1)
20 sinnum eða oftar	11 (0,2)	6 (0,1)	17 (0,2)

Tafla 48. Hefur þú á síðastliðnum 12 mánuðum notað eftirtalin efni í tengslum við íþróttaiðkun: Vefaukandi stera. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nei aldrei	4726 (97,3)	5290 (99,7)	10016 (98,5)
Nei, en fyrir meira en 12 mánuðum	43 (0,9)	6 (0,1)	49 (0,5)
Einu sinni	19 (0,4)	7 (0,1)	26 (0,3)
2-5 sinnum	17 (0,3)	1 (0,0)	18 (0,2)
6-9 sinnum	9 (0,2)	0 (0,0)	9 (0,1)
10-19 sinnum	10 (0,2)	1 (0,0)	11 (0,1)
20 sinnum eða oftar	34 (0,7)	3 (0,1)	37 (0,4)

Tafla 49. Hvað telur þú þig vera í góðri líkamlegri þjálfun (góðu formi)? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög góðri þjálfun	1166 (23,8)	630 (11,9)	1796 (17,6)
Góðri þjálfun	1418 (28,9)	1485 (27,9)	2903 (28,4)
Sæmilegri þjálfu	1499 (30,6)	1910 (35,9)	3409 (33,3)
Lélegri þjálfun	645 (13,1)	977 (18,4)	1622 (15,9)
Mjög lélegri þjálfun	178 (3,6)	314 (5,9)	492 (4,8)

Tafla 50. Hversu mikla áherslu leggur íþróttþjálfarinn þinn á eftirfarandi þætti: Sigur í íþróttakeppni. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskóla árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Hef ekki íþróttþjálfara	2501 (51,8)	3242 (61,7)	5743 (56,9)
Mjög mikla	1067 (22,1)	672 (12,8)	1739 (17,2)
Frekar mikla	722 (14,9)	659 (12,5)	1381 (13,7)
Frekar litla	312 (6,5)	335 (6,4)	647 (6,4)
Mjög litla	230 (4,8)	347 (6,6)	577 (5,7)

Tafla 51. Hversu mikla áherslu leggur íþróttþjálfarinn þinn á eftirfarandi þætti: Drengilega framkomu í leik. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskóla árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Hef ekki íþróttþjálfara	2500 (51,8)	3240 (61,8)	5740 (57,0)
Mjög mikla	1441 (29,9)	1108 (21,1)	2549 (25,3)
Frekar mikla	613 (12,7)	479 (9,1)	1092 (10,9)
Frekar litla	141 (2,9)	148 (2,8)	289 (2,9)
Mjög litla	127 (2,6)	267 (5,1)	394 (3,9)

Tafla 52. Hversu mikla áherslu leggur íþróttþjálfarinn þinn á eftirfarandi þætti: Heilbriggt líferni. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskóla árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Hef ekki íþróttþjálfara	2453 (50,9)	3134 (59,7)	5587 (55,5)
Mjög mikla	1479 (30,7)	1474 (28,1)	2953 (29,3)
Frekar mikla	635 (13,2)	458 (8,7)	1093 (10,9)
Frekar litla	139 (2,9)	88 (1,7)	227 (2,3)
Mjög litla	110 (2,3)	95 (1,8)	205 (2,0)

Tafla 53. Hversu mikla áherslu leggur íþróttapjálfarinn þinn á eftirfarandi þætti: Notkun fæðubótarefna. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskóla árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Hef ekki íþróttapjálfa	2448 (51)	3159 (60,5)	5607 (56)
Mjög mikla	122 (2,5)	56 (1,1)	178 (1,8)
Frekar mikla	162 (3,4)	104 (2,0)	266 (2,7)
Frekar litla	556 (11,6)	257 (4,9)	813 (8,1)
Mjög litla	1508 (31,4)	1648 (31,5)	3156 (31,5)

Tafla 54. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Handbolta.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3423 (71,0)	4372 (83,3)	7795 (77,4)
Nokkrum sinnum á ári	878 (18,2)	578 (11,0)	1456 (14,5)
Nokkrum sinnum í mánuði	165 (3,4)	62 (1,2)	227 (2,3)
1-3 sinnum í viku	71 (1,5)	27 (0,5)	98 (1,0)
4 sinnum í viku eða oftár	285 (5,9)	210 (4,0)	495 (4,9)

Tafla 55. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Fótbolta.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	1738 (35,9)	3367 (64)	5105 (50,6)
Nokkrum sinnum á ári	1106 (22,9)	1157 (22,0)	2263 (22,4)
Nokkrum sinnum í mánuði	812 (16,8)	270 (5,1)	1082 (10,7)
1-3 sinnum í viku	415 (8,6)	95 (1,8)	510 (5,1)
4 sinnum í viku eða oftár	765 (15,8)	369 (7,0)	1134 (11,2)

Tafla 56. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013, eftir því hve oft þau stunda: Körfulbolta.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	2625 (54.4)	4173 (79.6)	6798 (67.6)
Nokkrum sinnum á ári	1291 (26.8)	769 (14.7)	2060 (20.5)
Nokkrum sinnum í mánuði	504 (10.4)	170 (3.2)	674 (6.7)
1-3 sinnum í viku	196 (4.1)	39 (0.7)	235 (2.3)
4 sinnum í viku eða oftar	207 (4.3)	89 (1.7)	296 (2.9)

Tafla 57. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Blak.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4042 (84.5)	4486 (85.9)	8528 (85.2)
Nokkrum sinnum á ári	584 (12.2)	571 (10.9)	1155 (11.5)
Nokkrum sinnum í mánuði	74 (1.5)	60 (1.1)	134 (1.1)
1-3 sinnum í viku	52 (1.1)	77 (1.5)	129 (1.3)
4 sinnum í viku eða oftar	32 (0.7)	29 (0.6)	61 (0.6)

Tafla 58. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Fimleika.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4438 (92.5)	4627 (88.5)	9065 (90.5)
Nokkrum sinnum á ári	217 (4.5)	357 (6.8)	574 (5.7)
Nokkrum sinnum í mánuði	63 (1.3)	80 (1.5)	143 (1.4)
1-3 sinnum í viku	40 (0.8)	56 (1.1)	96 (1.0)
4 sinnum í viku eða oftar	38 (0.8)	106 (2.0)	144 (1.4)

Tafla 59. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Frjálssar íþróttir.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4204 (87,7)	4693 (89,7)	8897 (88,8)
Nokkrum sinnum á ári	371 (7,7)	375 (7,2)	746 (7,4)
Nokkrum sinnum í mánuði	83 (1,7)	73 (1,4)	156 (1,6)
1-3 sinnum í viku	59 (1,2)	46 (0,9)	105 (1,0)
4 sinnum í viku eða oftar	74 (1,5)	46 (0,9)	120 (1,2)

Tafla 60. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Badminton.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3838 (80,6)	4254 (81,8)	8092 (81,2)
Nokkrum sinnum á ári	657 (13,8)	706 (13,6)	1363 (13,7)
Nokkrum sinnum í mánuði	115 (2,4)	94 (1,8)	209 (2,1)
1-3 sinnum í viku	111 (2,3)	129 (2,5)	240 (2,4)
4 sinnum í viku eða oftar	42 (0,9)	19 (0,4)	61 (0,6)

Tafla 61. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Tennis.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4477 (93,7)	4985 (95,6)	9462 (94,7)
Nokkrum sinnum á ári	244 (5,1)	193 (3,7)	437 (4,4)
Nokkrum sinnum í mánuði	27 (0,6)	22 (0,4)	49 (0,5)
1-3 sinnum í viku	13 (0,3)	11 (0,2)	24 (0,2)
4 sinnum í viku eða oftar	19 (0,4)	3 (0,1)	22 (0,2)

Tafla 62. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Sund.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	2798 (58.4)	3080 (59.0)	5878 (58.7)
Nokkrum sinnum á ári	1211 (25.3)	1299 (24.9)	2510 (25.1)
Nokkrum sinnum í mánuði	546 (11.4)	600 (11.5)	1146 (11.5)
1-3 sinnum í viku	164 (3.4)	165 (3.2)	329 (3.3)
4 sinnum í viku eða oftar	68 (1.4)	77 (1.5)	145 (1.4)

Tafla 63. Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Skíði.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3764 (79.4)	3766 (72.7)	7530 (75.9)
Nokkrum sinnum á ári	745 (15.7)	1228 (23.7)	1973 (19.9)
Nokkrum sinnum í mánuði	118 (2.5)	122 (2.4)	240 (2.4)
1-3 sinnum í viku	58 (1.2)	32 (0.6)	90 (0.9)
4 sinnum í viku eða oftar	58 (1.2)	34 (0.7)	92 (0.9)

Tafla 64. Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Listskauda.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4634 (98.3)	4926 (95.4)	9560 (96.8)
Nokkrum sinnum á ári	41 (0.9)	183 (3.5)	224 (2.3)
Nokkrum sinnum í mánuði	15 (0.3)	22 (0.4)	37 (0.4)
1-3 sinnum í viku	3 (0.1)	9 (0.2)	12 (0.1)
4 sinnum í viku eða oftar	19 (0.4)	22 (0.4)	41 (0.4)

Tafla 65. Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Íshokki.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4568 (97,0)	5127 (99,2)	9695 (98,2)
Nokkrum sinnum á ári	81 (1,7)	22 (0,4)	103 (1,0)
Nokkrum sinnum í mánuði	19 (0,4)	4 (0,1)	23 (0,2)
1-3 sinnum í viku	10 (0,2)	5 (0,1)	15 (0,2)
4 sinnum í viku eða oftár	30 (0,6)	11 (0,2)	41 (0,4)

Tafla 66. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Júddó.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4559 (95,8)	5149 (99,1)	9708 (97,5)
Nokkrum sinnum á ári	86 (1,8)	31 (0,6)	117 (1,2)
Nokkrum sinnum í mánuði	39 (0,8)	6 (0,1)	45 (0,5)
1-3 sinnum í viku	38 (0,8)	7 (0,1)	45 (0,5)
4 sinnum í viku eða oftár	39 (0,8)	2 (0,0)	41 (0,4)

Tafla 67. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Jujitsu.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4506 (94,4)	5145 (98,8)	9651 (96,7)
Nokkrum sinnum á ári	108 (2,3)	34 (0,7)	142 (1,4)
Nokkrum sinnum í mánuði	49 (1,0)	8 (0,2)	57 (0,6)
1-3 sinnum í viku	62 (1,3)	11 (0,2)	73 (0,7)
4 sinnum í viku eða oftár	46 (1,0)	7 (0,1)	53 (0,5)

Tafla 68. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Siglingar.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4532 (95.4)	5017 (97.0)	9549 (96.3)
Nokkrum sinnum á ári	142 (3.0)	116 (2.2)	258 (2.6)
Nokkrum sinnum í mánuði	32 (0.7)	28 (0.5)	60 (0.6)
1-3 sinnum í viku	22 (0.5)	6 (0.1)	28 (0.3)
4 sinnum í viku eða oftar	21 (0.4)	4 (0.1)	25 (0.3)

Tafla 69. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Golf.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3432 (71.5)	469 (90.2)	8126 (81.2)
Nokkrum sinnum á ári	1033 (21.5)	425 (8.2)	1458 (14.6)
Nokkrum sinnum í mánuði	196 (4.1)	52 (1.0)	248 (2.5)
1-3 sinnum í viku	72 (1.5)	18 (0.3)	90 (0.9)
4 sinnum í viku eða oftar	69 (1.4)	16 (0.3)	85 (0.8)

Tafla 70. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Aikido

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4704 (98.3)	5199 (99.5)	9903 (98.9)
Nokkrum sinnum á ári	40 (0.8)	17 (0.3)	57 (0.6)
Nokkrum sinnum í mánuði	19 (0.4)	3 (0.1)	22 (0.2)
1-3 sinnum í viku	10 (0.2)	3 (0.1)	13 (0.1)
4 sinnum í viku eða oftar	13 (0.3)	3 (0.1)	16 (0.2)

Tafla 71. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Dans.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4393 (91,8)	3836 (73,5)	8229 (82,2)
Nokkrum sinnum á ári	243 (5,1)	688 (13,2)	931 (9,3)
Nokkrum sinnum í mánuði	59 (1,2)	254 (4,9)	313 (3,1)
1-3 sinnum í viku	50 (1,0)	261 (5,0)	311 (3,1)
4 sinnum í viku eða oftár	41 (0,9)	183 (3,5)	224 (2,2)

Tafla 72. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum eftir því hvort þau stunda: Ketilbjöllur

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4134 (86,8)	4420 (84,8)	8554 (85,7)
Nokkrum sinnum á ári	259 (5,4)	341 (6,5)	600 (6,0)
Nokkrum sinnum í mánuði	188 (3,9)	248 (4,8)	436 (4,4)
1-3 sinnum í viku	128 (2,7)	175 (3,4)	303 (3,0)
4 sinnum í viku eða oftár	55 (1,2)	30 (0,6)	85 (0,9)

Tafla 73. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Glímu

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4134 (86,8)	4420 (84,8)	8554 (85,7)
Nokkrum sinnum á ári	259 (5,4)	341 (6,5)	600 (6,0)
Nokkrum sinnum í mánuði	188 (3,9)	248 (4,8)	436 (4,4)
1-3 sinnum í viku	128 (2,7)	175 (3,4)	303 (3,0)
4 sinnum í viku eða oftár	55 (1,2)	30 (0,6)	85 (0,9)

Tafla 74. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Kraftlyftingar

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3719 (77,9)	4656 (89,5)	8375 (84,0)
Nokkrum sinnum á ári	302 (6,3)	200 (3,8)	502 (5,0)
Nokkrum sinnum í mánuði	256 (5,4)	166 (3,2)	422 (4,2)
1-3 sinnum í viku	289 (6,1)	127 (2,4)	416 (4,2)
4 sinnum í viku eða oftar	210 (4,4)	51 (1,0)	261 (2,6)

Tafla 75. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Krossfit

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4308 (90,4)	4594 (88,5)	8902 (89,4)
Nokkrum sinnum á ári	196 (4,1)	282 (5,4)	478 (4,8)
Nokkrum sinnum í mánuði	89 (1,9)	122 (2,3)	211 (2,1)
1-3 sinnum í viku	94 (2,0)	120 (2,3)	214 (2,1)
4 sinnum í viku eða oftar	81 (1,7)	74 (1,4)	155 (1,6)

Tafla 76. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Lyftingar

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	2156 (45,0)	3259 (62,7)	5415 (54,2)
Nokkrum sinnum á ári	418 (8,7)	393 (7,6)	811 (8,1)
Nokkrum sinnum í mánuði	565 (11,8)	504 (9,7)	1069 (10,7)
1-3 sinnum í viku	951 (19,9)	787 (15,1)	1738 (17,4)
4 sinnum í viku eða oftar	696 (14,5)	258 (5,0)	954 (9,6)

Tafla 77. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Súlufitness

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4726 (98,3)	5016 (95,8)	9742 (97,0)
Nokkrum sinnum á ári	28 (0,6)	131 (2,5)	159 (1,6)
Nokkrum sinnum í mánuði	12 (0,2)	22 (0,4)	34 (0,3)
1-3 sinnum í viku	6 (0,1)	55 (1,1)	61 (0,6)
4 sinnum í viku eða oftár	37 (0,8)	10 (0,2)	47 (0,5)

Tafla 78. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Skotfimi

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4397 (91,5)	5120 (97,9)	9517 (94,8)
Nokkrum sinnum á ári	267 (5,6)	97 (1,9)	364 (3,6)
Nokkrum sinnum í mánuði	91 (1,9)	6 (0,1)	97 (1,0)
1-3 sinnum í viku	24 (0,5)	6 (0,1)	30 (0,3)
4 sinnum í viku eða oftár	25 (0,5)	2 (0,0)	27 (0,3)

Tafla 79. Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Taekwondo

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4609 (96,8)	5128 (99,0)	9737 (97,9)
Nokkrum sinnum á ári	64 (1,3)	27 (0,5)	91 (0,9)
Nokkrum sinnum í mánuði	26 (0,5)	3 (0,1)	29 (0,3)
1-3 sinnum í viku	33 (0,7)	14 (0,3)	47 (0,5)
4 sinnum í viku eða oftár	29 (0,6)	10 (0,2)	39 (0,4)

Tafla 80. Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Vaxtarækt

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3750 (78.6)	4350 (83.4)	8100 (81.1)
Nokkrum sinnum á ári	225 (4.7)	255 (4.9)	480 (4.8)
Nokkrum sinnum í mánuði	185 (3.9)	183 (3.5)	368 (3.7)
1-3 sinnum í viku	303 (6.4)	271 (5.2)	574 (5.7)
4 sinnum í viku eða oftar	308 (6.5)	156 (3.0)	464 (4.6)

Tafla 81. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hvort þau stunda: Yoga

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4394 (91.9)	3338 (63.8)	7732 (77.2)
Nokkrum sinnum á ári	231 (4.8)	1074 (20.5)	1305 (13.0)
Nokkrum sinnum í mánuði	81 (1.7)	455 (8.7)	536 (5.4)
1-3 sinnum í viku	48 (1.0)	347 (6.6)	395 (3.9)
4 sinnum í viku eða oftar	25 (0.5)	17 (0.3)	42 (0.4)

TÓMSTUNDIR OG FRÍSTUNDAIÐJA

Tafla 82. Tekur þú þátt í einhverju skipulögðu félags- eða tómstundastarfi? Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	60.30%	64.80%	62.70%	57.70%	60.10%	59.00%	2788 (57.3)	3163 (59.9)	5951 (58.6)
1x viku	16.50%	15.40%	15.90%	15.90%	16.70%	16.30%	790 (16.2)	913 (17.3)	1703 (16.8)
2x viku	10.60%	9.80%	10.20%	11.10%	10.60%	10.80%	527 (10.8)	530 (10.0)	1057 (10.4)
3x viku	5.60%	4.40%	5.00%	7.40%	5.50%	6.40%	358 (7.4)	304 (5.8)	662 (6.5)
4-6x viku	3.30%	3.10%	3.20%	4.30%	4.10%	4.20%	218 (4.5)	206 (3.9)	424 (4.2)
Svo til á hverjum degi	3.70%	2.50%	3.10%	3.80%	3.00%	3.40%	186 (3.8)	167 (3.2)	353 (3.5)

Tafla 83. Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þau stunda: Böll í félagsmiðstöð.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	64.50%	70.20%	67.50%	71.50%	75.90%	73.90%	3384 (69.7)	3810 (72.1)	7194 (71.0)
Nokkrum sinnum á ári	23.60%	19.80%	21.60%	20.70%	17.70%	19.10%	1115 (23.0)	1126 (21.3)	2241 (22.1)
Nokkrum sinnum í mánuði	10.40%	9.30%	9.80%	6.30%	5.90%	6.10%	296 (6.1)	321 (6.1)	617 (6.1)
1-2 sinnum í viku	0.90%	0.50%	0.70%	0.60%	0.20%	0.40%	33 (0.7)	18 (0.3)	51 (0.5)
3 sinnum í viku eða oftár	0.60%	0.20%	0.40%	0.90%	0.20%	0.50%	25 (0.5)	8 (0.2)	33 (0.3)

Tafla 84. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þau stunda: Skólaböll.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	20.20%	19.40%	19.80%	29.10%	25.70%	27.30%	1411 (29.1)	1172 (22.2)	2583 (25.5)
Nokkrum sinnum á ári	57.50%	60.10%	58.90%	57.90%	60.30%	59.20%	2876 (59.3)	3449 (65.3)	6325 (62.4)
Nokkrum sinnum í mánuði	20.60%	19.70%	20.10%	11.30%	13.40%	12.40%	501 (10.3)	628 (11.9)	1129 (11.1)
1-2 sinnum í viku	1.00%	0.60%	0.70%	0.60%	0.20%	0.40%	27 (0.6)	17 (0.3)	44 (0.4)
3 sinnum í viku eða oftár	0.70%	0.20%	0.50%	1.20%	0.30%	0.70%	38 (0.8)	15 (0.3)	53 (0.5)

Tafla 85. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda félagsmiðstöðvar að undanskildum böllum og diskóum.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3747 (77,9)	4337 (82,8)	8084 (80,5)
Nokkrum sinnum á ári	723 (15,0)	609 (11,6)	1332 (13,3)
Nokkrum sinnum í mánuði	241 (5,0)	212 (4,0)	453 (4,5)
1-2 sinnum í viku	64 (1,3)	62 (1,2)	126 (1,3)
3 sinnum í viku eða oftar	33 (0,7)	17 (0,3)	50 (0,5)

Tafla 86. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Félagsstarf í skóla að undanskildum böllum og diskóum.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3054 (63,2)	3138 (59,7)	6192 (61,4)
Nokkrum sinnum á ári	1061 (21,9)	1278 (24,3)	2339 (23,2)
Nokkrum sinnum í mánuði	482 (10,0)	586 (11,2)	1068 (10,6)
1-2 sinnum í viku	147 (3,0)	188 (3,6)	335 (3,3)
3 sinnum í viku eða oftar	90 (1,9)	65 (1,2)	155 (1,5)

Tafla 87. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Hljóm- sveit með nokkrum vinum / vinkonum mínum.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4141 (85,7)	4863 (92,2)	9004 (89,1)
Nokkrum sinnum á ári	335 (6,9)	239 (4,5)	574 (5,7)
Nokkrum sinnum í mánuði	153 (3,2)	95 (1,8)	248 (2,5)
1-2 sinnum í viku	129 (2,7)	63 (1,2)	192 (1,9)
3 sinnum í viku eða oftar	74 (1,5)	14 (0,3)	88 (0,9)

Tafla 88. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Tónlistarnám

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4134 (85,5)	4466 (84,6)	8600 (85,0)
Nokkrum sinnum á ári	209 (4,3)	171 (3,2)	380 (3,8)
Nokkrum sinnum í mánuði	115 (2,4)	78 (1,5)	193 (1,9)
1-2 sinnum í viku	252 (5,2)	348 (6,6)	600 (5,9)
3 sinnum í viku eða oftár	124 (2,6)	218 (4,1)	342 (3,4)

Tafla 89. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Lúðra-sveit/skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4499 (93,2)	4996 (95,1)	9495 (94,2)
Nokkrum sinnum á ári	131 (2,7)	59 (1,1)	190 (1,9)
Nokkrum sinnum í mánuði	76 (1,6)	35 (0,7)	111 (1,1)
1-2 sinnum í viku	96 (2,0)	122 (2,3)	218 (2,2)
3 sinnum í viku eða oftár	26 (0,5)	39 (0,7)	65 (0,6)

Tafla 90. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Förðun eða hárgreiðslu

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4618 (95,5)	4220 (80,1)	8838 (87,5)
Nokkrum sinnum á ári	122 (2,5)	491 (9,3)	613 (6,1)
Nokkrum sinnum í mánuði	56 (1,2)	283 (5,4)	339 (3,4)
1-2 sinnum í viku	22 (0,5)	117 (2,2)	139 (1,4)
3 sinnum í viku eða oftár	16 (0,3)	156 (3,0)	172 (1,7)

Tafla 91. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Ungl-
iðastarf björgunarsveita

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4383 (91,0)	5001 (95,0)	9384 (93,1)
Nokkrum sinnum á ári	201 (4,2)	101 (1,9)	302 (3,0)
Nokkrum sinnum í mánuði	101 (2,1)	53 (1,0)	154 (1,5)
1-2 sinnum í viku	102 (2,1)	89 (1,7)	191 (1,9)
3 sinnum í viku eða oftar	29 (0,6)	20 (0,4)	49 (0,5)

Tafla 92. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Ung-
mennastarf Rauða krossins

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4610 (95,5)	5133 (97,5)	9743 (96,6)
Nokkrum sinnum á ári	130 (2,7)	85 (1,6)	215 (2,1)
Nokkrum sinnum í mánuði	51 (1,1)	35 (0,7)	86 (0,9)
1-2 sinnum í viku	18 (0,4)	10 (0,2)	28 (0,3)
3 sinnum í viku eða oftar	16 (0,3)	2 (0,0)	18 (0,2)

Tafla 93. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda:
Æskulýðsstarf þjóðkirkjunnar eða annarra trúfélaga

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4576 (95,3)	5065 (96,2)	9641 (95,8)
Nokkrum sinnum á ári	118 (2,5)	82 (1,6)	200 (2,0)
Nokkrum sinnum í mánuði	51 (1,1)	34 (0,6)	85 (0,8)
1-2 sinnum í viku	39 (0,8)	64 (1,2)	103 (1,0)
3 sinnum í viku eða oftar	20 (0,4)	19 (0,4)	39 (0,4)

Tafla 94. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Æskulýðsstarf með æskulýðsfélagi

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4594 (95.6)	5086 (97.0)	9680 (96.3)
Nokkrum sinnum á ári	119 (2.5)	59 (1.1)	178 (1.8)
Nokkrum sinnum í mánuði	45 (0.9)	34 (0.6)	79 (0.8)
1-2 sinnum í viku	27 (0.6)	51 (1.0)	78 (0.8)
3 sinnum í viku eða oftár	20 (0.4)	13 (0.2)	33 (0.3)

Tafla 95. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Kvikmyndun / ljósmyndun

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3872 (80.4)	4315 (82.0)	8187 (81.2)
Nokkrum sinnum á ári	532 (11.0)	512 (9.7)	1044 (10.4)
Nokkrum sinnum í mánuði	226 (4.7)	292 (5.5)	518 (5.1)
1-2 sinnum í viku	103 (2.1)	100 (1.9)	203 (2.0)
3 sinnum í viku eða oftár	83 (1.7)	45 (0.9)	128 (1.3)

Tafla 96. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Yrkir ljóð

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4204 (87.5)	4723 (89.9)	8927 (88.8)
Nokkrum sinnum á ári	341 (7.1)	360 (6.9)	701 (7.0)
Nokkrum sinnum í mánuði	148 (3.1)	117 (2.2)	265 (2.6)
1-2 sinnum í viku	54 (1.1)	32 (0.6)	86 (0.9)
3 sinnum í viku eða oftár	56 (1.2)	22 (0.4)	78 (0.8)

Tafla 97. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Leik-istarstarf í skólum

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4386 (91,0)	4738 (90,1)	9124 (90,5)
Nokkrum sinnum á ári	231 (4,8)	261 (5,0)	492 (4,9)
Nokkrum sinnum í mánuði	76 (1,6)	92 (1,8)	168 (1,7)
1-2 sinnum í viku	73 (1,5)	119 (2,3)	192 (1,9)
3 sinnum í viku eða oftar	54 (1,1)	47 (0,9)	101 (1,0)

Tafla 98. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Skrifa smásögur

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4308 (89,5)	4668 (88,7)	8976 (89,1)
Nokkrum sinnum á ári	308 (6,4)	394 (7,5)	702 (7,0)
Nokkrum sinnum í mánuði	126 (2,6)	131 (2,5)	257 (2,6)
1-2 sinnum í viku	40 (0,8)	42 (0,8)	82 (0,8)
3 sinnum í viku eða oftar	31 (0,6)	27 (0,5)	58 (0,6)

Tafla 99. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Gera stuttmynd

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3990 (82,8)	4738 (90,0)	8728 (86,6)
Nokkrum sinnum á ári	615 (12,8)	440 (8,4)	1055 (10,5)
Nokkrum sinnum í mánuði	138 (2,9)	70 (1,3)	208 (2,1)
1-2 sinnum í viku	43 (0,9)	13 (0,2)	56 (0,6)
3 sinnum í viku eða oftar	31 (0,6)	6 (0,1)	37 (0,4)

Tafla 100. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda: Ungmennahús

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	3990 (82,8)	4738 (90,0)	8728 (86,6)
Nokkrum sinnum á ári	615 (12,8)	440 (8,4)	1055 (10,5)
Nokkrum sinnum í mánuði	138 (2,9)	70 (1,3)	208 (2,1)
1-2 sinnum í viku	43 (0,9)	13 (0,2)	56 (0,6)
3 sinnum í viku eða oftar	31 (0,6)	6 (0,1)	37 (0,4)

Tafla 101. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013 eftir því hve oft þau stunda nemendaráð / nefndir skólans míns.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	75.60%	81.20%	78.60%	77.80%	80.40%	79.20%	3732 (77,2)	4174 (79,2)	7906 (78,2)
Nokkrum sinnum á ári	10.70%	8.20%	9.40%	9.90%	8.30%	9.00%	491 (10,2)	433 (8,2)	924 (9,1)
Nokkrum sinnum í mánuði	7.20%	5.70%	6.40%	6.20%	5.90%	6.00%	279 (5,8)	300 (5,7)	579 (5,7)
1-2 sinnum í viku	3.40%	3.00%	3.20%	3.00%	3.60%	3.30%	177 (3,7)	214 (4,1)	391 (3,9)
3 sinnum í viku eða oftar	3.10%	2.00%	2.50%	3.10%	1.90%	2.50%	156 (3,2)	152 (2,9)	308 (3,0)

Tafla 102. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda leiklist.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4215 (87,5)	4552 (86,5)	8767 (87,0)
Nokkrum sinnum á ári	321 (6,7)	364 (6,9)	685 (6,8)
Nokkrum sinnum í mánuði	129 (2,7)	125 (2,4)	254 (2,5)
1-2 sinnum í viku	82 (1,7)	147 (2,8)	229 (2,3)
3 sinnum í viku eða oftar	70 (1,5)	77 (1,5)	147 (1,5)

Tafla 103. Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda samkvæmis-
dansa.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4539 (94,1)	5047 (95,8)	9586 (95,0)
Nokkrum sinnum á ári	166 (3,4)	125 (2,4)	291 (2,9)
Nokkrum sinnum í mánuði	63 (1,3)	41 (0,8)	104 (1,0)
1-2 sinnum í viku	31 (0,6)	34 (0,6)	65 (0,6)
3 sinnum í viku eða oftar	26 (0,5)	19 (0,4)	45 (0,4)

Tafla 104. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda hesta-
mennsku.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4343 (90,0)	4403 (83,6)	8746 (86,7)
Nokkrum sinnum á ári	284 (5,9)	477 (9,1)	761 (7,5)
Nokkrum sinnum í mánuði	102 (2,1)	152 (2,9)	254 (2,5)
1-2 sinnum í viku	30 (0,6)	63 (1,2)	93 (0,9)
3 sinnum í viku eða oftar	67 (1,4)	169 (3,2)	236 (2,3)

Tafla 105. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve oft þau stunda skák.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær aldrei	4200 (87,1)	5127 (97,5)	9327 (92,6)
Nokkrum sinnum á ári	408 (8,5)	96 (1,8)	504 (5,0)
Nokkrum sinnum í mánuði	118 (2,4)	23 (0,4)	141 (1,4)
1-2 sinnum í viku	60 (1,2)	4 (0,1)	64 (0,6)
3 sinnum í viku eða oftar	35 (0,7)	6 (0,1)	41 (0,4)

NÁM OG SKÓLI

Tafla 106. Hvað finnst þér líklegt að þú gerir strax að loknu núverandi námi? – Fari í nám á háskólastigi á Íslandi. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög líklegt	24.20%	28.10%	26.20%	29.00%	29.60%	29.30%	28.50%	29.30%	28.90%	1297 (26.1)	1430 (27.0)	2727 (26.6)
Fremur líklegt	34.10%	35.20%	34.70%	34.00%	36.50%	35.30%	33.60%	34.00%	33.80%	1752 (35.2)	1887 (35.7)	3639 (35.5)
Fremur ólíklegt	23.30%	23.10%	23.20%	22.10%	21.80%	21.90%	20.70%	21.20%	20.90%	994 (20.0)	1099 (20.8)	2093 (20.4)
Mjög ólíklegt	18.40%	13.70%	15.90%	14.90%	12.10%	13.40%	17.30%	15.50%	16.40%	935 (18.8)	871 (16.5)	1806 (17.6)

Tafla 107. Hvað finnst þér líklegt að þú gerir strax að loknu núverandi námi? – Fari í nám á háskólastigi erlendis. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög líklegt	11.60%	18.90%	15.40%	14.50%	21.40%	18.10%	13.70%	20.20%	17.10%	628 (12.7)	1036 (19.7)	1664 (16.3)
Fremur líklegt	29.00%	32.60%	30.90%	30.00%	34.80%	32.50%	29.20%	34.20%	31.80%	1433 (29.0)	1869 (35.6)	3302 (32.4)
Fremur ólíklegt	31.30%	29.10%	30.10%	32.60%	27.80%	30.10%	32.00%	27.20%	29.50%	1573 (31.9)	1434 (27.3)	3007 (29.5)
Mjög ólíklegt	28.10%	19.40%	23.60%	22.80%	16.00%	19.30%	25.10%	18.40%	21.60%	1299 (26.3)	912 (17.4)	2211 (21.7)

Tafla 108. Hvað finnst þér líklegt að þú gerir strax að loknu núverandi námi? Fari í iðn – eða tækninám á Íslandi sem er ekki á háskólastigi. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög líklegt	279 (5.7)	148 (2.9)	427 (4.2)
Fremur líklegt	578 (11.9)	433 (8.3)	1011 (10.1)
Fremur ólíklegt	1248 (25.6)	1080 (20.8)	2328 (23.2)
Mjög ólíklegt	2765 (56.8)	3525 (68.0)	6290 (62.5)

Tafla 109. Hvað finnst þér líklegt að þú gerir strax að loknu núverandi námi? Fari í iðn- eða tækninám erlendis sem er ekki á háskólastigi. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið, 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög líklegt	131 (2.7)	120 (2.3)	251 (2.5)
Fremur líklegt	366 (7.5)	340 (6.6)	706 (7.0)
Fremur ólíklegt	1175 (24.2)	1030 (19.9)	2205 (22.0)
Mjög ólíklegt	3179 (65.5)	3681 (71.2)	6860 (68.4)

Tafla 110. Hvað finnst þér líklegt að þú gerir strax að loknu núverandi námi? Fari að vinna. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög líklegt	25.40%	21.30%	23.30%	27.10%	22.40%	24.70%	24.20%	21.40%	22.80%	1137 (22.9)	1294 (24.5)	2431 (23.7)
Fremur líklegt	30.80%	29.40%	30.10%	30.00%	30.30%	30.20%	31.70%	33.60%	32.70%	1798 (36.2)	1992 (37.7)	3790 (37.0)
Fremur ólíklegt	25.90%	27.90%	26.90%	25.00%	26.60%	25.80%	26.50%	25.10%	25.80%	1171 (23.6)	1134 (21.5)	2305 (22.5)
Mjög ólíklegt	17.90%	21.50%	19.70%	17.80%	20.70%	19.30%	17.60%	19.90%	18.80%	860 (17.3)	866 (16.4)	1726 (16.8)

Tafla 111. Hvað finnst þér líklegt að þú gerir strax að loknu núverandi námi? Eitthvað annað. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið, 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög líklegt	702 (16.2)	1085 (24.5)	1787 (20.4)
Fremur líklegt	1035 (23.9)	1237 (28.0)	2272 (25.9)
Fremur ólíklegt	973 (22.4)	768 (17.4)	1741 (19.9)
Mjög ólíklegt	1626 (37.5)	1334 (30.2)	2960 (33.8)

Tafla 112. Mér finnst að kennslan í skólanum vera fjölbreytt. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög sammála	12.70%	12.30%	12.50%	13.80%	12.30%	13.10%	672 (12.9)	626 (11.4)	1298 (12.2)
Frekar sammála	57.40%	55.30%	56.30%	55.00%	55.50%	55.20%	2799 (53.9)	3024 (55.3)	5823 (54.6)
Frekar ósammála	25.70%	29.00%	27.40%	26.10%	28.20%	27.20%	1382 (26.6)	1564 (28.6)	2946 (27.6)
Mjög ósammála	4.20%	3.40%	3.80%	2.10%	1.40%	1.70%	343 (6.6)	258 (4.7)	601 (5.6)

Tafla 113. Mér finnst að gerðar séu miklar kröfur til mín í náminu. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög sammála	23.00%	31.50%	27.40%	24.70%	32.90%	29.00%	1244 (24.1)	1859 (34.1)	3103 (29.2)
Frekar sammála	57.10%	55.70%	56.40%	56.10%	54.20%	55.10%	2952 (57.1)	2943 (54.0)	5895 (55.5)
Frekar ósammála	17.50%	11.70%	14.50%	17.10%	11.50%	14.20%	853 (16.5)	571 (10.5)	1424 (13.4)
Mjög ósammála	2.50%	1.20%	1.80%	2.10%	1.40%	1.70%	117 (2.3)	76 (1.4)	193 (1.8)

Tafla 114. Mér finnst auðvelt að fá ráðgjöf frá kennurum. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög sammála	19.80%	18.20%	19.00%	23.60%	19.40%	21.40%	1139 (22.2)	994 (18.3)	2133 (20.2)
Frekar sammála	55.50%	52.00%	53.70%	55.30%	56.60%	56.00%	2911 (56.8)	3079 (56.7)	5990 (56.8)
Frekar ósammála	20.20%	25.20%	22.80%	17.40%	20.30%	18.90%	883 (17.2)	1144 (21.1)	2027 (19.2)
Mjög ósammála	4.50%	4.60%	4.50%	3.70%	3.70%	3.70%	188 (3.7)	215 (4.0)	403 (3.8)

Tafla 115. Ég hefði viljað taka einn eða fleiri framhaldsskólaáfanga á meðan ég var í grunnskóla. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013 .

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög sammála	26.10%	28.40%	27.30%	27.00%	29.00%	28.00%	1499 (29.1)	1772 (32.5)	3271 (30.9)
Frekar sammála	32.90%	31.50%	32.20%	31.60%	28.10%	29.80%	1590 (30.9)	1622 (29.8)	3212 (30.3)
Frekar ósammála	27.80%	27.10%	27.50%	26.10%	26.20%	26.10%	1323 (25.7)	1302 (23.9)	2625 (24.8)
Mjög ósammála	13.10%	12.90%	13.00%	15.30%	16.80%	16.10%	737 (14.3)	754 (13.8)	1491 (14.1)

Tafla 116. Ég hef greiðan aðgang að námsráðgjöf í skólanum. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010, 2013.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög sammála	41.40%	50.00%	45.90%	44.30%	55.00%	49.90%	2321 (45.2)	2909 (53.4)	5230 (49.4)
Frekar sammála	46.70%	39.90%	43.20%	45.80%	36.90%	41.20%	2393 (46.6)	2097 (38.5)	4490 (42.4)
Frekar ósammála	9.40%	8.50%	8.90%	8.00%	6.70%	7.30%	346 (6.7)	370 (6.8)	716 (6.8)
Mjög ósammála	2.50%	1.60%	2.00%	2.00%	1.30%	1.60%	77 (1.5)	76 (1.4)	153 (1.4)

Tafla 117. Framhaldsskólanámið er auðveldara en ég átti von á. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög sammála	14.80%	12.60%	13.70%	13.30%	9.40%	11.30%	695 (13.5)	442 (8.1)	1137 (10.7)
Frekar sammála	40.80%	37.00%	38.80%	40.80%	36.80%	38.70%	2112 (40.9)	1942 (35.5)	4054 (38.2)
Frekar ósammála	36.60%	39.20%	38.00%	36.80%	40.50%	38.80%	1881 (36.5)	2256 (41.3)	4137 (38.9)
Mjög ósammála	7.80%	11.10%	9.50%	9.00%	13.30%	11.20%	472 (9.1)	823 (15.1)	1295 (12.2)

Tafla 118. Mér finnst námið tilgangslaust. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	1.20%	0.60%	0.90%	1.50%	0.40%	0.90%	3.10%	0.80%	1.90%	127 (2.4)	49 (0.9)	176 (1.7)
Á oft við um mig	5.20%	2.30%	3.70%	5.10%	2.30%	3.60%	6.30%	2.70%	4.40%	352 (6.8)	210 (3.8)	562 (5.3)
Á stundum við um mig	25.70%	16.80%	21.10%	22.00%	15.60%	18.70%	23.20%	17.40%	20.20%	1309 (25.2)	1123 (20.5)	2432 (22.8)
Á sjaldan við um mig	36.80%	35.80%	36.20%	33.60%	34.90%	34.30%	32.10%	32.10%	32.10%	1699 (32.8)	1905 (34.8)	3604 (33.8)
Á nær aldrei við um mig	31.10%	44.50%	38.00%	37.90%	46.70%	42.40%	35.30%	47.00%	41.40%	1698 (32.7)	2184 (39.9)	3882 (36.4)

Tafla 119. Mér leiðist námið. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	5.60%	3.00%	4.30%	5.10%	2.10%	3.50%	6.70%	2.70%	4.60%	331 (6.4)	159 (2.9)	490 (4.6)
Á oft við um mig	24.20%	14.30%	19.10%	19.60%	11.80%	15.60%	21.00%	13.50%	17.10%	1031 (19.9)	697 (12.8)	1728 (16.2)
Á stundum við um mig	45.30%	44.20%	44.80%	44.50%	44.40%	44.50%	40.90%	40.50%	40.70%	2140 (41.3)	2219 (40.6)	4359 (40.9)
Á sjaldan við um mig	18.60%	27.80%	23.40%	20.70%	29.20%	25.10%	20.90%	29.50%	25.40%	1177 (22.7)	1626 (29.7)	2803 (26.3)
Á nær aldrei við um mig	6.30%	10.60%	8.50%	10.00%	12.50%	11.30%	10.40%	13.70%	12.10%	504 (9.7)	765 (14.0)	1269 (11.9)

Tafla 120. Mér finnst ég illa búin(n) undir kennslustundir. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	5.10%	2.70%	3.90%	4.70%	2.20%	3.40%	5.10%	2.60%	3.80%	247 (4.8)	150 (2.8)	397 (3.7)
Á oft við um mig	22.60%	14.80%	18.60%	20.60%	12.80%	16.50%	18.80%	12.70%	15.60%	828 (16.1)	600 (11.0)	1428 (13.5)
Á stundum við um mig	43.40%	41.60%	42.50%	42.50%	41.40%	42.00%	39.40%	37.30%	38.30%	1852 (35.9)	1942 (35.6)	3794 (35.8)
Á sjaldan við um mig	23.10%	30.90%	27.10%	24.70%	33.00%	29.00%	26.30%	33.00%	29.80%	1603 (31.1)	1987 (36.5)	3590 (33.9)
Á nær aldrei við um mig	5.70%	10.00%	7.90%	7.60%	10.60%	9.10%	10.40%	14.40%	12.50%	625 (12.1)	770 (14.1)	1395 (13.2)

Tafla 121. Mér finnst ég ekki leggja nægjanlega rækt við námið. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	8.90%	5.90%	7.40%	9.00%	5.10%	6.90%	8.90%	4.80%	6.80%	416 (8.0)	250 (4.6)	666 (6.3)
Á oft við um mig	31.30%	22.40%	26.70%	29.50%	20.30%	24.70%	25.90%	18.80%	22.30%	1261 (24.4)	946 (17.3)	2207 (20.7)
Á stundum við um mig	38.40%	37.60%	38.00%	37.00%	39.00%	38.00%	35.70%	34.30%	35.00%	1841 (35.6)	1822 (33.3)	3663 (34.4)
Á sjaldan við um mig	16.60%	24.40%	20.60%	18.00%	24.70%	21.40%	20.40%	28.20%	24.50%	1126 (21.7)	1632 (29.9)	2758 (25.9)
Á nær aldrei við um mig	4.70%	9.70%	7.30%	6.60%	11.00%	8.90%	9.10%	13.80%	11.50%	534 (10.3)	814 (14.9)	1348 (12.7)

Tafla 122. Mér finnst námið vera of þungt. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	2.00%	2.50%	2.30%	2.70%	2.50%	2.60%	3.90%	3.40%	3.60%	150 (2.9)	208 (3.8)	358 (3.4)
Á oft við um mig	16.40%	19.40%	17.90%	15.70%	18.80%	17.30%	13.80%	17.80%	15.90%	800 (15.5)	1041 (19.1)	1841 (17.4)
Á stundum við um mig	46.50%	49.40%	48.00%	45.50%	48.90%	47.30%	43.1	46.9	45	2177 (42.2)	2527 (46.4)	4704 (44.3)
Á sjaldan við um mig	28.00%	23.50%	25.70%	27.50%	23.90%	25.60%	28.80%	24.80%	26.70%	1530 (29.7)	1329 (24.4)	2859 (27.0)
Á nær aldrei við um mig	7.10%	5.20%	6.10%	8.70%	5.90%	7.20%	10.50%	7.10%	8.70%	503 (9.7)	343 (6.3)	846 (8.0)

Tafla 123. Mér finnst námið vera of létt. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	98 (1.9)	37 (0.7)	135 (1.3)
Á oft við um mig	400 (7.7)	158 (2.9)	558 (5.2)
Á stundum við um mig	1848 (35.7)	1166 (21.3)	3014 (28.3)
Á sjaldan við um mig	2058 (39.7)	2470 (45.2)	4528 (42.5)
Á nær aldrei við um mig	779 (15.0)	1637 (29.9)	2416 (22.7)

Tafla 124. Mér líður illa í skólanum. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	1.50%	1.10%	1.30%	1.10%	0.70%	0.90%	2.40%	1.50%	2.00%	113 (2.2)	130 (2.4)	243 (2.3)
Á oft við um mig	4.30%	3.90%	4.10%	3.30%	2.40%	2.80%	3.70%	3.30%	3.50%	206 (4.0)	259 (4.7)	465 (4.4)
Á stundum við um mig	11.20%	12.10%	11.70%	10.90%	10.20%	10.50%	10.20%	10.60%	10.40%	555 (10.7)	744 (13.6)	1299 (12.2)
Á sjaldan við um mig	28.60%	27.90%	28.20%	29.30%	27.00%	28.10%	24.80%	25.00%	24.90%	1244 (24.0)	1380 (25.3)	2624 (24.7)
Á nær aldrei við um mig	54.40%	55.00%	54.70%	55.40%	59.70%	57.70%	58.90%	59.60%	59.30%	3062 (59.1)	2950 (54.0)	6012 (56.5)

Tafla 125. Mig langar til að hætta í skólanum. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	2.70%	2.30%	2.50%	2.40%	2.10%	2.30%	4.30%	2.20%	3.20%	190 (3.7)	168 (3.1)	358 (3.4)
Á oft við um mig	5.90%	5.20%	5.50%	5.80%	4.20%	5.00%	5.80%	4.40%	5.00%	291 (5.6)	297 (5.4)	588 (5.5)
Á stundum við um mig	14.20%	13.90%	14.00%	13.80%	11.80%	12.80%	11.80%	11.20%	11.50%	592 (11.5)	616 (11.3)	1208 (11.4)
Á sjaldan við um mig	20.90%	19.60%	20.30%	20.40%	18.60%	19.50%	18.30%	17.20%	17.70%	906 (17.5)	893 (16.4)	1799 (16.9)
Á nær aldrei við um mig	56.30%	59.00%	57.70%	57.60%	63.20%	60.50%	59.90%	65.00%	62.50%	3188 (61.7)	3480 (63.8)	6668 (62.8)

Tafla 126. Mér semur illa við kennarana. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	0.90%	0.60%	0.70%	1.10%	0.30%	0.70%	2.10%	0.70%	1.30%	63 (1.2)	39 (0.7)	102 (1.0)
Á oft við um mig	3.00%	1.50%	2.20%	2.50%	1.40%	1.90%	2.70%	1.30%	2.00%	162 (3.1)	120 (2.2)	282 (2.6)
Á stundum við um mig	13.70%	9.60%	11.60%	12.30%	8.70%	10.40%	11.40%	9.50%	10.40%	610 (11.8)	553 (10.1)	1163 (10.9)
Á sjaldan við um mig	31.30%	30.90%	31.10%	30.50%	30.80%	30.60%	28.70%	29.70%	29.20%	1422 (27.5)	1591 (29.1)	3013 (28.3)
Á nær aldrei við um mig	51.10%	57.50%	54.40%	53.60%	58.80%	56.30%	55.10%	58.80%	57.00%	2923 (56.4)	3164 (57.9)	6087 (57.2)

Tafla 127. Mér líður illa í kennslustundum. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	1.00%	0.60%	0.80%	1.00%	0.50%	0.80%	1.90%	0.90%	1.40%	78 (1.5)	72 (1.3)	150 (1.4)
Á oft við um mig	2.90%	1.70%	2.30%	2.20%	1.30%	1.80%	2.40%	1.60%	2.00%	147 (2.8)	137 (2.5)	284 (2.7)
Á stundum við um mig	11.60%	9.40%	10.50%	9.70%	7.20%	8.40%	8.70%	7.20%	7.90%	420 (8.1)	501 (9.2)	921 (8.7)
Á sjaldan við um mig	31.00%	28.90%	29.90%	29.10%	26.90%	28.00%	22.90%	23.60%	23.30%	1165 (22.5)	1270 (23.2)	2435 (22.9)
Á nær aldrei við um mig	53.40%	59.30%	56.50%	58.00%	64.00%	61.10%	64.00%	66.70%	65.40%	3366 (65.0)	3484 (63.8)	6850 (64.4)

Tafla 128. Mér líður illa í frímínútum. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	1.00%	0.70%	0.90%	1.30%	0.80%	1.00%	2.00%	1.30%	1.60%	73 (1.4)	78 (1.4)	151 (1.4)
Á oft við um mig	2.00%	1.90%	2.00%	1.70%	1.70%	1.70%	2.00%	1.80%	1.90%	96 (1.9)	135 (2.5)	231 (2.2)
Á stundum við um mig	4.90%	5.30%	5.10%	5.40%	5.30%	5.40%	5.70%	5.40%	5.50%	276 (5.3)	361 (6.6)	637 (6.0)
Á sjaldan við um mig	17.30%	16.70%	17.00%	17.00%	15.70%	16.40%	14.40%	14.80%	14.60%	696 (13.5)	902 (16.5)	1598 (15.0)
Á nær aldrei við um mig	74.70%	75.30%	75.00%	74.60%	76.50%	75.60%	75.90%	76.70%	76.30%	4032 (77.9)	3986 (73.0)	8018 (75.4)

Tafla 129. Mér finnst ég vera lögð/lagður í einelti í skólanum. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhalds-skólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Á nær alltaf við um mig	0.50%	0.30%	0.40%	0.80%	0.20%	0.50%	1.80%	0.60%	1.20%	55 (1.1)	25 (0.5)	80 (0.8)
Á oft við um mig	0.80%	0.20%	0.50%	0.70%	0.20%	0.50%	0.70%	0.40%	0.60%	41 (0.8)	29 (0.5)	70 (0.7)
Á stundum við um mig	1.90%	0.90%	1.40%	2.10%	0.70%	1.40%	2.70%	1.20%	1.90%	123 (2.4)	76 (1.4)	199 (1.9)
Á sjaldan við um mig	4.80%	4.40%	4.60%	4.50%	3.60%	4.00%	4.40%	4.00%	4.20%	233 (4.5)	286 (5.2)	519 (4.9)
Á nær aldrei við um mig	92.00%	94.20%	93.20%	91.90%	95.40%	93.70%	90.40%	93.90%	92.20%	4730 (91.3)	5048 (92.4)	9778 (91.8)

Tafla 130. Hversu vel telur þú þig standa í námi miðað við samnemendur þína? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Líklega ein(n) af þeim bestu	6.00%	4.90%	5.40%	6.70%	6.10%	6.40%	337 (6.5)	287 (5.3)	624 (5.9)
Vel yfir meðallagi	11.10%	11.60%	11.30%	12.90%	14.20%	13.60%	674 (13.1)	739 (13.6)	1413 (13.3)
Yfir meðallagi	25.70%	23.30%	24.50%	24.60%	26.20%	25.40%	1308 (25.3)	1386 (25.5)	2694 (25.4)
Í meðallagi	45.10%	50.60%	47.90%	41.10%	43.60%	42.40%	2103 (40.8)	2464 (45.3)	4567 (43.1)
Undir meðallagi	9.30%	7.20%	8.20%	10.40%	7.00%	8.70%	545 (10.6)	412 (7.6)	957 (9.0)
Töluvert undir meðallagi	1.80%	1.40%	1.60%	2.40%	1.60%	2.00%	103 (2.0)	89 (1.6)	192 (1.8)
Illá, er líklega ein(n) af þeim slökustu	1.10%	1.10%	1.10%	1.80%	1.20%	1.50%	90 (1.7)	68 (1.2)	158 (1.5)

Tafla 131. Hvað fer að jafnaði mikill tími í heimavinnu hjá þér á dag? Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Minna en 1/2 klst	30.30%	13.70%	21.70%	28.50%	13.40%	20.60%	1382 (26.9)	741 (13.6)	2123 (20.1)
U.þ.b. 1/2 klst	19.90%	15.20%	17.50%	20.20%	15.60%	17.80%	1014 (19.7)	783 (14.4)	1797 (17.0)
U.þ.b. 1 klst	24.90%	32.00%	28.60%	25.00%	32.70%	29.00%	1304 (25.3)	1682 (30.9)	2986 (28.2)
U.þ.b. 2 klst	11.10%	22.80%	17.10%	10.40%	22.00%	16.40%	598 (11.6)	1228 (22.6)	1826 (17.3)
U.þ.b. 3 klst	3.30%	9.70%	6.70%	3.40%	8.40%	6.00%	190 (3.7)	492 (9.0)	682 (6.4)
U.þ.b. 4 klst	0.90%	2.90%	1.90%	1.00%	3.00%	2.10%	57 (1.1)	196 (3.6)	253 (2.4)
Meira en 4 klst	0.80%	1.50%	1.20%	1.30%	1.90%	1.60%	66 (1.3)	141 (2.6)	207 (2.0)
Ég vinn aldrei heimavinnu	8.80%	2.10%	5.30%	10.20%	3.20%	6.50%	533 (10.4)	177 (3.3)	710 (6.7)

Tafla 132. Hversu vel eiga eftirfarandi fullyrðingar við um þig: Ég hef áhuga á að taka fleiri verklega áfanga. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið, 2013. Hlutfall stráka og stelpna í framhaldsskólum árið, 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög vel	1385 (27.0)	1304 (24.0)	2689 (25.4)
Fremur vel	2121 (41.3)	2189 (40.3)	4310 (40.8)
Fremur illa	1132 (22.0)	1377 (25.3)	2509 (23.7)
Mjög illa	497 (9.7)	566 (10.4)	1063 (10.1)

Tafla 133. Hversu vel eiga eftirfarandi fullyrðingar við um þig: Ég hef áhuga á að taka fleiri listgreinaáfangi. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið, 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög vel	610 (11,9)	1239 (22,8)	1849 (17,5)
Fremur vel	1026 (20,0)	1398 (25,8)	2424 (23,0)
Fremur illa	1517 (29,6)	1458 (26,9)	2975 (28,2)
Mjög illa	1970 (38,5)	1332 (24,5)	3302 (31,3)

Tafla 134. Hversu vel eiga eftirfarandi fullyrðingar við um þig: Ég tel að nám í verklegum greinum henti mér betur en bóknám. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið, 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög vel	1312 (25,7)	987 (18,2)	2299 (21,9)
Fremur vel	1374 (26,9)	1320 (24,4)	2694 (25,6)
Fremur illa	1455 (28,5)	1911 (35,3)	3366 (32,0)
Mjög illa	966 (18,9)	1194 (22,1)	2160 (20,5)

Tafla 135. Hversu vel eiga eftirfarandi fullyrðingar við um þig: Ég vildi að það væri meira frjálst val á hverri námsbraut. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið, 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög vel	1696 (33,2)	1882 (34,7)	3578 (34,0)
Fremur vel	2205 (43,2)	2332 (43,0)	4537 (43,1)
Fremur illa	912 (17,9)	935 (17,2)	1847 (17,5)
Mjög illa	291 (5,7)	272 (5,0)	563 (5,3)

Tafla 136. Hversu vel á eftirfarandi staðhæfing við um þig: Ég er búin að ákveða í hvaða nám ég fer eftir að framhaldsskólanum lýkur. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög sammála	976 (18,8)	957 (17,5)	1933 (18,1)
Frekar sammála	1504 (28,9)	1486 (27,2)	2990 (28,0)
Frekar ósammála	1401 (26,9)	1399 (25,6)	2800 (26,3)
Mjög ósammála	1319 (25,4)	1621 (29,7)	2940 (27,6)

Tafla 137. Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: þetta er skólinn sem ég bý næst. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög miklu	1428 (27,7)	1125 (20,6)	2553 (24,1)
Fremur miklu	1252 (24,3)	1114 (20,4)	2366 (22,3)
Fremur litlu	1080 (20,9)	1206 (22,1)	2286 (21,5)
Mjög litlu	1402 (27,2)	2003 (36,8)	3405 (32,1)

Tafla 138. Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: Fagið sem ég hef áhuga á er aðeins kennt í þeim skóla. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög miklu	822 (16,0)	829 (15,3)	1651 (15,6)
Fremur miklu	1020 (19,8)	1071 (19,7)	2091 (19,8)
Fremur litlu	1327 (25,8)	1285 (23,7)	2612 (24,7)
Mjög litlu	1977 (38,4)	2244 (41,3)	4221 (39,9)

Tafla 139. Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: Félagslíf skólans. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög miklu	1523 (29,5)	1886 (34,7)	3409 (32,2)
Fremur miklu	1657 (32,1)	1801 (33,1)	3458 (32,6)
Fremur litlu	1086 (21,1)	1020 (18,8)	2106 (19,9)
Mjög litlu	891 (17,3)	733 (13,5)	1624 (15,3)

Tafla 140. Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: Góður skóli fyrir áframhaldandi nám. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög miklu	1702 (33,1)	2572 (47,3)	4274 (40,4)
Fremur miklu	1935 (37,6)	1764 (32,5)	3699 (35,0)
Fremur litlu	1012 (19,7)	771 (14,2)	1783 (16,9)
Mjög litlu	497 (9,7)	326 (6,0)	823 (7,8)

Tafla 141. Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: Hversu vel skólinn býr mig undir starf að námi loknu. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög miklu	1368 (26,6)	2083 (38,3)	3451 (32,6)
Fremur miklu	1976 (38,4)	1883 (34,7)	3859 (36,5)
Fremur litlu	1240 (24,1)	1090 (20,1)	2330 (22,0)
Mjög litlu	560 (10,9)	376 (6,9)	936 (8,9)

Tafla 142. Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: Aðstaðan í skólanum. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög miklu	972 (19,0)	1113 (20,5)	2085 (19,8)
Fremur miklu	2114 (41,2)	2326 (42,9)	4440 (42,1)
Fremur litlu	1360 (26,5)	1387 (25,6)	2747 (26,0)
Mjög litlu	680 (13,3)	596 (11,0)	1276 (12,1)

Tafla 143. Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: Ráðleggingar foreldra. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög miklu	458 (8,9)	498 (9,2)	956 (9,1)
Fremur miklu	1236 (24,1)	1293 (23,8)	2529 (24,0)
Fremur litlu	1551 (30,3)	1539 (28,4)	3090 (29,3)
Mjög litlu	1882 (36,7)	2096 (38,6)	3978 (37,7)

Tafla 144. Hversu miklu eða litlu máli skiptu eftirfarandi atriði þegar þú sóttir um nám í framhaldsskóla: Tekjumöguleikar eftir nám. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög miklu	899 (17,6)	745 (13,8)	1644 (15,6)
Fremur miklu	1461 (28,5)	1386 (25,7)	2847 (27,1)
Fremur litlu	1316 (25,7)	1534 (28,4)	2850 (27,1)
Mjög litlu	1444 (28,2)	1733 (32,1)	3177 (30,2)

Tafla 145. Hversu mikið ef nokkuð, hafa eftirfarandi þættir áhrif á frammistöðu þína í námi: Lesblinda. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Alls ekkert	3604 (70,2)	3903 (71,9)	7507 (71,1)
Mjög lítið	284 (5,5)	342 (6,3)	626 (5,9)
Frekar lítið	304 (5,9)	238 (4,4)	542 (5,1)
Nokkuð	427 (8,3)	388 (7,2)	815 (7,7)
Mikið	302 (5,9)	309 (5,7)	611 (5,8)
Mjög mikið	212 (4,1)	246 (4,5)	458 (4,3)

Tafla 146. Hversu mikið ef nokkuð, hafa eftirfarandi þættir áhrif á frammistöðu þína í námi: Lítill les hraði. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Alls ekkert	2351 (45,7)	2412 (44,5)	4763 (45,1)
Mjög lítið	743 (14,4)	853 (15,7)	1596 (15,1)
Frekar lítið	613 (11,9)	610 (11,3)	1223 (11,6)
Nokkuð	799 (15,5)	788 (14,5)	1587 (15,0)
Mikið	432 (8,4)	495 (9,1)	927 (8,8)
Mjög mikið	208 (4,0)	263 (4,9)	471 (4,5)

Tafla 147. Hversu mikið ef nokkuð, hafa eftirfarandi þættir áhrif á frammistöðu þína í námi: Athyglisbrestur. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Alls ekkert	2535 (49,5)	2686 (49,5)	5221 (49,5)
Mjög lítið	590 (11,5)	713 (13,1)	1303 (12,3)
Frekar lítið	488 (9,5)	539 (9,9)	1027 (9,7)
Nokkuð	735 (14,3)	661 (12,2)	1396 (13,2)
Mikið	445 (8,7)	466 (8,6)	911 (8,6)
Mjög mikið	333 (6,5)	360 (6,6)	693 (6,6)

Tafla 148. Hversu mikið ef nokkuð, hafa eftirfarandi þættir áhrif á frammistöðu þína í námi: Einbeitingarskortur. Hlutfall og fjöldi nemenda í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Alls ekkert	1326 (25.9)	1221 (22.6)	2547 (24.2)
Mjög lítið	846 (16.5)	1046 (19.4)	1892 (18.0)
Frekar lítið	738 (14.4)	852 (15.8)	1590 (15.1)
Nokkuð	1123 (21.9)	1111 (20.6)	2234 (21.2)
Mikið	665 (13.0)	677 (12.5)	1342 (12.7)
Mjög mikið	425 (8.3)	496 (9.2)	921 (8.7)

FORELDRAR OG FJÖLSKYLDA

Tafla 149. Hversu auðvelt eða erfitt væri fyrir þig að fá eftirtalið hjá foreldrum þínum? Umhyggju og hlýju. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög erfitt	1.30%	1.10%	1.20%	1.70%	1.10%	1.40%	2.40%	1.50%	1.90%	98 (1.9)	70 (1.3)	168 (1.6)
Frekar erfitt	5.20%	4.60%	4.90%	4.20%	3.80%	4.00%	3.50%	3.10%	3.30%	236 (4.6)	204 (3.7)	440 (4.2)
Frekar auðvelt	33.80%	19.20%	26.30%	27.70%	16.90%	22.10%	22.50%	14.90%	18.50%	1119 (21.7)	831 (15.2)	1950 (18.4)
Mjög auðvelt	59.60%	75.10%	67.60%	66.40%	78.10%	72.50%	71.60%	80.50%	76.20%	3692 (71.8)	4350 (79.7)	8042 (75.9)

Tafla 150. Hversu auðvelt eða erfitt væri fyrir þig að fá eftirtalið hjá foreldrum þínum? Samræður um persónuleg málefni. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög erfitt	3.70%	3.60%	3.60%	3.40%	3.10%	3.20%	3.50%	3.60%	3.60%	172 (3.3)	195 (3.6)	367 (3.5)
Frekar erfitt	12.50%	10.30%	11.40%	10.00%	8.50%	9.20%	8.00%	8.00%	8.00%	476 (9.3)	488 (8.9)	964 (9.1)
Frekar auðvelt	38.40%	28.50%	33.30%	32.00%	26.10%	29.00%	29.70%	23.00%	26.20%	1476 (28.7)	1200 (22.0)	2676 (25.3)
Mjög auðvelt	45.40%	57.60%	51.70%	54.70%	62.30%	58.60%	58.80%	65.40%	62.20%	3014 (58.7)	3573 (65.5)	6587 (62.2)

Tafla 151. Hversu auðvelt eða erfitt væri fyrir þig að fá eftirtalið hjá foreldrum þínum? Ráðleggingar varðandi önnur verk (viðfangsefni) þín. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013.

Svar- möguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög erfitt	2.70%	2.40%	2.50%	3.00%	2.30%	2.60%	3.40%	2.20%	2.80%	162 (3.2)	140 (2.6)	302 (2.9)
Frekar erfitt	9.20%	7.30%	8.20%	7.20%	6.70%	7.00%	6.30%	6.20%	6.30%	378 (7.4)	379 (7.0)	757 (7.2)
Frekar auðvelt	39.50%	31.60%	35.40%	33.30%	28.30%	30.70%	29.80%	24.80%	27.20%	1456 (28.4)	1217 (22.4)	2673 (25.3)
Mjög auðvelt	48.60%	58.80%	53.80%	56.50%	62.80%	59.70%	60.60%	66.80%	63.80%	3128 (61.0)	3707 (68.1)	6835 (64.7)

Tafla 152. Hversu vel eiga eftirfarandi fullyrðingar við um þig: Foreldra mínir fylgjast með því með hverjum ég er á kvöldin. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Á mjög illa við um mig	764 (14.9)	540 (9.9)	1304 (12.3)
Á frekar illa við um mig	1006 (19.6)	722 (13.2)	1728 (16.3)
Á frekar vel við um mig	1767 (34.4)	1703 (31.2)	3470 (32.8)
Á mjög vel við um mig	1325 (25.8)	2206 (40.5)	3531 (33.3)
Spurning á ekki við	280 (5.4)	280 (5.1)	560 (5.3)

Tafla 153. Hversu vel eiga eftirfarandi fullyrðingar við um þig: Foreldra mínir þekkja vini/vinkonur mína(r). Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Á mjög illa við um mig	178 (3.5)	109 (2.0)	287 (2.7)
Á frekar illa við um mig	545 (10.6)	270 (4.9)	815 (7.7)
Á frekar vel við um mig	1630 (31.7)	1441 (26.4)	3071 (29.0)
Á mjög vel við um mig	2588 (50.4)	3475 (63.7)	6063 (57.2)
Spurning á ekki við	199 (3.9)	160 (2.9)	359 (3.4)

Tafla 154. Hversu vel eiga eftirfarandi fullyrðingar við um þig: Foreldra mínir þekkja foreldra vina/vinkvenna minna. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Á mjög illa við um mig	755 (14.7)	613 (11,3)	1368 (12,9)
Á frekar illa við um mig	1256 (24,5)	1227 (22,5)	2483 (23,5)
Á frekar vel við um mig	1806 (35,2)	2100 (38,5)	3906 (36,9)
Á mjög vel við um mig	1110 (21,6)	1349 (24,8)	2459 (23,2)
Spurning á ekki við	206 (4,0)	159 (2,9)	365 (3,4)

JAFNINGJAR OG VINIR

Tafla 155. Hversu auðvelt eða erfitt væri fyrir þig að fá eftirtalið hjá VINUM þínum: Umhyggju og hlýju. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög erfitt	4.30%	0.70%	2.40%	223 (4,4)	57 (1,0)	280 (2,6)
Frekar erfitt	13.20%	3.30%	8.00%	717 (14,0)	240 (4,4)	957 (9,0)
Frekar auðvelt	44.40%	23.40%	33.40%	2120 (41,4)	1342 (24,6)	3462 (32,7)
Mjög auðvelt	38.10%	72.70%	56.20%	2065 (40,3)	3826 (70,0)	5891 (55,6)

Tafla 156. Hversu auðvelt eða erfitt væri fyrir þig að fá eftirtalið hjá VINUM þínum: Samræður um persónuleg málefni. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög erfitt	4.40%	1.10%	2.70%	205 (4,0)	82 (1,5)	287 (2,7)
Frekar erfitt	11.70%	4.50%	8.00%	655 (12,8)	307 (5,6)	962 (9,1)
Frekar auðvelt	38.00%	17,80%	27,50%	1787 (34,8)	1069 (19,6)	2856 (27,0)
Mjög auðvelt	45,80%	76,60%	61,90%	2484 (48,4)	4005 (73,3)	6489 (61,3)

Tafla 157. Hversu auðvelt eða erfitt væri fyrir þig að fá eftirtalið hjá VINUM þínum: Aðstoð við ýmiss verk. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2010 og 2013

Svarmöguleikar:	2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög erfitt	2,80%	1,70%	2,20%	154 (3.0)	85 (1.6)	239 (2.3)
Frekar erfitt	7,60%	5,20%	6,30%	468 (9.2)	389 (7.1)	857 (8.1)
Frekar auðvelt	41,60%	32,10%	36,60%	2095 (41.0)	1728 (31.7)	3823 (36.2)
Mjög auðvelt	48,00%	61,10%	54,80%	2395 (46.9)	3250 (56.9)	5645 (53.4)

LESTUR OG TÖLVUNOTKUN

Tafla 158. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þau nota að jafnaði á viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Enga	39,60%	33,40%	36,40%	33,50%	25,70%	29,30%	45,40%	40,10%	42,60%	2189 (44.9)	2035 (38.3)	4224 (41.5)
½ til 1 klst.	29,20%	28,30%	28,70%	32,10%	31,30%	31,70%	30,70%	30,10%	30,40%	1605 (32.9)	1662 (31.3)	3267 (32.1)
2-3 klst.	17,30%	18,40%	17,90%	18,30%	20,60%	19,60%	14,60%	17,20%	16,00%	695 (14.3)	909 (17.1)	1604 (15.7)
4 klst. eða meira	13,90%	19,90%	17,00%	16,10%	22,40%	19,50%	9,20%	12,70%	11,00%	384 (7.9)	709 (13.3)	1093 (10.7)

Tafla 159. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þau nota að jafnaði á viku í að lesa teiknimyndabækur/teiknimyndablöð.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Enga	69,20%	82,60%	76,10%	63,20%	72,30%	68,00%	73,70%	84,50%	79,40%	3921 (80.6)	4768 (89.8)	8689 (85.4)
½ til 1 klst.	21,20%	13,60%	17,30%	26,10%	21,20%	23,50%	18,50%	11,90%	15,00%	663 (13.6)	396 (7.5)	1059 (10.4)
2-3 klst.	6,50%	2,70%	4,50%	6,80%	4,40%	5,50%	5,10%	2,60%	3,70%	185 (3.8)	84 (1.6)	269 (2.6)
4 klst. eða meira	3,10%	1,20%	2,10%	3,90%	2,10%	3,00%	2,70%	1,00%	1,80%	98 (2.0)	60 (1.1)	158 (1.6)

Tafla 160. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2004, 2007, 2010 og 2013 eftir því hve margar klukkustundir þau nota að jafnaði á viku í að lesa dagblöð.

Svarmöguleikar:	2004			2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Enga	8.40%	8.50%	8.50%	9.30%	9.10%	9.20%	28.60%	27.30%	28.00%	2349 (48.3)	2544 (48.0)	4893 (48.1)
½ til 1 klst.	51.20%	57.90%	54.70%	50.50%	59.90%	55.50%	50.80%	56.30%	53.70%	1993 (41.0)	2346 (44.2)	4339 (42.7)
2-3 klst.	27.70%	24.40%	26.00%	28.90%	23.20%	25.90%	15.60%	13.30%	14.40%	409 (8.4)	344 (6.5)	753 (7.4)
4 klst. eða meira	12.70%	9.20%	10.90%	11.30%	7.80%	9.50%	5.00%	3.10%	3.90%	113 (2.3)	68 (1.3)	181 (1.8)

Tafla 161. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve margar klukkustundir þau nota að jafnaði á viku í að lesa blöð á netinu.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Enga	2945 (60.7)	3104 (58.6)	6049 (59.6)
½ til 1 klst.	1381 (28.5)	1744 (32.9)	3125 (30.8)
2-3 klst.	371 (7.6)	350 (6.6)	721 (7.1)
4 klst. eða meira	153 (3.2)	98 (1.9)	251 (2.5)

Tafla 162. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013 eftir því hve margar klukkustundir þau nota að jafnaði á viku í að lesa annað efni á netinu.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Enga	1044 (21.5)	1314 (24.9)	2358 (23.3)
½ til 1 klst.	1711 (35.3)	2330 (44.1)	4041 (39.9)
2-3 klst.	1157 (23.9)	1032 (19.5)	2189 (21.6)
4 klst. eða meira	935 (19.3)	611 (11.6)	1546 (15.3)

Tafla 163. Hversu oft að jafnaði gerir þú eftirfarandi? Les fréttir á netinu. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Oft dag	1456 (29.6)	711 (13.3)	2167 (21.1)
Allt að daglega	1661 (33.7)	1890 (35.4)	3551 (34.6)
2-3 í viku	604 (12.3)	889 (16.7)	1493 (14.6)
Vikulega	442 (9.0)	764 (14.3)	1206 (11.8)
Sjaldnar	483 (9.8)	800 (15.0)	1283 (12.5)
Aldrei	277 (5.6)	279 (5.2)	556 (5.4)

Tafla 164. Hversu miklum tíma verð þú að jafnaði í eftirtalið á hverjum degi: Vera á netinu (vefnum, leikjum, eða spjallrásum). Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær engum tíma	292 (5.9)	419 (7.8)	711 (6.9)
1/2-1 klst	1134 (23.1)	1362 (25.5)	2496 (24.4)
2-3 klst.	2060 (41.9)	2176 (40.8)	4236 (41.3)
4 klst eða fleiri	1425 (29.0)	1381 (25.9)	2806 (27.4)

Tafla 165. Hversu miklum tíma verð þú að jafnaði í eftirtalið á hverjum degi: Spila tölvuleiki á netinu. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær engum tíma	2094 (42.6)	4474 (83.7)	6568 (64.0)
1/2-1 klst	1204 (24.5)	660 (12.3)	1864 (18.2)
2-3 klst.	928 (18.9)	152 (2.8)	1080 (10.5)
4 klst eða fleiri	689 (14.0)	62 (1.2)	751 (7.3)

Tafla 166. Hversu miklum tíma verð þú að jafnaði í eftirtalið á hverjum degi: Spila tölvuleiki sem eru EKKI á netinu. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum, árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær engum tíma	2196 (44,8)	4708 (88,5)	6904 (67,5)
1/2–1 klst	1486 (30,3)	442 (8,3)	1928 (18,9)
2–3 klst.	828 (16,9)	116 (2,2)	944 (9,2)
4 klst eða fleiri	393 (8,0)	55 (1,0)	448 (4,4)

Tafla 167. Hversu miklum tíma verð þú að jafnaði í eftirtalið á hverjum degi: Vera á Facebook, Twitter, Instagram, Tumblr, Snapchat o.fl. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskóla, árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nær engum tíma	539 (11,2)	124 (2,4)	663 (6,6)
1/2–1 klst	1893 (39,3)	1384 (26,6)	3277 (32,7)
2–3 klst.	1491 (31,0)	2026 (38,9)	3517 (35,1)
4 klst eða fleiri	891 (18,5)	1678 (32,2)	2569 (25,6)

Tafla 168. Hversu oft að jafnaði gerir þú eftirfarandi? Sæki upplýsingar á netið til að vinna skólaverkefni (t.d. heimildir vegna ritgerðar). Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Oft á dag	14.60%	11.00%	12.70%	18.50%	11.20%	14.60%	784 (16,0)	600 (11,3)	1384 (13,6)
Allt að daglega	21.30%	27.90%	24.80%	23.50%	26.50%	25.10%	1205 (24,6)	1472 (27,7)	2677 (26,2)
2–3x viku	23.00%	27.50%	25,40%	18.00%	22.30%	20,30%	1032 (21,1)	1300 (24,5)	2332 (22,8)
Vikulega	19.00%	18.30%	18,60%	19.10%	24.20%	21,80%	923 (18,8)	1214 (22,8)	2137 (20,9)
Sjaldnar	17.80%	13.80%	15,70%	16.60%	14.00%	15,20%	804 (16,4)	665 (12,5)	1469 (14,4)
Aldrei	4.20%	1.60%	2,80%	4.40%	1.80%	3,00%	149 (3,0)	65 (1,2)	214 (2,1)

Tafla 169. Hversu oft að jafnaði gerir þú eftirfarandi? Hleð niður tónlist og kvikmyndum af netinu. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin 2007, 2010 og 2013.

Svarmöguleikar:	2007			2010			2013		
	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild	Strákar	Stelpur	Heild
Of á dag	25.40%	6.20%	15.30%	18.80%	5.40%	11.70%	826 (16.9)	354 (6.7)	1180 (11.5)
Allt að daglega	23.10%	11.90%	17.20%	22.80%	12.50%	17.30%	1179 (24.1)	858 (16.1)	2037 (19.)
2-3x viku	14.50%	14.90%	14.70%	18.20%	17.10%	17.60%	1004 (20.5)	1097 (20.6)	2101 (20.6)
Vikulega	9.20%	11.80%	10.60%	14.40%	17.50%	16.10%	734 (15.0)	1043 (19.6)	1777 (17.4)
Sjaldnar	15.40%	28.10%	22.10%	15.30%	27.40%	21.70%	805 (16.4)	1478 (27.8)	2283 (22.3)
Aldrei	12.50%	27.10%	20.20%	10.50%	20.10%	15.60%	349 (7.1)	493 (9.3)	842 (8.2)

Tafla 170. Hversu oft að jafnaði gerir þú eftirfarandi? Nota YouTube. Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árin, 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Oft á dag	2447 (49.9)	1561 (29.3)	4008 (39.2)
Allt að daglega	1696 (34.6)	2034 (38.2)	3730 (36.5)
2-3 sinnum í viku	405 (8.3)	846 (15.9)	1251 (12.2)
Vikulega	205 (4.2)	604 (11.3)	809 (7.9)
Sjaldnar	96 (2.0)	248 (4.7)	344 (3.4)
Aldrei	50 (1.0)	31 (0.6)	81 (0.8)

LÍÐAN

Tafla 171. Hversu góð er líkamleg heilsa þín? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög góð	2177 (43.0)	1773 (32.7)	3950 (37.7)
Góð	1895 (37.4)	2354 (43.5)	4249 (40.5)
Sæmileg	858 (16.9)	1102 (20.3)	1960 (18.7)
Léleg	138 (2.7)	188 (3.5)	326 (3.1)

Tafla 172. Hversu góð er andleg heilsa þín? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Mjög góð	1966 (38.9)	1376 (25.5)	3342 (32.0)
Góð	1961 (38.8)	2176 (40.3)	4137 (39.6)
Sæmileg	845 (16.7)	1316 (24.4)	2161 (20.7)
Léleg	285 (5.6)	533 (9.9)	818 (7.8)

Tafla 173. Ímyndaðu þér að þú ættir barn. Myndir þú vilja að barnið þitt væri alið upp þar sem þú býrð nú? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Já, örugglega	2846 (56.3)	3055 (56.5)	5901 (56.4)
Já, eflaust myndi ég vilja það	1064 (21.0)	1081 (20.0)	2145 (20.5)
Ég væri hvorki með eða á móti því	694 (13.7)	749 (13.9)	1443 (13.8)
Nei, ég myndi helst ekki vilja það	293 (5.8)	342 (6.3)	635 (6.1)
Nei, alls ekki	159 (3.1)	179 (3.3)	338 (3.2)

HEILSUHEGÐUN – HEILSUVÍSAR

Tafla 174. Hefur þú farið í megrun síðastliðna 12 mánuði? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Nei, aldrei	4211 (83,0)	3091 (57,0)	7302 (69,6)
Já, 1 sinni	498 (9,8)	854 (15,7)	1352 (12,9)
Já, 2-3 sinnum	249 (4,9)	809 (14,9)	1058 (10,1)
Já, 4-6 sinnum	36 (0,7)	293 (5,4)	329 (3,1)
Já, 7 sinnum eða oftár	77 (1,5)	378 (7,0)	455 (4,3)

Tafla 175. Hvað sefur þú að meðaltali margar klukkustundir á nóttu? Hlutfall og fjöldi stráka og stelpna í framhaldsskólum árið 2013.

Svarmöguleikar:	2013		
	Strákar	Stelpur	Heild
Meira en 9 klst	76 (1,5)	53 (1,0)	129 (1,2)
Um 9 klst	265 (5,2)	312 (5,8)	577 (5,5)
Um 8 klst	1163 (23,0)	1427 (26,4)	2590 (24,8)
Um 7 klst	2066 (40,9)	2200 (40,7)	4266 (40,8)
Um 6 klst	1073 (21,3)	1051 (19,4)	2124 (20,3)
Minna en 6 klst	405 (8,0)	368 (6,8)	773 (7,4)

Frá árinu 1992 hefur mennta- og menningarmálaráðuneytið stuðlað að því að gerðar hafa verið faglegar, samanburðarhæfar rannsóknir á högum, líðan og aðstæðum barna og ungmenna hér á landi. Niðurstöður þeirra hafa verið kynntar árlega undir heitinu *Ungt fólk*.

Það er hverri þjóð mikilvægt að eiga slíkar langtímarannsóknir um líðan, viðhorf og aðstæður barna og ungmenna á hverjum tíma, og hefur Ísland mörg undanfarin ár verið í fararbroddi meðal nágrannaþjóðanna í þróun þannig rannsókna.

Æskulýðsrannsóknirnar *Ungt fólk* eru gerðar með reglulegu millibili meðal nemenda í 5. til 10. bekk í öllum grunnskólum landsins og einnig í öllum árgöngum framhaldsskólanna. Það gefur rannsóknunum mikið vægi að leggja spurningalistana fyrir í öllum skólum og gerir m.a. að verkum að hægt er að nota niðurstöður þeirra með markvissum hætti við stefnumótun í málefnum barna og ungmenna hér á landi, bæði á einstökum landssvæðum, fyrir landið í heild og jafnvel í einstökum sveitarfélögum.

Niðurstöður er varða menntun, menningarneyslu og menningarþátttöku, tómstundir, íþróttaiðkun og framtíðarsýn eru unnar sérstaklega fyrir ráðuneytið og gerðar aðgengilegar í skýrslum sem kynntar eru almenningi og hagsmunaaðilum. Einstök sveitarfélög og aðrir hagsmunaaðilar láta einnig vinna sérstakar skýrslur úr niðurstöðunum til eigin nota. Við undirbúning og framkvæmd rannsókna *Ungt fólk* hefur tekist mjög gott og farsælt samstarf fræðimanna og starfsfólks skóla og sveitarfélaga, sem hafa séð með hvaða hætti er hægt að nýta niðurstöður þeirra til stefnumótunar og frekari umbóta.

Rannsóknamiðstöðin *Rannsóknir og greining* við Háskólann í Reykjavík hefur séð um framkvæmd rannsókna, en miðstöðin sérhæfir sig í rannsóknum á ungu fólki á Íslandi og erlendis og leiðir rannsóknaverkefni á þeim vettvangi í yfir 20 borgum í Evrópu. Í gagnagrunni miðstöðvarinnar er nú þegar að finna upplýsingar um hagi og líðan ungs fólks allt frá 1992.

MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

RANNSÓKNIR & GREINING EHF